

» პრაქტიკული
სავარჯიშოების
კრებული

ქართული ენის

შემსწავლელთათვის

2

მასწავლებელთა
პროფესიული
განვითარების
ეროვნული
ცენტრი

მასწავლებელთა
პროფესიული
განვითარების
ერთვნიული
ცენტრი

სახელმძღვანელო იბეჭდება

ქალბატონ ნანი ანდიაშვილის ფინანსური მხარდაჭერით,

**რისთვისაც მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი
გულითად მადლობას უხდის მას განათლების სფეროში ასეთი მნიშვნელოვანი
ინვესტიციისთვის.**

პრაქტიკული
სავარჯიშოების
კრებული

ქართული ენის

შემსწავლელთათვის

2

მასწავლებელთა
პროფესიული განვითარების
ეროვნული ცენტრი

პროექტის ხელმძღვანელი:

ნინო ბერიკაშვილი

ავტორები:

ნინო შარაშენიძე

ლალი ასლამაგაშვილი-დალაქიშვილი

იზა გვირჟიშვილი

ნონა არევაძე-კოტორაშვილი

ია რობაქიძე

ლელა ბუთურიშვილი

ნანა არაბული

ცაულინა მაღაგონია

თეიმურაზ შალამბერიძე

გიორგი ჭაუჭიძე

დიზაინი:

ბესიკ დანელია

© 2022, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი

ISBN 978-9941-8-4112-5

წინასიტყვაობა

სავარჯიშოების კრებული ქართული ენის შემსწავლელთათვის

წლების განმავლობაში იყო დამატებითი გრამატიკული სავარჯიშოების არსებობის დიდი საჭიროება. ვერც ენის შესასწავლი და ვერც სასკოლო სახელმძღვანელოები სრულად ვერ უზრუნველყოფდნენ იმ საკვანძო საკითხების დაძლევას, რაც ქართული ენის შემსწავლელს ხვდება. ენის ათვისებისათვის აუცილებელია ენობრივი სისტემის ისეთი ელემენტების გაცნობიერება, რაც გააადვილებს კომუნიკაციის პროცესს. ამას სჭირდება ხანგრძლივი ვარჯიში, ავტომატიზმამდე მისული პრაქტიკა. ეს კი დიდძალი სავარჯიშო მასალის არსებობის გარეშე შეუძლებელია. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია სწორად შეირჩეს საკვანძო საკითხები, მათი საკომუნიკაციო დანიშნულება და იმ ტიპის აქტივობები, რომლებიც გააადვილებს მათ ათვისებას და გამოყენებას. სწორედ ეს პრინციპები უდევს საფუძვლად სავარჯიშოების კრებულს, რომელიც შეიქმნა დაგეგმილი მეთოდური ხედვით და ენის სწავლების პროცესში ჩართული მასწავლებლების პრაქტიკული ცოდნით.

სავარჯიშოების კრებულის გამოყენების არეალი მეტად ფართოა: ის შეიძლება კარგი დამხმარე რესურსი აღმოჩნდეს არაქართულენოვანი სკოლების მოსწავლეებისათვის, ქართული ენის დისტანციური კურსის მსმენელთათვის, არაქართულენოვანი სკოლების სხვადასხვა საგნის არაქართველი მასწავლებლებისათვის, იმ საჯარო მოხელეებისთვის, რომლებიც ქართული ენის შესწავლის კურსში არიან ჩართულები და ზოგადად, ქართული ენის შემსწავლელებისათვის.

სავარჯიშოების კრებული შედგება ათი თავისაგან და მოიცავს იმ მნიშვნელოვან საკითხებს, რომლებიც ენის შემსწავლელთათვის არის პრობლემური და განსაზღვრულია ქართული ენის ფუნქციური გრამატიკის საფუძველზე. ეს თავებია: 1. ფონეტიკა; 2. არსებითი სახელი; 3. თანდებულიანი ფორმები; 4. მსაზღვრელ-საზღვრული; 5. სახელთა წარმოქმნა; 6. ზმნა; 7. თავაზიანი ფორმები; 8. ზმნის კატეგორიები; 9. მაერთებელი კავშირები; 10. მაქვემდებარებელი კავშირები.

სავარჯიშოების კრებულს წინ უძღვოდა პრობლემათა კვლევა და მათი ანალიზი ქართულის როგორც მეორე ენის სწავლებაში ჩართული მასწავლებლების ხედვის გათვალისწინებით. სწორედ

ამან განაპირობა სავარჯიშოების პრაქტიკული ხასიათი, დანიშნულება და ეფექტიანობა. სავარჯიშოების შექმნის პროცესში მუდმივად მიმდინარეობდა საკითხთა განხილვა, მათი მისადაგება ენის შემსწავლელთა პრობლემებთან, პრობლემის გადაჭრის გზების ძიება და პრაქტიკული გადაწყვეტილების მიღების საფუძველზე შესაბამისი აქტივობების შექმნა. სავარჯიშოების კრებულზე მუშაობდნენ კონსულტანტ-მასწავლებლები: ლალი ასლამაზაშვილი-დალაქიშვილი, იზა გვირგაშვილი, ცაულინა მაღაზონია, ია რობაქიძე, ნანა არაბული, ლელა ბუთურიშვილი, ნონა არევაძე-კოტორაშვილი, გიორგი ჭაუჭიძე, თემო შალამბერიძე.

სავარჯიშოების კრებულის მიზანია გააადვილოს ენის სწავლების პროცესი, გამოკვეთოს პრობლემები და მათი პრაქტიკით ხელი შეუწყოს საკითხების ათვისებას, სწავლების პროცესი გახადოს იოლი, პრაქტიკული და სახალისო. ყოველ თავზე დართული სქემები და თვალსაჩინოებები კი ემსახურება საკითხთა ვიზუალურ აღქმას და მათ დამახსოვრებას. ამგვარი სქემები იძლევა იმის შესაძლებლობასაც, რომ მომავალში მასწავლებლებს მიეცეს ნიმუში გრამატიკული საკითხების ადვილად დაძლევის გზების ძიებისათვის. ამ სახით მიწოდებული საკითხები კი დაეხმარება ენის მასწავლებელსაც და შემსწავლელსაც, რომ ენის ათვისების პროცესი უფრო მიზანმიმართული და ეფექტიანი გახადოს.

სიხშირე და პრაქტიკა ქმნის ენის გამოყენების ავტომატიზმს – მეორე ენის სწავლების თეორიაში ეს ცნობილი დებულებაა და სწორედ ესაა ამ კრებულის მთავარი მახასიათებელიც და ღირებულება.

ნინო შარაშენიძე

პროგრამის კონსულტანტი

კრებულის მეთოდური ხელმძღვანელი

ღალი ასლაგაგაგვილი-დალაქიგვილი <<

სასიამოვნო პროცესია, როდესაც შენი მრავალი წლის, თვის და თუნდაც წუთის ნაფიქრალი დღის სინათლეზე გამოდის, მით უფრო, თუ ამ საფიქრალ-ნაფიქრალს არა საკუთარი სურვილები და საჭიროებები, არამედ საერთო საჭიროება ესაძირკვლება. სასიამოვნოა, მაგრამ შემდეგ იწყება იმის მოლოდინი, როგორ მიიღებს ამას ის, ვისთვისაც იქმნებოდა. ილიასი არ იყო, ჩვენ სიყვარულით და სიხარულით მოვიტანეთ, ჩვენო მკითხველო, და დანარჩენი თქვენთვის მოგვინდვია.

იზა გვირგვინი <<

დასრულდება რა ნებისმიერი საქმე, ალბათ, ყველა ადამიანი გაანალიზებს და შეაფასებს შრომის შედეგს, კიდევ ერთხელ გაიხსენებს სამუშაო პროცესს და შეეცდება დარწმუნდეს, რომ ეს შედეგი ღირდა გაწეულ შრომად. ასე ვარ მეც და, ვფიქრობ, ჩვენი სამუშაო ჯგუფის ყოველი წევრიც.

წიგნზე მუშაობის პროცესი რთული, მაგრამ ძალიან საინტერესო იყო. სირთულეს ქმნიდა არა მხოლოდ საკუთრივ ქართული ენის გრამატიკის, არამედ მისი სწავლა-სწავლების განსაკუთრებული სპეციფიკა. სწორედ ეს სირთულე ითხოვდა ძიების ერთობ საინტერესო და აზარტულ პროცესს. ლექსიკური ერთეულების მაქსიმალურად ზუსტად არჩევა, დასურათება, სწორად მიგნებული ენობრივი კონსტრუქციებისა თუ საკითხავი ტექსტების შექმნა, სავარჯიშოთა ფორმის შერჩევა და სხვა კიდევ მრავალი, ერთი შეხედვით, წვრილმანი საკითხი უნდა ყოფილიყო გათვალისწინებული მუშაობისას. ეს ერთობ სასიამოვნო პროცესი იყო. მადლობა ამისთვის სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელს, ქალბატონ ნინო შარაშენიძესა და ჯგუფის ყველა წევრს.

ვფიქრობ, ჩვენ შევექმენით საჭირო და საინტერესო რესურსი, რომელიც, ცხადია, არ არის სრულყოფილი, მაგრამ საკმაოდ დიდ დახმარებას გაუწევს დაინტერესებულ პირებს. ჩვენთვის საინტერესო იქნება პედაგოგთა და ენის შემსწავლელთა საქმიანი წინადადებები და შენიშვნები შემდგომში გასათვალისწინებლად.

➤ **ნონა არევაძე-კოტორაშვილი**

გრამატიკული სავარჯიშოების წიგნზე განსაკუთრებული პროფესიული ინტერესით ვიმუშავე. უპირველესად იმიტომ, რომ თავად ვიქნები აღნიშნული რესურსის მომხმარებელი. ზოგადად, ენის სწავლებაში დიდ მნიშვნელობას იძენს თითოეული დამხმარე მასალა, რომელიც მოქმედ მასწავლებელს გაუადვილებს გრამატიკული საკითხების მიხედვით სავარჯიშოების მოძიების და გამოყენების პროცესს. ჩვენ მიერ შექმნილი წიგნის მომხმარებლები იქნებიან ქართული, როგორც მეორე ენის მასწავლებლები და უპირველესად, პროგრამის კონსულტანტ-მასწავლებლები, რომლებიც ენის სწავლების კურსებს უძღვებიან არაქართულენოვანი სკოლების პედაგოგებთან. შესაბამისად, განსაკუთრებული პასუხისმგებლობა და პატივია შექმნა რესურსი, რომელსაც მასწავლებელთა შორის ერთ-ერთი ყველაზე მაღალი კომპეტენციის მქონე პროფესიონალები გამოიყენებენ.

➤ **ია რობაქიძე**

შესაძლოა, გრამატიკის როლსა და მნიშვნელობაზე ენის ათვისებაში კვლავ დიდხანს იკამათონ მეცნიერებმა და სპეციალისტებმა. შესაძლოა, ჩვენს კრებულსაც გამოუჩნდეს მაკრიტიკებელი – ცალკე გრამატიკაზე მუშაობა რა საჭიროაო. დიახ, გრამატიკული წესები კი არ უნდა გვახსოვდეს, უნდა ვიყენებდეთ მათ, მაგრამ ამ კომპეტენციამდე მისასვლელი გზა გრძელია. სინამდვილე ჯიუტია და ხშირად შეგვახსენებს, თუ როგორ უხერხულობას გრძნობენ გრამატიკული წესების არმცოდნე რიგითი შემსწავლელები საუბრისა და წერისას. ჩემთვის, როგორც პრაქტიკოსი მასწავლებლისთვის, უდავოა, რომ მწირ ენობრივ გარემოში გრამატიკული ყალიბების ცოდნა მთავარი იარაღია ენის ლაბირინთებში გზის გასაკვლევად. მე და ჩემი კოლეგები ვიზიარებთ მიდგომას: გრამატიკა ენისათვის და არა გრამატიკისათვის, თუმცა საჭიროდ მივიჩნევთ მასზე ცალკე და საგანგებო მუშაობასაც და სწორედ ამიტომ შევქმენით ეს კრებული. ვიმედოვნებთ, იგი საიმედო მეგზურობას გაუწევს შემსწავლელებს და გაუადვილებს ქართული ენის რთულ სამყაროში შეღწევას.

➤ **ლელა ბუთურიშვილი**

ჩემთვის საინტერესო იყო კრებულზე მუშაობა. ვფიქრობ, მასში დასმულია ის საკითხები, რომლებიც პრობლემურია ქართულის, როგორც მეორე ენის სწავლებისას. სავარჯიშოებზე მუშაობისას ვცდილობდი გამეთვალისწინებინა ჩემი მოსწავლეების ინტერესები, კომპეტენცია, შესაძლებლობები და აქედან გამომდინარე, მომეძებნა ამა თუ იმ პრობლემური საკითხის გადაჭრის გზა. შეიძლება ითქვას, შესაძლებლობა მომეცა, გარკვეულწილად, შემეჯამებინა ჩემი პრაქტიკული გამოცდილება. ასევე წიგნის ღირსებად მიმაჩნია ის, რომ დაცულია დიფერენცირებული სწავლების პრინციპი: ერთსა და იმავე საკითხზე მოცემულია სხვადასხვა დონის სავარჯიშოები მარტივიდან რთულისკენ. ეს კი საშუალებას იძლევა არამარტო საფუძვლიანად ამოწურო კონკრეტული თემა, არამედ თითოეულ მოსწავლეს მისცე მისი ცოდნის შესაბამისი დავალება.

წიგნზე მუშაობა ჩემთვის იყო დიდი გამოწვევა და საინტერესო პროცესი. სავარჯიშოების შექმნისას ვითვალისწინებდი იმ პრობლემებს, რაც მხედებოდა ჩემს პრაქტიკაში გრამატიკის სწავლებისას; ვცდილობდი მომეძებნა გზა ლამის დილემად ქცეული ზოგიერთი გრამატიკული კონსტრუქციის სწავლების გასამარტივებლად. შექმნილი სავარჯიშოების დახვეწაში მეხმარებოდა პროფესიონალთა გუნდი. საბოლოო სახის მიცემამდე სავარჯიშოებს ვტესტავდი ქართული ენის კლუბში ჩართულ მოსწავლეებთან, რაც საშუალებას მაძლევდა, შეძლებისდაგვარად, გამეზომა სავარჯიშოების ეფექტიანობა და შემეტანა ცვლილებები.

წიგნზე მუშაობის დაწყებამდე ყოველთვის მივიჩნევდი, რომ მხოლოდ ერთ გრამატიკულ კონსტრუქციაზე მუშაობა ერთ სავარჯიშოში იქნებოდა მოსაწყენი მოსწავლეებისთვის და იქნებოდა ნაკლებშედეგიანი, რადგან შემსწავლელი მექანიკურად გამოიყენებდა კონსტრუქციას, მაგრამ დატესტვისას აღმოვაჩინე, რომ ზემოთაღნიშნული მექანიკური ქმედება მექანიკურ დამახსოვრებას უწყობს ხელს და განზოგადება შემდეგ უფრო უმარტივდებათ. ამიტომ მუშაობისას ავირჩიე ასეთი პრინციპი: ერთი გრამატიკული საკითხის თითოეული ფორმისთვის ვქმნიდი სავარჯიშოებს და შემდეგ მას მოსდევდა შემაჯამებელი სავარჯიშო. მაგ: მიცემითი ბრუნვის თითოეული თანდებულისთვის თითო სავარჯიშოს შესრულების შემდეგ შევთავაზე მიცემითი ბრუნვის ყველა თანდებულის გამოყენება კონტექსტში.

დატესტვის პროცესში გამოიკვეთა, რომ, როცა შემსწავლელი თვითონ ქმნის წინადადებებს ან ტექსტს კონკრეტული კონსტრუქციის გავარჯიშებისთვის, უკეთ იაზრებს კონსტრუქციის გამოყენების საჭიროებას და მაგალითებიც მოჰყავს საკუთარი გამოცდილებიდან და საჭიროებიდან. მაგ: როცა ვთხოვთ, გამოიყენოს „მაქვს“ ზმნა, ის ადგენს წინადადებებს ადამიანის გარეგნობის შესახებ.

ზმნებზე მუშაობის დროს მოსწავლეებს გაუჭირდათ არა მხოლოდ პარადიგმის სწორად გამოყენება, არამედ თავში დართულ ცხრილში საჭირო პარადიგმის პოვნაც, რამაც დამანახა, რომ საჭირო იყო, შემეთავაზებინა ჯერ პარადიგმაში მოცემული ზმნისთვის შეწყობილი ნაცვალსახელების არსებითი სახელების შესაბამისი ბრუნვის ფორმით ჩანაცვლება და მხოლოდ შემდეგ სხვა ტიპის სავარჯიშოების შეთავაზება.

ბოლოს, მინდა ვთქვა, რომ მოცემული რესურსის გამოყენებამ ჩემს მოსწავლეებს გაუმყარა ცოდნა ნასწავლი გრამატიკული კონსტრუქციების, ხელი შეუწყო მათს სწორად გამოყენებას, გაუიოლა ახალი გრამატიკული საკითხების შესწავლა.

➤ **ცაულინა პალაზონია**

– არ შეეხოთ, საშიშია! – წლებია ასე კატეგორიულად გვაფრთხილებენ ქართული, როგორც მეორე ენის მასწავლებლებს გამოცდილი სპეციალისტები.

მიმიხვდით ალბათ: საქმე ნაღმებს კი არა, ქართული გრამატიკის იმ სიღრმისეულ საკითხებს ეხება, სახელგანთქმულ მეცნიერებსაც რომ უჩენს თავსატეხს და რომლებიც მართლაც ნაღმებივით შეფუთული აწყვია სასწავლო პროგრამებში. ჩვენ კი, მიუხედავად მკაფიო ინსტრუქციებისა, ძალაუწიერად და გამუდმებით ვაწყდებით მათ პირდაპირ გაკვეთილზე.

ვფიქრობ, კრებულში თავმოყრილი პრაქტიკული დავალებები კარგი საშუალება იქნება ამ ნაღმების გასაწივრებლად, რადგან სწავლება სირთულის გვერდის ავლა კი არა, მასში მართლაც შესაღწევი გზების ძიებაა.

➤ **თაიშურა პალაშვილი**

ჩემთვის ძალიან საინტერესო და პროდუქტიული პროცესი იყო პროფესიონალებით დაკომპლექტებულ გუნდთან ერთად გრამატიკული სავარჯიშოების წიგნზე მუშაობა. კრებულის შექმნა კიდევ ერთი გამოწვევა გახდა ჩვენი პროგრამისთვის. წიგნზე თვალის ერთი გადავლებითაც შენიშნავდით, რომ გუნდმა დიდი შრომა გასწია, რომ შეექმნა მრავალგვერდიანი სოლიდური სასწავლო რესურსი.

ვიცით, რომ ქართული გრამატიკის სწავლება თავისი სპეციფიკიდან გამომდინარე, გარკვეულ პრობლემებთან არის დაკავშირებული. ამიტომაც შევეცადეთ, მოგვეძებნა განსხვავებული გზები და ახალი მიდგომები, შეგვედგინა სხვადასხვა კუთხით დამუშავებული და ილუსტრაციებით გაძლიერებული სავარჯიშოები, რომლებიც მაქსიმალურად დაეხმარება ჩვენს კოლეგებს გრამატიკის ეფექტიანად სწავლებასა და მოსწავლეების გრამატიკით დაინტერესებაში.

➤ **გიორგი ჭაუჭიძე**

მიხარია, რომ მონაწილეობა მივიღე და ჩემი წვლილი შევიტანე წინამდებარე კრებულის შემუშავებაში. კიდევ უფრო ის მიხარია, რომ ერთობლივი ძალისხმევით ასეთი მოცულობითი ნამუშევრის შედგენა მოხერხდა. ვფიქრობ, მისი გამოყენება დაეხმარება ქართული ენის შემსწავლელებს და გაუადვილებს მათ ამა თუ იმ ენობრივი კატეგორიის ათვისებას.

მე, როგორც მასწავლებელი, დაკვირვებული ვარ, რომ მოსწავლეთა ერთი ნაწილი განსაკუთრებულ ინტერესს ავლენს ხოლმე გრამატიკული საკითხების მიმართ. ასეთი უხვი ენობრივი დავალებები არამხოლოდ ასეთ მოსწავლეებს გაუადვილებს სწავლის შედეგების მიღწევას. აღსანიშნავია დავალებების მრავალფეროვნებაც, რაც, ასევე, მოსწავლეთა სხვადასხვა კატეგორიაზე მორგების საშუალებას იძლევა.

რასაკვირველია, ასეთი კრებულის გამოყენება დამოკიდებულია მასწავლებლებზე და მისი მთავარი დანიშნულებაც მასწავლებლების დახმარებაა. აღსანიშნავია, რომ დავალებათა არჩევანი საშუალებას მისცემს მასწავლებელს შეარჩიოს ისეთი და იმდენი დავალება, რომელიც მისი კონკრეტული კლასისთვის ან ამ კლასში მოსწავლეთა კონკრეტული ჯგუფისთვის იქნება მიზანშეწონილი.

კრებულში სავარჯიშოები თავების მიხედვითაა წარმოდგენილი. ეს იმითაა განპირობებული, რომ საჭიროების შემთხვევაში ენის მასწავლებელმა ადვილად შეძლოს მისი მოძებნა და გამოყენება. თითოეული თავი მოიცავს კონკრეტული მეტყველების ნაწილისათვის დამახასიათებელ ფუნქციურ თუ გრამატიკულ თავისებურებათა ანალიზს, რომელთა სავარჯიშოებში დამუშავება და პრაქტიკული თვალსაზრისით მიწოდება ხელს შეუწყობს ენის უკეთ ათვისებას. სავარჯიშოებში ძირითადად გამოტანილია ყველა ის საკითხი, რაც დასაძლევ პრობლემას წარმოადგენს ქართული ენის შემსწავლელათვის.

ქართული ზმნის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი თავისებურება არის არა მხოლოდ მისი ფორმოზოგი აგებულება (როცა ზმნის ერთ ფორმაში სხვადასხვა გრამატიკული კატეგორიის ნიშანი აისახება), არამედ მისი კონსტრუქცია – როცა ზმნა მართავს მასთან დაკავშირებულ სახელებს ბრუნვის ფორმაში. ეს თავისებურება გულისმობს იმას, რომ ენის შემსწავლელმა არა მარტო ზმნის ფორმა უნდა ააგოს სწორად, არამედ მასთან დაკავშირებული სახელებიც სწორი ბრუნვის ფორმით უნდა წარმოადგინოს. ქართული ენის შემსწავლელისათვის ეს ერთ-ერთ ყველაზე დიდ და ხანგრძლივ პრობლემას წარმოადგენს. კრებულში მოცემული სავარჯიშოები ამ პრობლემის დაძლევისაკენაა მიმართული. კრებულის შედგენისას გათვალისწინებული იყო ის ძირითადი სირთულეები, რაც ენის შემსწავლელის წინაშე ჩნდება. მეთოდურად დამუშავებული საკითხები პრაქტიკული სავარჯიშოების სახით არის მოწოდებული, რაც დაეხმარება ენის შემსწავლელს პრობლემათა დაძლევაში. ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებად ზმნურ ფორმათა და კონსტრუქციათა სწორად გამოყენების საკითხი დგება, რასაც ემსახურება სპეციალური სვარჯიშოები – ენის შემსწავლელებმა თავად უნდა შეადგინონ წინადადებები დამუშავებულ ზმნურ ფორმებზე. ყოველ განხილულ ზმნას ახლავს ზმნის ძირითადი დროის ფორმებით წარმოდგენული სქემა, რაც დაეხმარება ენის შემსწავლელს თვალსაზრისით დაინახოს ძირითად ფორმათა პარადიგმა თავის კონსტრუქციებით და კონკრეტული ფორმის გამოყენების შემთხვევაში გაითვალისწინოს მისი თავისებურება.

თავაზიან ფორმათა სისტემა ქართულში გამოკვეთილია, ზმნათა გარკვეულ ნაწილს მოეპოვება თავაზიანი ფორმები, რომელთა ცოდნა როგორც პრაქტიკული, ისე პრაგმატული საჭიროებითაა

განპირობებული. ამდენად, ერთ თავი სწორედ ამგვარ ფორმათა პრაქტიკული დამუშავებისთვისაა გამიზნული. ცალკე თავი ეთმობა ზმნის რამდენიმე კატეგორიის (კერძოდ: ასპექტის, გვარი-სა და ქცევის) ფორმათა როგორც შინაარსობრივ, ასე გრამატიკულ თავისებურებათა ათვისების საკითხს. ერთი მხრივ, სქემები, ხოლო მეორე მხრივ კი, ამგვარ ფორმათა სწორ გამოყენებაზე აგებული სავარჯიშოები ხელს შეუწყობს ასეთი ფორმების გააზრებასა და ათვისებას.

რთული წინადადების სწორად აგების ჩვევების განვითარებას ეძღვნება კრებულის ბოლო ორი თავი. მათში წარმოდგენილია სავარჯიშოები მაერთებელი თუ მაქვემდებარებელი კავშირების სწორად გამოყენებისათვის. ეს ენის ფლობის მაღალ დონეს გულისხმობს და წინადადების სწორად აგების ერთ-ერთ მთავარ საკითხს წარმოადგენს.

კრებულის მთავარი მიზანი მრავალფეროვანი სავარჯიშოების საშუალებით გრამატიკული საკითხების მარტივად ათვისებაა, რასაც, უპირველეს ყოვლისა, პრაქტიკული დანიშნულება აქვს. იმედი გვაქვს, ეს ხელს შეუწყობს ქართული ენის ათვისებას და იმ სირთულეების დაძლევას, რაც ენის სწავლა-სწავლების პროცესში ჩნდება.

»	თავი 6.	
	ზმნა	15
»	თავი 7.	
	თავაზიანი ფორმები	191
»	თავი 8.	
	ზმნის კატეგორიები – ასპექტი, გვარი, ქცევა, კონტაქტი	239
»	თავი 9.	
	მაერთებელი კავშირები	291
»	თავი 10.	
	მაქვემდებარებელი კავშირები	325

6

8055

>> **თავი 6.** **ზმნა¹**

S = სუბიექტი (მოქმედი პირი) O = ობიექტი (სამოქმედო პირი)

უცვლელი კონსტრუქციის ზმნები

ყოფნა-არსებობის ზმნები	არის (ყოფნა)	S – სახელობითი
ქონა-ყოლისა და გრძნობა-აღქმის ზმნები	ჰყავს (ყოლა) აქვს (ქონა) უხარია (გახარება) უყვარს (სიყვარული) მოსწონს (მოწონება) ჰქვია (რქმევა) აკლია (კლება)	S – მიცემითი O – სახელობითი
გადაადგილების ზმნები	მიდის (წასვლა) ადის (ასვლა) შედის (შესვლა) ჩადის (ჩასვლა) გადადის (გადასვლა)	S – სახელობითი
მდგომარეობის გამომხატველი ზმნები	დგას (დგომა) ზის (ჯდომა) წევს (წოლა) წვება (დაწოლა) ღირს (ღირება)	S – სახელობითი
ბუნების მოვლენათა გამომხატველი ზმნები	გრილა (აგრილება) ცივა თბილა ცხელა	S – სახელობითი

¹ კრებულის ამ ნაწილში წარმოდგენილია ზმნები, რომლებიც დალაგებულია ორ ძირითად ჯგუფად: **უცვლელი კონსტრუქციის ზმნები** (ანუ რომელთა სუბიექტი და ობიექტი ბრუნვას არ იცვლის) და **ცვალებადი კონსტრუქციის ზმნები** (ანუ რომელთა სუბიექტი და ობიექტი ბრუნვაცვალებადია). ამ ორ ჯგუფს წინ უძღვის გაანალიზებული ზმნების ცხრილები, რომლებიც კრებულის მომხმარებელს გაუადვილებს ზმნის პარადიგმისა და სავარჯიშოების მოძებნას. ზმნის პარადიგმები წარმოდგენილია მხოლოდ ძირითადი მწკრივებით (უფრო მეტად A 2 და B 1 დონისათვის აქტიური მწკრივები) და I და II პირის მხოლოდობითის ფორმები (რადგან სუბიექტური წყობის ზმნებში ამ პირებში მრავლობითის ფორმები დაირთავენ -თ ბოლოსართს და, ამდენად, ადვილი აღსადგენია, ხოლო ობიექტური უღლების ზმნებში კი წარმოდგენილია I და II პირების მრავლობითის ფორმებიც). **III პირი** კი წარმოდგენილია სრულად – როგორც მხოლოდობითი, ისე მრავლობითი რიცხვის ფორმებით, რადგან III პირის წარმოებას უკავშირდება არა მხოლოდ **პირის ნიშანთა** გამოყენების პრინციპი, არამედ სწორედ მესამე პირის ფორმებში ჩანს **სუბიექტისა და ობიექტის ბრუნვები**. მათი სწორად გამოყენება კი ყველაზე დიდ პრობლემას წარმოადგენს ენის შემსწავლულებისათვის. ვიმედოვნებთ, ზმნათა ამგვარი მიწოდება და სავარჯიშოები დაეხმარება ენის შემსწავლულებს ამ რთული საკითხების დაძლევაში.

ზმნა: ყოფნა – არის

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვარ მე, ხარ შენ, არის ის, არიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიყავი მე, იყავი შენ იყო ის, იყვნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვიქნები მე, იქნები შენ იქნება ის, იქნებიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიქნებოდი მე, იქნებოდი შენ იქნებოდა ის, იქნებოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვიყავი მე, იყავი შენ იყო ის, იყვნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიყო მე, უნდა იყო შენ უნდა იყოს ის, უნდა იყვნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ყოფილვარ მე, ყოფილხარ შენ ყოფილა ის, ყოფილან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ყოფილიყავი მე, უნდა ყოფილიყავი შენ უნდა ყოფილიყო ის, უნდა ყოფილიყვნენ ისინი

დავალება 1. დააკავშირა ფორმები ერთმანეთთან

გუშინ	ვიქნებით
დღეს	იყავით
ხვალ	ვიყავი
გუშინწინ	იყვნენ
მაზეგ	ვიყავით
გუშინწინისწინ	ვარ
ორი კვირის წინ	იყო
ხუთი წლის წინ	იქნებიან
ახლა	იქნები
ახლა	

საპარჯიშო 2. ჩასვი სწორი ფორმები

1. გუშინ ჩვენს სკოლაში კონცერტი (იყო / იქნება)
2. ხვალ შეხვედრა სად ? (იქნები / იქნება)
3. ერთი წლის წინ პარიზში. (ვიქნები / ვიყავი)
4. სად შენი კლასი ექსკურსიაზე. (იქნება / იყო)
5. სამი საათის წინ მეგობრები სახლში (იყვნენ / იყო)
6. საინტერესოა, შენ ვინ ათი წლის წინ. (იყო / იყავი)
7. თქვენ ჩემი საუკეთესო მეგობრები (იყავით / იყვნენ)
8. ხვალ ჩვენ ბოლო გაკვეთილზე არ (ვიქნებით / იქნებით)
9. ვინ შარშან შენს დაბადების დღეზე? (იყო / იყვნენ)
10. ვინ ზეგ შენს წვეულებაზე? (იქნები / იქნება)

საპარჯიშო 3. მოცემული სიტყვებით დაწერე წინადადებაები:

იქნებით

ვარ

იყავით

იქნებით

იყო

იყვნენ

ვიქნები

ვიყავი

იქნება

იყავი

იქნებიან

საპარჯიშო 4. შეადგინე ტექსტი თემაზე: „დაბადების დღე“, გამოიყენე წინა საპარჯიშოში მითითებული ზმნები

ზმნა: ყოლა – ჰყავს

ანწყო (ახლანდელი დრო)	მყავს მე ის, გყავს შენ ის ჰყავს მას ის, ჰყავთ მათ ის
უწყვეტელი (წარსული უსრული)	მყავდა მე ის, გყავდა შენ ის ჰყავდა მას ის, ჰყავდათ მათ ის
მყოფადი (მომავალი დრო)	მეყოლება მე ის, გეყოლება შენ ის, ეყოლება მას ის, ეყოლებათ მათ ის
ხოლმეობითი (განმეორებული მოქმედება წარსულში)	მეყოლებოდა მე ის, გეყოლებოდა შენ ის, ეყოლებოდა მას ის, ეყოლებოდათ მათ ის
წყვეტილი (წარსული სრული)	 (.....,)
მეორე კავშირებითი (სასურველი მოქმედება)	 (.....,)
პირველი თურმეობითი (წარსული შედეგობითი)	მყოლია მე ის, გყოლია შენ ის, ჰყოლია მას ის, ჰყოლიათ მათ ის
მეორე თურმეობითი (სასურველი მოქმედება წარსულში)	უნდა მყოლოდა მე ის, უნდა გყოლოდა შენ ის უნდა ჰყოლოდა მას ის, უნდა ჰყოლოდათ მათ ის

სავარჯიშო 1. ჩაწერა გამოთქვებული ფორმები:

	ანწყო	უწყვეტელი	მყოფადი	ხოლმეობითი
მე				
შენ	გყავს			
მას		ჰყავდა		
ჩვენ			გვეყოლება	
თქვენ				
მათ				ეყოლებოდათ

საპარჯიშო 2. წინადადებებში ჩანთა „ჰყავს“ ზმნა შესაბამისი ფორმით:

1. მე ადრე დიდი შავი ძაღლი _____, ახლა კი პატარა თეთრი პუდელი
_____.
2. ახალგაზრდობაში ჩემს ბებიას ბევრი მეგობარი _____.
3. თქვენს მეზობელს რამდენი შვილი _____?
4. დიდი ეზო რომ გქონდეს, რამდენი ძაღლი _____?
5. საფეხბურთო გუნდს ამჟამად რვა სათადარიგო ფეხბურთელი _____.
6. ბერლინის ზოოპარკში იშვიათი სახეობის ტყუპი პანდები _____.
7. ჩემპიონატზე ჭიდაობის გუნდს ორი ფალავანი უნდა _____, მაგრამ
ტრავმის გამო მხოლოდ ერთი მოჭიდავე _____.
8. ასეთი კეთილი რომ არ იყო, ამდენი მეგობარი არ _____.
9. დიდი ხნის წინ, პირველ კლასში, ჩვენ ძალიან კეთილი მასწავლებელი
_____, რომელმაც წერა-კითხვა გვასწავლა.
10. თუ მარკეტში კარგი მომსახურება არ იქნება, მაშინ მათ მომხმარებელი არ
_____.

საპარჯიშო 3. მოცემული ზმნები ტექსტში ჩანთა შესაბამის ადგილას:

ჰყოლიათ ჰყავდათ ეყოლებათ ჰყავთ ჰყოლოდათ

სასტუმრო „საქართველო“ უკვე მრავალი წელია ტურისტებს და ადგილობრივ ვი-
ზიტორებს ემსახურება. მათ ყოველთვის ბევრი სტუმარი _____ და ახლაც
საკმაოდ ბევრი ვიზიტორი _____. სასტუმროს მენეჯერი ფიქრობს, რომ თუ
ისინი რამდენიმე მაღალი კლასის ნომერს დაამატებენ, მომავალში კიდევ უფრო
მეტი ვიზიტორი _____.

სულ ახლახან სასტუმროს ცნობილი ამერიკელი მომღერალი და მსახიობი ეწვია. მე-
ნეჯერმა ტელევიზიებთან ინტერვიუში თქვა, რომ ადრეც _____ ცნობილი
ადამიანები სტუმრად. ასევე მენეჯერმა აღნიშნა, რომ ამ რანგის მსახიობი ორი წლის
წინ რომ _____, მას ამდენ სერვისს ვერ შესთავაზებდნენ, რაც ახლა შეძლეს.

საპარჯიშო 4. მოცემულ ზმნაზე შეადგინე წინადადებები და ჩანთათ:

გვყავს, ჰყავთ, ჰყავდა, მყავს, მეყოლება, გეყოლებათ, მეყოლებოდა,
გვყავდა, ეყოლებოდათ, უნდა ჰყოლოდა

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

ზმნა: ქონა – აქვს

ანწყო (ახლანდელი დრო)	მაქვს მე ის, გაქვს შენ ის, აქვს მას ის, აქვთ მათ ის / ისინი
უწყვეტელი (წარსული უსრული)	მქონდა მე ის, გქონდა შენ ის, ჰქონდა მას ის, ჰქონდათ მათ ის / ისინი
მყოფადი (მომავალი დრო)	მექნება მე ის, გექნება შენ ის, გვექნება ჩვენ ის ექნება მას ის, ექნებათ მათ ის/ისინი
ხოლმეობითი (განმეორებული მოქმედება წარსულში)	მექნებოდა მე ის, გექნებოდა შენ ის ექნებოდა მას ის, ექნებოდათ მათ ის / ისინი
წყვეტილი (წარსული სრული)	 (.....,)
მეორე კავშირებითი (სასურველი მოქმედება)	 (.....,)
პირველი თურმეობითი (წარსული შედეგობითი)	მქონია მე ის, გქონია შენ ის ჰქონია მას ის, ჰქონიათ მათ ის / ისინი
მეორე თურმეობითი (სასურველი მოქმედება წარსულში)	უნდა მქონოდა მე ის, უნდა გქონოდა შენ ის უნდა ჰქონოდა მას ის, უნდა ჰქონოდათ მათ ის / ისინი

სავარჯიშო 1. შეარჩიე წინადადებისათვის შესაფერისი ფორმა

1. დღეს რამდენი გაკვეთილი ლადოს? (გვაქვს / აქვს / გვაქვს)
2. ჩვენ დღეს ხუთი გაკვეთილი (აქვთ / გვაქვს / მაქვს)
3. დღეს მენიუში რა (აქვთ / გვაქვს / გვექონდა)
4. ადრე სოფელში მხოლოდ ერთი ტელევიზორი
(ჰქონდათ / მექნება / მაქვს)
5. მალე ახალი ჩანთა (ჰქონდათ / აქვს / მექნება)
6. როცა პატარა ვიყავი, გრძელი თმა (მქონია / მაქვს / მექნება)
7. ნიკას უნდა ბევრი ბურთი (აქვს / აქვთ / ჰქონდეს)
8. სულ იმაზე ვოცნებობდი, რომ ლამაზი სახლი
(მაქვს / მქონოდა / მქონდა)
9. მოსწავლეებს შესაძლებლობა კარგად იგრძნონ თავი.
(ექნებათ / გვექნება / ექნება)
10. ბავშვებს ლამაზი ოცნებები (აქვთ / გვაქვს / გაქვს)

სავარჯიშო 2. ჩასვი ბლოკში მოცემული სიტყვები დიალოგში

გქონდეს. გაქვს. მაქვს. გვაქვს. გვქონდა. მქონდეს. გაქვთ. გვქონია. გვაქვს.
ჰქონიათ. გვქონია. გქონდეს. მექნებოდა. აქვთ

- 1) – საკუთარი სახლი ?
- დიას,, მაგრამ მარტო არ ვცხოვრობ
 - შენს მეგობრებს როგორი სახლები ?
 - ზოგი საკუთარ სახლში ცხოვრობს, ზოგი-ბინაში.
 - ბაღები თუ ?
 - ადრე, მაგრამ ახლა უკვე აღარ, რადგან მოსარწყავი წყალი არ არის.
 - ადრე რომელი ხილის ხეები ?
 - ადრე, როცა პატარა ვიყავი ბლის, ვაშლის და მსხლის ხეები, ახლა კი აღარ, მარტო ბოსტანი
 - წყალი რომ, რას დარგავდი?
 - წყალი რომ, გავაშენებდი დიდ ბაღს, კივი, ვაშლი, მსხალი და ყველაფერი, რაც ჩვენთან ადრე ჩვენს ბაბუებს.

სავარჯიშო 3. ფრაზილებში მოცემული სიტყვები წარმოადგინე სათანადო ბრუნვის ფორმით და შეადგინე წინადადებები

- აქვს (დედა. ყვავილები)
- აქვთ (ბავშვები. წიგნები)
- ჰქონდა (მამა. გაკვეთილები)
- ექნებოდა (მეგობარი. დრო)
- ჰქონდა (პროფესორი. ლექცია)
- ჰქონიათ (მეზობლები. ყურძენი)
- უნდა ჰქონოდა (ბავშვები. კომპიუტერი)
- ჰქონდათ (მოსწავლეები. დავალება)
- ექნებოდათ (გაზეთი. სიახლეები)
- გვაქვს (ფეხბურთელი. ვარჯიში)

სავარჯიშო 4. დანერე შენი ეზოს და სახლის შესახებ, გამოიყენე წინა სავარჯიშოს ზმნები

ზმნა: გახარება – უხარია

ანწყო (ახლანდელი დრო)	მიხარია მე ის, გიხარია შენ ის, უხარია მას ის, უხარიათ მათ ის
უწყვეტელი (წარსული უსრული)	მიხაროდა მე ის, გიხაროდა შენ ის, უხაროდა მას ის, უხაროდათ მათ ის
მყოფადი (მომავალი დრო)	გამიხარდება მე ის, გაგიხარდება შენ ის გაუხარდება მას ის, გაუხარდებათ მათ ის
ხოლმეობითი (განმეორებული მოქმედება წარსულში)	გამიხარებოდა მე ის, გაგიხარებოდა შენ ის გაუხარებოდა მას ის, გაუხარებოდათ მათ ის
წყვეტილი (წარსული სრული)	გამიხარა მე ის, გაგიხარა შენ ის გაუხარა მას ის, გაუხარათ მათ ის
მეორე კავშირებითი (სასურველი მოქმედება)	უნდა გამიხარდეს მე ის, უნდა გაგიხარდეს შენ ის უნდა გაუხარდეს მას ის, უნდა გაუხარდეთ მათ ის
პირველი თურმეობითი (წარსული შედეგობითი)	გამხარებია მე ის, გაგხარებია შენ ის გახარებია მას ის, გახარებიათ მათ ის
მეორე თურმეობითი (სასურველი მოქმედება წარსულში)	უნდა გამხარებოდა მე ის, უნდა გაგხარებოდა შენ ის უნდა გახარებოდა მას ის, უნდა გახარებოდათ მათ ის

სავარჯიშო 1. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის პირის მიხედვით:

- ჩემი სიხარული რატომ არ (გიხარია / მიხარია)? – ჰკითხა გაბრაზებულმა ეკამ მეზობელს.
- დედას ძალიან (გიხაროდა / უხაროდა) შვილის დაბრუნება.
- ყველას (გამიხარდება / გაგიხარდება) ჩვენი სამშობლოს წარმატება.
- გულშემატკივრებთან ერთად სტადიონის პერსონალსაც
– (გაუხარებოდა / გაგიხარებოდა) საყვარელი გუნდის გამარჯვება.
- მამა რომ მოვიდა, ჯერ ძაღლმა დაიწყა კუდის ქიცინი, შემდეგ ნიკოლოზს (გაუხარა / გამიხარა).
- ამ სათამაშოს ჩუქება ნელის უნდა (გაუხარდეს / გაგიხარდეს)
- ასე ძალიან თამრიკო ბიცოლას ჯერ არაფერი (გამხარებია / გახარებია).
- ნანას ქმრის დაბრუნება რომ არ (გამხარებოდა / გახარებოდა), ასე სწრაფად არ მივიდოდა შინ.

სავარჯიშო 2. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის რიცხვის მიხედვით:

1. ბავშვებს მოხარშული სიმინდი ზღვაში ბანაობაზე მეტად
(უხარია / უხარიათ).
2. ჩემი ნაჩუქარი წითელყდიანი წიგნი პაატას პატარა ბავშვივით
(უხაროდა / უხაროდათ).
3. – ნეტავ, თუ (გაუხარდებათ / გაუხარდება) ბიჭიკოს ჩემი
საჩუქარი, – ფიქრობდა ნიკუშა და დაბადების დღეზე მიდიოდა.
4. პატარა ლაშას დედას შინ დაბრუნება ისე
(გაუხარდათ / გაუხარდა), რომ მაგიდის გარშემო დაიწყო სირბილი.
5. – დღეს რა უნდა გავაკეთო, დედას რომ
(გაუხარდეს / გაუხარდეთ)? – ფიქრობდა შინ მიმავალი მაკა.
6. მანანამ ისე დაამთავრა სამსახური, არაფერი
გახარებია / გახარებიათ.
7. თოვლის მოსვლა ნუკრის უნდა (გახარებოდათ / გახარებოდა),
მაგრამ არ გახარებია.

სავარჯიშო 3. დააკვირდი ზმნის ფორმებს და შეარჩიე სახელის სწორი ბრუნვები:

1. პირველი თოვლის მოსვლა (ბავშვებს / ბავშვები)
ძალიან უხარიათ.
2. (მეგვიმ / მეგვის) ძალიან უხაროდა ხოლმე, როდესაც
შინ დაბრუნებულს დალაგებული სახლი ხვდებოდა.
3. ამ საღამოს (მერაბი / მერაბს) ძალიან გაუხარდება, შვილი
თუ ესტუმრება.
4. სტუმრების დანახვა (მიმოზას / მიმოზამ) ისე გაუხარდა, რომ
აღარ იცოდა, რა გაეკეთებინა.

სავარჯიშო 4. შავსა ნიშნის მიხედვით:

მას უხარია (III პირი)	ჩვენ გვიხარია (I პირი)
მას უხაროდა	
მას გაუხარდება	
მას გაუხარდებოდა	
მას გაუხარდა	
მას გაუხარდეს	
მას გახარებია	
მას გახარებოდა	

სავარჯიშო 5. შემოსაზე არასწორი პარიანტი:

- ა) დედას ყველაზე ძალიან თავისი შვილის წარმატება უხარია.
- ბ) ბავშვმა თავისი სათამაშო ძალიან გაუხარდა.
- გ) დამლაგებელს არ ახსოვდა, ასე რაიმე გახარებოდა.
- დ) მანანას ძალიან გაუხარდებოდა თავისი სათამაშო რომ ეშოვა.

სავარჯიშო 6. მოცემულ ზმნაზე შეადგინეთ წინადადებები და ჩაწერეთ:

მიხარია, გვიხარია, არ გიხარია?

უნდა გვიხაროდეს, გამიხარდა, გაგიხარდა, გაგიხარდება,
გამიხარდება, უნდა გამიხარებოდა, არ გამიხარდა

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ზმნა: სიყვარული – უყვარს

აწმყო (ახლანდელი დრო)	მიყვარს მე ის, გიყვარს შენ ის, გვიყვარს ჩვენ ის უყვარს მას ის , უყვართ მათ ის
უწვევტელი (წარსული უსრული)	მიყვარდა მე ის, გიყვარდა შენ ის, გვიყვარდა ჩვენ ის უყვარდა მას ის , უყვარდათ მათ ის
მყოფადი (მომავალი დრო)	მეყვარება მე ის, გეყვარება შენ ის, გვეყვარება ჩვენ ის ეყვარება მას ის , ეყვარებათ მათ ის
ხოლმეობითი (განმეორებული მოქმედება წარსულში)	მეყვარებოდა მე ის, გეყვარებოდა შენ ის, გვეყვარებოდა ჩვენ ის ეყვარებოდა მას ის , ეყვარებოდათ მათ ის
წყვეტილი (წარსული სრული)	
მეორე კავშირებითი (სასურველი მოქმედება)	
პირველი თურმეობითი (წარსული შედეგობითი)	მყვარებია მე ის, გყვარებია შენ ის, გვყვარებია ჩვენ ის ჰყვარებია მას ის , ჰყვარებიათ მათ ის
მეორე თურმეობითი (სასურველი მოქმედება წარსულში)	უნდა მყვარებოდა მე ის, უნდა გყვარებოდა შენ ის უნდა ჰყვარებოდა მას ის , უნდა ჰყვარებოდათ მათ ის

საპარჯიშო 1. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის პირის მიხედვით:

1. „მე ძლიერ (მიყვარს / გიყვარს) იისფერ თოვლის ქალწულებივით ხიდიდან ფენა.“ *გალაკტიონი*
2. ძალიან (გიყვარდა / უყვარდა) ბებიას ქამის დროს წყლის მოტანა.
3. ძალიან მიყვარდა ვანილის ნაყინი, ახლაც მიყვარს და ცხოვრების ბოლომდე (მეყვარება / გეყვარება)
4. თურმე ვაჟას მეზობელთან სტუმრად ჩამოსული გოგო (ყვარებია / მყვარებია)
5. გივის საკუთარი თავი რომ (გყვარებოდა / ჰყვარებოდა), ასეთ საქციელს არ ჩაიდენდა.

სავარჯიშო 2. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის რიცხვის მიხედვით:

1. ბავშვებს ძალიან (უყვარს / უყვართ) სათამაშო ცხოველები.
2. ნიკუშას ძაღლებთან თამაშზე უფრო კატებთან თამაში
(უყვარდა / უყვარდათ)
3. ჩვენ სიცოცხლის ბოლომდე (მეყვარება / გვეყვარება) ჩვენი სამშობლო.
4. ლამარა მასწავლებელი არ ელოდა, რომ თავის მოსწავლეებს ასე ძლიერ
(ეყვარებოდათ / ეყვარებოდა) წიგნის კითხვა.
5. ასე ალაღად არავის (ყვარებია / ყვარებიან) მარტო დარჩენილი ლექვები.
6. დედასაც რომ ისევე ყვარებოდა თავისი შვილები, როგორც ბებიას უყვარდა, მაშინ არ მიატოვებდა.

სავარჯიშო 3. დააკვირდი ზმნის ფორმებს და შეარჩიე სახელის სწორი ბრუნვები:

1. (მოსწავლეები / მოსწავლეებს) ძალიან უყვართ თავიანთი მასწავლებელი.
2. (გოგონა / გოგონას) დილით რძის დალევა უყვარდა ხოლმე.
3. ყველა (სტუდენტი / სტუდენტს) არ ეყვარება გამოცდის წინ სწავლა.
4. (მაკას / მაკა) ასე თუ ეყვარებოდა თავისი ახალი ჩანთა, არავინ არ ელოდა.
5. ყველამ დაინახა, როგორ უანგაროდ ყვარებიან
(შვილები / შვილებს) მოხუცი მანუჩარი.
6. (ელზას / ელზამ) რომ ისევე ყვარებოდა თავისი ძაღლი, როგორც კატა უყვარდა, არ გაყიდდა.

სავარჯიშო 4. შავსა ნიშნის მიხედვით:

მე მიყვარს (I პირი)	თქვენ გიყვართ (II პირი)
მე მიყვარდა	
მე მეყვარება	
მე მეყვარებოდა	
მე მყვარებია	
მე მყვარებოდა	

სავარჯიშო 5. შემოხაზე არასწორი ვარიანტი:

- ამ მომდერაღს ყველაზე ძალიან თავისი სიმღერების შესრულება უყვარს.
- ბავშვმა დილით ადგომა იშვიათად თუ ეყვარება.
- მე არასდროს არ მყვარებია დილით ადრე ადგომა.
- მანუჩარს რომ ელბა ყვარებოდა, ახლა უკვე ოჯახი ექნებოდა.

სავარჯიშო 6. იკოვე არასწორი ფორმა:

I.	II.	III.
ა) მიყვარდა.	გვიყვარს	უყვართ
ბ) მეყვარება.	გვეყვარება	ეყვარებათ
გ) მყვარება.	გვიყვარდათ	უყვარდნან
დ) მიყვარს.	გვეყვარებია	ჰყვარებია

სავარჯიშო 7. ამოიწერე ხაზგასმული ზმნები და შეუწყვე სუბიექტი. დააკვირდი, რომელ ბრუნვაშია სუბიექტი:

ყველა ბავშვს **უყვარს** ნაყინი. იშვიათად, რომ რომელიმე ბავშვს არ უყვარდეს. ვი-საც ბავშვობაში ნაყინი უყვარდა, დიდობაშიც უყვარს, თუმცა შედარებით იშვიათად ჭამს. ბავშვებს ვერ წარმოუდგენიათ, თუ ოდესმე არ **ეყვარებათ** ნაყინი ბავშვობაში ალბათ ყველა ადამიანს **ყვარებია** ნაყინი და არც იმაშია რამე გასაკვირი, ყველას რომ თავისებურად **ყვარებოდა**.

ზმნები	 მას (ბავშვს) უყვარს,
სუბიექტის ბრუნვა	

სავარჯიშო 8. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეავსე გამოტოვებული ფორმები:

რიცხვი	ანგარი	უწყვეტელი	მყოფადი
მხოლოდობითი	მე მიყვარს სწავლა. შენ გიყვარს სწავლა.	მე მიყვარდა სიმღერა. მას უყვარდა სიმღერა.	 შენ გეყვარება ხატვა. მას ეყვარება ხატვა.
მრავლობითი	ჩვენ გვიყვარს სწავლა. მათ უყვართ სწავლა.	ჩვენ გვიყვარდა სიმღერა. თქვენ გიყვარდათ სიმღერა.	ჩვენ გვეყვარება ხატვა. მათ ეყვარებათ ხატვა.

სავარჯიშო 9. შეადგინე წინადადება ნიშნების მიხედვით:

ნიშნები: უყვარს (მას ის) – გოგონას ხატვა უყვარს.

- ა) უყვარდათ (მათ ის) –
- ბ) მეყვარება (მე ის) –
- გ) გვიყვარდა (ჩვენ ის) –
- დ) ყვარებიან (მათ ის) –

სავარჯიშო 10. შეადგინე მცირე ზომის ტექსტი მოცემული ფორმების გამოყენებით:

უყვარს, უყვარდა, ეყვარება, ყვარებიან

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: მოწონება – მოსწონს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	მომწონს მე ის, მოგწონს შენ ის, მოგვწონს ჩვენ ის მოსწონს მას ის , მოსწონთ მათ ის
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	მომწონდა მე ის, მოგწონდა შენ ის, მოგვწონდა ჩვენ ის მოსწონდა მას ის , მოსწონდათ მათ ის
მომავალი დრო (მყოფადი)	მოემწონება მე ის, მოგემწონება შენ ის მოემწონება მას ის , მოემწონებათ მათ ის
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	მოემწონებოდა მე ის, მოგემწონებოდა შენ ის მოემწონებოდა მას ის , მოემწონებოდათ მათ ის
წარსული სრული (წყვეტილი)	მოემწონა მე ის, მოგემწონა შენ ის, მოგვემწონა ჩვენ ის მოემწონა მას ის , მოემწონათ მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა მოემწონოს მე ის, უნდა მოგემწონოს შენ ის უნდა მოემწონოს მას ის , უნდა მოემწონოთ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მომწონებია მე ის, მოგწონებია შენ ის, მოგვწონებია ჩვენ ის მოსწონებია მას ის , მოსწონებიან მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მომწონებოდა მე ის, უნდა მოგწონებოდა შენ ის უნდა მოსწონებოდა მას ის , უნდა მოსწონებოდათ მათ ის

საპარჯიშო 1. გასაზიარებელი სწორი ფორმა:

1. ღია / ღიას მოსწონს ჩემი ნახატები
2. ვინ / ვის მოსწონს როკმუსიკა?
3. ბიჭს / ბიჭი მოსწონდა სოფლის ეს უცნაური წყნარი ცხოვრება.
4. ვერ ვიტყვი, რომ მას / ის მოემწონა ამბის ასეთი უეცარი შემოტრიალება.
5. მშობლებს / მშობლები მოსწონთ, ასიამოვნონ შვილებს.
6. გია / გიას არ მოსწონს ძველებური სტილის ტანსაცმელი.
7. პატარა გოგონებს / გოგონები მოსწონთ თოჯინებით თამაში.
8. მამას / მამა მოემწონა ლუკას შესრულებული სიმღერა.
9. ნეტა, ვის / ვინ მოსწონს ასეთი წვიმიანი და ცივი ამინდი?
10. მასწავლებელი / მასწავლებელს მოსწონებია ღიას დავალებები და კარგი ქულაც დაუწერია.

სავარჯიშო 2. შეავსე ცხრილი:

	ანწყო	უწყვეთელი	მყოფალი	ხოლმობითი	წყვეტილი	მეორე კავშირებითი
მე	მომწონს			მომეწონებოდა		
შენ		მოგწონდა				
მას			მოგვეწონა			
ჩვენ						
თქვენ						მოგეწონოთ
მათ					მოეწონათ	

სავარჯიშო 3. მიუწერე ზმნურ ფორმებს შესაფერისი ნაცვალსახელები:

მოსწონს	მას	ის
მომეწონა		
მოგწონებიათ		
მოგწონთ		
მოგვეწონია		
მოგეწონება		
მოეწონებოდათ		
მოსწონდა		

სავარჯიშო 4. გახაზე შესაბამისი ფორმა:

- ბავშვებს ნამცხვარი ძალიან **მომეწონა** / **მოეწონა** / **მოეწონათ**.
- სკოლის ახალი შენობა ყველას **მოგწონს** / **მომწონს** / **მოსწონს**.
- კარგი ფილმია. წესით, ჟიურის უნდა **მოსწონებია** / **მოეწონოს** / **მოსწონდა**.
- ჩვენი ახალი მასწავლებელი **მოგწონებია** / **მოგწონდეს** / **მოგეწონა**?
- მშვენიერი სპექტაკლი იყო, **ძალიან მოგვეწონა** / **მოგვეწონს** / **მოგვეწონებია**.
- რაც არ უნდა გამეკეთებინა სადილად, უმცროს შვილს არაფერი **მოსწონს** / **მოსწონდა** / **მოეწონა**.
- მე მივხვდი, რომ შენ დაბადების დღის ტორტი **არ მომეწონა** / **მოგეწონა** / **მოეწონა**.

სავარჯიშო 5. ჩასვით სახელები და ნაცვალსახელები სწორად და გადანერეთ წინადადება:

ნიშუბი: (მამა) მოსწონს დილაობით (სირბილი)

მამას მოსწონს დილაობით სირბილი.

1. (ყველა) მოეწონა (ახალი ავეჯი)

2. (ბავშვები) მოსწონთ (წითელი ფერი)

3. (ბაჩო) არ მოსწონებია (ახალი ველოსიპედი) და უტირია.

4. (შენ) ბავშვობაში მოგწონდა (კინოში სიარული)?

5. (ჩვენი ძალა) არ მოსწონს ხოლმე (უცხო ადამიანები) სახლში.

6. (პატარები) არ მოეწონათ (ნამლის გემო)

სავარჯიშო 6. შეადგინეთ კატარა ტექსტი ნებისმიარ თემაზე, სადაც გამოიყენებთ ზმნას „მოსწონს“ სხვადასხვა მწკრივისა, პირისა და რიცხვის ფორმით:

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

ზმნა: რქმევა – ჰქვია

ახლანდელი დრო (აწმყო)	მქვია მე ის, გქვია შენ ის, გვქვია ჩვენ ის ჰქვია მას ის, ჰქვიათ მათ ის
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	მერქვა მე ის, გერქვა შენ ის, გვერქვა ჩვენ ის ერქვა მას ის, ერქვათ მათ ის
მომავალი დრო (მყოფადი)	მერქმევა მე ის, გერქმევა შენ ის, გვერქმევა ჩვენ ის ერქმევა მას ის, ერქმევით მათ ის
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	(და)მერქმეოდა მე ის, (და)გერქმეოდა შენ ის (და)ერქმეოდა მას ის, (და)ერქმეოდათ მათ ის
წარსული სრული (წყვეტილი)	 (.....,))
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	 (.....,))
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მრქმევია მე ის, გრქმევია შენ ის, გვერქმევია ჩვენ ის ჰრქმევია მას ის, ჰრქმევით მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მრქმეოდა მე ის, უნდა გრქმეოდა შენ ის უნდა ჰრქმეოდა მას ის, უნდა ჰრქმეოდათ მათ ის

სავარჯიშო 1. შეავსეთ გამოტოვებული ფორმები:

	აწმყო	მყოფადი	უწყვეტელი	ხოლმეობითი
მე				
შენ	გქვია			
მას			ერქვა	
ჩვენ		გვერქმევა		
თქვენ				
მათ				ერქმეოდათ

**სავარჯიშო 2. თექვსიდან ამონარეთ „ჰქვია“ ზმნის ფორმები და მიუწერეთ
გრამატიკული პირები, დრო და მწკრივი:**

ნიმუში: ამ ადგილს შუა საუკუნეებში მეფეთა ველი ჰრქმევია,
ხოლო ახლა მშვიდობის მოედანი ჰქვია.

ჰრქმევია – მას ის, წარსული, I თურმეობითი

ჰქვია – მას ის, ახლანდელი დრო, აწმყო.

1. მე ადრე დამწყები მასწავლებელი მერქვა, ახლა კი მენტორი მასწავლებელი
მქვია.
.....
2. ჩვენ გვეგონა, რომ ლანას დიდ ბებიას ელენე ერქვა და თურმე ელისაბედი
ჰრქმევია.
.....
3. ამ ესტაფეტის დროს გოგონების გუნდს „თოლია“ ერქმევა, რადგან, როგორც
ვიცი, ვაჟების გუნდს უნდა ჰრქმეოდა ჩვენ მიერ შერჩეული „ალბატროსი“.
.....
4. ჩვენ ვიყავით იმ მოვლენების მონაწილეები, როცა საქართველოს
თავისუფალი ქვეყნის სახელი ერქმეოდა.
.....
5. ამ სპექტაკლში შენს პერსონაჟს ერქმევა „პლატონი“, ხოლო მეორე
სპექტაკლში გერქმევა – „კოსტა“.
.....
6. შენ ისეთი ლამაზი ხარ, რომ ფერია უნდა გრქმეოდა.
.....
7. რა ჰქვია ისეთ ადამიანს, რომელიც პირობას არ ასრულებს?
.....
8. რა უნდა გვერქვას, რომ ადვილად დაიმახსოვროს მომხმარებელმა ჩვენი
სახელი?
.....
9. ამერიკის აბორიგენ მოსახლეობას ინდიელები ჰქვიათ.
.....
10. რა ერქვა შენს შავ კატას, რომელიც სტუდენტობის დროს გყავდა?
.....

ზმნა: კლება – აკლია

ახლანდელი დრო (აწმყო)	მაკლია მე ის, გაქლია შენ ის, გვაკლია ჩვენ ის აკლია მას ის , აკლიათ მათ ის
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	 (.....,)
მომავალი დრო (მყოფადი)	მეკლება მე ის, გექცება შენ ის, გვეკლება ჩვენ ის ეკლება მას ის , ეკლებათ მათ ის
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	მეკლებოდა მე ის, გეკლებოდა შენ ის, გვეკლებოდა ჩვენ ის ეკლებოდა მას ის , ეკლებოდათ მათ ის
წარსული სრული (წყვეტილი)	მაკლდა მე ის, გაკლდა შენ ის, გვაკლდა ჩვენ ის აკლდა მას ის , აკლდათ მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	მაკლდეს მე ის, გაკლდეს შენ ის, გვაკლდეს ჩვენ ის აკლდეს მას ის , აკლდეთ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მკლებია მე ის, გკლებია შენ ის, გვკლებია ჩვენ ის ჰკლებია მას ის , ჰკლებიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მკლებოდა მე ის, უნდა გკლებოდა შენ ის, უნდა ჰკლებოდა მას ის , უნდა ჰკლებოდათ მათ ის

საპარჯიშო 1. აუღლე ზმნა აკლია აწმყოს მხარისში:

მხოლოებითი რიცხვი	მრავლობითი რიცხვი

სავარჯიშო 2. გახაზე სუბიექტის სწორი ფორმა:

1. ხუთი / ხუთს აკლია ოცი წუთი.
2. საქმის დასრულება / საქმის დასრულებას ჯერ ბევრი აკლია.
3. ვინ ჭამა ამდენი კანფეტი? ყუთს / ყუთი ბევრი აკლია!
4. ქალაქში წასულ შვილიშვილებს / შვილიშვილები ძალიან აკლიათ ხოლმე ტკბილი ბებოების ხელი.
5. ამ საუკუნეში ჩვენ, ადამიანები / ადამიანებს განსაკუთრებით გვაკლია და გვჭირდება ბუნებასთან ურთიერთობა.
6. ქვევრი / ქვევრს ათიოდე ლიტრა ღვინო აკლდა.
7. სუფრა/სუფრას ჩიტის რძეც არ აკლდა.
8. დედას მიაჩნდა, რომ მის შვილებს / შვილები არაფერი არ უნდა ჰკლებოდათ.
9. ჩანს, ამ საქმის ბოლომდე მიყვანა / მიყვანას ჯერ კიდევ ბევრი რამ ჰკლებია.

სავარჯიშო 3. დააკვირდი წინა სავარჯიშოს და დაურთე ზმნებს პირის ნიშნები:

1. ძილი -აკლია, უფრო დიდხანს უნდა იძინო!
2. რვას აკლდ- ხუთი წუთი, სახლში რომ მივედი.
3. ჩვენ არ --აკლია მოთმინების უნარი.
4. მას არასოდეს -კლებია გარშემომყოფთა ყურადღება.
5. არა მგონია, მას ზრუნვა და სიყვარული ჰკლებოდ- თავისიანებისგან.

სავარჯიშო 4. მოიფიქრე წინადადებათი შემდეგ ზმნურ ფორმებზე:

1. აკლია
2. აკლდა
3. ჰკლებია
4. გვაკლია
5. გაკლიათ

სავარჯიშო 6. შეადგინე კატარა ტექსტი ნებისმიერ თემაზე, სადაც სხვა ზმნებთან ერთად გამოიყენებ ზმნის „აკლია“ სხვადასხვა მნიშვნისა და პირის ფორმებს.

ზმნა: წასვლა – მიდის

ახლანდელი დრო (ანმყო)	მივდივარ მე, მიდიხარ შენ, მივდივართ ჩვენ მიდის ის , მიდიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	მივდიოდი მე, მიდიოდი შენ, მივდიოდით ჩვენ, მიდიოდა ის , მიდიოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	მივალ მე, მიხვალ შენ, მივალოთ ჩვენ მივა ის , მივლენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	მივიდოდი მე, მიხვიდოდი შენ მივიდოდა ის , მივიდოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	მივედი მე, მიხვედი შენ, მივიდა ის , მივიდნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა მივიდე მე, უნდა მიხვიდე შენ უნდა მივიდეს ის , უნდა მივიდნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მივსულვარ მე, მისულხარ შენ მისულა ის , მისულან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მივსულიყავი მე, უნდა მისულიყავი შენ უნდა მისულიყო ის , უნდა მისულიყვნენ ისინი

საპარჯიშო 1. შეაჰსე ცხრილი:

	ანმყო	უწყვეტელი	მყოფადი	წყვეტილი	მეორე კავშირებითი
მე					წავიდე
შენ	მიდიხარ		წახვალ		
მას					
ჩვენ		მივდიოდით			
თქვენ				წახვედით	მოგეწონოთ
მათ					

სავარჯიშო 2. პარჩიე სწორი ფორმა:

1. მე დღეს სამსახურში არ (მივდივარ / მიდიხარ / მიდის).
2. შენ არ (მივდივარ / მიდიხარ / მიდის) კინოში?
3. ბავშვები ჟივილ-ხივილით (მიდიან / მივდივართ / მიდიხართ) სკოლისაკენ.
4. მე ძალიან ნელა (მოდიოდი / მოვდიოდი / მოდიოდა), ამიტომაც დამაგვიანდა.
5. დაურეკე, თორემ გია უკვე მალე (წავალ / წავა / წახვალ) სახლში.
6. ყველაზე ადრე შენ (წახვალ / წავა / წავალ) აქედან?
7. აქ ვარ, არსად (წავსულვარ / წასულხარ / წასულა)!
8. ქალს, სადაც არ უნდა (წასულიყავი / წავსულიყავი / წასულიყო), ყველგან ერთი და იგივე ფიქრები უტრიალებდა.

სავარჯიშო 3. გადაიყვანე წინადადებები წყვეტილში:

1. რომელ თვეში მიდიხარ გერმანიაში?
.....
2. პატარა ბიჭები სოფლის მოედანზე მიდიან ფეხბურთის სათამაშოდ.
.....
3. აი, ჩვენც მოვდივართ!
.....
4. ჩემი მეგობრები ყავის დასალევად მოდიან ჩემთან.
.....

1. მზე აღმოსავლეთიდან
2. დრო ძალიან სწრაფად
3. დამთავრდა ზაფხული, სექტემბერი – სწავლისა და მუშაობის დრო.
4. გოგონა კიბეზე სწრაფად და სტუმარს ეგებება.
5. ბიჭი სწრაფად ქუჩის მეორე მხარეს.
6. დათო გამოცდიდან გახარებული

ზმნა: ასვლა – ადის (თავისებური ზმნა / მხარისში მონაცვლე)

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ავდივარ მე, ადიხარ შენ, ავდივართ ჩვენ, ადის ის, ადიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ავდიოდი მე, ადიოდი შენ, ავდიოდით ჩვენ ადიოდა ის, ადიოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ავალ მე, ახვალ შენ, ავალთ ჩვენ ავა ის, ავლენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ავიდოდი მე, ადიოდი შენ, ავდიოდით ჩვენ ავიდოდა ის, ავიდოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ავედი მე, ახვედი შენ, ავედით ჩვენ ავიდა ის, ავიდნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ავიდე მე, უნდა ახვიდე შენ, უნდა ავიდეთ ჩვენ უნდა ავიდეს ის, უნდა ავიდნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ავსულვარ მე, ასულხარ შენ, ავსულვართ ჩვენ ასულა ის, ასულან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ავსულიყავი მე, უნდა ასულიყავი შენ, უნდა ასულიყო ის, უნდა ასულიყვნენ ისინი
მსგავსი წარმოების ფორმები: შვიდა, გავდა, გადავიდა, ამოვიდა, ჩამოვიდა	

სავარჯიშო 1. წინადადებაში ჩასვი შესაბამისი პირის ფორმა:

1. მინდოდა მთაზე (ასულიყავი / ავსულიყავი / ასულიყო)
2. ნიკა ხილის დასაკრეფად ხეზე (ავედი / ავიდნენ / ავიდა)
3. ახლა არ მცალია, კიბეზე (ადის / ავდივარ / ადიხართ)
4. ტურისტები მთანმინდაზე საბაგირო გზით
(ავდივარ / ადიხართ / ადიან)
5. საღამოობით სუფთა ჰაერის ჩასაყლაპად აივანზე
(ადიოდით / ავდიოდით / ადიოდნენ)
6. ფრენა რომ ვიცოდე, ვარსკვლავზე
(ახვიდოდო / ავიდოდი / ავიდოდა)
7. ცოტა ხანში ნაია მეგობართან უნდა (ავიდეს / ავიდე / ახვიდეთ)
8. მითხარი, ოდესმე მთვარეზე (ავსულვარ / ასულა / ასულხარ)
9. ახლა ფიქრობდა ანა, რომ დედასთან აუცილებლად უნდა
(ავსულიყავი / ასულიყავი / ასულიყო)
10. ჩემი მეგობრები პარაშუტით გადმოსახტომად თვითმფრინავით უნდა
(ავიდნენ / ავიდეს / ავიდეთ)

სავარჯიშო 2. დააჯგუფეთ ზმნები დროის მიხედვით:

უნდა ავსულიყავი. ავდივარ. ავალ. ავა. ავლენ. ავდიოდი.
 ადიოდა. ადიოდნენ. უნდა ასულიყო. ახვედი. უნდა ახვიდეთ. ავედი.
 ავიდოდი. ავიდოდა. ავიდოდნენ. ავიდა. ავიდნენ.
 უნდა ავიდე. მე უნდა ავიდე. ის, უნდა ავიდეს. ასულხართ. ავსულვარ.
 ასულა. ასულან. უნდა ასულიყვნენ. ახვიდოდი.

ახლანდელი / აწმყო	წარსული	მომავალი მყოფადი

სავარჯიშო 3. აღადგინეთ დიალოგებში გამოტოვებული სიტყვები:

ა) ახვიდე / ადის

- უკაცრავად, ეს საბაგირო გზა ფუნიკულიორზე ?
- დიახ, ამ საბაგიროთი შეგიძლიათ ფუნიკულიორზე

ბ) ავდიოდი / ადიოდი

- დედა, გახსოვს როგორ სწრაფად ხეზე?
- რა თქმა უნდა, შენ ყველაზე სწრაფად

გ) ადის / ავიდა

- მამაჩემი ალპინისტი იყო, ის ყველაზე მაღალ მთაზე-ევერესტზე
- მამაჩემი კი მაშველია და ყველაზე მაღალ კიბეზეც უშიშრად

დ) ავიდე / ავიდეთ

- მინდა მთის წვერზე აშენებულ ციხეზე
- მე კი მინდა, რომ ჩვენ ერთად ნარიყალაზე და თბილისს
გადმოვხედოთ.

ე) ავდიოდით / ავსულვართ

- ვინ იცის რამდენჯერ ერთად ამ თოვლიან მწვერვალებზე!
- მეც მახსოვს როგორ, მაშინ ახალგაზრდები ვიყავით.

სავარჯიშო 4. შეადგინე წინადადებაები მოცემული სიტყვების გამოყენებით:

1. ადის
2. ადიან
3. ავალ
4. ახვალ
5. ავიდნენ
6. ადიოდნენ
7. ავიდეს
8. ასულხარ?
9. უნდა ასულიყო
10. ავსულიყავით

სავარჯიშო 5. წინა სავარჯიშოში მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ კატარა დიალოგი:

- გამარჯობა, ოდესმე სიმაღლეზე ასულხარ?
- რა, თქმა უნდა, ადრე ხეებზე ავდიოდი, ახლა კი...

სავარჯიშო 6. გაითვალისწინე, რომ ადის ზმნის მსგავსად იწარმოება შედის, გადის, გამოდის, მიდის... ზმნები და დააჯგუფე ბლოკში შემოთავაზებული ზმნის ფორმები ცხრილში

ჩავიდნენ, მიდიან, ჩახვედით, შევდივართ, გადავლენ, გავდივართ. მივედი, გავდივარ, ჩავედი, ავალ, შევალ, წავალ, გადავედი, მივედი, დავდივარ, შევიდა, მიდის, ადიან, წავლენ, გადიხარ, მიხვალ, მოხვედი, ჩადიხარ, შეხვალ, გავა, წავა, გავიდა, შევდივარ, ავდივარ, ავედი, გავალ, გადავდივარ, შედიხართ, ჩავლენ, მოვიდნენ, შედიხართ

ახლანდელი / აწმყო	ნარსული	მომავალი მყოფადი

ზმნა: შესვლა – შედის

ახლანდელი დრო (ანმყო)	შევდივარ მე, შედიხარ შენ, შედის ის , შედიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	შევდიოდი მე, შედიოდი შენ შედიოდა ის , შედიოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	შევაღ მე, შეხვაღ შენ შევა ის , შევლენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	შევიდოდი მე, შეხვიდოდი შენ შევიდოდა ის , შევიდოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	შევედი მე, შეხვედი შენ შევიდა ის , შევიდნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა შევიდე მე, უნდა შეხვიდე შენ უნდა შევიდეს ის , უნდა შევიდნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	შევსულვარ მე, შესულხარ შენ, შესულა ის , შესულან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა შევსულიყავი მე, უნდა შესულიყავი შენ უნდა შესულიყო ის , უნდა შესულიყვნენ ისინი
მსგავსი წარმოების ფორმებია: შედის, გადის, ადის, ჩადის, მიდის, მოდის...	

სავარჯიშო 1. დააკავშირა ერთმანეთთან:

ადის	ქვევით
ჩადის	ზევით
შედის	გარეთ
გადის	შიგნით
მოდის	იქეთ
მიდის	აქეთ

სავარჯიშო 2. ჩასვი პირის ნაცვალსახელები წინადადებაში:

1. ადიხარ მეორე სართულზე.
2. ადის კიბეზე.
3. ჩავდივართ ქვევით.
4. ჩადიან ამერიკაში გემით.
5. გავდივარ გარეთ და ავდივარ ავტობუსში.
6. რომელ რესტორანში შედიხართ?
7. ყოველ დილით მეტროში შედიხარ?
8. შედის სუპერმარკეტში.
9. დღეში ორჯერ კაფეში შევდივარ.
10. რომელ საათზე მოდის აქ?
11. ამ წუთში ავდივარ ფუნიკულიორზე.
12. ყველანი ერთად ავდივართ მთაწმინდის პარკში.

სავარჯიშო 3. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი ფორმით – შესვლა:

- ა) ის ახლა კაფეში.
- ბ) შენ გუშინ რატომ არ სკოლაში?
- გ) ისინი თეატრში ხვალ საღამოს რომელ საათზე ?
- დ) მე ყოველ დილით სუპერმარკეტში
- ე) ეს მიკროავტობუსი ავტოსადგურში მალე
- ვ) მგზავრები აეროპორტის შენობაში ერთი საათის წინ
- ზ) მე და ჩემი და ახლა ეთნოგრაფიულ მუზეუმში უნდა
- თ) თქვენ გუშინ რომელ საათზე უნივერსიტეტში?
- ი) საქართველო კავკასიის რეგიონში.
- კ) ახალქალაქის ტერიტორია სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

სავარჯიშო 4. ჩასვი შესაბამის რიცხვსა და პირში ზმნა – შესვლა:

1. ახლა უნივერსიტეტში 5 სტუდენტი
2. მე და ჩემი დეიდა ახლა მეტროში
3. ეს გმირები მალე ისტორიაში
4. ზარი დაირეკა და მე გაკვეთილზე უნდა
5. კანონში ცვლილება აუცილებლად უნდა
6. ისინი სახლში საღამოობით
7. დრო რომ მეონდეს ლექციაზე აუცილებლად
8. მინდოდა სპორტულ დარბაზში, მაგრამ გადავიფიქრე.
9. ამ სახლში მარტო არასოდეს!
10. თურმე ეს ლექსი მეექვსე კლასის სახელმძღვანელოში

სავარჯიშო 5. ჩასვი სიარულის გამომხატველი ზმნები სწორად:

ადის / ჩადის

1. კატა სახურავზე
2. მეხანძრე ახლა სახლის სახურავიდან
3. ნინო ავტობუსიდან
4. ეკა მატარებელში
5. გიორგი ხილის დასაკრეფად ვაშლის ხეზე
6. მატარებელი ბათუმში 14 საათზე
7. საღამოა და მზე ლამაზად
8. როცა ვნერვიულობ, წნევა 200-ზე
9. მატარებელი ბაკურიანიდან ბორჯომში
10. ბაბუა ნელი ნაბიჯით აღმართზე

საპარტიზო 6. ანარჩოა ნიშნის მიხედვით:

კითხვა / მწკრივი	ა	ა	ბ	გ	დ	ე
რას ვაკეთებ? ახლანდელი დრო (აწმყო)	შევივარ					
რას ვაკეთებდი? წარსული დრო (უწყვეტელი)	შევივდი					
რას ვაკეთებ? მომავალი დრო (მყოფადი)	შევა					
რას ვაკეთებდი? განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	შევივდი					
რა ვაკეთებ? წარსული დრო (წყვეტილი)	შევი					
რა უნდა ვაკეთებ? სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	შევი					
რა გამიკეთებია? წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	შევივარ					
რა გამიკეთებინა? სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	შევივლიყავი					

საპარჯიშო 7. გადაიყვანე მოცემული ტექსტი მომავალ და წარსულ დროში (წყვეტილში):

დღეს ორშაბათია და მე 8 საათზე სკოლაში **მივდივარ**. ამიტომ დილით ადრე **ვდგები**, **ვსაუზმობ** და **გავდივარ** ეზოდან. **ავდივარ** სოფლის ცენტრში, **შევდივარ** ჩემი კლასელის სახლში და მერე ორივე ერთად **გამოვდივართ** გარეთ. სკოლამდე ხან მანქანით **მივდივართ**, ხან ფეხით. ზოგჯერ სოფლის ავტობუსშიც **ავდივართ** და სკოლასთან **ჩავდივართ**. მერე **შევდივართ** სკოლის ეზოში, **ავდივართ** მეორე სართულზე და **შევდივართ** ჩვენს საკლასო ოთახში. მასწავლებელი და დანარჩენი მოსწავლეებიც ერთად **შემოდიან**. ზოგჯერ კლასში სკოლის დირექტორიც **შემოდის**, **აინტერესებს**, ყველა მოსწავლე ყოველდღე მოდის თუ არა სკოლაში.

გაკვეთილების შემდეგ სკოლიდან **გავდივართ** და სახლში **მივდივართ**. სახლი შორსაა და 500 მეტრს ფეხით **დავდივართ**. გზაზე მდინარეა, მდინარეზე ხიდია და ჩვენ ხიდზე **გადავდივართ**. ეს ხიდი განიერია და ზედ დიდი მანქანებიც **გადადიან**.

1.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
2.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

სავარჯიშო 8. ჩასვი პირისა და რიცხვის მიხედვით:**ა) შევდიოდი – შევიდოდი**

თბილისში ყოფნისას ოპერაში თვეში ერთხელ **შევდიოდი**.

ის სახლში უკანა კარიდან **შედიოდა** და მერე წინა კარიდან გამოდიოდა.

1. მე ყოველ დილით ადრე სპორტულ დარბაზში
2. ბევრი ფული რომ მქონოდა, მოხუცთა სახლში და მათ ლამაზ საღამოებს მოვუწყობდი.
3. არამგონია, ის არ ბანკში ძარცვისთვის.
4. ანა თამართან თვეში ერთხელ და წამლები მიჰქონდა.
5. რატომ არ სავადადმყოფოში, გეშინოდა?
6. ბებია რომ ცუდად იყო, მასთან შვილიშვილები ხშირად
7. 10 საათია, ბავშვები ალბათ უკვე საბავშვო ბაღში.
8. ხოლმე ეს ჩემი მეგობარი სალოცავში და სამი საათი ლოცულობდა.
9. ამ პარტიაში, კარგი პროგრამა რომ ჰქონდეთ.
10. რამე რომ იყოს, პარლამენტში არ ?

სავარჯიშო 9. ჩასვი შესაბამისი პირისა და რიცხვის მიხედვით:**შევედი – მინდა / უნდა შევიდე**

ნიმუში: მე უკვე შევედი სკოლაში.

მე ის ახლა უნდა შევიდეს პოლიკლინიკაში.

1. დროა კლასში, ზარი უკვე დაირეკა.
2. როდის უნდა გასაუბრებაზე?
3. ანა რატომ არ კონფერენციაზე?
4. შენ უკვე კინოში?
5. მინდა კინოთეატრში 7 საათიან სეანსზე.
6. როგორ უნდა ისინი სტადიონზე, თუ ბილეთები არ ექნებათ?
7. ჩვენ ამ დარბაზში ბევრჯერ, მაგრამ ვერაფერი ვიპოვეთ.
8. აუცილებლად უნდა მინისტრთან, გადაუდებელი საქმე მაქვს.
9. ამ კაფეში კარგ ხაჭაპურებს აცხობენ, გინდა ?
10. გია უკვე სახლში თუ იევ ეზოშია?

საპარჯიშო 10. ჩასვი შესაბამისი პირითა და რიცხვით:

ნომუში: შევსულვარ

ნეტა / უნდა შევსულიყავი

1. ჯერ არ _____, გარეთ ვარ.
2. ნეტა _____, იქნებ ბებია ცოცხალი გენახა.
3. _____ ეს ბიჭი ეზოში და თამაში დაუწყია.
4. შენ რომ იმ სახლში _____, ეს ყველაფერი არ მოხდებოდა.
5. დედა რატომ უნდა _____, თუ შვილს არავის დანახვა არ უნდოდა?
6. _____ როდესმე ამ სასახლეში?
7. ამტკიცებენ თითქოს ჩვენ უნდა _____ იმ დროს გამოცდაზე, მაგრამ როგორ თუ რეგისტრაცია არ იყო დაწყებული?
8. ვერ გამიგია, პირველი რატომ უნდა _____ თქვენ და არა მე?
9. არა, ჯერ არ _____, ველოდები.
10. მინდოდა ბანკში _____, მაგრამ ვერ მოვასწარი.

ზმნა: ჩასვლა – ჩადის

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ჩავდივარ მე, ჩადიხარ შენ ჩადის ის, ჩადიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ჩავდიოდი მე, ჩადიოდი შენ ჩადიოდა ის, ჩადიოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ჩავალ მე, ჩახვალ შენ ჩავა ის, ჩავლენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ჩავიდოდი მე, ჩახვიდოდი შენ ჩავიდოდა ის, ჩავიდოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ჩავედი მე, ჩახვედი შენ ჩავიდა ის, ჩავიდნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ჩავიდე მე, უნდა ჩახვიდე შენ უნდა ჩავიდეს ის, უნდა ჩავიდნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ჩავსულვარ მე, ჩასულხარ შენ ჩასულა ის, ჩასულან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ჩავსულიყავი მე, უნდა ჩასულიყავი შენ უნდა ჩასულიყო ის, უნდა ჩასულიყვნენ ისინი
მსგავსი წარმოების ფორმებია: გასვლა-გადის, შესვლა-შედის, ჩასვლა-ჩადის, ასვლა-ადის, მისვლა-მიდის, მოსვლა-მოდის, გადასვლა-გადადის, გადმოსვლა-გადმოდის.	

სავარჯიშო 1. ჩასვი წინდადებაში ჩავდივარ შესაბამისი მხარივინ ფორმით:

- ვინ იცის ჩემი ძმა აქ რამდენჯერ და უთევზავია.
- მასთან ერთად მეც რომ, ეს ამბავი არ მოხდებოდა.
- მეჩქარება, თბილისში, მამაჩემთან უნდა
- გუშინ ჩქაროსნული მატარებლით ფოთიდან ბათუმში 2 საათში
- ხვალ აუცილებლად და მოხუც დედას ვნახავ.
- ტბაზე მაშინ, როცა იქ არავინ იყო.
- შენ როდესმე წყალტუბოში მატარებლით?
- მეგობარს მივწერე, რომ ხვალ მე აუცილებლად, ტრანსპორტი რომ ყოფილიყო.
- მესამე სართულიდან პირველზე ბებია სულ ფეხით
- ახლა სარდაფში უნდა და ხილის წვენი ამოვიტანო.

სავარჯიშო 2. ჩასვი შესაბამისი პირის ფორმით ჩასვლა / ჩავდივარ:

ნიმუში: მე მინდა ქუთაისში ჩასვლა / მე ჩავალ პარიზში დილის სამ საათზე.

1. მატარებელი ვალეში დილის 7 საათზე
2. გიგა სახურავიდან
3. წერილს ფოსტით მოიტანენ, საჭირო არ არის თბილისში შენი
4. ლიფტი თუ არ მუშაობს, მეათე სართულიდან პირველზე – გვინევს.
5. ალპინისტი მწვერვალიდან 8 საათში
6. ჩვენი ძაღლი თევზის დასაჭერად მდინარეზე
7. მე ყოველ ზაფხულს სოფელში ბებიასთან.
8. ის თავის ძმასთან ერთად კვირაში ერთხელ კახეთში
9. რატომ მეტროში, ავტობუსით წადი.
10. თქვენ ახლა გორაკიდან და იქ ბურთით ითამაშებთ.

სავარჯიშო 3. ჩასვი პირი ზმნის შესაბამისად:

ნიმუში: ის მდინარეზე ჩადიოდა ყოველ საღამოს.

1. ყოველ დილით ჩავდივარ ფეხბურთის მოედანზე და ვთამაშობ.
2. რატომ არ ჩადიან სოფელში მშობლებთან?
3. მანქანით 2 საათში ჩავა სამტრედიაში.
4. ახლა ჩემს ძმასთან უნდა ჩავიდე საჩხერეში.
5. როდესმე აქ ჩასულხარ?
6. რომ 100 დოლარი მომცენ, იანვარში მდინარეში მაინც არასოდეს ჩავიდოდი.
7. ყოველთვის ამ დროს ჩავდივართ სასადილო ოთახში.
8. რომელ საათზე ჩადიხართ მეტროში?
9. ჩადიხარ მატარებლიდან ამ გაჩერების შემდეგ.
10. ჩადიოდა ეზოში და ორი საათი სეირნობდა.

სავარჯიშო 4. ჩასვი პირის ნაცვალსახელები წინადადებაში:

1. ჩადიხარ მეორე სართულიდან.
2. ჩადის კიბეზე.
3. ჩავდივართ ქვევით.
4. ჩადიან ამერიკაში გემით.
5. ჩავდივარ ეზოში და ავდივარ ავტობუსში.
6. რომელ საათზე ჩადიხართ რესტორანში?
7. ყოველ დილით მეტროში რატომ ჩადიხარ?
8. სუპერმარკეტში და ყიდულობენ პურს.
9. რომელ საათზე ჩამოდის აქ?
10. ამ წუთში ჩავდივარ ფუნიკულიდან.
11. ყველანი ერთად ჩავდივართ მთაწმინდის პარკიდან.

სავარჯიშო 5. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი ფორმით – შესვლა:

- ა) ის ახლა კაფეში.
- ბ) შენ გუშინ რატომ არ სკოლაში?
- გ) ისინი თეატრში ხვალ საღამოს რომელ საათზე ?
- დ) მე ყოველ დილით სუპერმარკეტში
- ე) ეს მიკროავტობუსი ავტოსადგურში მალე
- ვ) მგზავრები აეროპორტის შენობაში ერთი საათის წინ
- ზ) მე და ჩემი და ახლა ეთნოგრაფიულ მუზეუმში უნდა
- თ) თქვენ გუშინ რომელ საათზე უნივერსიტეტში?
- ი) საქართველო კავკასიის რეგიონში.
- კ) ახალქალაქის ტერიტორია სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში

სავარჯიშო 6. ჩასვი შესაბამის რიცხვსა და პირში ზმნა – ჩასვლა:

1. ახლა უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში 5 სტუდენტი
2. მე და ჩემი დეიდა ახლა მეტროში
3. ეს გმირები მალე სამშობლოში
4. ზარი დაირეკა და მე პირველ სართულზე უნდა
5. საქართველოს ელჩი ამ სადამოს სომხეთში
6. ისინი ბაღში სადამოვით
7. დრო რომ მეონდეს ფეხბურთის სათამაშოდ ეზოში
8. მინდოდა სპორტულ დარბაზში, მაგრამ გადავიფიქრე.
9. ზღვაში მარტო არასოდეს!
10. სადამოა და მზე ერთ საათში

სავარჯიშო 7. ჩასვი სიარულის გამომხატველი ზმნები სწორად:

ადის / ჩადის

1. კატა სახურავზე
2. მეხანძრე ახლა სახლის სახურავიდან
3. ნინო ავტობუსიდან
4. ეკა მატარებელში
5. გიორგი ხილის დასაკრეფად ვაშლის ხეზე
6. მატარებელი ბათუმში 14 საათზე
7. სადამოა და მზე ლამაზად
8. როცა ვნერვიულობ, წნევა 200-ზე
9. მატარებელი ბაკურიანიდან ბორჯომში
10. ბაბუა ნელი ნაბიჯით აღმართზე

ზმნა: გადასვლა – გადადის

ახლანდელი დრო (აწმყო)	გადავდივარ მე, გადადიხარ შენ, გადადის ის, გადადიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	გადავდიოდი მე, გადადიოდი შენ გადადიოდა ის, გადადიოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	გადავალ მე, გადახვალ შენ გადავა ის, გადავლენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	გადავიდოდი მე, გადახვიდოდი შენ გადავიდოდა ის, გადავიდოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	გადავედი მე, გადახვედი შენ გადავიდა ის, გადავიდნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა გადავიდე მე, უნდა გადახვიდე შენ უნდა გადავიდეს ის, უნდა გადავიდნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	გადავსულვარ მე, გადასულხარ შენ გადასულა ის, გადასულან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა გადავსულიყავი მე, უნდა გადასულიყავი შენ უნდა გადასულიყო ის, უნდა გადასულიყვნენ ისინი
მსგავსი წარმოების ფორმები: მივდივარ, მოვდივარ, შევდივარ, გავდივარ, ავდივარ, ჩავდივარ, გადმოვდივარ.	

საპარჯიშო 1. შეარჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

1. გიორგი და ნინო მერვე კლასში (გადავიდა / გადავიდნენ / გადადის).
2. შენ ყოველ დილით ქუჩაზე (გადავდივარ / გადადის / გადადიხარ).
3. თამთა საცხოვრებლად თბილისში
(გადასულა / გადასულხარ / გადავსულვარ).
4. შენ და შენი ძმა ბებიასთან ხშირად ხოლმე
(გადავიდოდით / გადახვიდოდით / გადავიდოდნენ).
5. გუშინ მეზობელთან უნდა
(გადავსულიყავი / გადასულიყავი / გადავსულიყავით).
6. ულამაზესი ბეჭედი ხელიდან ხელში
(გადავდიოდი / გადადიოდი / გადადიოდა).
7. მე და დედაჩემი საღამოს უბნის მარკეტში
(გადავალთ / გადახვალ / გადავლენ).
8. მარინა, ნინოსთან როდის უნდა (გადავიდე / გადახვიდე / გადავიდეს).
9. შენ თურმე მეცხრე კლასში (გადავსულვარ / გადასულხარ /
გადასულა).
10. მძიმე ურემი ხიდზე (გადადის / გადავდივარ / გადადიხართ).

სავარჯიშო 2. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

გადადის, გადასულხართ, უნდა გადავიდეს, გადახვალთ, გადავიდა,
უნდა გადასულიყვნენ, გადავიდოდით, გადადიოდა, გადავიდნენ, გადავდიოდით.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 3. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე მცირე ტექსტი:

გადავდივარ, გადასულან, გადადიოდა, გადახვედით,
უნდა გადახვიდე, გადახვალთ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: ღმრთა – ღმრთა

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვდგავარ მე, დგახარ შენ, დგას ის, დგანან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიდექი მე, იდექი შენ, იდგა ის, იდგნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვიდგები მე, იდგები შენ, იდგება ის, იდგებიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიდგებოდი მე, იდგებოდი შენ იდგებოდა ის, იდგებოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავდექი მე, დადექი შენ, დადგა ის, დადგნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიდგე მე, უნდა იდგე შენ, უნდა იდგეს ის, უნდა იდგნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ვმდგარვარ მე, მდგარხარ შენ, მდგარა ის, მდგარან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ვმდგარიყავი მე, უნდა მდგარიყავი შენ, უნდა მდგარიყო ის, უნდა მდგარიყვნენ ისინი

სავარჯიშო 1. დააკავშირე სწორად:

მე	ღმრთა	მე	იდექი
შენ	ღმრთან	შენ	ვიდექი
ის	ვდგავარ	ის	ვიდექით
ჩვენ	დგახარ	ჩვენ	იდგნენ
თქვენ	ვდგავართ	თქვენ	იდგა
ისინი	დგახართ	ისინი	იდექით
მე	ვიდგები	მე	დადგა
შენ	იდგებით	შენ	დავდექი
ის	იდგები	ის	დადექი
ჩვენ	იდგებიან	ჩვენ	დადგნენ
თქვენ	ვიდგებით	თქვენ	დავდექით
ისინი	იდგება	ისინი	დადგნენ

საპარტიზო 2. დააჯგუფე მოცემული ზმნები:

დგახარ, დგას, იდგებიან, ვმდგარვარ, ვიდექი, ვიდგები, დადგა, იდგებით, მდგარხარ, ვმდგარიყავი, ვიდგებოდი, უნდა იდგეთ, მდგარან, უნდა მდგარიყავი, ვდგავარ

ახლანდელი დრო	წარსული დრო	მომავალი დრო
1. დგახარ	ვმდგარიყავი	იდგებიან
2.		
3.		

საპარტიზო 3. ჩაწერე წინადადებისთვის სწორი ფორმა:

- გუშინ სტუდენტები მთელი დღე უნივერსიტეტის ეზოში
(დგანან / მდგარან)
- სად ილია ჭავჭავაძის ძეგლი? (დგას/ მდგარიყო)
- ჩემი მეგობარი სკოლასთან უნდა, მაგრამ არ დამხვდა.
(იდგა / მდგარიყო)
- ბიჭი სახლიდან გავიდა და ეზოში (იდგება/ დადგა)
- პატარა გოშია ამაყად საქათმის კართან და მამალს უყუფდა.
(იდგებოდა / იდგა)
- ბავშვები და მოუთმენლად ელოდნენ ნაყინს. (მდგარან / იდგნენ)
- იმ ადგილას ახლა დიდი ორსართულიანი სახლი (იდგა / დგას)
- ის ისევ აქ მანამ, სანამ თვითონ არ მოისურვებს წასვლას.
(დგას, იდგება)
- ყველა ერთად სამშობლოს სადარაჯოზე. (იდგები / ვიდგებით)
- მე არასოდეს პურის რიგში. (ვმდგარვარ / მდგახარ)

საპარტიზო 4. მე-2 საპარტიზოში მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

ზმნა: ჯდომა – ზის (ის)სხედან (ისინი)

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვზივარ მე, ზიხარ შენ, ვსხედვართ ჩვენ, სხედხართ თქვენ, ზის ის, ვსხედვართ ჩვენ, სხედან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიჯექი მე, იჯექი შენ, ვისხედით ჩვენ, ისხედით თქვენ, იჯდა ის, ისხდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვიჯდები მე, იჯდები შენ, ვისხედებით ჩვენ, ისხედებით თქვენ, იჯდება ის, ისხდებიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიჯდებოდი მე, იჯდებოდი შენ, ვისხედებოდით ჩვენ, ისხედებოდით თქვენ, იჯდებოდა ის, ისხდებოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავიჯექი მე, დაიჯექი შენ, დავსხედით ჩვენ, დასხედით თქვენ, დაჯდა ის, დასხდნენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიჯდე მე, უნდა იჯდე შენ, უნდა ვისხედეთ ჩვენ, უნდა იჯდეს ის, უნდა ისხდნენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ვმჯდარვარ მე, მჯდარხარ შენ, ვმსხდარვართ ჩვენ, მსხდარხართ თქვენ მჯდარა ის, მსხდარან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ვმჯდარიყავი მე, უნდა მჯდარიყავი შენ, უნდა ვმსხდარიყავით ჩვენ, უნდა მსხდარიყავით თქვენ უნდა მჯდარიყო ის, უნდა მსხდარიყვნენ ისინი

სავარჯიშო 1. შეავსე ზმნის სათანადო ფორმებით:

აწმყო (ახლა)	უწყვეტელი (წარსულში)	მყოფადი (მომავალში)	ხოლმეობითი (წარსულში)	წყვეტილი (წარსულში)
მე ვზივარ	მე ვიჯექი	მე	მე ვიჯდებოდი	მე
შენ	შენ	შენ იჯდები	შენ	შენ დაიჯექი
ის ზის	ის იჯდა	ის	ის იჯდებოდა	ის
ჩვენ ვსხედვართ	ჩვენ	ჩვენ ვისხედებით	ჩვენ	ჩვენ დავსხედით
თქვენ	თქვენ ისხედით	თქვენ	თქვენ ისხედებოდით	თქვენ
ისინი სხედან	ისინი	ისინი ისხდებიან	ისინი	ისინი დასხდნენ

სავარჯიშო 2.

ა) შეავსე ზმნის ფორმები:

მე ჩვენ ვისხედეთ
 შენ იჯდე თქვენ
 ის იჯდეს ისინი

ბ) ზემოთ მოცემული ზმნები ჩასვი შესაბამის წინადადებაში:

1. ის ნიკას გვერდით უნდა
2. მე უნდა საჭესთან.
3. შენ ამ სავარძელზე უნდა
4. ისინი ერთად უნდა ამ მერხთან.
5. ჩვენ სად უნდა ?
6. თქვენ აქ არ უნდა

საპარჯიშო 3. გადაიყვანე წინადადებები მრავლობით რიცხვში:

მხოლოდ ერთი რიცხვი მე სკამზე ვზივარ	მრავლობითი რიცხვი ჩვენ სკამებზე ვსხედვართ
ჩემ გვერდით ჩემი ძმა ზის.	
შენ რომელ რიგში იჯდები?	
ბიჭი აქვე ახლოს მჯდარა.	
უნდა იჯდე და უსმინო მშვიდ მუსიკას.	
შეიძლება, თქვენ გვერდით დაჯდეს ეს გოგონა?	
ჩემი მეგობარი გუშინ კლასში იჯდა.	
მე არ ვიჯდებოდი ასე უსაქმოდ.	
შენ უნდა მჯდარიყავი მის ადგილას.	
აქ შენ იჯექი?	
ის უსიტყვოდ დაჯდა.	

საპარჯიშო 4. შეარჩიეთ სწორი ფორმა და ჩანერეთ:

წიგნი: ჩვენ არ ვსხედვართ ერთად. (ვზივართ / ვსხედვართ)

ის ზის სკამზე. (ზის / სხედან)

- ჩვენ დიდხანს უნდა მოსაცდელში.
(ვმჯდარიყავით / ვმსხდარიყავით)
- ისინიც აქ უნდა, ამავე ავტობუსში.
(მჯდარიყვნენ / მსხდარიყვნენ)
- შენ და ეკა არ თვითმფრინავში? (მჯდარხართ / მსხდარხართ)
- მე და შენ ხომ არ ერთად? (ვიჯდეთ / ვისხედეთ)
- ისინი ერთ მერხთან (ზიან / სხედან)
- ბავშვებო, თქვენ სად უნდა (იჯდეთ / ისხედეთ)
- მე ამ სკამზე (ვიჯდები / ვისხედებით)
- შენ მატარებლის რომელ ვაგონში (იჯექი / ისხედით)
- ისინი დარბაზში სულ ბოლო რიგში (იჯდებიან / ისხდებიან)
- , ბავშვებო! – თქვა მასწავლებელმა. (დაჯექით / დასხედით)

სავარჯიშო 5. შეარჩიეთ და ჩასვით გამოთოვაბული ზმნები ტაქსტში:

სხედან, ზის, **ვზივარ**, მსხდარან, დაჯდა, ისხდნენ, ისხდა,
იჯდება, ისხდებიან, ვიჯდე, ვმჯდარვარ

თებერვლის დასაწყისია. თბილა. **ვზივარ** ჩემს მყუდრო ეზოში და ვუსმენ ჩიტბატონას სტვენას. ვხედავ იქვე, ვარდის ბუჩქთან, ბელურა, ყავისფერი ფრთებით, და უშველებელი ჭიაყელა ამოჰყავს მიწიდან. დანარჩენი ბელურები ღობეზე და უყურებენ. როგორც იქნა, ამოაძვრინა ჭიაყელა ყავისფერფრთიანმა, აფრინდა და ისიც თავის მეგობრებთან ღობეზე. ჭიაყელა ქვის ღობეზე დააგდო. სხვა ბელურები ისევ ისე მშვიდად მოგვიანებით შევნიშნე, თურმე იქვე კაკლის ხეზე კაჭკაჭები ორი მომცრო ბელურა ყავისფერფრთიანთან უფრო ახლოს ორივემ ნისკარტი გაჰკრა ჭიაყელას . მაინტერესებს, ასე მშვიდად ყავისფერფრთიანი, თუ რამეს მოიმოქმედებს, ან როდემდე კაჭკაჭები კაკლის ხეზე. მაგრამ მთელი დღე ხომ არ უნდა და მათ ვუყურებდე. ამდენი ხანი ეზოში არასოდეს , დროა ჩემს საქმეს მივხედო, ისინი უჩემდაც შეძლებენ ცხოვრებას.

სავარჯიშო 6. წინა სავარჯიშოში მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინეთ წინადადებაები:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ზმნა: ნოლა – ნეჰს

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვწევარ მე, წევხარ შენ, ვწევართ ჩვენ, წევხართ თქვენ, წევს ის, წვანან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვწვებოდი მე, წვებოდი შენ, წვებოდა ის, წვებოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავწვები მე, დავწვები შენ, დავწება ის, დავწებიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავწვებოდი მე, დავწვებოდი შენ დავწვებოდა ის, დავწვებოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავწვექი მე, დავწვექი შენ დავწვა ის, დავწვენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავწვე მე, უნდა დავწვე შენ უნდა დავწვეს ის, უნდა დავწვენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დაწვოლილვარ მე, დაწვოლილხარ შენ, დაწვოლილა ის, დაწვოლილან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დაწვოლილიყავი მე, უნდა დაწვოლილიყავი შენ უნდა დაწვოლილიყო ის, უნდა დაწვოლილიყვნენ ისინი

საპარტიზო 1. ანარჩოა ნიშნის მიხედვით:

კითხვა / შეკრივი	აე	აენ	ის	ჩვენ	თქვენ	ისინი
რას ვაკეთებ? ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვწევარ					წვანან
რას ვაკეთებდი? წარსული უსრული (უწყვეტელი)		წვებოდი				წვებოდნენ
რას გავაკეთებ? მომავალი დრო (მყოფადი)				დავწვებით		
რას გავაკეთებდი? განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)			დანვებოდა			
რა გავაკეთე? წარსული სრული (წყვეტილი)	დავწევი		დანვა			დანვნენ
რა უნდა გავაკეთო? სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)		დანვე				(უნდა) დანვნენ
რა გამიკეთებია? წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)				დავწოლილვართ	დანწოლილხართ	
რა გამეკეთებინა? სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	დავწოლილი- ყავი		დანწოლილიყო			დანწოლილი- ყვნენ

სავარჯიშო 2. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი პირის ნაცვალსახელები:

1. ამაზე ადრე არასდროს დავწოლილვარ.
2. თურმე გვიან დაწოლილა და ადრე ამდგარა.
3. წუხელ რომელ საათზე დანექი?
4. ისე ცუდად იყო, საავადმყოფოში დაწოლილა.
5. ადრე უნდა დავწვე, ხვალ გამოცდა მაქვს.
6. ადრე კი წვება, მაგრამ გვიან ეძინება.
7. დაწოლილიყო და დაუძინია.
8. ამ სასაფლაოზე გვერდიგვერდ წვანან.
9. რომელ საათზე დანვა, არ იცი?
10. ყოველთვის გვიან წვებოდით დასაძინებლად.

სავარჯიშო 3. ჩასვი წინადადებაში ზმნა **წვები შესაბამისი მხარივით ფორმით. გამოიყენე პირველი და მეორე დავალების ცხრილი:**

1. სტუდენტები ღამით ადრე უნდა, რომ დილით მეტი ენერგია ჰქონდეთ.
2. ამ სასაფლაოზე გვერდიგვერდ სამშობლოსთვის დაღუპული გმირები.
3. რა ჰქენი, უკვე ?
4. დედა დაღლილი იყო და ვურჩიე
5. 10 საათია, დროა და დაიძინოთ.
6. ამაღამ ყველანი გვიან, რადგან სტუმრები გვყავს.
7. წინა ღამით მე და ჩემი შვილი 9 საათზე
8. წესით თქვენ ახლა უკვე უნდა და იძინებდეთ.
9. თურმე პაპაჩემი იქვე ბუხართან და ტკბილად ჩასძინებია.
10. მთის ფერდობზე ყინულოვანი თოვლი

საპარჯიშო 4. ჩასვი დიალოგში გამოთქვებული ზმნა ვნებარ-წოლა სწორი ფორმით:

- გამარჯობა ნინელი!
- სადამო მშვიდობისა, მეზობელო!
- შეგიძლია ჩემთან გამოხვიდე?
- სამწუხაროდ არა, მეძინება და უნდა
- რა დროს 9 საათია.
- ხომ იცი, როგორ ვიღლები სამსახურში? ამიტომ სამუშაო დღეებში ყოველთვის ადრე
- რაც არ უნდა დაღლილი ვიყო, მასე ადრე მაინც ვერ
- შენ ხომ ძალიან ენერგიული გოგო ხარ, საერთოდ რომ არ, არაფერი მოგივა.
- თუ ადრე, მაინც არ დამეძინება და რად მინდა.
- რატომ, ლოგინში მაინც ძალიან სასიამოვნოა.
- კი მთელი დღე, თუ ჩემს საქმეს სხვა გააკეთებდა.
- ერთხელ მაინც თავის დროზე და ნახავ რა მალე დაგეძინება.
- კაი, ამაღამ უნდა, ვნახოთ, რა გამოვა.
-, დამიჯერე, ძილის ფასები მოგიწესრიგდება. დედაჩემი სულ მარიგებდა ბავშვობაში რომ ყოველთვის თავის დროზე

ზმნა: დაწოლა – წვება

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვწვები მე, წვები შენ წვება ის , წვებიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვწვებოდი მე, წვებოდი შენ, წვებოდა ის , წვებოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავწვები მე, დავწვები შენ დავწვება ის , დავწვებიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავწვებოდი მე, დავწვებოდი შენ, დავწვებოდა ის , დავწვებოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავწვექი მე, დავწვექი შენ დავწვა ის , დავწვენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავწვე მე, უნდა დავწვე შენ უნდა დავწვეს ის , უნდა დავწვენ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დავწოლილვარ მე, დავწოლილხარ შენ დავწოლილა ის , დავწოლილან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დავწოლილიყავი მე, უნდა დავწოლილიყავი შენ, უნდა დავწოლილიყო ის , უნდა დავწოლილიყვნენ ისინი
მსგავსი წარმოების ფორმები: ჩავწვები, მივწვები...	

სავარჯიშო 1.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მხარეების მიხედვით:

	ანამყო	უწყვეთელი	მყოფადი	წყვეტილი	მეორე პაპშირებითი
მე					
შენ	წვები				
მას			დანვება		
ჩვენ		ვწვებოდით			
თქვენ					დანვებოდით
მათ					

ბ) შეცვალე წინადადებაები ნიშნის მიხედვით (ზმნა გადაიყვანე მყოფადში):

ნიშნის: მიშოს ლეკვი იატაკზე წვება.

მიშოს ლეკვი იატაკზე დანვება.

1. მე დღეს ჩემს ლოგინში არ ვწვები, ტახტზე ვწვები.

.....

2. ბავშვებო, თქვენ ტახტზე წვებით თუ ხალიჩაზე?

.....

3. ცხენები მინდორში წვებიან.

.....

4. შენ საავადმყოფოში წვები?

.....

5. როცა ცხელა, ჩვენ ჰამაკში ვწვებით.

.....

გ) გაერთო მოცემულ წინადადებაები შეცვალე ნიშნის მიხედვით:

(ზმნის ანამყო / მყოფადის ფორმები შეცვალე უწყვეთლის და ხოლმეობითის ფორმებით)

ნიშნის: მიშოს ლეკვი იატაკზე წვებოდა – მიშოს ლეკვი იატაკზე დანვებოდა.

1.

2.

3.

4.

5.

საპარჯიშო 2.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მწკრივების მიხედვით:

	წყვეტილი	მეორე კავშირებითი	პირველი თურმობითი	მეორე თურმობითი
მე				
შენ	დაწეცი			
მას			დანოლილა	
ჩვენ		უნდა დავწვეთ		
თქვენ				დანოლილიყავით
მათ				

ბ) ხაზგასმულ ადგილას ზმნების მიხედვით სწორად ჩასვით ნაცვალსახელები:

1. ძალიან ციოდა და ბებოსთან დავწეცი.
2. პლაჟზე გასარუჯად დანოლილხართ.
3. ნინოს კატა პატარაა, ყუთში ჩაწვა.
4. ნეტავ ასე ადრე არ დანოლილიყავით.
5. ცხრა საათზე უნდა დავწვენ.
6. თავისი შვილის ფეხებთან დანოლილიყო.

გ) შეადგინე ორ-ორი წინადადება ცხრილში მოცემული მწკრივების ფორმების გამოყენებით:

წიმუში: ადრე რომ დავწოლილიყავით, ადრე ავდგებოდით.
კატა ბებოს საწოლზე დანოლილიყო.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

ზმნა: ღირება – ღირს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვღირვარ მე, ღირხარ შენ ღირს ის , ღირან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვღირდი მე, ღირდი შენ ღირდა ის , ღირდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვეღირები მე, ეღირები შენ ეღირება ის , ეღირებიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობით-შედეგობითი)	ვეღირებოდი მე, ეღირებოდი შენ ეღირებოდა ის , ეღირებოდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვღირო მე, უნდა ეღირო შენ უნდა ეღიროს ის , უნდა ეღირონ ისინი
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ვღირებულვარ მე, ღირებულხარ შენ ღირებულა ის , ღირებულან ისინი
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ვღირებულიყავი მე, უნდა ღირებულიყავი შენ უნდა ღირებულიყო ის , უნდა ღირებულიყვნენ ისინი

საპარჯიშო 1. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის პირის მიხედვით:

- შენ ჩალის ფასიც არ (**ღირხარ / ღირს**),
– უთხრა გაბრაზებულმა ნასყიდამ მეზობელს.
- ფასების მომატების შემდეგ ერთი კილოგრამი პური სამი ლარი
(**ღირდა / ვღირდი**).
- სანამ გლეხები თავიანთ მოსავალს ბაზარზე არ გაიტანენ, მანამდე სოფლის
მეურნეობის პროდუქტები ძვირი (**ვეღირები / ეღირება**).
- საზღვარგარეთ ერთი ლიტრი წყალი ხუთი დოლარი
(**ღირებულა / ღირებულხარ**).

საპარჭიშო 2. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის რიცხვის მიხედვით:

1. ზაფხულობით მოხარშული სიმინდები ხუთი ლარი
(ღირან / ღირს).
2. შარშან აღდგომის წინ გასაყიდი გოჭები 200-200 ლარი
(ღირდნენ / ღირდა).
3. ასე თუ გაგრძელდა ლიტრი ბენზინი ორ წელიწადში ხუთი ლარი
(ელირება / ელირებიან).
4. სტადიონზე შესვლა 100 ლარი რომ
(ღირებულიყო / ღირებულებენ), დიდი რიგები არ იქნებოდა.

საპარჭიშო 3. დააკვირდი ზმნის ფორმებს და შეარჩიე სახელის სწორი ბრუნვები:

1. ყველა მაღაზიაში (სათამაშოები / სათამაშოებს) იაფი უნდა ღირდეს.
2. გუშინ ბაზარში (კიტრი / კიტრმა) პომიდორზე ძვირი ღირდა.
3. გაისად ორთაჭალაში (ბინა / ბინას) ალბათ, 1500 დოლარი ელირება.
4. შუა ზაფხულში სამი ლარი (კიტრი / კიტრს) ჯერ არ ღირებულა.

საპარჭიშო 4. გადაიყვანე ზმნის მწკრივის პირველი პირის მხოლოდობითი რიცხვის ფორმა იმავე მწკრივის მეორე პირის მრავლობით რიცხვში:

ის ღირს (III პირი)	თქვენ ღირხართ (II პირი)
ის ღირდა	
ის ელირება	
ის ელირებოდა	
ის ღირებულა	
ის ღირებულებოდა	

სავარჯიშო 5. ამოინერა საზგასმული ზმნები და ჰეუნყვე სუბიექტი. დააკვირდი, რომელ ბრუნვაშია სუბიექტი:

სუპერმარკეტში როდესაც შედიხარ, იქ უამრავი პროდუქტია და ყველა სხვადასხვა ფასი **ღირს**. მათი ფასები ზოგჯერ ყოველ დღე იცვლება: ზოგი უფრო ძვირი **ღირს**, ვიდრე გუშინ **ღირდა**. ამიტომაც საქონელს ახალახალი ფასები აკრია. არავინ არ იცის წინასწარ, თუ რა რა ფასი **ელირება** და გაყიდვების მენეჯერები დილით ადრე ამოწმებენ ფასებს. შეიძლება რომელიმე ნივთი უფრო ძვირი ან იაფი **ღირდეს** და ახალი ფასი იყოს საჭირო.

ყოფილა შემთხვევები, როდესაც პროდუქტი უფრო ძვირი **ღირებულა**, მაგრამ მასზე შედარებით დაბალი ფასი იყო მითითებული. ამის გამო კლიენტებს უჩხუბიათ, ნაკლები რომ **ღირებულიყო**, მხოლოდ მაშინ ვაპირებდით ყიდვასო.

სუბიექტი სახელობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მოთხრობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მიცემით ბრუნვაშია

სავარჯიშო 6. ჩანერა სწორი ფორმა:

1. ახალი სათამაშოები ძალიან ძვირია, ხოლო ძველები საკმაოდ იაფი (**ღირს** / **ღირდა**).
2. ნიჭათმა მანქანის ნაწილები ვერ იყიდა, რადგან ძვირი (**ღირდა** / **ელირება**).
3. მალე შემოვა მაღაზიებში კომპიუტერული ტექნიკა, რომელიც ძვირი (**ელირება** / **ღირდა**).
4. შარშანწინ ჩვენს მეზობლებს დიდი მიწის ნაკვეთი უყიდათ, რომელიც 10 000 ლარი (**ღირებულა** / **ღირებულიყო**).

სავარჯიშო 7. შაადვინე წინადადებაები ნიშნის მიხედვით:**ნიშნები:** ღირს (ის) – წიგნი 10 ლარი ღირს.

1. ღირდა (ის) —
2. ეღირება (ის) —
3. ღირებულა (ის) —
4. ღირებულიყო (ის) —

სავარჯიშო 8. შაადვინე მცირე ზომის ტექსტი მოცემული ფორმების გამოყენებით:

ღირს, ღირდა, ეღირება, ღირებულა.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: გრილა – აგრილება (პირნაკალი, რიცხვნაკალი და მსკრივნაკალი ზმნა)

ახლანდელი დრო (ანმყო)	გრილა
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	გრილოდა
მომავალი დრო (მყოფადი)	აგრილდება
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	აგრილდებოდა
წარსული სრული (წყვეტილი)	აგრილდა
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	(რომ / უნდა) აგრილდეს
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	აგრილებულა
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა აგრილებულიყო
მსგავსი წარმოების ფორმები: ცივა, ცხელა, თბილა	

სავარჯიშო 1. სიტყვათა ბლოკში მოცემული ზმნებიდან შეარჩიე შესაბამისი და ჩაწერე წინადადებაში:

აგრილდება, გრილა, აგრილდებოდა, აგრილდა, აგრილებულიყო, გრილოდა, აგრილებულა, აგრილდეს.

ნიმუში: ტყეში გრილა.

1. გუშინ ძალიან
2. შემოდგომით ყოველთვის
3. ამ საღამოს უცბად
4. მომავალი კვირიდან მთელ საქართველოში
5. ვფიქრობდი, სექტემბერში მაინც, მაგრამ ისევ ცხელა.
6. საღამო შემოპარულა და უკვე
7. რომ, კარგი იქნება.
8. საღამოს უნდა, მაგრამ მაინც სიცხისგან ვარვარებდა დედამიწა.
9. ხეების ჩრდილში სასიამოვნოდ
10. ისე, რომ თბილი ლაბადა ჩავიცვი.

საპარჯიშო 2. შეაჰსე ტაქსტში გამოთოჰვაბული ადგილუბი ზმნაბის სათანადო ფორმაბით:

აგვისტოს ბოლოა. ზაფხული მთავრდება. ცხელა, ისე ცხელა, რომ მზისგულზე წყალი თითქმის ადულებამდე მიდის. ყველა შეწუხებულია სიცხით, მაგრამ ყველას იმედი აქვს, რომ სექტემბრიდან ისე, ფერისცვალების შემდეგ, წესით, უნდა, მაგრამ არ მხოლოდ ხეებს შეეპარათ სიყვითლე. მახსოვს, შარშან, ამ დროს, უფრო მეტად, ამიტომ მკლავიანი მაისური მეცვა. ისე მთაში უკვე, მეგობარს ველაპარაკე გუშინ, ყაზბეგში ცხოვრობს. იქ თურმე ისე, რომ სადამოობით თბილად იცვამენ. ჩვენც გვეგონა, რომ 20 აგვისტოდან, მარგრამ – არა. არა და რა კარგი იქნება, სადამოს მაინც რომ, პარკში უფრო დიდხანს ვისეირნებთ.

საპარჯიშო 3. სიტყვათა ბლოკში მოცემული ზმნაბის გამოყენებით შეადგინე წინადადებაბი:

ზმნა: სიცივე – ცივა

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ცივა
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ციოდა
მომავალი დრო (მყოფადი)	ეციება
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ეციებოდა
წარსული სრული (წყვეტილი)	აცივდა
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	აცივდეს
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	აციებულა
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	აციებულიყო
მსგავსი წარმოების ფორმები: ცხელა, თბილა გრილა, წვიმს, თოვს, ბნელა	

საკვარჯიშო 1. ჩასვი სწორი ფორმით – სიცივე

1. ისეთი ზამთარია არც თბილა და არც
2. თბილად ჩაიცვი, მთაში ალბათ
3. შარშან ამ დროს ბაკურიანში უკვე
4. თბილი ტანსაცმელი არ წამომიღია, არ ვიცოდი თუ
5. ნოემბერში ამინდი შეიცვალა და ასე ნაადრევად
6. მაინცდამაინც ძალიან უნდა, რომ შენ თბილად ჩაიცვა?
7. ასეთი ძლიერი ყინვა და ჭავახეთს არ ახსოვს.
8. ამასობაში თურმე ხეებს ფოთლები გასცვენია და კარგადაც
9. სოფელში რომ უკვე, მერცხლები თბილ ქვეყნებში გაფრინდებოდნენ.
10. თუ ასე უნდა, ზღვაზე წასვლა რაღა საჭირო იყო?

სავარჯიშო 2. ჩასვი წინადადებაში გამოთოვებული სიტყვები სწორი ფორმით:

ცივა – სცივა, ცხელა – სცხელა, თბილა – სთბილა

დააკვირდი!

ამინდი:
გარეთ ცივა, ცხელა,
თბილა

ადამიანის შეგრძნება:
მას სცივა, სცხელა,
სთბილა

1. უკვე გაზაფხულია, გარეთ მზე ანათებს და
2. ბარში უფრო, ვიდრე მთაში.
3. შემოდგომის ბოლოს თოვლი მოდის და გარეთ დარჩენილ ფისოს ძალიან
4. ფოთლებში შემალულ ბელურას ისე ძალიან აღარ
5. თბილი ნიავი უბერავს და მასაც ამიტომ
6. შუადღისას ზღვაზე ისე, გარეთ არავინ გამოდის.
7. გივის კორონავირუსი აქვს, ხან და კანკალებს, ხანაც ძალიან და ოფლიანობს.
8. გარეთ უქედოდ არ გახვიდე, ხომ ხედავ როგორ
9. მართას ისე, მთელი სხეული გაეყინა.
10. მატარებელში ტემპერატურა 30 გრადუსამდეა და ყველა მგზავრს ძალიან

სავარჯიშო 3. ჩასვი წინადადებაში სწორად: ცივი / ცივა

1. ზამთარში ყოველთვის თოვს და
2. თებერვალში ამინდია.
3. გიამ წყალი დალია.
4. ანამ ხელები ჭიბეში ჩაიწყო.
5. შემოდგომაზე თბილა თუ ?
6. მთებზე უკვე მოთოვა და აქ ამიტომ
7. დედოფალი ხმით ლაპარაკობდა.
8. ვაიმე, როგორ, კარი დახურეთ!
9. ვერ გამიგია ასე რატომ !
10. ქურთუკი რატომ გაცვია, ასე ძალიან ?

ზმნა: სიტხო – თბილა

ახლანდელი დრო (ანმყო)	თბილა ის
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	თბილოდა ის
მომავალი დრო (მყოფადი)	დათბება ის
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დათბებოდა ის
წარსული სრული (წყვეტილი)	დათბა ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	დათბეს ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამთბარა ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	დამთბარიყო ის
მსგავსი წარმოების ფორმები: ცივა, ცხელა, გრილა	

საპარჯიშო 1.

ა) დაუკავშირე ერთმანეთს (ერთ ფორმას უკავშირდება რამდენიმე):

გუშინ	თბილა
გუშინწინ	თბილოდა
სამი დღის წინ	დათბება
დღეს	დათბებოდა
ხვალ	დათბა
ზეგ	დათბეს
მაზეგ	დამთბარა
ერთი კვირის შემდეგ	დამთბარიყო
შარშან	
მომავალ წელს / გაისად	
გვიან	
ადრე	
დილით / შუადღისას / საღამოს	

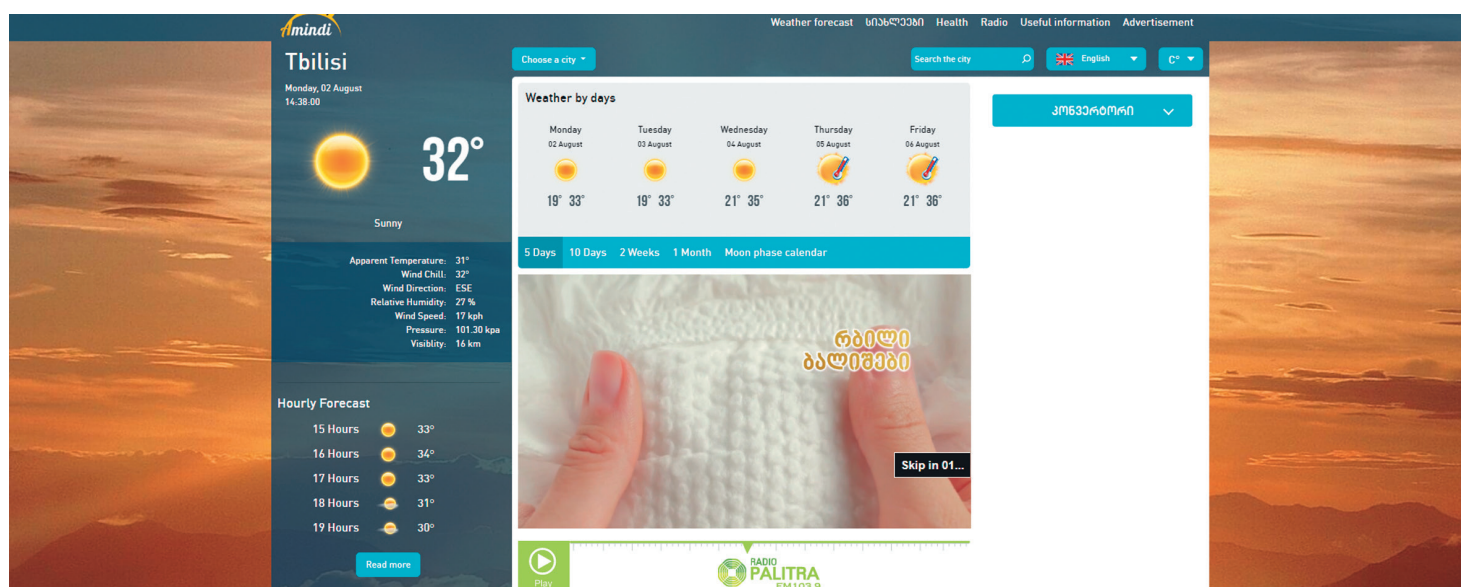
ბ) დაწერე წინადადებაები მიღებული სიტყვათა შეთანხმებების გამოყენებით:

სავარჯიშო 2. დააკვირდი ფოტოს და უპასუხე კითხვებს სრული წინადადებაებით:

რომელ დღეს თბილოდა ყველაზე მეტად?

დღის რომელ მონაკვეთში თბილოდა ყველაზე მეტად?

რომელ დღეს თბილოდა ყველაზე ნაკლებად?

სავარჯიშო 3. იკოპე 7 დღის ამინდის პროგნოზი (AMINDI.GE) და უპასუხე შეკითხვებს სრული წინადადებაებით:

რომელ დღეს დათბება ყველაზე მეტად?

დღის რომელ მონაკვეთში დათბება ყველაზე მეტად?

რომელ დღეს დათბება ყველაზე ნაკლებად?

რომელ ქალაქში დათბება ყველაზე მეტად?

თბილა თუ არა დღეს შენს სოფელში? / ქალაქში?

საპარჯიშო 4. გახაზე სწორი ვარიანტი:

თებერვალია და ისე (თბილა / თბილოდა) _____, თითქოს გაზაფხულია.
მაღე მარტი მოვა და (დათბება / დათბა) _____ .
შარშან ამ დროს არ (დათბებოდა / თბილოდა) _____ .
ბარში ისე (დამთბარა / დათბება) _____, რომ ენძელები და ყოჩივარდები
ამოსულა.
არა და არ (დათბებოდა / დათბა) _____, ისევ ცივა ჩვენთან.
სახლში რომ (დამთბარიყო / დამთბარა) _____, ბუხარი სწრაფად ავანთეთ.
მეგონა, გაზაფხულზე (დათბა / დათბება) _____, მაგრამ ისევ ცუდი ამინდია.
შარშან მარტის ბოლოს ძლივს (თბილა / დათბა) _____ .
გვიან შემოდგომაზეც ისევ (თბილა / დათბა) _____ ჩემს სოფელში.
ოთახში კარგად (დათბება / თბილოდა) _____ და იების სასიამოვნო სუნი
იდგა.

ზმნა: სიცხე – ცხელა

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ცხელა
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ცხელოდა
მომავალი დრო (მყოფადი)	ეცხელება
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ეცხელებოდა
წარსული სრული (წყვეტილი)	დაცხა
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ცხელოდეს
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	
მსგავსი წარმოების ფორმებია: ცივა, გრილა, თბილა, თოვს, წვიმს	

საპარჯიშო 1. ჩასვი წინადადებაში სწორი მხარივის ფორმით: ცხელა

წიგნი: ახლა აგვისტოა და ზღვის პირას ძალიან ცხელა.

1. ზაფხულობით, შუადღის 2 საათზე კახეთში ძალიან
2. დასავლეთ საქართველოში აგვისტოში წვიმიან დღესაც
3. გუშინ ბათუმში ისე ძალიან, მზეზე კვერცხი შეიწვებოდა.
4. ხვალინდელი პროგნოზით გავიგებთ ქობულეთში უნდა თუ არა.
5. ზეგ ამ დროს თბილისში ალბათ ძალიან
6. ისეთი ზომიერი ამინდია, ალბათ მთაში არც და არც ეციება.
7. ზაფხულია,,, ბუდი ასდის ქალაქს.
8. როგორი ამინდი იყო გუშინ დილით, ძალიან ?
9. მზის ქუდი არ დაგავიწყდეს, ხომ იცი ამ დროს რა ძალიან
10. ქუთაისში როგორი ამინდი იქნება, ?

საპარჯიშო 2. ჩასვი სწორი ფორმით: ცხელა / სცხელა

ნიშუში: დათოს ძალიან სცხელა.

თბილისში ახლა მზე ანათებს და ცხელა.

1. ჩიტებს სწყურიათ და
2. – ოჰ, როგორ, – სწუხს ოთარი და აღმართზე ნელა მიაბიჭებს.
3. როცა, ბევრი წყალი უნდა დალიო.
4. ახლა ძალიან და ზღვაში შესვლა არ შეიძლება.
5. მთაში ცივა, ბარში
6. ჩრდილში დაისვენე, იქ არ
7. გიო ფეხბურთს ვერ ითამაშებს, რადგან გარეთ ძალიან
8. და ნოდარი მდინარეზე საცურაოდ მიდის.
9. როცა ადამიანს, ბევრი აქტიურობა სახიფათოა.
10. ავადმყოფს სიცხემ აუნია და ძალიან

საპარჯიშო 3. ჩასვი წინადადებაში სწორად: დასცხა / დაცხა

ნიშუში: ნაწვიმარზე ისე დაცხა, ყველანი სახლებში მიიმალნენ.

შუადღისას მწყემსს ძალან დასცხა და ჩრდილში ბალახებზე წამოგორდა.

1. მზე ზენიტშია და უკვე კიდევ.
2. ირმებს და მდინარისკენ წავიდნენ წყლის დასაღევად.
3. დათვებსაც და ბეჭემოტებსაც.
4. ისე, ყველა ჩრდილს აფარებს თავს.
5. უდაბნოში და ქარავანმა სვლა შეანელა.
6. ერთხელ პატარა ბეკეკას და წყალი მოსწყურდა.
7. გვეყოფა მუშაობა, ძალიან, – თქვა ბრიგადის მეთაურმა.
8. როგორ, ალბათ იწვიმებს.
9. ავადმყოფს და ტემპერატურა მოემატა.
10. სამი დღეა რაც ასე და ყვავილებმა უწყლობით მოიწყინეს.

S = სუბიექტი (მოქმედი პირი) O = ობიექტი (სამოქმედო პირი)

ცვალებადი კონსტრუქციის ზმნები

ცოდნა-შევეცნების ზმნა	ცოდნა, იცის	S - მოთხრობითი, მიცემითი O - სახელობითი
აქტიური მოქმედების გამომხატველი ზმნები	ჭამს (ჭამა) ხატავს (ხატვა) იბანს (დაბანა) იცვამს (ჩაცმა) ივარცხნის (დავარცხნა) იწყებს (დაწყება) კითხულობს (კითხვა) წერს (წერა, დაწერა) სწავლობს (სწავლა) ყიდის (გაყიდვა) აკეთებს (კეთება) ბარავს (ბარვა) აცივებს (გაცივება) აცხელებს (გაცხელება) ახურავს (დახურება)	S – სახელობითი, მოთხრობითი, მიცემითი O – მიცემითი, სახელობითი
სუბიექტის მოქმედებაზე ორიენტირებული ზმნები (მომავალ დროს აწარმოებენ ი- ნიშნით)	საუბრობა, საუბრობს ვახშობს, ვახშობს ლაპარაკობს, ლაპარაკობს მუშაობს, მუშაობს თამაშობს, თამაშობს ცხოვრობს, ცხოვრობს საუბრობს, საუბრობს ფიქრობს, ფიქრობს დაძინებს, იძინებს	S – სახელობითი, მოთხრობითი, მიცემითი
ძირმონაცვლე ზმნები	სვამს (სმა, დაღევს) აძლევს (მიცემა) დადის (სიარული)	S – სახელობითი, მოთხრობითი, მიცემითი O – მიცემითი, სახელობითი
ჯანმრთელობის მდგომარეობის გამომხატველი ზმნები	ახველებს (დახველება)	S – სახელობითი, მოთხრობითი
ვიზუალური აღქმის ზმნები	უყურებს (ყურება)	S – სახელობითი, მოთხრობითი O – მიცემითი

ზმნა: ცოდნა – იცის

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვიცი მე ის, იცი შენ ის იცის მან ის, იციან მათ ის
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიცოდი მე ის, იცოდი შენ ის იცოდა მან ის, იცოდნენ მათ ის
მომავალი დრო (მყოფადი)	მეცოდინება მე ის, გეცოდინება შენ ის ეცოდინება მას ის, ეცოდინებათ მათ ის
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	მეცოდინებოდა მე ის, გეცოდინებოდა შენ ის, გვეცოდინებოდა ჩვენ ის, გეცოდინებოდათ თქვენ ის ეცოდინებოდა მას ის, ეცოდინებოდათ მათ ის
წარსული სრული (წყვეტილი)	
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიცოდე მე ის, უნდა იცოდე შენ ის, უნდა იცოდეს მან ის, უნდა იცოდნენ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მცოდნია მე ის, გცოდნია შენ ის, გვცოდნია ჩვენ ის, გცოდნიათ თქვენ ის ცოდნია მას ის, ცოდნიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მცოდნოდა მე ის, უნდა გცოდნოდა შენ ის, უნდა გვცოდნოდა ჩვენ ის, უნდა გცოდნოდათ თქვენ ის უნდა ცოდნოდა მას ის, უნდა ცოდნოდათ მათ ის

საპარჯიშო 1. ჩასვი ნაცვალსახელი სწორად:

- იცის ქართული კარგად
- ნეტავი მცოდნოდა ეს!
- აღრე კარგად იცოდა ცეკვა.
- კურსის დამთავრების შემდეგ კარგად მეცოდინება ინგლისური.
- კარგი იქნებოდა გვცოდნოდა ეს ამბავი.
- ზუსტად უნდა იცოდე ტრენინგის თარიღი.

საპარჯიშო 2. გადაიყვანე ზმნები მრავლობით რიცხვში:

- მე მეცოდინება მისი პასუხი. ჩვენ
- მან იცის ფრანგული. მათ
- შენ იცოდი თამაშის დაწყების დრო. თქვენ
- მან უნდა იცოდეს თამაშის წესები. მათ

ზმნა: ჭამა – ჭამს

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვჭამ მე მას, ჭამ შენ მას, ჭამს ის მას, ჭამენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვჭამდი მე მას, ჭამდი შენ მას ჭამდა ის მას, ჭამდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	შევჭამ მე მას, შევჭამ შენ მას შეჭამს ის მას, შეჭამენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	შევჭამდი მე მას, შევჭამდი შენ მას შეჭამდა ის მას, შეჭამდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	შევჭამე მე ის, შევჭამე შენ ის შეჭამა მან ის, შეჭამეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა შევჭამო მე ის, უნდა შევჭამო შენ ის უნდა შეჭამოს მან ის, უნდა შეჭამონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	შემიჭამია მე ის, შეგიჭამია შენ ის, შეგვიჭამია ჩვენ ის, შეგიჭამიათ თქვენ ის შეუჭამია მას ის, შეუჭამიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა შემეჭამა მე ის, უნდა შეგეჭამა შენ ის, უნდა შეგვეჭამა ჩვენ ის, უნდა შეგეჭამათ თქვენ ის, უნდა შეეჭამა მას ის, უნდა შეეჭამათ მათ ის

საპარჯიშო 1.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მნკრივების მიხედვით:

	ანმყო	მყოფადი	უწყვეტელი	ხოლმეობითი
მე				
შენ			ჭამდი	შეჭამდი
მას				
ჩვენ				
თქვენ	ჭამთ	შეჭამთ		
მათ				

ბ) შეცვალე წინადადებაები ნიშნების მიხედვით (ზმნა გადაიყვანე მყოფადში):

ნიშნები: მე დედასთან ერთად კაფეში პიცას ვჭამ.

მე დედასთან ერთად კაფეში პიცას შევჭამ.

1. ბავშვები სკოლის ბუფეტში ქათმის ბურგერს
.....
2. შენ ახლა ხაჭაპურს თუ ლობიანს?
.....
3. თქვენ კოლეგებთან ერთად ყოველდღე?
.....
4. გიორგი პამიდვრის წვნიანს არ
.....
5. ჩვენ დღეს სახლში თუ რესტორანში?
.....

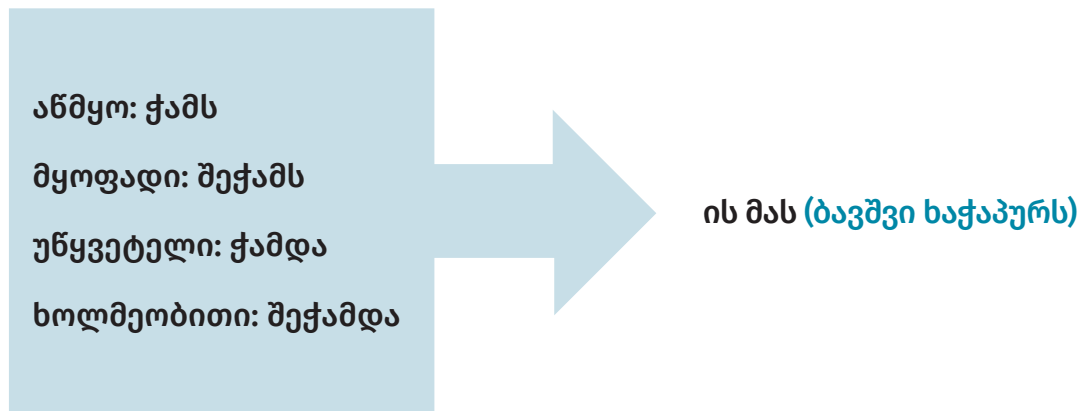
ბ) ზამოთ მოცემული წინადადებაები შეცვალე ნიშნების მიხედვით (ზმნის ანყო/მყოფადის ფორმები შეცვალე უწყვეტლის და ხოლმეობითის ფორმებით):

ნიშნები: მე დედასთან ერთად კაფეში პიცას ვჭამდი.

მე დედასთან ერთად კაფეში პიცას შევჭამდი.

6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 2. დააკვირდი და წინადადებაში სწორი ბრუნვის ფორმით ჩაწერე სიტყვები:

წიგნი: (კატა) ვერ ჭამს ცხელ (საჭმელი).

კატა ვერ ჭამს ცხელ საჭმელს.

1. (რა) შეჭამს (წინა) სკოლიდან რომ მოვა?
2. გემრიელ (ნამცხავი) ჭამდნენ (ბავშვები).
3. (დათო) ბევრ (თხილი) არ შეჭამდა.
4. (ცხენი) ჭამს (თივა), (ძაღლი) (ხორცი).

სავარჯიშო 3.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმა მიმართებული პირებისა და მსგავსების მიხედვით:

	მყვანი	მეორე პირისათვის	პირველი თურმობითი	მეორე თურმობითი
მე				
შენ			შეგიჭამია	შეგეჭამა
მას				
ჩვენ				
თქვენ	შეჭამეთ	შეჭამოთ		
მათ				

ბ) მოცემული წინადადებაები შეცვალე ნიშნულის მიხედვით
(ზმნის წყვეტილის ფორმა შეცვალე II კავშირებითის ფორმით):

ნიშნუი: მე დედასთან ერთად კაფეში პიცა შევჭამე.

მე დედასთან ერთად კაფეში პიცა უნდა შევჭამო.

1. ბექამ და აისელმა ბებოს გამომცხვარი ნაზუქი

2. სპილომ ბავშვების მიტანილი ბოსტნეული სწრაფად

3. ჩემი პიცა თქვენ ?

4. ჩვენ მჭადი და ყველი , თქვენ რა ?

ბ) ზამო მოცემული წინადადებაები შეცვალე ნიშნულის მიხედვით
(ზმნის წყვეტილის და II კავშირებითის ფორმები შეცვალე
I თურმეობითის და II თურმეობითის ფორმებით):

ნიშნუი: მე თურმე დედასთან ერთად კაფეში პიცა შემეჭამია.

მე დედასთან ერთად კაფეში პიცა უნდა შემეჭამა.

1.

2.

3.

4.

5.

სავარჯიშო 4. წინადადებაში სწორი ბრუნვის ფორმით ჩანერე სიტყვები, შემდეგ კი ეს წინადადება გადაიყვანე II კავშირებითის მხარეში:

.....

.....

.....

.....

➔

მან ის (ბავშვმა ხაჭაპური)

ნიშუში: კატამ (კატა) არ შეჭამა ცხელი საჭმელი (საჭმელი).
კატამ არ უნდა შეჭამოს ცხელი საჭმელი.

1. (დედა) (ნაყინი) შეჭამა?
.....
2. მე და (გია) ბროკოლის (სუპი) შევჭამეთ.
.....
3. მე, როგორც (დეგუსტატორი), რამდენიმე
(კერი) შევჭამე.
.....
4. შენ და (მამა) იტალიურ რესტორანში (პიცა)
შეჭამეთ.
.....
5. შენ, როგორც (სტუმარი) (ტორტი) იუბილართან
ერთად შეჭამე.
.....
6. (ცხვრები) ილიას მოტანილი (ბალახი) შეჭამეს.
.....

სავარჯიშო 5. წინადადებაში სწორი ბრუნვის ფორმით ჩაწერე სიტყვები, შემდეგ კი ეს წინადადება გადაიყვანე II თურმეობითის მწკრივში:

.....

.....

.....

.....

მას ის (ბავშვს ხატაპური)

ნიმუში: თურმე კატას (კატა) შეუჭამია ცხელი საჭმელი (საჭმელი).
კატას უნდა შეეჭამა ცხელი საჭმელი.

1. მე, როგორც შენს (მეგობარი) შემიჭამია შენი
(საუზმე).
2. (თუთიყუში) თავისი (საკენკი) შეუჭამია.
3. ზოოპარკის (მაიმუნები) და (დათვები) 120 კილო
..... (ბანანი) შეუჭამიათ.
4. თქვენ, (ექიმები) არაჯანსაღი (საკვები)
შეგიჭამიათ?
5. შენ, როგორც (ტურისტი) ეგზოტიკური კერძი შეგიჭამია?
6. ჩვენ, (მზარეულებს) ბევრი სახის (დესერტი)
შეგვიჭამია.

სავარჯიშო 6.

ა) შეადგინე წინადადებები მოცემული ზმნების გამოყენებით

ჭამთ შეჭამენ ვჭამდით შემიჭამია შეგეჭამა შეჭამა

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ბ) შეადგინე ტექსტი შენ მიერ შედგენილი წინადადებების გამოყენებით

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: ხატვა – ხატავს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვხატავ მე მას, ხატავ შენ მას ხატავს ის მას, ხატავენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვხატავდი მე მას, ხატავდი შენ მას ხატავდა ის მას, ხატავდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავხატავ მე მას, დახატავ შენ მას დახატავს ის მას, დახატავენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავხატავდი მე მას, დახატავდი შენ მას დახატავდა ის მას, დახატავდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავხატე მე ის, დახატე შენ ის, დახატა მან ის, დახატეს მათ ის
სასურველი და აუცილებელი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავხატო მე ის, უნდა დახატო შენ ის უნდა დახატოს მან ის, უნდა დახატონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიხატავს მე ის, დაგიხატავს შენ ის, დაუხატავს მას ის, დაუხატავთ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამეხატა მე ის, უნდა დაგეხატა შენ ის, უნდა დაგვეხატა ჩვენ ის, უნდა დაგეხატათ თქვენ ის უნდა დაეხატა მას ის, უნდა დაეხატათ მათ ის
მსგავსი წარმოების ფორმები: ჩახატავს, გადახატავს, გადმოხატავს, მოხატავს...	

საპარტიზო 1.

ა) შეარჩიეთ და ჩაწერეთ ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მხარეების მიხედვით:

	აწმყო	მყოფადი	უწყვეტელი	ხოლმეობითი
მე				
შენ			ხატავდი	დახატავდი
მას				
ჩვენ				
თქვენ	ხატავთ	დახატავთ		
მათ				

ბ) წინადადებაში ჩაწერა ნიმუშის მიხედვით (ზმნები ჩაწერა ანმყოფ მწკრივში, შემდეგ გადაიყვანა მყოფადში და ისე გადაწერა წინადადებაში):

ნიმუში: მე ავტობორტრეტს ვხატავ.

მე ავტობორტრეტს დავხატავ.

1. ბავშვები კლასის გერბს

.....

2. შენ სოკოს თუ ქოლგას?

.....

3. თქვენ ძალიან ღამაზ პეიზაჟებს

.....

4. მარინა წიგნის ილუსტრაციებს

.....

5. ჩვენ საახალწლო ზეიმისთვის აფიშებს

.....

გ) წინადადებაში გადაწერა ნიმუშის მიხედვით (ზმნის ანმყოფსა და მყოფადის მწკრივის ფორმები შეცვალე უწყვეტლის და ხოლმეობითის მწკრივის ფორმებით და ისე გადაწერა):

ნიმუში: მე ავტობორტრეტს ვხატავდი.

მე ავტობორტრეტს დავხატავდი.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

სავარჯიშო 2. დააკვირდი და წინადადებაში სწორი ფორმით ჩაწერე სიტყვები:

აწმყო: ხატავს

მყოფადი: დახატავს

უწყვეტელი: ხატავდა

ხოლმეობითი: დახატავდა

ის მას (ბავშვი ყვავილს)

წიგნში: წინო (წინო) ხატავს ჭრელ წინდას (წინდა).

1. (ბადრი) სკოლის კედელზე (სტენსილი) დახატავს.
2. ფერად-ფერად (ბუშტები) ხატავდნენ (ბავშვები).
3. ამ ლამაზ (პეიზაჟი) (მხატვარი) დახატავდა.
4. (სპილო) ხორთუმით ხატავს გრძელ (ხაზები).

სავარჯიშო 3.

ა) შეარჩიეთ მოცემული ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მწკრივების მიხედვით:

	წყვეტილი	მეორე კავშირებითი	პირველი თურმობითი	მეორე თურმობითი
მე				
შენ			დაგიხატავს	დაგეხატა
მას				
ჩვენ				
თქვენ	დახატეთ	დახატოთ		
მათ				

ბ) წინადადებაები შეცვალე ნიმუშის მიხედვით (ზმნები ჩაწერე ჯერ წყვეტილის მწკრივის ფორმით, შემდეგ გადაიყვანე მეორე კავშირებითში და ისე გადაწერე წინადადებაები):

ნიმუში: მე თოვლიანი გზა დავხატე.
მე თოვლიანი გზა უნდა დავხატო.

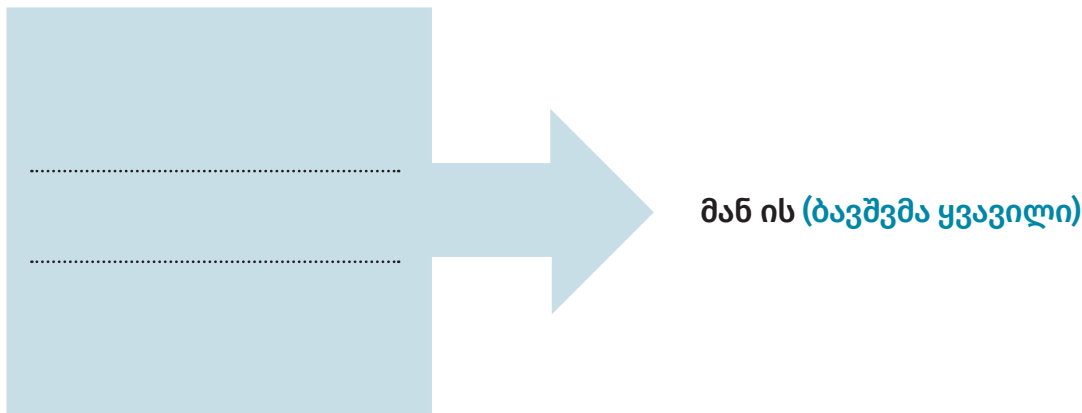
1. რომანმა და კარინამ საახალწლო სუფრა
.....
2. ბორჯომის პარკში მხატვარმა ჩემი პორტრეტი
.....
3. ბავშვებო, წაიკითხეთ ეს მოთხრობა და რამდენიმე ილუსტრაცია.
.....
4. ჩვენ პეპლები, თქვენ რა ?
.....

ბ) სავარჯიშო 3ბ-ში მოცემული წინადადებაები ისე გადაწერე, რომ ზმნის წყვეტილის და II კავშირებითის ფორმები შეცვალო I თურმეობითის და II თურმეობითის ფორმებით:

ნიმუში: ამ სურათისთვის მე ბევრი ესკიზი დამიხატავს.
ამ სურათისთვის მე ბევრი ესკიზი უნდა დამეხატა.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....

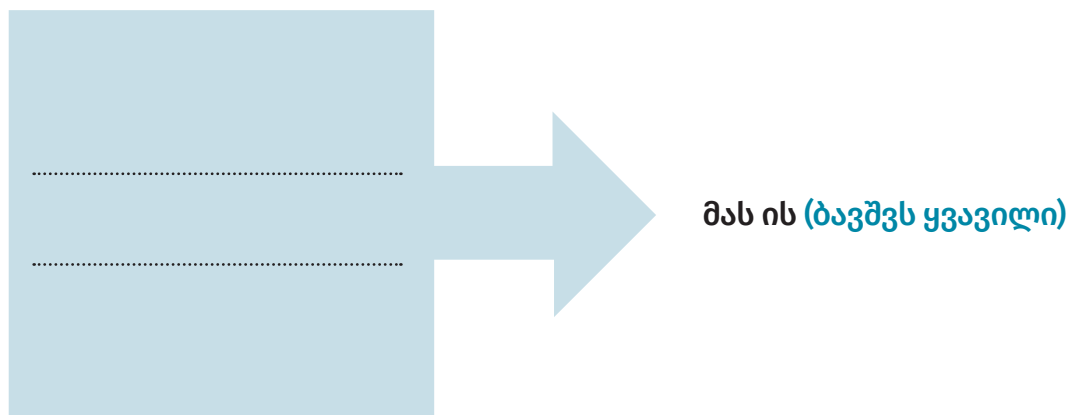
სავარჯიშო 4. წინადადებაში სწორი ფორმით ჩაწერე სიტყვები, შემდეგ კი – ეს წინადადება გადაიყვანე II კავშირებითის მხკრივში:

წიმუში: კატომ (კატო) ხის სახლი (სახლი) დახატა.
კატომ ხის სახლი უნდა დახატოს.

1. (ილუსტრატორი) საბავშვო წიგნის (ყდა) დახატა.
.....
2. მე და (ზურა) კედელზე ობობის (ქსელი) დავხატეთ.
.....
3. მე, როგორც (დიზაინერი) კაბის ორი (ესკიზი) დავხატე.
.....
4. შენ და (გიორგი) რამდენი (სურათი) დახატეთ?
.....
5. აკადემიის (სტუდენტები) საკურსო (დავალება) ტბის ნაპირზე დახატეს.
.....

სავარჯიშო 5. წინადადებაში სწორი ფორმით ჩანერა სიტყვები, შემდეგ კი – ეს წინადადება გადაიყვანე II თურმეობითის მწკრივში:

წიგნში: თურმე კატოს (კატო) ხის სახლი (სახლი) დაუხატავს.
კატოს ხის სახლი უნდა დაეხატა.

1. (მხატვარი) დიდი (ტილო) დაუხატავს.
.....
2. აკადემიის (სტუდენტები) და სკოლის
(მოსწავლეები) მისალოცი ბარათებისთვის (ყვავილები)
დაუხატავთ.
.....
3. თქვენ, (მწერლები) საკუთარი მოთხრობისთვის
(ილუსტრაცია) დაგიხატავთ?
.....
4. ჩვენ, (ბებიები) შვილიშვილებისთვის ბევრი
(ნახატი) დაგვიხატავს.
.....

სავარჯიშო 6. შეადგინე წინადადებები ისე, რომ გამოიყენო ცხრილში მოცემული ყველა მნკრივი. წინადადებები შეადგინე მესამე პირის მხოლოდობით და მრავლობით რიცხვში

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.

ზმნა: დაბანა – იბანს

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვიბან მე მას, იბან შენ მას იბანს ის მას, იბანენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიბანდი მე მას, იბანდი შენ მას იბანდა ის მას, იბანდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავიბან მე მას, დაიბან შენ მას დაიბანს ის მას, დაიბანენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავიბანდი მე მას, დაიბანდი შენ მას დაიბანდა ის მას, დაიბანდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავიბანე მე ის, დაიბანე შენ ის დაიბანა მან ის, დაიბანეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავიბანო მე ის, უნდა დაიბანო შენ ის უნდა დაიბანოს მან ის, უნდა დაიბანონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიბანია მე ის, დაგიბანია შენ ის, დაგვიბანია ჩვენ ის, დაგიბანიათ თქვენ ის დაუბანია მას ის, დაუბანიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამებანა მე ის, უნდა დაგებანა შენ ის, უნდა დაგვებანა ჩვენ ის, უნდა დაგებანათ თქვენ ის უნდა დაებანა მას ის, უნდა დაებანათ მათ ის

საკვარჯიშო 1. დაწერე ზმნის სწორი ფორმა:

1. ის ქამის წინ ყოველთვის იბანს ხელ-პირს.
2. ისინი
3. მე რომ გუშინ ადრე მოვსულიყავი, აუცილებლად ვიბანავებდი.
4. შენ რომ გუშინ ადრე მოსულიყავი,
5. ის ზამთარში ყოველთვის ცივი წყლით იბანდა ტანს.
6. თქვენ
7. მას ხელები კარგად დაუბანია.
8. მათ
9. თქვენ სადილის შემდეგ ხელები დაიბანეს.
10. მან

ზმნა: დაბანა – ბანს

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვბან მე მას მას, ბან შენ მას მას ბანს ის მას მას, ბანენ ისინი მას მას (თავს/ხელებს)
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვბანდი მე მას მას, ბანდი შენ მას მას ბანდა ის მას მას, ბანდენ ისინი მას მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავბან მე მას მას, დაბან შენ მას მას დაბანს ის მას მას, დაბანენ ისინი მას მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავბანდი მე მას მას, დაბანდი შენ მას მას დაბანდა ის მას მას, დაბანდენ ისინი მას მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავბანე მე მას ის, დაბანე შენ მას ის დაბანა მან მას ის, დაბანეს მათ მას ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავბანო მე მას ის, უნდა დაბანო შენ მას ის უნდა დაბანოს მან მას ის; დაბანონ მათ მას ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიბანია მე (მისთვის) ის, დაგიბანია შენ (მისთვის) ის დაუბანია მას (მისთვის) ის, დაუბანიათ მათ (მისთვის) ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	დამებანა მე (მისთვის) ის, დაგებანა შენ მისთვის ის დაებანა მას (მისთვის) ის, დაებანათ მათ (მისთვის) ის
შენიშვნა: ვიბან ზმნა შეიძლება იყოს ორპირიანიც. მაგ: დედა ბანს შვილს ორპირიანი ფორმაც ისევე იწარმოება, როგორც – სამპირიანი ფორმა	

სავარჯიშო 1. შეავსე ცხრილი:

	მე	შენ	ის	მან	მას	ჩვენ	თქვენ	ისინი (მას მას)	მათ (მას ის)
რას ვაკეთებ? / აკეთებ? აკეთებს?		ბან							
რას ვაკეთებდი? / აკეთებდი? / აკეთებდა	ვბანდი						ბანდით		
რას გავაკეთებ? / გააკეთებ? / გააკეთებს?			დაბანს			დავბანთ			
რას გავაკეთებდი? / გააკეთებდი? / გააკეთებდა?								დაბანდენ	
რა გავაკეთე? / გააკეთე? / გააკეთა?				დაბანა					
რა გავაკეთო? / გააკეთო? / გააკეთოს?		დაბანო							დაბანონ
რა გამიკეთებია? / გამიკეთებია? / გაუკეთებია?	დამიბანია								
რა გამეკეთებინა? / გამეკეთებინა? / გაეკეთებინა?					დაებანა				

ბ) პირველ სავარჯიშოში მიღებული კონსტრუქციების გამოყენებით შეადგინე წინადადებაები ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: დედა (ის) პატარა ნიკუშას (მას) პირს (მას) ბანს.

სავარჯიშო 2. ჩაწერე ზმნა ბანს საჭირო ფორმით:

ნიშნები: გუშინ ნინომ თავის პატარა ლევს ფეხები (რა გააკეთა?) დაბანა

1. თოჭინებს ანა ყოველ დღით (რას აკეთებს?) პირს.
2. მე ჩემს უმცროს დას (რას ვაკეთებდი?) ხელ-პირს.
3. ლიას თვალები თუ სტკივა შენ შეგიძლია გვირილის ნაყენით (რა გააკეთო?) !
4. მარიამმა და გიამ ტალახში ჩავარდნილი ლევკი იპოვეს , ჯერ აჭმევენ და შემდეგ (რას გააკეთებენ?) ტანს.
5. პანდემიის დროს ხელები ხშირად უნდა (რა გავაკეთოთ?)
6. შენ სამსახურში ხელებს ხშირად (რას გააკეთებდი?)
თბილი წყალი რომ არ იყოს?
7. მე სამსახურში ხელები არასოდეს (რა გამიკეთებია?)
საპნით.
8. პანდემია ასეთი მასშტაბური არ იქნებოდა, პირადი ჰიგიენა რომ დაეცვა ყველას და ხელები ხშირად (რა გაეკეთებინა?)
9. ლალის ხშირად (რა გაუკეთებია?) პატარა კნუტები.

სავარჯიშო 3. აირჩიე სწორი ვარიანტი:

ნიმუში: ღია / ღიამ / ღიას პირს ბანს ვანო.

1. პატარა თაზომ კარგად არ დაიბანა.
(ხელები / ხელებმა / ხელებს)
2. ხელები ხშირად უნდა დაიბანოს. (ბავშვი / ბავშვმა / ბავშვს)
3. სამსახურიდან მოვედი და ჯერ არ დამიბანია.
(ხელები / ხელებმა / ხელებს)
4. პანდემიის გამო ხელებს ხშირად ნინო.
(იბანს / დაიბანა / დაუბანია)
5. ჭურჭლის გარეცხვის შემდეგ ხელები ყოველთვის (.....).
(ვიბანდი / იბანდა / დაიბანე)
6. ხელ-პირი ჯერ არ დაუბანია და მაგიდასთან ზის.
(გიგა / გიგამ / გიგას)
7. ჩვენი კატა თათებით სახეს. (დაიბანა / დაებანა / იბანდა)
8. უკვე 10 წუთია, იბან. (ხელები / ხელებმა / ხელებს)
9. ჭანმრთელობისთვის სასარგებლოა, თუ ცივი წყლით პირს.
(დაიბანა / დაუბანია / დაიბან)

ზმნა: ჩაცმა – იცვამს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვიცვამ მე მას, იცვამ შენ მას იცვამს ის მას, იცვამენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიცვამდი მე მას, იცვამდი შენ მას იცვამდა ის მას, იცვამდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	ჩავიცვამ მე მას, ჩავიცვამ შენ მას ჩავიცვამს ის მას, ჩავიცვამენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ჩავიცვამდი მე მას, ჩავიცვამდი შენ მას ჩავიცვამდა ის მას, ჩავიცვამდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	ჩავიცვი მე ის, ჩავიცვლი შენ ის ჩავიცვა მან ის, ჩავიცვეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ჩავიცვა მე ის, უნდა ჩავიცვა შენ ის უნდა ჩავიცვას მან ის, უნდა ჩავიცვან მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	ჩამიცვამს მე ის, ჩავიცვამს შენ ის, ჩავიცვამს ჩვენ ის, ჩავიცვამთ თქვენ ის ჩაუცვამს მას ის, ჩაუცვამთ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა ჩამეცვა მე ის, უნდა ჩაგეცვა შენ ის, უნდა ჩაეცვა მას ის, უნდა ჩაეცვათ მათ ის

სავარჯიშო 1. ჩასვი სწორი ფორმა:

- როცა ცივა, ხალხი თბილად იცვამს.
- როცა ცივა, ადამიანები თბილად
- ძალიან აცივდა. თბილად უნდა ჩავიცვა.
- ძალიან აცივდა. მან თბილად უნდა
- მე არასოდეს ჩამიცვამს თბილად.
- ჩვენ თბილად.
- პატარაობაში დათა შორტებს იცვამდა.
- პატარაობაში დათა და გიგი შორტებს
- გუშინ მე ახალი მაისური მეცვა დაბადების დღეზე.
- გუშინ მას ახალი შარვალი

სავარჯიშო 2. ჩასვი სწორი ნაცვალსახელი:

1. უნდა ჩაიცვა და გახვიდე შინიდან.
2. იცვამს ზაფხულის ტანსაცმელს.
3. ყოველთვის ეცვა თბილი ქურქი.
4. ზამთარში ჩაიცვამენ ზამთრის ბოტებს.
5. ლამაზად ეცვა წვეულებაზე.

სავარჯიშო 3. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე წინადადება:

იცვამს იცვამდა ჩაიცვამს ჩაიცვა ჩაიცვამდა
უნდა ჩაიცვას ჩაუცვამს ჩაეცვა

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე ტექსტი:

ვიცვამ ჩავიცვამ ვიცვამდი უნდა ჩავიცვა ჩამიცვამს

სავარჯიშო 5. ფრჩხილებში ჩასმული ფორმებიდან შეარჩიე შესაფერისი და ჩასვით წინადადებაში:

1. ამ საღამოზე მე ყველასაგან გამორჩეული ტანსაცმელი უნდა
(ჩავიცვა / ვიცვამ / ჩამიცვამს)
2. კონკურსის წესების თანახმად უნდა შავი სამოსი.
(ჩამეცვა / მცმია / ვიცვამდი)
3. ყოველ ზამთარს ლელა თავის საყვარელ წითელ პალტოს
(ჩაიცვა / ეცვა / იცვამდა)
4. ამ ადამიანებს არასდროს არ ქურქი.
(ჩაუცვამთ / ჩაეცვათ / ეცვათ)
5. სერგომ დედის ნაჩუქარი სვითერი (აცვია / ჩაიცვა / ჩაუცვამს)
6. დღეს საღამოს შენ რომელ კაბას (ჩაიცვამს / იცვამდი / ჩაიცვამ)
7. ჩემი თანაკლასელები სასკოლო ფორმას, მე კი, არა
(იცვამენ / ჩაიცვამენ / იცვამდნენ)
8. ამ ქალს თავიდან ბოლომდე შავი ტანსაცმელი
(ჩაუცვამს / აცვია / აცვიათ)
9. მინდოდა ახალი შარვალი არ, მაგრამ სხვა გზა არ იყო.
(ჩაგვეცვა / ჩამეცვა / ჩავიცვა)
10. აი, შენ შენი პალტო და წადი. (ჩავიცვი / ჩაიცვი / მაცვია)

სავარჯიშო 6. მოცემულ ზმნებს შეუწყე სიტყვები სწორი ფორმით და წინადადება ისე გადაწერე:

1. (ბიჭი, შარვალი) ჩაუცვამს.
2. (შენ კაბა) იცვამ.
3. (მოცეკვავეები, ფორმები) აცვიათ.
4. ზეიმზე (ღალი) ახალი (კაბა) უნდა ჩაიცვას.
5. ლაშქრობისას (კოტე, სპორტული ტანსაცმელი) იცვამდა.
6. (გოგონა, სველი სამოსი) ეცვა.
7. (მაყურებლები, კოსტუმები) კარნავალზე ჩაიცვამენ.
8. (მერაბი, ქურთუკი) ჩაიცვი!
9. (გოგო, მაღალი ქუსლები) ჩაეცვა და ტრიალებდა.
10. (მზარეულები, ერთნაირი ტანსაცმელი) ჩაიცვეს.

სავარჯიშო 7. დააჯგუფე მოცემული სიტყვები ცხრილში:

იცვამს. ჩაიცვა. ჩამეცვა. ჩამიცვამს. ვიცვამ. ჩაიცვამთ. ვიცვამდით.
 ჩაგიცვამს. ჩაუცვამს. იცვამენ. იცვამდნენ. ჩაგვეცვა. ჩაუცვამთ
 ჩაგეცვათ. იცვამ. ჩავიცვი. იცვამდით. ჩავიცვამ. ჩაეცვათ. ვიცვამთ.
 ჩავიცვამთ. ჩაიცვამენ. ჩაგეცვა. ჩაგვიცვამს. ჩაეცვათ. ჩაგიცვამთ.
 ჩაიცვამ. იცვამთ. ჩაიცვამენ. ჩაიცვი.

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ნარსული უსრული (უწყვეტელი)	მომავალი დრო (მყოფადი)	განმეორებადი მოქმედება ნარსულში (ხოლმეობითი)	ნარსული სრული (წყვეტილი)	სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	ნარსული შედეგობითი (კირველი თურმეობითი)	სასურველი მოქმედება ნარსულში (მეორე თურმეობითი)

სავარჯიშო 8. შემოთავაზებული სიტყვებისგან შეადგინე წინადადებაები ნიშნების მიხედვით:

მაგალითი: ვიცვამ – მე ყოველ დღით ახალ ტანსაცმელს ვიცვამ.

1. ჩაიცვა
2. ჩაიცვით
3. ვიცვამდი
4. ჩაეცვა
5. ჩაგვეცვა
6. ჩაუცვამთ
7. იცვამდა
8. ჩამიცვამს
9. იცვამს
10. ჩაუცვამთ

სავარჯიშო 9. წინა სავარჯიშოში მითითებული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე კატარა ტექსტი:

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ზმნა: დავარცხნა – ივარცხნის

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვივარცხნი მე მას, ივარცხნი შენ მას ივარცხნის ის მას , ივარცხნიან ისინი მას (თმას)
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვივარცხნიდი მე მას, ივარცხნიდი შენ მას ივარცხნიდა ის მას , ივარცხნიდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავივარცხნი მე მას, დაივარცხნი შენ მას დაივარცხნის ის მას , დაივარცხნიან ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავივარცხნიდი მე მას, დაივარცხნიდი შენ მას დაივარცხნიდა ის მას , დაივარცხნიდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავივარცხნე მე ის, დაივარცხნი შენ მას დაივარცხნა მან ის , დაივარცხნეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავივარცხნო მე ის, უნდა დაივარცხნო შენ ის უნდა დაივარცხნოს მან ის , უნდა დაივარცხნონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამივარცხნია მე ის, დაგივარცხნია შენ ის, დაგვივარცხნია ჩვენ ის, დაგივარცხნიათ თქვენ ის დაუვარცხნია მას ის , დაუვარცხნიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამევარცხნა მე ის, უნდა დაგევარცხნა შენ ის უნდა დაევარცხნა მას ის , უნდა დაევარცხნათ მათ ის

საპარჯიშო 1. გახაზე ზმნის სწორი ფორმა:

1. დღეს ღია ქორწილში მიდის და ახლა სალონში თმას
(დაივარცხნა / ივარცხნის / დაუვარცხნია)
2. ხვალ თეა დილით თმას
(დაივარცხნის / ივარცხნიდა / დაევარცხნა)
3. სტუმრები მოდიან და ნათიამ თმა უნდა
(ივარცხნის / დაივარცხნიდა / დაივარცხნოს)
4. პატარაობაში ნინი და მაკა ყოველთვის თმას.
(დაივარცხნიდნენ / ივარცხნიდნენ / ივარცხნიან)

საპარჯიშო 2. დაწერე ზმნები სწორი ფორმით:

1. მას დაუვარცხნია თმა. ჩვენ
2. შენ დაივარცხნი თმას. ისინი
3. ისინი დაივარცხნიდნენ თმას. მე
4. მან უნდა დაივარცხნოს თმა. თქვენ
5. ის ივარცხნიდა თმას. ისინი

ზმნა: დანყება – იწყება

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვინყებ მე მას, იწყებ შენ მას იწყებს ის მას , იწყებენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვინყებდი მე მას, იწყებდი შენ მას იწყებდა ის მას , იწყებდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავინყებ მე მას, დაიწყებ შენ მას დაიწყებს ის მას , დაიწყებენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავინყებდი მე მას, დაიწყებდი შენ მას დაიწყებდა ის მას , დაიწყებდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავინყე მე ის, დაიწყე შენ ის დაიწყო მან ის , დაიწყეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავინყო მე ის, უნდა დაიწყო შენ ის უნდა დაიწყოს მან ის , უნდა დაიწყონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიწყია მე ის, დაგიწყია შენ ის, დაგვიწყია ჩვენ ის, დაგიწყიათ თქვენ ის დაუწყია მას ის , დაუწყიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამეწყო მე ის, უნდა დაგეწყო შენ ის უნდა დაეწყო მას ის , უნდა დაეწყოთ მათ ის

საკვარჯიშო 1. მოცემული ზმნის ფორმა გადაიყვანე მრავლობით რიცხვში:

1. მოსწავლე სწავლას იწყებს ორშაბათს.
მოსწავლეები
2. ადრე სპორტსმენი ვარჯიშს იწყებდა 3 საათზე.
ადრე სპორტსმენები
3. ამბობენ, ბაბუაჩემს ადრე დაუწყია მუშაობა.
ამბობენ, ჩვენს ბაბუებს
4. ლიამ ორი დღის წინ დაიწყო ინგლისურის სწავლა.
ლიამ და ქეთიმ
5. ნეტა, ადრე დამეწყო სადილის მომზადება.
ჩვენ

სავარჯიშო 2. ჩასვი სწორი ფორმა:

1. 7 საათზე დაიწყეს კონცერტი. (ბავშვებმა / ბავშვები)
2. უნდა დაიწყოს სწავლა ზეგ. (გოჩა / გოჩამ)
3. იწყებენ მუშაობას დილის 9 საათზე. (მუშები / მუშებმა)
4. ზაფხულში ვარჯიშს დილაადრიან იწყებდნენ.
(ფეხბურთელები / ფეხბურთელებს)
5. სიამოვნებით დაიწყებდა ქართული სიმღერების სწავლას,
დრო რომ ჰქონოდა. (ის / მან)
6. მალე უნდა დაიწყონ წიგნის ბეჭდვა.
(გამომცემლობა / გამომცემლობამ)

სავარჯიშო 3. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე წინადადება

ვინყებ დავინყებ ვინყებდი დავინყე დავინყებდი
უნდა დავინყო დამინყია დამეწყო

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე ტექსტი:

იწყებს დაიწყებს იწყებდა დაიწყო უნდა დავინყო დამინყია

ზმნა: კითხვა – კითხულობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვკითხულობ მე მას, კითხულობ შენ მას კითხულობს ის მას , კითხულობენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვკითხულობდი მე მას, კითხულობდი შენ მას კითხულობდა ის მას , კითხულობდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	წავიკითხავ მე მას, წავიკითხავ შენ მას წავიკითხავს ის მას , წავიკითხავენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	წავიკითხავდი მე მას, წავიკითხავდი შენ მას წავიკითხავდა ის მას , წავიკითხავდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	წავიკითხე მე ის, წავიკითხე შენ ის წავიკითხა მან ის , წავიკითხეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა წავიკითხო მე ის, უნდა წავიკითხო შენ ის უნდა წავიკითხოს მან ის , უნდა წავიკითხონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	წამიკითხავს მე ის, წავიკითხავს შენ ის, წავიკითხავს ჩვენ ის, წავიკითხავთ თქვენ ის წაუკითხავს მას ის , წაუკითხავთ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა წამეკითხა მე ის (უნდა წაეკითხა მას ის , უნდა წაეკითხათ მათ ის)

საპარაჩიშო 1. მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

კითხულობს წავიკითხავს წავიკითხა კითხულობდა წავიკითხავდა
უნდა წავიკითხოს წაუკითხავს უნდა წაეკითხა

ის	მას	მან

სავარჯიშო 2. შემოსაზე სწორი ვარიანტი:

- ა) ჩვენ წავიკითხავს ეს წიგნი
- ბ) ჩვენ წავიკითხავთ ეს წიგნი

- ა) მან წაიკითხა მოთხრობა
- ბ) მათ წაიკითხა მოთხრობა

- ა) თქვენ კითხულობდი გაზეთს
- ბ) შენ კითხულობდი გაზეთს

- ა) მას უნდა წავვეკითხა ზღაპარი
- ბ) ჩვენ უნდა წავვეკითხა ზღაპარი

- ა) ისინი წაიკითხავენ აფიშას
- ბ) ჩვენ წაიკითხავენ აფიშას

სავარჯიშო 3. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე წინადადება:

კითხულობ კითხულობდი წავიკითხავ წავიკითხე
 წავიკითხავდი უნდა წავიკითხო წამიკითხავს უნდა წამეკითხა

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე ტექსტი:

კითხულობ წაიკითხავ წაიკითხე წამიკითხავს
 უნდა წაიკითხო კითხულობდი

ზმნა: წერა – წერს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვწერ მე მას, წერ შენ მას წერს ის მას, წერენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვწერდი მე მას, წერდი შენ მას წერდა ის მას, წერდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავწერ მე მას, დანერ შენ მას დანერს ის მას, დანერენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავწერდი მე მას, დანერდი შენ მას დანერდა ის მას, დანერდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავწერე მე ის, დანერე შენ ის დანერა მან ის, დანერეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავწერო მე ის, უნდა დანერო შენ ის უნდა დანეროს მან ის, უნდა დანერონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიწერია მე ის, დაგიწერია შენ ის; დაგვიწერია ჩვენ ის, დაგიწერიათ თქვენ ის დაუწერია მას ის, დაუწერიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამეწერა მე ის, უნდა დაგეწერა შენ ის უნდა დაეწერა მას ის, უნდა დაეწერათ მათ ის

საკვარჯიშო 1. გააუქმებული სიტყვების მიხედვით მიუწერე წინადადებას პირის ნაცვალსახელები:

ის / მას / მან ისინი / მათ

წიგნში: ნიკომ დანერა წერილი. (მან)

გიას დაუწერია პროექტი. (მას)

ანიტა წერს წერილს. (ის)

1. მასწავლებელს ცუდი ნიშანი არასოდეს დაუწერია. (.....)
2. ჩემი მეგობრები ახლა გამოცდაზე არიან და ტესტს. (.....)
3. ბავშვები ქართულ ანბანს ადვილად წერენ. (.....)
4. დავით აღმაშენებელმა დანერა „გალობანი“. (.....)
5. მოსწავლე ამოცანას დაფაზე დანერსლ (.....)
6. დედაჩემს წერილი დაუწერია და მაგიდაზე დაუტოვებია. (.....)
7. არტურ, გავიგე, რომ რომანი დაგიწერია. (.....)
8. გიორგის უნდოდა შთამომავალს მისი საფლავის ქვაზე ეს სიტყვები დაეწერა. (.....)
9. ბავშვებმა ნახევარგვერდიანი ტექსტი 5 წუთში დანერეს. (.....)
10. მოგვიანებით გენერალი თავის პატაკში ამ სიტყვებს დანერს. (.....)

სავარჯიშო 2. ჩასვი პირის ნაცვალსახელები სწორად წინადადებაში:**მე / შენ / მას / ჩვენ / თქვენ / მათ****ნიმუში:** მას ამაზე მეტი რა უნდა დაეწერა წერილში.

1. წერილი უნდა დამეწერა, მაგრამ გადავიფიქრე.
2. ეს ლექსი ბავშვობაში დაუწერია.
3. ახლა განცხადება უნდა დავწეროთ.
4. ნიკა, დავალება უკვე დაწერე?
5. როდის დაწერე ტექსტს?
6. ნუგზარს ვთხოვე დაეწერა პროექტი.
7. ორი სიტყვა რომ დაეწერა, იმის თავიც კი არ ჰქონდა.
8. ეს პოემა არ უნდა დაგეწერათ?
9. დავალებას რომ წერდნენ, დაამთავრეს?
10. ახლა კალამი რომ მქონდეს, კარგ მუსიკას დავწერდი.

სავარჯიშო 3. ჩასვი შესაბამისი პირისა და რიცხვის ფორმით ზმნა:**ვწერ / დავწერე / დავწერ**

1., და ველარ დავამთავრე.
2. დავალებას ახლა რომ, აქამდე სად იყავი?
3. მან 100 წლის წინ ეს წიგნი.
4. ეს პოემა შოთა რუსთაველმა თამარ მეფის პატივსაცემად
5. ქეთევანი ყოველდღე ლექსებს და უჭრაში ინახავს.
6. დროზე თუ
7. ბევრჯერ კომენტარი და ისევ წავშალე.
8. ის თავის ჩვენებაში ხვალ სიმართლეს
9. გამოცდა გვქონდა და ტესტი კარგად
10. აქამდე ვერაფერი და ახლა რაღას ?

საპარჯიშო 4. გადაიყვანე ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: მე ახლა დავალებას ვწერ.

ის ახლა დავალებას დაწერს.

1. მე პროექტის ანგარიშს ვწერდი, ის
2. შენ რამდენი გვერდი დაწერე? მან
3. მე ყოველდღე პატაკს უნდა ვწერდე, თქვენც
4. ის ვერ დაწერდა ამ წერილს, შენ
5. კი, მე დამიწერია მსგავსი ტესტი, კი, მას
6. მე არ უნდა დავწერო ფეისბუქპოსტი. მან
7. ჩემი მეგობრები წერენ სიმღერა კონცერტისთვის. მათ
8. შენ როდესმე მუსიკა დაგიწერია? მას როდესმე
9. არა, მე არასდროს დამიწერია მუსიკა. არა, თქვენ
10. მას რა წერილი დაუწერია! შენ

ზმნა: წერა – წერს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვსწავლობ მე მას, სწავლობ შენ მას სწავლობს ის მას, სწავლობენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვსწავლობდი მე მას, სწავლობდი შენ მას სწავლობდა ის მას, სწავლობდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვისწავლი მე მას, ისწავლი შენ მას ისწავლის ის მას, ისწავლიან ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვისწავლიდი მე მას, ისწავლიდი შენ მას ისწავლიდა ის მას, ისწავლიდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვისწავლე მე ის, ისწავლე შენ ის ისწავლა მან ის, დალევენ ისინი მას
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვისწავლო მე ის, უნდა ისწავლო შენ ის უნდა ისწავლოს მან ის, უნდა ისწავლონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მისწავლია მე ის, გისწავლია შენ ის, გვისწავლია ჩვენ ის, გისწავლიათ თქვენ ის უსწავლია მას ის, უსწავლიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მესწავლა მე ის, უნდა გესწავლა შენ ის, უნდა ესწავლა მას ის, უნდა ესწავლათ მათ ის

სავარჯიშო 1. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის პირის მიხედვით:

- ყველა ქვეყიანი ადამიანი ცხოვრების ბოლომდე
(სწავლობს / ვსწავლობ)
- როდესაც სოფელში ვცხოვრობდი, ინგლისურს ვერ
(ვსწავლობდი / სწავლობდი)
- ხვალ დილით ამ ლექსის ბოლო სტროფსაც და ისე წავალ
სკოლაში. (ვისწავლი / ისწავლის)
- სანამ გაკვეთილებს, საჭმელს ვჭამდი ხოლმე.
(ვისწავლიდი / ისწავლიდა)
- ეკა, ბიბლიოთეკაში რომ წასულიყო, მეგობრებთან ერთად
ახალ სცენარს. (ვისწავლიდი / ისწავლიდა)
- მასწავლებელმა ჯერ კიდევ სასწავლო წლის დასაწყისში
თავისი მოსწავლეების სახელები. (ისწავლა / ისწავლე)
- ზოგიერთი მასწავლებელი ამბობს, რომ ბავშვმა გრძელი ლექსები არ უნდა
..... (ისწავლოს / ვისწავლო)
- ერთხელ, პატარა რომ ვიყავი, თურმე დიდი ლექსი
(მისწავლია / უსწავლია)
- ჩემს მეგობარს სამგვერდიანი სიმღერა ზეპირად
(გესწავლა / ესწავლა)
- ხვალ დილაზე მაგდას ინგლისურში სამი გვერდი უნდა
(ესწავლა / მესწავლა)

სავარჯიშო 2. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის რიცხვის მიხედვით:

1. გამოცდის საკითხებს სტუდენტები ერთად
(სწავლობს / სწავლობენ).
2. ორი თვის განმავლობაში ბავშვები სხვა სკოლაში
(სწავლობდნენ / სწავლობდა).
3. ორშაბათიდან, ყოველდღე ერთ გვერდ უცხო ტექსტს წავიკითხავ და
5 ინგლისურ სიტყვას (ვისწავლი / ვისწავლით).
4. ფიზიკის გამოცდის წინ სტუდენტები ფორმულებს ხოლმე.
(ისწავლიდა / ისწავლიდნენ)
5. დათო და ნათია ტყუპები იყვნენ და სიამოვნებით ერთად.
(ისწავლიდა / ისწავლიდნენ)
6. სამსტრიქონიანი ლექსი ლექსომ ნახევარ საათში
(ისწავლეს / ისწავლა).
7. მოსწავლეებმა გრამატიკული წესები ზეპირად არ უნდა
(ისწავლონ / ისწავლოს).
8. გუშინ მანუჩარს სამი გვერდი ლექსი (უსწავლია / უსწავლიათ).
9. სტუდენტებს ურთულესი ფორმულები ლექტორის გარეშე
(ესწავლა / ესწავლათ).
10. როგორც დედამ უთხრა, ნინელის ორი სიმღერა უნდა
(ესწავლა / ესწავლათ).

სავარჯიშო 3. დააკვირდი ზმნის ფორმებს და შეარჩიე სიტყვის სწორი ბრუნვები:

1. მთელი დღის განმავლობაში გაკვეთილებს სწავლობენ.
(მოსწავლეები / მოსწავლეებს)
2. დილით სიმღერას სწავლობდა. (გოგონა / გოგონამ)
3. პრეზენტაციის თავის ნაწილს ყველა ისწავლის.
(სტუდენტი / სტუდენტს)
4. მათემატიკის გაკვეთილის წინ ახალ თეორემას ისწავლიდა ხოლმე. (მაკამ / მაკა)
5. ელზას კარგი ბიბლიოთეკა რომ ჰქონოდა, მისი კარგად ისწავლიდნენ. (შვილები / შვილებს)
6. ელზას ინგლისური ვერ ისწავლეს. (ბავშვები / ბავშვებმა)
7. ზოგიერთი ამბობს, რომ არდადეგებზე არ უნდა ისწავლონ.
(ბავშვებს / ბავშვებმა)
8. დიდი ლექსები ჯერ კიდევ სამი წლის ასაკში უსწავლია.
(კატომ / კატოს)
9. საგამოცდო საკითხები დამოუკიდებლად, რეპეტიტორის გარეშე ესწავლა. (კახა / კახას)
10. 1000 ინგლისური სიტყვა სამი თვის განმავლობაში უნდა ესწავლა. (ელზამ / ელზას)

საპარაფიშო 4. შეაჰსე ნიშუშის მიხედვით:

მე ვსწავლობ (I პირი)	ისინი სწავლობენ (III პირი)
მე ვსწავლობდი	
მე ვისწავლი	
მე ვისწავლიდი	
მე ვისწავლე	
მე უნდა ვისწავლო	
მე მისწავლია	
მე მესწავლა	

საპარაფიშო 5. შემოხაზე სწორი ვარიანტი:

- ა) მომდერალი პირველად ისწავლა უცხოური სიმღერა.
- ბ) ბავშვმა ხვალ დილით გაკვეთილებს ისწავლის.
- გ) მე დილით ორსტროფიანი ლექსი უნდა ისწავლოს.
- დ) მანუჩარს ერთ დღეში ცეკვის სამი ილეთი უნდა ესწავლა.

საპარაფიშო 6. იპოვე სწორი ფორმა:

I.

- ა) ვისწავლეს.
- ბ) უნდა ისწავლოს.
- გ) უნდა ვისწავლე.
- დ) ისწავლას.

II.

- ა) ვსწავლობდნენ.
- ბ) ვისწავლით.
- გ) ვისწავლიდნენ.
- დ) გვესწავლათ.

III.

- ა) ვსწავლობდი.
- ბ) ვსწავლობდნენ
- გ) სწავლობნენ.
- დ) ვისწავლა.

საპარაფიშო 7. დააჯგუფე საზგასმული ზმნის ფორმები სუბიექტის ბრუნვის მიხედვით:

საქართველოში ბავშვები 6 წლის ასაკიდან სკოლებში **სწავლობენ**. მე-19 საუკუნეში ყველა ბავშვი ვერ **სწავლობდა** და მხოლოდ მდიდარი ოჯახების შვილები იღებდნენ განათლებას. სკოლაში ვინც კარგად **ისწავლის**, შეუძლია სწავლა გააგრძელოს უნივერსიტეტში. უნივერსიტეტის დასრულება ვისაც უნდა მან კარგად უნდა **ისწავლოს**.

ძველად ისეთი ადამიანებიც იყვნენ, რომლებსაც სკოლაში სულაც არ **უსწავლიათ** მაგრამ მაინც ბევრი სასარგებლო საქმე გააკეთეს. მათ რომ **ესწავლათ**, ალბათ უფრო დიდ საქმეებს გააკეთებდნენ.

სუბიექტი სახელობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მოთხრობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მიცემით ბრუნვაშია

საპარაფიშო 8. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეავსე გამოტოვებული ფორმები:

რიცხვი	ანგუო	უნუვბბბბ	მყოფბბ
მხოლობბბბ	მე ვსწავლობ ინგლისურს. შენ სწავლობ ინგლისურს.	მე ვსწავლობდი სიმღერას. ის სწავლობდა სიმღერას.	მე ვისწავლი ხატვას. ის ისწავლის ხატვას.
მრავლობბბბ	ჩვენ ვსწავლობთ ინგლისურს. ისინი სწავლობენ ინგლისურს.	ჩვენ ვსწავლობდით სიმღერას. თქვენ სწავლობდით სიმღერას.	ჩვენ ვისწავლით ხატვას. ისინი ისწავლიან ხატვას.

სავარჯიშო 9. ჩაწერე სწორი ფორმა ნიშუხის მიხედვით:

ნიშუხი: რას შვრება? – სწავლობს.

1. ნიკალა ყოველდღე (რას შვრება?) ახალ ინგლისურ სიტყვებს.
2. ბაჩანა ერთი წლის განმავლობაში (რას შვრებოდა?) მანქანის ტარებას, მაგრამ მაინც ვერ ისწავლა.
3. ცოტა ხანში ყველა ბავშვი (რას იზამს?) კომპიუტერულ თამაშებს.
4. შარშან მანქანის ტარება რომ (რა გვექნა?), ახლა ფეხით აღარ ვივლიდით.

სავარჯიშო 10. შეადგინე წინადადება ნიშუხის მიხედვით:

ნიშუხი: სწავლობს (ის მას) – გოგონა ინგლისურს სწავლობს.

1. ისწავლეს (მათ ის) –
2. ვისწავლი (მე მას) –
3. უნდა ვისწავლოთ (ჩვენ ის) –
4. უსწავლიათ (მათ ის) –

სავარჯიშო 11. შეადგინე მცირე ზომის ტექსტი მოცემული ფორმების გამოყენებით:

სწავლობს, სწავლობდა, ისწავლის, ისწავლა, ისწავლიდა

ზმნა: გაყიდვა – ყიდის

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ყყიდი მე მას, ყყიდი შენა მას ყყიდის ის მას, ყყიდიან ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ყყიდდი მე მას, ყყიდდი შენ მას ყყიდა ის მას, ყყიდდენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	გავყიდი მე მას, გავყიდი შენ მას გავყიდის ის მას, გავყიდიან ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	გავყიდდი მე მას, გავყიდდი შენ მას გავყიდდა ის მას, გავყიდდენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	გავყიდე მე ის, გავყიდე შენ ის გავყიდა მან ის, გავყიდიან ისინი მას
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა გავყიდო მე ის, უნდა გავყიდო შენ ის უნდა გავყიდოს მან ის, უნდა გავყიდონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	გამიყიდა მე ის, გაგიყიდა შენ ის, გაგიყიდა ჩვენ ის, გაგიყიდათ თქვენ ის გაუყიდა მას ის, გაუყიდათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა გამეყიდა მე ის, უნდა გაგეყიდა შენ ის უნდა გაეყიდა მას ის, უნდა გაეყიდათ მათ ის
მსგავსი წარმოების ფორმებია: დაყიდა (მან ის) შეიძლება სამპირიანის ფორმით შეგვხვდეს: მიჰყიდა (მან მას ის)	

სავარჯიშო 1. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის პირის მიხედვით:

1. მაგდანა ბაბრის წინ დგას და მანვნებს (ყყიდის / ვყყიდი).
2. პატარა ბიჭი ვაგზლის მოედანზე დის სათამაშოებს (ყყიდი / ყყიდა).
3. დღეს კარგი სათამაშოები მოვიტანე და ხვალ კარგ ფასად
(გავყიდის / გავყყიდი).
4. მანვნებს რომ, მაგდანა ბაზარში გაივლიდა ხოლმე.
(გავყყიდი / გავყყიდა)
5. ბევრი კლიენტი რომ ყოფილიყო, მანუჩარი სულ ახალ
საქონელს. (გავყყიდა / გავყყიდი)
6. მაგდანამ მზის ჩასვლამდე თავისი მანვნები. (გავყყიდა / გავყყიდე)
7. მაღაზიის მეპატრონე დაინტერესებულია მაქსიმალურად მეტი პროდუქცია
..... . (გავყყიდოს / გავყყიდო)
8. გასულ წელს ახალ გახსნილ ფირმას ყველაზე მეტი საქონელი
(გავყყიდა / გავყყიდა).
9. მაგდანას მეზობლის მანვნები თავისი მანვნების გავყყიდამდე
(გამეყყიდა / გავყყიდა).
10. მაგდანას მანვნები ადრე რომ შინ მზი ჩასვლამდე
დაბრუნდებოდა. (გამეყყიდა / გავყყიდა)

სავარჯიშო 2. შეაჩივ სწორი ფორმა ზმნის რიცხვის მიხედვით:

1. ზაფხულობით სტუდენტები მოხარშულ სიმინდებს ბათუმის პლაჟებზე. (ყიდის / ყიდიან)
2. თეატრის წინ პავლე სპექტაკლის ბილეთებს (ყიდდნენ / ყიდდა)
3. შვილის სწავლის ფულის შესაგროვებლად ვაშლს მოგკრეფთ და ქალაქში (გავყიდი / გავყიდით)
4. მატჩის დაწყების წინ მზესუმზირის გამყიდველები ტრიბუნებზე ჩამოივლიდნენ და მზესუმზირას ხოლმე. (გაყიდდა / გაყიდდნენ)
5. ნიკოლოზის მშობლები სიამოვნებით ქათმებსა და წიწილებს, მაგრამ არ ჰყავდათ. (გაყიდდნენ / გაყიდდა)
6. სამი თვის წიწილები ათ-ათ ლარად და ცარიელი კალათით დავბრუნდი შინ. (გავყიდეთ / გავყიდე)
7. ყველამ უნდა დაიცვას სისუფთავე და თავისი საქონელი უნდა (გაყიდონ / გაყიდოს)
8. ამ სოფლის გლეხებს არასდროს არ თავიანთი ღვინო. (გაუყიდია / გაუყიდიათ)
9. სამი საათისთვის უკვე ყველა გამყიდველს თავისი საქონელი. (გაეყიდათ / გაეყიდა)
10. და-ძმას თავისი წინდები რომ შინ ადრე დაბრუნდებოდნენ. (გაეყიდა / გაეყიდათ)

სავარჯიშო 3. დააკვირდი ზმნის ფორმებს და შეარჩიე სახელის სწორი ბრუნვაები:

1. მთელი დღის განმავლობაში ყიდიან ცივ სასმელებს.
(მაღაზიები / მაღაზიებს)
2. დილით წიგნებს ყიდდა, საღამოს უნივერსიტეტში სწავლობდა.
(გოგონა / გოგონამ)
3. თავის წიაღისეულს უცხოეთში გაყიდის.
(საქართველოს / საქართველო)
4. თამაშის დაწყებამდე ცხელ-ცხელ ხაჭაპურებს გაყიდდა ხოლმე.
(მაკამ / მაკა)
5. საზღვრები რომ ღია ყოფილიყო, ბევრ მანქანას გაყიდდნენ.
(ბიზნესმენები / ბიზნესმენებს)
6. ელზას მანდარინები ძალიან იაფად გაყიდეს.
(მეზობლებმა / მეზობლებს)
7. სკოლების ახლოს მდებარე ალკოჰოლური სასმელები არ უნდა გაყიდონ. (მაღაზიებმა / მაღაზიებს)
8. ჯემებისა და მურაბების ამ საკუთარი პროდუქციის პირველი პარტია ჯერ კიდევ გასულ საუკუნეში გაუყიდია. (კომპანია / კომპანიას)
9. შაბიამნის მთელი პარტია დღის პირველ ნახევარში უკვე გაეყიდა. (კახა / კახას)
10. ყოველ დღე სამ-სამი კარადა უნდა გაეყიდა. (მარიამმა / მარიამს)

სავარჯიშო 4. შეავსე ნიშნის მიხედვით:

ის ყიდის (III პირი)	თქვენ ყიდით (II პირი)
ის ყიდდა	
ის გაყიდის	
ის გაყიდდა	
მან გაყიდა	
მან (უნდა) გაყიდოს	
მას გაუყიდა	
მას გაეყიდა	

სავარჯიშო 5. შემოხაზე სწორი ვარიანტი:

1. მაგდანამ სამ საათში სულ გაყიდა თავისი მანვნები.
2. სანამ ბიზნესმენმა თავის პროდუქციას გაყიდის, მანამდე იქნება მაღაზიაში .
3. მე ჩემი მომზადებული კოტლეტები ხვალ დილით უნდა გავყიდოს.
4. მანუჩარს დილიდან საღამომდე სამი კურდღელი უნდა გაყიდოს.

სავარჯიშო 6. იკოვე სწორი ფორმა:

I.	II.	III.
ა) გავყიდეს.	ვყიდნენ	ვყიდდი
ბ) უნდა გაყიდოს.	გავყიდით	ვყიდდნენ
გ) უნდა გავყიდე.	გავყიდნენ	გაყიდნენ
დ) გაყიდას.	გაგვეყიდათ	გავყიდა

სავარჯიშო 7. დააჯგუფე ხაზგასმული ზმნის ფორმები სუბიექტის ბრუნვის მიხედვით:

ხარაგაულის რაიონში, მთავარი გზატკეცილის გასწვრივ, ადგილობრივი მაცხოვრებლები სხვადასხვა თიხის ქურჭელს **ყიდიან**. ყველა თავის დამზადებულ ქურჭელს ყიდის. წლების წინ მათი მშობლები **ყიდდნენ** საქონელს, ახლა კი ახალგაზრდებიც მათ გვერდით არიან. ზოგი ქოთნებს ყიდის, ზოგი – კეცებს, ზოგი – ყანწებს, ზოგი – თონეებსაც კი. ვინც ბევრ ქურჭელს **გაყიდის**, შემოსავალიც კარგი ექნება. ამიტომ მათ ხარისხიანი ქურჭელი უნდა დაამზადონ და შემდეგ კარგ ფასად **გაყიდონ**.

ყოფილა შემთხვევა, როდესაც ერთ გამყიდველს დღეში 1000 ლარის საქონელი **გაუყიდა**, თუმცა ისეთი დღეებიც არის ხოლმე, როდესაც ერთ ქოთანსაც კი ვერ **ყიდიან**. ერთხელ ერთი კაცი ორი საათი იდგა გზის პირას, ერთი ქოთანი რომ **გაეყიდა**, მაგრამ არავინაც არ **იყიდა**...

სუბიექტი სახელობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მოთხრობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მიცემით ბრუნვაშია

სავარჯიშო 8. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეავსე გამოტოვებული ფორმები:

რიცხვი	აწყო	უწყვეტელი	მყოფადი
მხოლოდითი	მე ვყიდი ჩანთას. შენ ყიდი ჩანთას.	მე ვყიდდი პურს. ის ყიდდა პურს.	მე გავყიდი კომპიუტერს. ის გაყიდის კომპიუტერს.
მრავლობითი	ჩვენ ვყიდით ჩანთას. ისინი ყიდიან ჩანთას.	ჩვენ ვყიდდით პურს. თქვენ ყიდდით პურს.	ჩვენ გავყიდით კომპიუტერს. ისინი გაყიდიან კომპიუტერს.

სავარჯიშო 9. ჩაწერე სწორი ფორმა ნიშუპის მიხედვით:

ნიშუპი: რას შვრება? – ყიდის.

1. ნიკალა ყოველდღე (რას შვრება?) ახალ-ახალ სათამაშოებს.
2. ნინო ერთი წლის განმავლობაში (რას შვრებოდა?) მანქანის ნაწილებს და შემდეგ საბურავების გაყიდვა დაიწყო.
3. ცოტა ხანში მეზობელი მაღაზიაც (რას იზამს?) კომპიუტერულ ტექნიკას.
4. შარშანწინ ჩვენი მიწის ნაკვეთი რომ (რა გვექნა?), ახლა ახალი ხილი არ გვექნებოდა.

სავარჯიშო 10. შეადგინე წინადადება ნიშუპის მიხედვით:

ნიშუპი: ყიდის (ის მას) – გოგონა ვაშლს ყიდის.

1. გაყიდეს (მათ ის) –
2. გავყიდი (მე მას) –
3. უნდა გავყიდოთ (ჩვენ ის) –
4. გაუყიდათ (მათ ის) –

სავარჯიშო 11. შეადგინე მცირე ზომის ტექსტი მოცემული ფორმების გამოყენებით:

ყიდის, ყიდდა, გაყიდის, გაყიდა, გაყიდდა

ზმნა: კეთება – აკეთებს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვაკეთებ მე მას, აკეთებ შენ მას აკეთებს ის მას, აკეთებენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვაკეთებდი მე მას, აკეთებდი შენ მას აკეთებდა ის მას, აკეთებდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	გავაკეთებ მე მას, გააკეთებ შენ მას გავაკეთებს ის მას, გააკეთებენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	გავაკეთებდი მე მას, გააკეთებდი შენ მას გავაკეთებდა ის მას, გააკეთებდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	გავაკეთე მე ის, გააკეთე შენ ის გავაკეთა მან ის, გააკეთეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა გავაკეთო მე ის, უნდა გააკეთო შენ ის უნდა გააკეთოს მან ის, უნდა გააკეთონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	გამიკეთებია მე ის, გაგიკეთებია შენ ის, გაგვიკეთებია ჩვენ ის, გამიკეთებიათ თქვენ ის გაუკეთებია მას ის, გაუკეთებიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა გამეკეთებინა მე ის, უნდა გაგეკეთებინა შენ ის უნდა გაეკეთებინა მას ის, უნდა გაეკეთებინათ მათ ის

სავარჯიშო 1. სიტყვათა ბლოკიდან წინადადებაში ჩასვი აკეთებს ზმნის შესაბამისი პირის / რიცხვის / დროის ფორმა:

გაკეთა. აკეთებდნენ. გამეკეთებინა. ვაკეთებ. აკეთებს. გავაკეთებდი.
გამიკეთებია. ვაკეთებდი. გაუკეთებია. გამეკეთებინა. გავაკეთო.

- ჩემი გუშინდელი დავალება ჩემმა ძმამ
- ახლა დედა სტუმრებისთვის ხინკალს
- ამ საოცარ სათამაშოებს მე
- ბევრი არაფერი, მარტო დავხატე.
- ყოველ წელს საახალწლოდ საჩუქრებს ჩემი კლასელებისთვის.
- ხვალისათვის პრეზენტაცია უნდა
- მინდოდა ყველასათვის სიურპრიზი, მაგრამ არ გამოვიდა.
- ვინ იცის, რამდენჯერ ნიკას ასეთი მანქანა.
- მასალა რომ მქონოდა, მეც ასეთ ნაძვისხეს.
- ჩემი კლასელები გაზეთს, მე კი მინდოდა ფიფქები

სავარჯიშო 2. ჩასვი შესაბამისი რიცხვის ფორმა:

1. გამოცდაზე ყველა ბავშვი ტესტს (აკეთებს / აკეთებენ)
2. მე ხატვის გაკვეთილისთვის მისალოცი (გავაკეთე / გააკეთეთ)
3. ნიკა და მისი მეგობრები მთელი დღე ციგებს.
(აკეთებდა / აკეთებდნენ)
4. ადრე ჩვენ ასეთი რამ არ (გამიკეთებია / გაგვიკეთებია)
5. მან იცოდა მე ეს ვარჯიში როგორ უნდა
(გაგვეკეთებინა / გამეკეთებინა)
6. კონკურსისთვის ყველა მოსწავლეს უნდა საახალწლო
დეკორაცია. (გაგვეკეთებინა / გაეკეთებინა)
7. ოჯახში ყველა მძიმე საქმეს ჩემი და (აკეთებდა / აკეთებდნენ)
8. დედა და ბებია საახალწლოდ გოზინაყს (გააკეთებენ / გააკეთებს)
9. მასწავლებელმა ხვალისათვის ტესტები უნდა
(გააკეთონ / გააკეთოს)
10. ზეიმისთვის მან ქალაქის ბევრი ყვავილი (გააკეთეს / გააკეთა)

სავარჯიშო 3. წინადადებისთვის შეარჩიე შესაბამისი პირის ფორმა:

ა) დათომ ყველა სამუშაო უკვე

1. გავაკეთე. 2. გავაკეთეთ. 3. გააკეთა. 4. გააკეთე

ბ) მე ჩემი მეგობრებისათვის სალატას

1. აკეთებს. 2. ვაკეთებ. 3. აკეთებ. 4. აკეთებთ

გ) შეგიძლია ჩემთვის ერთი კარგი საქმე ?

1. გააკეთოს. 2. გავაკეთო. 3. გააკეთო. 4. გააკეთოთ

დ) ადრე ბევრ კეთილ საქმეს ანდრო.

1. აკეთებდა. 2. ვაკეთებდი. 3. აკეთებდით. 4. ვაკეთებდით

ე) მოსწავლეებს ბევრი სათამაშო ღარიბებისთვის.

1. გაგვიკეთებია. 2. გამიკეთებია. 3. გაგიკეთებია. 4. გაუკეთებიათ

ვ) დედა გემრიელ ჩაის და ჩვენც სუფრას მივუსხდებოდით ხოლმე.

1. გააკეთებდა. 2. გავაკეთებდით. 3. გაგვიკეთებდა. 4. გამიკეთებდა

სავარჯიშო 4. წინადადებაში მითითებული სიტყვები გამოიყენეთ სწორი ფორმით:

1. აკეთებს (ლადო. თვითმფრინავი)
2. აკეთებდა (დედა. ნამცხვარი)
3. აკეთებდნენ (მუშები. სახლი)
4. გააკეთებენ (ექიმები. ოპერაცია)
5. გავაკეთებდი (მე. ბალი)
6. გააკეთებდა (მასწავლებელი. ტესტები)
7. გააკეთა (დათო. ველოსიპედი)
8. გააკეთეს (სტუდენტები. კარნავალი)
9. უნდა გააკეთოს (სკოლა. სპორტდარბაზი)
10. გაუკეთებია (მეგობარი. სახლი)
11. უნდა გაეკეთებინა (ძმა. ავტომანქანა)
12. გაუკეთებიათ (ბავშვები. საჩუქრები)

სავარჯიშო 5. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ წინადადებები:

1. კეთება
2. ვაკეთებ
3. აკეთებენ
4. აკეთებთ
5. გააკეთეს
6. უნდა გავაკეთოთ
7. გააკეთებ
8. უნდა გაეკეთებინა
9. უნდა გამეკეთებინა
10. გაუკეთებიათ
11. გააკეთა
12. უნდა გააკეთოს
13. გააკეთეთ

სავარჯიშო 6. წინა წინადადებაში მოცემული სიტყვების გამოყენებით დაწერე კატარა ამბავი:

ზმნა: ბარვა – ბარავს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვბარავ მე მას, ბარავ შენ მას ბარავს ის მას , ბარავენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვბარავდი მე მას, ბარავდი შენ მას ბარავდა ის მას , ბარავდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავბარავ მე მას, დაბარავ შენ მას დაბარავს ის მას , დაბარავენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავბარავდი მე მას, დაბარავდი შენ მას დაბარავდა ის მას , დავბარავდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავბარე მე ის, დაბარე შენ ის დაბარა მან ის , დაბარეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავბარო მე ის, უნდა დაბარო შენ ის უნდა დაბაროს მან ის , უნდა დაბარონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიბარავს მე ის, დაგიბარავს შენ ის, დაგვიბარავს ჩვენ ის, დაგიბარავთ თქვენ ის დაუბარავს მას ის , დაუბარავთ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამებარა მე ის, უნდა დაგებარა შენ ის უნდა დაებარა მას ის , უნდა დაებარათ მათ ის

საკვარჯიშო 1. გადაანაწილეთ მოცემული ზმნები ცხრილში:

უნდა დაებარა, ბარავს, დაუბარავს, დაბარა, დაბარავდა,
უნდა დაბაროს, დაბარავს.

თიკო (ის), მიწას (მას)	თიკოა (მან), მიწა (ის)	თიკოს (მას), მიწა (ის)

სავარჯიშო 2. გადასახე ზედმეტი:

ნიმუში: ა) ბარავენ ბ) დაბარავენ გ) დაუბარავთ დ) ბარავ.

1. ა) ვბარავ;	ბ) დამიბარავს;	გ) უნდა დამებარა;	დ) ბარავდი.
2. ა) დაგიბარავთ;	ბ) დაბარეთ;	გ) ბარავენ;	დ) დაგიბარავთ.
3. ა) დავბარავთ;	ბ) ბარავდნენ;	გ) დაუბარავთ;	დ) დაბარეს.
4. ა) დაბარე;	ბ) დავბარავთ;	გ) უნდა დაბარო;	დ) ბარავდი.
5. ა) ვბარავთ;	ბ) დაგვიბარავს;	გ) დავბარე;	დ) დავბარავთ.
6. ა) დავბარე;	ბ) დაბარე;	გ) დაბარა;	დ) დაუბარავს.
7. ა) დავბარე;	ბ) ბარავ;	გ) უნდა დაბარო;	დ) დაებარათ.
8. ა) ბარავთ;	ბ) დაბარა;	გ) ბარავენ;	დ) ვბარავთ.
9. ა) დაბარეს;	ბ) დამიბარავს;	გ) დაგვიბარავს;	დ) მიუციათ.
10. ა) დაგვიბარავს;	ბ) დავბარეთ;	გ) დაბარავდა;	დ) დავბარავთ.

სავარჯიშო 3. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინეთ წინადადებები:

ვბარავ, დაგიბარავს, უნდა დაბარონ, დაბარავთ, დაბარა, უნდა დაგვებარა, დაბარავდნენ, ბარავდა, დაბარეს, ვბარავდით.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინეთ მცირე ტექსტი:

ვბარავ, დაუბარავთ, ბარავდა, დაბარეთ, უნდა დაბარო, დაბარავთ.

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: გაცივება – აცივება

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვაცივებ მე მას, აცივებ შენ მას აცივებს ის მას, აცივებენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვაცივებდი მე მას, აცივებდი შენ მას აცივებდა ის მას, აცივებდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	გავაცივებ მე მას, გააცივებ შენ მას გაცივებს ის მას, გააცივებენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	გავაცივებდი მე მას, გააცივებდი შენ მას გაცივებდა ის მას, გააცივებდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	გავაცივე მე ი, გააცივე შენ ის გაცივა მან ის, გააცივეს ისინი მას
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა გავაცივო მე ის, უნდა გააცივო შენ ის უნდა გააცივოს მან ის, უნდა გააცივონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	გამიცვივებია მე ის, გაგიცივებია შენ ის, გაგვიცივებია ცვენ ის, გაცივებიათ თქვენ ის გაუცივებია მას ის, გაუცივებიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა გამეცივებინა მე ის, უნდა გაგეცივებინა შენ ის უნდა გაეცივებინა მას ის, უნდა გაეცივებინათ მათ ის

საპარჯიშო 1. შეარჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

1. ლელამ ბრინჯის ფაფა სულის შებერვით
(ვაცივებ / გააცივებ / გააცივა).
2. შენ და შენი ძმა სალამოსთვის ღვინოს
(ვაცივებთ / აცივებთ / აცივებენ).
3. ჩვენ „ნაპოლეონის“ ცომი გამოცხოვამდე აუცილებლად უნდა
(გავაცივოთ / გააცივოთ / გააცივონ).
4. ამირანს ვისკი ყინულით. (გამიცვივებია / გაგიცივებია / გაუცივებია)
5. შენ ზაფხულში წყალს ყოველთვის
(ვაცივებდი / აცივებდი / აცივებდა).
6. ლალის და მერის მინერალური წყალი მაგიდაზე მიტანამდე უნდა
(გაგეცივებინა / გაგეცივებინათ / გაეცივებინათ).
7. შენ ხინკალი უკვე? (გამიცვივებია / გაგიცივებია / გაუცივებიათ)
8. პელმენი თუ არ , ვერ შეჭამ. (გააცივა / გააცივე / გააცივეს)
9. მე და თიკომ ჩვენი ძმა (გააცივეს / გააცივეთ / გავაცივეთ)
10. ბავშვს თბილად ჩააცვი, არ (გავაცივო / გააცივო / გააცივოს).

სავარჯიშო 2. დააკავშირე სიტყვები ზმნასთან:

1. დედამ	უნდა გაეცივებინა
2. მშობლები	გააცივა
3. ნათიას	აცივებენ
4. ძმები	გაუცივებია
5. გამყიდველს	აცივებდნენ
6. ქალებმა	უნდა გააცივოს
7. მოხუცს	გააცივებდნენ
8. თამარმა	გააცივებს
9. ანამ და ნანამ	გააცივეს
10. ბიჭები	უნდა გააცივონ

სავარჯიშო 3. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ვაცივებ, გაუცივებია, უნდა გააცივოს, გააცივებთ, გააცივა, უნდა გაეცხელებინათ, გააცივებდნენ, აცივებდა, გააცივეს, ვაცივებდით.

11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე მცირე ტექსტი:

ვაცივებ, გაუცივებიათ, აცივებდა, გააცივეთ, უნდა გააცივო, გააცივებთ.

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: გაცხელება – აცხელებს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვაცხელებ მე მას, აცხელებ შენ მას აცხელებს ის მას, აცხელებენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვაცხელებდი მე მას, აცხელებდი შენ მას აცხელებდა ის მას, აცხელებდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	გავაცხელებ მე მას, გააცხელებ შენ მას გავაცხელებს ის მას, გააცხელებენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	გავაცხელებდი მე მას, გააცხელებდი შენ მას გავაცხელებდა ის მას, გააცხელებდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	გავაცხელე მე ის, გააცხელე შენ ის გავაცხელა მან ის, გააცხელეს ისინი მას
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა გავაცხელო მე ის, უნდა გააცხელო შენ ის, უნდა გააცხელოს მან ის, უნდა გააცხელონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	გამიცხელებია მე ის, გაგიცხელებია შენ ის, გაგვიცხელებია ჩვენ ის, გაგიცხელებიათ თქვენ ის გაუცხელებია მას ის, გაუცხელებიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა გამეცხელებინა მე ის, უნდა გაგეცხელებინა შენ ის უნდა გაეცხელებინა მას ის, უნდა გაეცხელებინათ მათ ის

სავარჯიშო 1. ჩასვი ზმნა „გაცხელება“ სწორი ფორმით:

1. ნიკომ საჭმელი
2. დედაჩემი რძეს
3. რომ არ მეზარებოდეს, ტოლმას
4. გუშინ ნინოს სტუჯმრებისთვის ფლავი უნდა
5. მზარეულებმა ხაჭაპური უნდა
6. სტუმრები რომ მოვიდნენ, მე ხარჩოს
7. გუშინ შენ და ბებია ლობიო
8. ელექტრო ღუმელს სადანები
9. ხვალ მე და თიკა კერძებს
10. დეიდაჩემმა თონე უნდა

სავარჯიშო 2. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ვაცხელებ, გაგიცხელებია, უნდა გააცხელონ, გააცხელებთ, გააცხელა, უნდა გაგვეცხელებინა, გააცხელებდნენ, აცხელებდა, გააცხელეს, ვაცხელებდით.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 3. აირჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

1. გუშინ ლობიანი გააცხელა. (თიკო / თიკომ / თიკოს)
2. შენ და პიცას აცხელებთ. (გოგი / გოგიმ / გოგის)
3. თათია და ნათია ჩაისთვის გააცხელებენ. (წყალი / წყალმა / წყალს)
4. მაგიდაზე მოტანამდე, კარძები უნდა გააცხელოს. (ია / იამ / იას)
5. გუშინ ვაცხელებდი და დავწვი. (საჭმელი / საჭმელმა / საჭმელს)
6. მე და კომპოტი არასოდეს გაგვიცხელებია. (მაკა / მაკამ / მაკას)
7. ნიკა სიამოვნებით გააცხელებდა. (ხაჭაპური / ხაჭაპურმა / ხაჭაპურს)
8. სტუმრებისთვის ტოლმა უნდა გაეცხელებინა. (ანა / ანამ / ანას)
9. ნოდარმა და თაკომ გუშინ გააცხელეს. (ხარჩო / ხარჩომ / ხარჩოს)
10. რძე გაუცხელებია ჩემთვის. (ბებეიაჩემი / ბებეიაჩემმა / ბებეიაჩემს)

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე მცირე ტექსტი:

ვაცხელებ, გაუცხელებიათ, აცხელებდა, გააცხელეთ, უნდა გააცხელო, გააცხელებთ.

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: დახურება – ახურება

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვახურავ მე მას მას, ახურავ შენ მას მას ახურავს ის მას მას , ახურავენ ისინი მას მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვახურავდი მე მას მას, ახურავდი შენ მას მას ახურავდა ის მას მას , ახურავდნენ ისინი მას მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავახურავ მე მას მას, დაახურავ შენ მას მას დაახურავს ის მას მას , დაახურავენ ისინი მას მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავახურავდი მე მას მას, დაახურავდი შენ მას მას დაახურავდა ის მას მას , დაახურავდნენ ისინი მას მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავახურე მე მას ის, დაახურე შენ მას ის დაახურა მან მას ის , დაახურეს მათ მას ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავახურო მე მას ის, უნდა დაახურო შენ მას ის უნდა დაახუროს მან მას ის , უნდა დაახურონ მათ მას ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიხურავს მე ის (მისთვის), დაგიხურავს შენ ის (მისთვის) დაუხურავს მას ის (მისთვის) , დაუხურავთ მათ ის (მისთვის)
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამეხურა მე ის (მისთვის), უნდა დაგეხურა შენ ის (მისთვის) უნდა დაეხურა მას ის (მისთვის) , უნდა დაეხურათ მათ ის (მისთვის)

საპარჯიშო 1.

ა) დააკავშირე სიტყვები ზმნასთან:

1. დედამ	უნდა დაეხურა
2. მშობლები	დაახურა
3. ნათიას	ახურავენ
4. ბიჭები	დაუხურავს
5. გამყიდველს	ახურავდნენ

ბ)

1. ქალი	უნდა დაახუროს
2. მოხუცებმა	დაახურავდნენ
3. ძმები	დაახურავს
4. ანამ და ნანამ	დაახურეს
5. თამარმა	უნდა დაახურონ

8) მოცემული ფრაზების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 2. შეარჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

1. დედამ ნინის თბილი ქუდი (ახურავს, დაახურა, დაუხურებია)
2. მუშები სახლს სახურავს (ახურავენ, უნდა დაახურონ, დაახურა)
3. ხვალ მე და ჩემი ძმა ეკლესიას კრამიტს
(დავახურავთ, დაგვიხურავს, ვახურავთ)
4. ნათია, ჩაიდანს თავსახური (დაახურე, დაახურეს, დავახურეთ)
5. ნოდარის პატარა დაიკოსთვის საბანი
(უნდა დაეხურა, ახურავდა, ვახურავ)
6. დედამინას ცა ქუდივით (გვახურავს, ახურავს, ახურავენ)
7. მე საშაქრეს თავსახური (დავახურე, დაახურე, დაახურეს)
8. გიორგის სკისთვის თავი კარგად არ
(დაუხურავს, დაგიხურავს, დამიხურავს)
9. ღვინის მომზადებისას მეღვინეებმა კასრს თავსახური მჭიდროდ
..... (დაახურეს, დავახურეთ, დაახურეთ)
10. ბაბუაჩემს ახალგაზრდობაში ცილინდრი
(მეხურა, გეხურა, ეხურა)

სავარჯიშო 3. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ვახურავ, დაახურეს, უნდა დაახურონ, დაახურავთ, დაუხურავთ, უნდა დავახურო, დავახურავდით, ახურავდა, ახურავთ, ვახურავდით.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე მცირე ტექსტი:

ვახურებ, დაუხურებია, ვახურებდით, დაახურეთ, უნდა დაახურო, დაახურებენ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ზმნა: საუზმობა – საუზმობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვსაუზმობ მე, საუზმობ შენ საუზმობს ის, საუზმობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვსაუზმობდი მე, საუზმობდი შენ საუზმობდა ის, საუზმობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვისაუზმებ მე, ისაუზმებ შენ ისაუზმებს ის, ისაუზმებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვისაუზმებდი მე, ისაუზმებდი შენ ისაუზმებდა ის, ისაუზმებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვისაუზმე მე, ისაუზმე შენ ისაუზმა მან, ისაუზმებენ ისინი
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვისაუზმო მე, უნდა ისაუზმო შენ უნდა ისაუზმოს მან, უნდა ისაუზმონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მისაუზმია მე, გისაუზმია შენ, გვისაუზმია ჩვენ, გისაუზმიათ თქვენ უსაუზმია მას, უსაუზმიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მესაუზმა მე, უნდა გესაუზმა შენ უნდა ესაუზმა მას, უნდა ესაუზმათ მათ
მსგავსი წარმოების ფორმები: ვვარჯიშობ, ვლაპარაკობ, ვსადილობ, ვვახშმობ...	

სავარჯიშო 1. აუღლე ზმნა საუზმობს მყოფადში

მხოლოებითი რიცხვი	მრავლობითი რიცხვი
1.	
2.	
3.	

სავარჯიშო 2. ჩასვი სწორი ფორმა

ნიმუში: მე ვიცდი, რომ შენ დილით ყოველთვის ისაუზმებ. (ისაუზმებ / საუზმობ)

- ა) მოდი,! (ისაუზმე / ისაუზმებ)
- ბ) შენ ყოველდღე ერთსა და იმავე დროს? (საუზმობ / გისაუზმია)
- გ) გინდა, ერთად (ვისაუზმოთ/ ისაუზმონ), ჯერ არც მე
(ვისაუზმებდი / მისაუზმია).
- დ) დილით კაფეში შევედი, რომ მსუბუქად (ესაუზმა / მესაუზმა)
- ე) შენ რომ დაურეკე, მამა სწორედ იმ დროს (საუზმობდა / ისაუზმა)
- ვ) ბავშვებმა გემრიელად და მაშინვე ეზოში გაიქცნენ.
(უსაუზმიათ / ისაუზმეს)

საპარჯიშო 3. გაანაწილე ცხრილში სწორად:

საუზმობს, ისაუზმა, უსაუზმია, ვისაუზმებთ, გესაუზმა

აწყო	მყოფადი	წყვეტილი	პირველი თურმობითი	მეორე თურმობითი

საპარჯიშო 4. შემოხაზე ის წინადადებები, რომლებშიც ზმნა არასწორი ფორმითაა მოცემული:

1. თქვენ უკვე ისაუზმე?
2. სიამოვნებით ვისაუზმებ თქვენთან ერთად!
3. ღია ტერასაზე საუზმობდა ბატონიშვილი.
4. მათ ჯერ უნდა ისაუზმოს და მერე შეუდგებიან მუშაობას.
5. მინდოდა მესაუზმოს და ისე გავსულიყავი სახლიდან.
6. ასე გემრიელად არასოდეს მისაუზმია.

საპარჯიშო 5. ჩასვი სიტყვა ზმნასთან სწორ ბრუნვაში:

წიგნში: (ბაბუა) ბაბუა რძითა და თაფლით საუზმობს.

1. (მათე) დილით არასოდეს საუზმობს.
2. (ბავშვები) არ უსაუზმიათ? უკვე გვიანია.
3. (დამსვენებლები) გემრიელად საუზმობდნენ ყოველ დილით ადგილობრივი ნატურალური პროდუქტებით.
4. (ყველა) უნდა ვისაუზმოთ დილით – თუ ჯანმრთელობა გვინდა.
5. (გოგონა) დინჯად ისაუზმა, წიგნები ჩაალაგა და სკოლისკენ გაუდგა გზას.
6. (ჩვენი სტუმარი) ისაუზმებს თუ ჯერ სანაპიროზე გაისეირნებს?

ზმნა: ვახშობა – ვახშობის

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვვახშობ მე, ვახშობ შენ ვახშობს ის, ვახშობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვვახშობდი მე, ვახშობდი შენ ვახშობდა ის, ვახშობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვივახშობ მე, ივავშობ შენ ივავშობს ის, ივავშობენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვივახშობდი მე, ივავშობდი შენ ივავშობდა ის, ივავშობდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვივახშობე მე, ივავშობე შენ ივავშობა მან, ივავშობეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვივახშო მე, უნდა ივავშო შენ უნდა ივავშოს მან, უნდა ივავშონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მივავშო მე, გივავშო შენ, გვივავშო ჩვენ, გივავშოთ თქვენ უვავშო მას, უვავშოთ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მევავშო მე, უნდა გევავშო შენ უნდა ევავშო მას, უნდა ევავშოთ მათ
მსგავსი წარმოების ფორმები: სადილობს, საუზმობს.	

სავარჯიშო 1. გაანალიზე მოცემული ზმნები შესაბამის უჯრაში:

ვვახშობდით, ვახშობს, უვავშო, ევავშო, გვევავშო, გვივავშო, უნდა მევავშო, ვივავშო. ვახშობდით, ვახშობდეს, უნდა ივავშოს, ვივავშოთ, ივავშობდეთ, ივავშობდნენ, მივავშო, ევავშო, ივავშობენ, უნდა ივავშო, ვვახშობ.

I პირი

II პირი

III პირი

სავარჯიშო 2. მონიშნე სწორი წინადადებაები ✓ ნიშნით.
არასწორი წინადადებაები გაასწორე და წაიკითხე:

1. ჩვენ საღამოს ექვს საათზე ვვახშობთ.
2. არ დაგავიწყდეს, მე და შენ ამ საღამოს ერთად ვახშობთ.
3. ნიკა უკვე ივახშმა.
4. ნანამ 7 საათზე ივახშმა.
5. გიორგი არ უვახშმია.
6. ნანას თავის ბებოსთან უვახშმია.
7. დღეს ყველას ერთად უნდა გვევახშმა.
8. შენ ჯერ კიდევ არ მივახშმია?
9. რომელ საათზე ვახშმობენ სტუმრები?
10. ნელი სახლში უნდა ივახშოს.

1.
2.
3.
4.
5.

სავარჯიშო 3. დააკვირდი ცხრილში მოცემულ სახელის ბრუნვის ფორმას და გაანალიზე ზმნები შესაბამის სვეტში:

ივახშმოს, ვახშმობს, ივახშმებს, ვახშმობდა, ივახშმებდა, ევახშმა,
 ივახშმა, უვახშმია

დავითი	დავითმა	დავითს

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ზმნა: ლაპარაკი – ლაპარაკობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვლაპარაკობ მე (ლაპარაკობს ის, ლაპარაკობენ ისინი)
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვლაპარაკობდი მე (ლაპარაკობდა ის, ლაპარაკობდნენ ისინი)
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვილაპარაკებ მე (ილაპარაკებს ის, ილაპარაკებენ ისინი)
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვილაპარაკებდი მე (ილაპარაკებდა ის, ილაპარაკებდნენ ისინი)
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვილაპარაკე მე (ილაპარაკა მან, ილაპარაკებენ ისინი)
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვილაპარაკო მე (უნდა ილაპარაკოს მან, უნდა ილაპარაკონ მათ)
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მილაპარაკია მე (ულაპარაკია მას, ულაპარაკიათ მათ)
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მელაპარაკა მე (უნდა ელაპარაკა მას, უნდა ელაპარაკათ მათ)
მსგავსი წარმოების ფორმებია: ვმუშაობ, ვვარჯიშობ, ვვახშმობ, ვსადილობ...	

აღნიშნული ზმნა იშვიათად შეიძლება შეგვხვდეს ორპირიანი ფორმითაც, შემდეგი ყალიბით:

ზმნა: ლაპარაკი – ლაპარაკობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვლაპარაკობ მე მას, ლაპარაკობ შენ მას (სიმართლეს) ლაპარაკობს ის მას, ლაპარაკობენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვლაპარაკობდი მე მას, ლაპარაკობდი შენ მას ლაპარაკობდა ის მას, ლაპარაკობდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვილაპარაკებ მე მას, ილაპარაკებ შენ მას ილაპარაკებს ის მას, ილაპარაკებენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვილაპარაკებდი მე მას, ილაპარაკებდი შენ მას ილაპარაკებდა ის მას, ილაპარაკებდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვილაპარაკე მე ის, ილაპარაკე შენ ის ილაპარაკა მან ის, ილაპარაკებენ ისინი მას
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვილაპარაკო მე ის, უნდა ილაპარაკო შენ ის უნდა ილაპარაკოს მან ის, უნდა ილაპარაკონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მილაპარაკია მე ის, გილაპარაკია შენ ის, გვილაპარაკია ჩვენ ის, გილაპარაკიათ თქვენ ის ულაპარაკია მას ის, ულაპარაკიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მელაპარაკა მე ის, უნდა გელაპარაკა შენ ის უნდა ელაპარაკა მას ის, უნდა ელაპარაკათ მათ ის
მსგავსი წარმოების ფორმებია: ვთამაშობ მე მას... მსგავსად იუღლება: ლაპარაკობს ის (ქართულად)	

საპარჯიშო 1: ჩასვი სწორად:

ლაპარაკობდი, ვილაპარაკო, გვილაპარაკია, მელაპარაკა, ილაპარაკებ, ილაპარაკებდი, ილაპარაკე, ლაპარაკობს

1. ჩემი მეგობარი რამდენიმე ენაზე
2. რა დაგემართა, გუშინ რომ მთელი დღე გაუჩერებლად
3. ჩემ მაგივრად ნუ!
4. უკეთესი იქნებოდა, თუ ბაბუასთან მისთვის საინტერესო ამბებზე
5. რა კარგად!
6. ტელეფონი დამიბრუნე, უნდა
7. ამ თემაზე ჯერ არ
8. ბავშვებთან უფრო ხშირად უნდა მათ მომავალზე.

საპარჯიშო 2. გადაიყვანე წინადადებები ნიშნის მიხედვით მყოფადში:

ნიშნები: მთელი დღე ვლაპარაკობ – მთელი დღე ვილაპარაკებ

1. ჟურნალისტი საინფორმაციო გამოშვებაში დღევანდელ წყალდიდობაზე ლაპარაკობს.
.....
.....
2. ბიძაშვილები საღამოობით ბუხრის წინ ვსხედვართ და ვლაპარაკობთ ათას რამეზე.
.....
.....
3. მასწავლებელი ახალი მასალის შესახებ მკაფიოდ და გასაგებად ლაპარაკობდა.
.....
.....
4. ეს თემა დახურულია, მასზე არასოდეს გვილაპარაკია.
.....
.....

სავარჯიშო 3. ჩასვი სწორი პარიანტი:

1. რაც არ უნდა ბევრი _____, მაინც ვერ ამოვწურავ სათქმელს.
(ვლაპარაკობ / ვილაპარაკო)
2. შეიძლება მასთან ყველაფერი _____ .
(მელაპარაკა / მელაპარაკოს)
3. დამესიზმრა – უცნაური კაცი მოვიდა ჩემთან და გაუჩერებლად _____ .
(ლაპარაკობდა / ილაპარაკა)
4. ბაბუა ბუხრის პირას იჯდა და ზღაპარს ყვებოდა – ყოველთვის გრძლად _____ .
(ილაპარაკა / ლაპარაკობდა)
5. მიკროფონი ჩაირთო – ახლა უკვე შეგიძლია _____ !
(ილაპარაკოს / ილაპარაკო)
6. რომ რჩებოდე, კარგი იქნებოდა, სადამოს ბევრს _____ .
(ვლაპარაკობთ / ვილაპარაკებდით)
7. რომ შევედი, კლასში ყველა ერთად _____ და დიდი აურზაური იყო.
(ლაპარაკობდა / ილაპარაკებდა)

სავარჯიშო 4. შეავსე ცხრილი:

	ანგუო	უწყვეტილი	მყოფადი	წყვეტილი	მეორე კავშირებითი
მე					ვილაპარაკო
შენ	ლაპარაკობ				
მას					
ჩვენ			ვილაპარაკებთ		
თქვენ					
მათ				ილაპარაკეს	

1. ვილაპარაკე
2. ლაპარაკობდი
3. ულაპარაკია
4. მელაპარაკა

ზმნა: მუშაობა – მუშაობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვმუშაობ მე, მუშაობ შენ მუშაობს ის, მუშაობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვმუშაობდი მე, მუშაობდი შენ მუშაობდა ის, მუშაობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვიმუშავებ მე, იმუშავებ შენ იმუშავებს ის, იმუშავებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიმუშავებდი მე, იმუშავებდი შენ იმუშავებდა ის, იმუშავებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვიმუშავე მე, იმუშავე შენ იმუშავა მან, იმუშავეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიმუშაო მე, უნდა იმუშაო შენ უნდა იმუშაოს მან, უნდა იმუშაონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მიმუშავია მე, გიმუშავია შენ, გვიმუშავია ჩვენ, გიმუშავიათ თქვენ უმუშავია მას, უმუშავიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მემუშავა მე, უნდა გემუშავა შენ უნდა ემუშავა მას, უნდა ემუშავათ მათ
მსგავსი წარმოების ფორმები: ვვარჯიშობ, ვლაპარაკობ, ვსადილობ, ვვახშმობ...	

სავარჯიშო 1. ჩასვი შესაფერისი ფორმა:

მემუშავა, მიმუშავია, ვიმუშაო, იმუშავებ, მუშაობენ, იმუშავე, მუშაობდა

წიგნში: დედა და მამა სკოლაში მუშაობენ.

1. თუ მეზღვაური გახდები, გემზე
2. მოხუცი დილაობით დიდხანს ბაღში, ხეებს უბარავდა და რწყავდა.
3. კარგ ამინდში რაც არ უნდა დიდხანს, მაინც არ ვიღლები ხოლმე.
4. გახველებს, დღეს სამსახურში ნუ წახვალ, სახლიდან
5. პანდემიის გამო დასაქმებულების უმეტესობა სახლიდან
6. დღეს წესით საღამოს ხუთ საათამდე უნდა

სავარჯიშო 1. სწორად შეარჩიე სუბიექტის ბრუნვა:

ნიმუში: ლუკა / ლუკამ უკვე სამი თვეა, მუშაობს.

1. ბავშვები / ბავშვებმა ბევრი იმუშავეს ამ პროექტზე და კარგიც გამოუვიდათ.
2. ტელეფონი / ტელეფონმა არ მუშაობს, გაფუჭებულია!
3. როგორც მერე გავიგე, ჩემს მეგობარს / ჩემმა მეგობარმა საზღვარგარეთაც უმუშავია ერთხანს.
4. ექიმი / ექიმმა იმუშავეს ყოველდღე, შაბათ-კვირის გარდა.
5. ბავშვებო, თუ შეიძლება ეზოში ითამაშეთ, დედა / დედამ კომპიუტერთან უნდა იმუშაოს.
6. ბებიას / ბებია ამდენი არ უნდა ემუშავა, დაიღალა და წნევამაც აუნია.

დაასრულე უღლება:

მხოლოდობითი რიცხვი	მრავლობითი რიცხვი
1. მე ვმუშაობ	ჩვენ
2. შენ	თქვენ
3. მას	ისინი

სავარჯიშო 2. გახაზე და გაასწორე არასწორი წინადადებები:

1. მან ბევრს მუშაობს.
2. ეს აპარატი აღარ მუშაობს, გაფუჭებულია.
3. ბებიას არასდროს გიმუშავია, მუდამ დიასახლისი იყო.
4. ბატონმა გივიმ 20 წელი იმუშავა ამ თანამდებობაზე.
5. წინა ორი დღე გადაბმულად ვიმუშავე და ახლა დასვენება მეკუთვნის.
.....
6. ლაშას მოსწონდა ეს სამსახური, სიამოვნებით იმუშავებდი ზაფხულშიც, თუ აიყვანდნენ.
7. დღედაღამე მუშაობდნენ გზის მშენებლობაზე მუშები და მალე დაასრულეს კიდეც.
8. პაპას იმდენი დარჩა დასაბარი, საღამომდე რომ ემუშავა, მაინც ვერ მორჩებოდა.
9. ყველამ კარგად მუშაობს.
10. შემოდგომაზე სოფელში ყველა გაცხარებით მუშაობს, რომ მოსავალი აიღოს.
.....

ზმნა: თამაში / თამაშობა – თამაშობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვთამაშობ მე, თამაშობ შენ თამაშობს ის, თამაშობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვთამაშობდი მე, თამაშობდი შენ თამაშობდა ის, თამაშობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვითამაშებ მე, ითამაშებ შენ ითამაშებს ის, ითამაშებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვითამაშებდი მე, ითამაშებდი შენ ითამაშებდა ის, ითამაშებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვითამაშე მე, ითამაშე შენ ითამაშა მან, ითამაშეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვითამაშო მე, უნდა ითამაშო შენ უნდა ითამაშოს მან, უნდა ითამაშონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მითამაშია მე, გითამაშია შენ, გვითამაშია ჩვენ, გითამაშიათ თქვენ უთამაშია მას, უთამაშიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მეთამაშა მე, უნდა გეთამაშა შენ უნდა ეთამაშა მას, უნდა ეთამაშათ მათ

სავარჯიშო 1. მოცემული ზმნები დააჯგუფე პირისა და რიცხვის მიხედვით:

ვთამაშობ, თამაშობ, თამაშობს, ვთამაშობთ, თამაშობთ, თამაშობენ,
ვთამაშობდი, თამაშობდი, თამაშობდა, ვითამაშებ, ითამაშებ, ითამაშებს,
ვითამაშებთ, ითამაშებთ, ითამაშებენ, ვითამაშებდი, ითამაშებდი, ითამაშებდა,
ვითამაშებდით, ითამაშებდით, ითამაშებდნენ, ვითამაშე, ითამაშე, ითამაშა,
ვითამაშეთ, ითამაშეთ, ითამაშეს, უნდა ვითამაშო, უნდა ითამაშო, უნდა
ითამაშოს, უნდა ვითამაშოთ, უნდა ითამაშოთ, უნდა ითამაშონ, მითამაშია,
გითამაშია, უთამაშია, გვითამაშია, გითამაშიათ, უთამაშიათ, უნდა მეთამაშა,
უნდა გეთამაშა, უნდა ეთამაშა, უნდა გვეთამაშა, უნდა გეთამაშათ,
უნდა ეთამაშათ.

I პირი – (მე) მხოლოდ ერთი რიცხვი	II პირი – (შენ) მხოლოდ ერთი რიცხვი	III პირი – (ის, მან, მას) მხოლოდ ერთი რიცხვი	I პირი – (ჩვენ) მრავლობითი რიცხვი	II პირი – (თქვენ) მრავლობითი რიცხვი	III პირი – (ისინი, მათ) მრავლობითი რიცხვი

სავარჯიშო 2. ჩასვი წინადადებაში გამოთოვებული სიტყვა:

წიგნში: ბავშვები თოვლში **თამაშობენ**. (ითამაშეს / **თამაშობენ** / ითამაშეს)

1. ლიამ ქადრაკის ისწავლა. (თამაშობს / უთამაშია / თამაში)
2. ლაშა და ლევანი ფეხბურთს
(ითამაშეს / **თამაშობენ** / უნდა ითამაშონ)
3. სად უნდა ბავშვებმა? (**თამაშობენ** / ითამაშონ / ითამაშეს)
4. როდის უნდა თბილისის „დინამოს“ ?
(თამაშობს / **თამაშობდა** / უთამაშა)
5. მე და ჩემი ძმა ადრე კალათბურთს
(**ვითამაშეთ** / ვითამაშოთ / ვთამაშობდით)
6. შენ არასოდეს ხელბურთი? (**მითამაშია** / უთამაშია / გითამაშია)
7. შენ და შენს ძმას უნდა ერთად და არ წააგებდით.
(**მეთამაშა** / გეთამაშა / გეთამაშათ)
8. მერაბი არასოდეს აღარ ამ გუნდში.
(თამაშობს / **ითამაშებს** / ითამაშა)
9. გიორგი კარგად ჩოგბურთს. (თამაშობს / **ითამაშა** / უთამაშია)
10. გუშინ თქვენ ეზოში?
(**ვთამაშობდით** / თამაშობდით / თამაშობდნენ)

სავარჯიშო 3. შეურიჩე მოცემულ ზმნებს სიტყვათა შესაბამისი ფორმები:

1. უნდა ითამაშოს
(გურამმა / ჭადრაკი, გურამი / ჭადრაკს)
2. გუშინ და თამაშობდით ეზოში?
(შენ და ლევანმა; შენ და ლევანი)
3. კარგად ითამაშა
(ლაშამ / ფეხბურთი; ლაშა / ფეხბურთი)
4. გუშინ დიდხანს უთამაშიათ და სახლში გვიან
მისულან. (ბავშვებს / კალათბურთს; ბავშვებს / კალათბურთი)
5. უნდა ითამაშონ. (ისინი, მათ)
6. და უნდა გვეთამაშა
(მე და ნანას / ჩოგბურთი; მე და ნანა / ჩოგბურთს)
7. კარგად თამაშობს
(ლევანს / ფრენბურთი; ლევანი / ფრენბურთს)
8. სკოლის ეზოში უნდა ითამაშონ.
(მოსწავლეები / ხელბურთი; მოსწავლეებმა / ხელბურთი)
9. თუ არ იწვიმებს, ითამაშებენ.
(ბავშვებს / წრეში ბურთს; ბავშვები / წრეში ბურთს)
10. ადრე საქართველოს ნაკრებში თამაშობდა. (დათო / დათომ)

ზმნა: ცხოვრება – ცხოვრობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვცხოვრობ მე, ცხოვრობ შენ ცხოვრობს ის, ცხოვრობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვცხოვრობდი მე, ცხოვრობდი შენ ცხოვრობდა ის, ცხოვრობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვიცხოვრებ მე, იცხოვრებ შენ იცხოვრებს ის, იცხოვრებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიცხოვრებდი მე, იცხოვრებდი შენ იცხოვრებდა ის, იცხოვრებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვიცხოვრე მე, იცხოვრე შენ იცხოვრა მან, იცხოვრეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიცხოვრო მე, უნდა იცხოვრო შენ უნდა იცხოვროს მან, უნდა იცხოვრონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მიცხოვრია მე, გიცხოვრია შენ, გვიცხოვრია ჩვენ, გიცხოვრიათ თქვენ უცხოვრია მას, უცხოვრიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მეცხოვრა მე, უნდა გეცხოვრა შენ უნდა ეცხოვრა მას, უნდა ეცხოვრათ მათ

საპარჯიშო 1. ანარმოე ნიმუშის მიხედვით:

კითხვა / მწკრივი	მე	შენ	ის	ჩვენ	თქვენ	ისინი
რას ვაკეთებ? ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვცხოვრობ				ცხოვრობთ	
რას ვაკეთებდი? წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვცხოვრობდი					
რას გავაკეთებ? მომავალი დრო (მყოფადი)		იცხოვრებ				იცხოვრებენ
რას გავაკეთებდი? განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიცხოვრებდი		იცხოვრებდა			
რა გავაკეთე? წარსული სრული (წყვეტილი)	ვიცხოვრე			ვიცხოვრეთ		
რა უნდა გავაკეთო? სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	ვიცხოვრო				იცხოვროთ	
რა გამიკეთებია? წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მიცხოვრია					უცხოვრიათ
რა გამეკეთებინა? სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	მეცხოვრა				გეცხოვრათ	

საპარჯიშო 2. ჩასვი სწორ ფორმით:

ცხოვრება / ვცხოვრობ

ნიშუში: ის აქ არ ცხოვრობს.

1. შენ ნამდვილად ამ ქალაქში ?
2. ახლა აქ რატომ, შენი სახლი ხომ სოფელშია?
3. აქ მე და ჩემი ოჯახი.
4. სად ახლა შენი შვილები?
5. აღარ მინდა იმ ქალაქში, სადაც ამდენი გულცივი ადამიანი
6. რატომ ამ ქვეყანაზე ერთად კეთილები და ბოროტები?
7. ყველგან ერთნაირია, აქაც და იქაც.
8. კმაყოფილი ხარ შენი ?
9. ეს წიგნი არ არის ჩემო კარგო, ეს არის
10. ასე მშვიდად როგორ, როცა ქვეყანაში პანდემიაა?
არ გეშინიათ?

საპარჯიშო 3. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი პირითა და რიცხვით:

ვცხოვრობდი / ვიცხოვრებდი

ნიშუში: გიორგი სოფელში 20 წლის განმავლობაში და კიდევ დიდ ხანს, რომ სამსახური ქალაქში არ შეეთავაზებინათ.

1. მე აქ ათი წელი და მერე სხვა ქალაქში გადავედი.
 2. ადრე დედასთან ერთად ორივე და-ძმა.
 3. აქამდე სად, პარიზში?
 4. ძმასთან როდემდე, შენი ოჯახი ხომ უნდა გქონდეს?
5. არასოდეს ჯავახეთში, რომ არა ჩემი სამსახური.
 6. ტკბილად, ეს ტრაგედია რომ არ დაგვმართოდა.
 7. ვიცხოვრებთ ისე, როგორც აქამდე
 8. ამ ტვირთით როგორ, არ გაგიჭირდა?
 9. ამის შემდეგ ისინი ერთად, ტკბილად და ბედნიერად.
 10. ათი წელი ასე და ასე მრავალი წელი, რომ არა ერთი შემთხვევა.

სავარჯიშო 4. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი პირით და რიცხვით

მაცხოვრია /მეცხოვრა

ნიშუში: ძალიან მინდოდა ამ ლამაზ სასახლეში მეცხოვრა.

1. ისე არასოდეს _____, რომ შემრცხვეს.
2. არ გინდოდა _____ მშვიდად?
3. ვინ დაგიშალათ, _____ ტკბილად.
4. ოჯახის წევრებმა გადაწყვიტეს ამ სახლში აღარ _____.
5. ვერ წარმოვიდგინე იქ როგორ უნდა _____.
6. რომ დავფიქრდი, მივხვდი. თურმე რა პატიოსნად _____.
7. ვისაც აქ არ _____, ვერასოდეს მიხვდება ეს რას ნიშნავს.
8. ომი იყო და როგორმე უნდა _____, რომ გადარჩენილიყავით.
9. საპრეზიდენტო არჩევნებში მონაწილეობისთვის ბოლო 3 წელი უნდა _____ საქართველოში.
10. რამდენ ქალაქში _____ ბატონო დავით?

სავარჯიშო 5. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი ღროის, პირისა და რიცხვის გამოყენებით

ვიცხოვრე /ვიცხოვრო

ნიშუში: არ მესმის, საქართველოს ყველა მოქალაქემ რატომ არ უნდა იცხოვროს მეგობრულად.

1. ისე უნდა _____, რომ სიკვდილის შემდეგ კარგი სახელი დაგრჩეს ამ ქვეყნად.
2. _____ აქ რამდენ ხანსაც გინდათ.
3. _____ მრავალი წელი ტკბილად და ბედნიერად.
4. თუ გინდა რომ ამ ქვეყანაში _____, მის წესებს უნდა დაემორჩილო.
5. რვა წელი ერთოთახიან ბინაში _____ ხუთმა ადამიანმა.
6. მათ ისე _____, როგორც შეეძლოთ.
7. ქართველმა ფეხბურთელებმა ერთი წელი გერმანიაში უნდა _____.
8. მე ისე უნდა _____, როგორც აქამდე _____.
9. მას სურს _____ სოფელში.
10. გადავწყვიტეთ მშვიდად _____ და ერთმანეთს არაფერი დავუშავოთ.

ზმნა: საუბარი – საუბრობს

ახლანდელი დრო (ანმყო)	ვსაუბრობ მე, საუბრობ შენ საუბრობს ის, საუბრობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვსაუბრობდი მე, საუბრობდი შენ საუბრობდა ის, საუბრობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვისაუბრებ მე, ისაუბრებ შენ ისაუბრებს ის, ისაუბრებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვისაუბრებდი მე, ისაუბრებდი შენ ისაუბრებდა ის, ისაუბრებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვისაუბრე მე, ისაუბრე შენ ისაუბრა მან, ისაუბრეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვისაუბრო მე, უნდა ისაუბრო შენ უნდა ისაუბროს მან, უნდა ისაუბრონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მისაუბრია მე, გისაუბრია შენ, გვისაუბრია ჩვენ, გისაუბრიათ თქვენ უსაუბრია მას, უსაუბრიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მესაუბრა მე, უნდა გესაუბრა შენ უნდა ესაუბრა მას, უნდა ესაუბრათ მათ

სავარჯიშო 1.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მხარეების მიხედვით:

	ანმყო	მყოფადი	უსყვეტელი	ხოლმეობითი
მე				
შენ			საუბრობდი	ისაუბრებდი
მას				
ჩვენ				
თქვენ	საუბრობთ	ისაუბრებთ		
მათ				

**ბ) მოცემულ წინადადებაში ჩანარა ზმნები ანმყოფ მხარისში, შეამდეგ
გადაიყვანე მყოფადის მხარისში და ისე გადაწარა (დააკვირდი წიგნს):**

წიგნში: მე ქართულად კარგად ვსაუბრობ.
მე ქართულად კარგად ვისაუბრებ.

1. ბიჭები ფეხბურთის ტურნირზე
.....
2. შენ ახლა ტელეფონზე თუ სკაიპში?
.....
3. თქვენს ამერიკელ მეგობართან ყოველდღე ?
.....
4. ნანა მასწავლებელი ბავშვებთან
.....
5. ჩვენ ახლა ეკოლოგიაზე თუ გლობალიზაციაზე?
.....

**ბ) ბ ბლოკის წინადადებაში შეცვალე წიგნში მისხედვით (ანმყოფ / მყოფადის
ფორმები – უწყვეთლის და ხოლმეობითის ფორმებით):**

წიგნში: მე ქართულად კარგად ვსაუბრობდი.
მე ქართულად კარგად ვისაუბრებდი.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....

სავარჯიშო 2.

ა) შეარჩიე და ჩაწერეთ ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მწკრივების მიხედვით:

	წყვეტილი	II კავშირებითი	I თურმეობითი	II თურმეობითი
მე				
შენ			გისაუბრია	უნდა გესაუბრა
მას				
ჩვენ				
თქვენ	ისაუბრეთ	უნდა ისაუბროთ		
მათ				

ბ) მოცემულ წინადადებაში ჩაწერე ზმნები წყვეტილის მწკრივის ფორმით, შემდეგ გადაიყვანე II კავშირებითში და დაწერე წინადადება (დააკვირდი მიხედვით):

ნიმუში: მე ქართულად კარგად ვისაუბრე.

მე ქართულად კარგად უნდა ვისაუბრო.

1. ცირამ და გელამ მომავალ პრეზენტაციაზე
2. ლექტორმა თანამედროვე მედიცინის გამოწვევებზე
3. ჩემს კოლეგასთან კულინარიულ თემაზე თქვენ ?
4. ჩვენ ბავშვების განათლებაზე საკმაოდ ბევრი ?

გ) ეს წინადადებაები შეცვალე ნიმუშის მიხედვით და ისე გადაწერე (შეცვალე I თურმეობითის და II თურმეობითის ფორმებით):

ნიმუში: თურმე მე ქართულად კარგად მისაუბრია.

მე რომ ქართულად კარგად მესაუბრა.

1.
2.
3.
4.

საპარტიზო 3. შეადგინე წინადადებაები მოცემული ზმნების გამოყენებით:

ისაუბრე, ვსაუბრობთ, უსაუბრია, უნდა ვისაუბროთ, საუბრობდნენ.

სავარჯიშო 4. მოცემულ ტექსტში გამოთვლებულ ადგილას ჩაწერე „საუბრობს“ ზმნა შესაბამისი ფორმით:

ბავშვთა უფლებები მნიშვნელოვანი თემაა, ამიტომ მასწავლებელი მოსწავლეებთან ხშირად მათს უფლებებზე. ისინი სხვადასხვა შემთხვევებზე და აქტიურად განიხილავდნენ პირად მაგალითებსაც. შემდეგ ბავშვებმა საკუთარ მშობლებთანაც ამ საკითხზე. ახლა ისინი საკუთარ უფლებებზე თამამდ არა მხოლოდ კლასში და სკოლაში, არამედ სხვადასხვა შეხვედრებსა და კონფერენციებზე. იმისათვის, რომ დაცული იყოს ყველა ბავშვის უფლება, ამაზე მომავალშიც უნდა ბავშვებმა და უფროსებმა.

ზმნა: ფიქრი – ფიქრობს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვფიქრობ მე, ფიქრობ შენ ფიქრობს ის, ფიქრობენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვფიქრობდი მე, ფიქრობდი შენ ფიქრობდა ის, ფიქრობდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვიფიქრებ მე, იფიქრებ შენ იფიქრებს ის, იფიქრებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვიფიქრებდი მე, იფიქრებდი შენ იფიქრებდა ის, იფიქრებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვიფიქრე მე, იფიქრე შენ იფიქრა მან, იფიქრეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიფიქრო მე, უნდა იფიქრო შენ უნდა იფიქროს მან, უნდა იფიქრონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მიფიქრია მე, გიფიქრია შენ, გვიფიქრია ჩვენ, გიფიქრიათ თქვენ უფიქრია მას, უფიქრიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მეფიქრა მე, უნდა გეფიქრა შენ უნდა ეფიქრა მას, უნდა ეფიქრათ მათ

სავარჯიშო 1.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მხარისების მიხედვით:

	აწმყო	მყოფადი	უწყვეტელი	ხოლმეობითი
მე				
შენ			ფიქრობდი	იფიქრებდი
მას				
ჩვენ				
თქვენ	ფიქრობთ	იფიქრებთ		
მათ				

ბ) მოცემულ წინადადებაში შეცვალე ზმნები ნიშნის მიხედვით (გამოიყენეთ ანმყოფი და მყოფადის ფორმები):

ნიშნები: მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე ვფიქრობ.
მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე ვიფიქრებ.

1. სტუდენტები მომავალ მოგზაურობაზე
.....
2. თქვენს ჩემს წინადადებაზე ?
.....
3. შენ წერის დაწყებამდე არ ?
.....
4. ვალერი ახალ გამოგონებაზე
.....
5. ჩვენ ახალი კინოფილმის გადაღებაზე?
.....

გ) ბ ბლოკის წინადადებაში ისე გადაწერე, რომ ზმნის ანმყოფი / მყოფადის ფორმები შეცვალო უწყვეტლის და სოლმეობითის ფორმებით:

ნიშნები: მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე ვფიქრობდი.
მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე ვიფიქრებდი.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....

სავარჯიშო 2.

ა) შეარჩიე და ჩაწერე ზმნის სწორი ფორმები მითითებული პირების და მწკრივების მიხედვით:

	წყვიტილი	II კავშირებითი	I თურმეობითი	II თურმეობითი
მე				
შენ			გიფიქრიათ	გეფიქრათ
მას				
ჩვენ				
თქვენ	იფიქრეთ	იფიქროთ		
მათ				

ბ) მოცემულ წინადადებაში ზმნები ჩაწერე წყვიტილის მწკრივის ფორმით, შემდეგ შეცვალე II კავშირებითის ფორმით და ისე გადაწერე წინადადებაები:

ნიმუში: მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე ვიფიქრე.

მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე უნდა ვიფიქრო.

1. ნიკომ და გიამ ალგებრია ამოცანის ამოხსნაზე ბევრი
2. ნანამ, რომ კინოში წასვლა დაგვიანებული იყო.
3. თქვენ, რომ არ მოვიდოდი?
4. ჩვენ მეგობრის დაბადების დღის საჩუქარზე ბევრი

გ) ბ ბლოკის წინადადებაში გადაწერე, ნიმუშის მიხედვით (წყვიტილის და II კავშირებითის ფორმები შეცვალე I თურმეობითის და II თურმეობითის ფორმებით):

ნიმუში: მე თურმე ჩემს მომავალ პროფესიაზე მიფიქრია.

მე ჩემს მომავალ პროფესიაზე უნდა მეფიქრა.

1.
2.
3.
4.

სავარჯიშო 3. შეადგინე წინადადებაები მოცემული ზმნების გამოყენებით:

მიფიქრია უნდა გეფიქრა იფიქრეს ვფიქრობდით უნდა ვიფიქროთ.

1.
2.
3.
4.

სავარჯიშო 4. მოცემულ ტექსტში ჩანარა ვფიქრობ ზმნა შესაბამისი ფორმით:

დიდი ხნის განმავლობაში ადამიანები _____, რომ დედამიწა ბრტყე-
ლი იყო. თუმცა, შუასაუკუნეებში გამოჩნდა მეცნიერი, რომელიც სხვაგვარად
_____. ეს იყო ნიკოლოზ კოპერნიკი. მის იდეას, რომ დედამიწა მრგვალია,
მიმდევრები გამოუჩნდნენ. ასევე _____ იტალიელი მოაზროვნე ჯორდა-
ნო ბრუნოც. მას არ _____ საკუთარი თავის გადარჩენაზე. ის წინ აღუდგა
კათოლიკურ ეკლესიას და უნდა _____, რომ ამის გამო ბრუნო კოცონზე
დაწვეს. ჩვენ _____, რომ ასეთი ისტორიული გმირების საინტერესო იქ-
ნება მოსწავლეებისთვის.

ზმნა: დაძინება – იძინებს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვიძინებ მე, იძინებს შენ იძინებს ის, იძინებენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვიძინებდი მე, იძინებდი შენ იძინებდა ის, იძინებდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავიძინებ მე, დაიძინებს შენ დაიძინებს ის, დაიძინებენ ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავიძინებდი მე, დაიძინებდი შენ დაიძინებდა ის, დაიძინებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავიძინე მე, დაიძინე შენ დაიძინა მან, დაიძინეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავიძინო მე, უნდა დაიძინო შენ უნდა დაიძინოს მან, უნდა დაიძინონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიძინია მე, დაგიძინია შენ, დაგვიძინია ჩვენ, დაგიძინიათ თქვენ დაუძინია მას, დაუძინიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამეძინა მე უნდა დაეძინა მას, უნდა დაეძინათ მათ

სავარჯიშო 1. ჩასვი ნაცვალსახელი სწორად:

- ზაფხულობით გვიან იძინებდა.
- დაიძინა გუშინ 11 საათზე.
- ხშირად დაუძინია აივანზე.
- უნდა დაიძინოთ უკვე?
- ხვალ ადრე დავიძინებ.
- სიამოვნებით დაიძინებდნენ ამ ოთახში.
- წიგნის კითხვის შემდეგ ვიძინებ.

სავარჯიშო 2. მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

იძინებს დაიძინებს დაიძინა იძინებდა დაიძინებდა
უნდა დაიძინოს დაუძინია დაეძინა

ის	მას	მან

სავარჯიშო 1. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე წინადადება:

ვიძინებ დავიძინებ დავიძინე ვიძინებდი დავიძინებდი
უნდა დავიძინო დამიძინია დამეძინა

სავარჯიშო 2. მოცემული ზმნის ფორმებით შეადგინე ტექსტი

ვიძინებ დავიძინებ უნდა დავიძინო დავიძინე
ვიძინებდი დამიძინია

ზმნა: დალევს / სმა – დალევს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვსვამ მე მას, სვამ შენ მას სვამს ის მას, სვამენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვსვამდი მე მას, სვამდი შენ მას სვამდა ის მას, სვამდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავლევ მე მას, დალევ შენ მას დალევს ის მას, დალევენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავლევდი მე მას, დალევდი შენ მას დალევდა ის მას, დალევდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავლიე მე ის, დალიე შენ ის დალია მან ის, დალიეს მათ ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავლიო მე ის, უნდა დალიო შენ ის უნდა დალიოს მან ის, უნდა დალიონ მათ ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამილევია მე ის, დაგილევია შენ ის, დაგვილევია ჩვენ ის, დაგილევიათ თქვენ ის დაულევია მას ის, დაულევიათ მათ ის
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამელია მე ის, უნდა დაგელია შენ ის უნდა დაელია მას ის, უნდა დაელიათ მათ ის

საკვარჯიშო 1. შეავსე ცხრილი შესაბამისი ფორმებით:

აწმყო	უწყვეტ-ლი	მყოფადი	ხოლმეო-ბითი	წყვეტი-ლი	II კავშირ-ბითი	I თურმეო-ბითი	II თურმეო-ბითი
ვსვამ (მე მას)		დავლევ (მე მას)		დავლიე (მე ის)		დამილევია (მე ის)	
სვამ (შენ მას)	სვამდი (შენ მას)		დალევდი (შენ მას)		დალიო (შენ ის)		დაგელია (შენ ის)
ის სვამს		დალევს (ის მას)		დალია (მან ის)	დალიოს (მან ის)	დაულევია (მას ის)	დელია (მას ის)
	ვსვამდით (ჩვენ მას)		დავლევდით (ჩვენ მას)		დავლიოთ (ჩვენ ის)	დაგვილევია (ჩვენ ის)	
		დალევთ (თქვენ მას)		დალიეთ (თქვენ ის)			დაგელიათ (თქვენ ის)
სვამენ (ისინი მას)	სვამდნენ (ისინი მას)	დალევენ (ისინი მას)	დალევ-დნენ (ისინი მას)	დალიეს (მათ ის)	დალიონ (მათ ის)	დაულევიათ (მათ ის)	დაელიათ (მათ ის)

სავარჯიშო 2. შეარჩიე სწორი ფორმა ფრხილებში მოცემული სიტყვებიდან:

1. დილით ნანამ უშაქრო ჩაი (სვამს / დალია / დალევს)
2. ის მინერალურ წყალს (დალია / დალევს / დალიოს)
3. ანა, შენ ყავას თუ ჩაის? (დალევს / დალიე / დალიო)
4. ნარინეს რძე ჯერ კიდევ არ (დალია / დალევს / დაულევია)
5. არც შენ წვენი? (დალიე / სვამს / დალევს)
6. დღეს ძალიან ბევრ წყალს (ვსვამს / დავლიე / დავლიო)
7. მან ცივი რძე (დალია / დალევდა / დაულევია)
8. დილით ყავა უნდა და ვერ მოვასწარი.
(დავლიე / დავლიო / დამელია)
9. წამალი უნდა, თორემ უფრო ცუდად გავხდები.
(დავლევს / დავლიო / დავლიე)
10. საზაფხულო ბანაკში დილაობით ყოველთვის კაკაოს
(ვსვამთ / ვსვამდით / დავლევდით)

სავარჯიშო 3. შეარჩიე მოცემული წინადადებაებისთვის შესაფერისი ფორმა და ჩაწერე:

წიგნში: ლადო არ სვამს ლუდს. (ვსვამს / სვამს / სვამს)

1. თამარი დილით ერთ ჭიქა რძეს (ვსვამს / სვამს / სვამს)
2. ცუდად ვარ და წამლებს (ვსვამს / სვამს / სვამს)
3. შენ დილით ყავას თუ ჩაის? (ვსვამს / სვამს / სვამს)
4. მე და გია კაფეში გემრიელ წვენს (ვსვამთ / სვამთ / სვამენ)
5. თქვენ წვენს? (ვსვამთ / სვამთ / სვამენ)
6. ლელა და ანა სალამოს ჩაის (ვსვამთ / სვამთ / სვამენ)
7. რას შენ და დედა – რძეს თუ ჩაის? (ვსვამთ / სვამთ / სვამენ)
8. თავის ტკივილის დროს ის ციტრამონს (ვსვამს / სვამს / სვამს)
9. შენ საერთოდ არ ღვინოს? (ვსვამს / სვამს / სვამს)
10. მე არ კოკა-კოლას. (ვსვამს / სვამს / სვამს)

სავარჯიშო 4. დააკვირდი ნიმუშს და წინა სავარჯიშოს წინადადებები დაწერე ისე, რომ გამოხატოს წარსული დამთავრებული მოქმედება

ნიმუში: ლადო არ სვამს ლუდს. – ლადომ არ დალია ლუდი.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 5. 1-ლი სავარჯიშოს ცხრილში მოცემული ზმნებიდან აირჩიე ნებისმიერი 10 და შეადგინე წინადადებები

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ზმნა: მიცემა / აძლევს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვადლევ მე მას მას, აძლევ შენ მას მას აძლევს ის მას მას, აძლევენ ისინი მას მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვადლევდი მე მას მას, აძლევდი შენ მას მას აძლევდა ის მას მას, აძლევდნენ ისინი მას მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	მივცემ მე მას მას, მისცემ შენ მას მას მისცემს ის მას მას, მისცემენ ისინი მას მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	მივცემდი მე მას მას, მისცემდი შენ მას მას მისცემდა ის მას მას, მისცემდნენ ისინი მას მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	მივეცი მე მას ის, მივეცი შენ მას ის მისცა მან მას ის, მისცეს მათ მას ის
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა მივცე მე მას ის, უნდა მისცე შენ მას ის უნდა მისცეს მან მას ის, უნდა მისცენ მათ მას ის
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მიმიცია მე ის (მისთვის), მიგიცია შენ ის (მისთვის), მიგვიცია ჩვენ ის (მისთვის), მიგიციათ თქვენ ის (მისთვის) მიუცია მას ის (მისთვის), მიუციათ მათ ის (მისთვის)
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მიმეცა მე ის (მისთვის), უნდა მიგეცა შენ ის (მისთვის) უნდა მიეცა მას ის (მისთვის), უნდა მიეცათ მათ ის (მისთვის)

საკვარჯიშო 1. ჩასვი შესაბამისი ბრუნვის ფორმით:

- უნდა მისცეს წიგნი ანას. (გივი)
- დიდი სიამოვნებით მისცემდა ნინოს თაიგულს. (თათია)
- ბევრჯერ მიუცია რჩევა რამაზისთვის. (დედა)
- ლატარიის ბილეთს აძლევს დედაჩემს. (გამყიდველი)
- ნეტა, რა მისცეს ნიკოს?! (კლასელები)
- ყოველ დღე აძლევდა ნოდარს საჭმლის ფულს. (მამა)
- გუშინ ბევრი დავალება მისცა ბავშვებს. (მასწავლებელი)
- უნდა მიეცათ ლაშასთვის საჩუქარი. (მეგობრებს)
- ეს მაკეტები მიუციათ მასწავლებლისთვის. (ბავშვები)
- ნანას შოკოლადები მისცეს. (გოგოები)

სავარჯიშო 2. გადასახე ზედმეტი:

1. ა) ვაძლევ;	ბ) მიმიცია;	გ) მივცემ;	დ) მიეცი.
2. ა) უნდა მიგეცათ;	ბ) აძლევთ;	გ) აძლევენ;	დ) მიეცი.
3. ა) მივცემთ;	ბ) აძლევდნენ;	გ) მიუციათ;	დ) მისცეს.
4. ა) მიეცი;	ბ) მივცემთ;	გ) უნდა მისცე;	დ) აძლევდი.
5. ა) ვაძლევთ;	ბ) მიგვიცია;	გ) მივეცი;	დ) მივცემთ.
6. ა) მივეცი;	ბ) მიეცი;	გ) მისცა;	დ) მიუცია.
7. ა) მიეცი;	ბ) აძლევ;	გ) უნდა მისცე;	დ) მიეცათ.
8. ა) აძლევთ;	ბ) მისცა;	გ) აძლევენ;	დ) ვაძლევთ.
9. ა) მისცეს;	ბ) მიმიცია;	გ) მიგვიცია;	დ) მიუციათ.
10. ა) მიგვიცია;	ბ) მივეცი;	გ) მისცემდა;	დ) მივცემთ.

სავარჯიშო 3. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადება:

ვაძლევ, უნდა მიგვეცა, მისცა, მიუციათ, უნდა მივცე, მისცემდით,
აძლევდნენ, მისცემთ, მიგიცია, მიგვიცია.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

სავარჯიშო 4. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე მცირე ტექსტი:

ვაძლევ, მიგიციათ, აძლევდა, მიეცი, უნდა მისცე, მისცემთ.

.....

.....

.....

.....

ზმნა: სვლა / სიარული – დადის

ახლანდელი დრო (აწმყო)	დავდივარ მე, დადიხარ შენ, დადის ის , დადიან ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	დავდიოდი მე, დადიოდი შენ დადიოდა ის , დადიოდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვივლი მე, ივლი შენ ივლის ის , ივლიან ისინი
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვივლიდი მე, ივლიდი შენ ივლიდა ის , ივლიდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვიარე მე, იარე შენ იარა მან , იარეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვიარო მე, უნდა იარო შენ უნდა იაროს მან , უნდა იარონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მივლია მე, გივლია შენ, გვივლია ჩვენ, გივლიათ თქვენ უვლია მას , უვლიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მევლო მე, უნდა გევლო შენ უნდა ევლო მას , უნდა ევლოთ მათ

საპარჯიშო 1. შეავსე გამოტოვებული ფორმები:

აწმყო	უწყვეტა-ლი	მყოფადი	ხოლმეო-ბითი	წყვეტი-ლი	II კავშირე-ბითი	I თურმეო-ბითი	II თურმეო-ბითი
დავდივარ	_____	ვივლი	_____	ვიარე	ვიარო	მივლია	_____
_____	დადიოდი	_____	ივლიდი	_____	_____	_____	გევლო
დადის	_____	ივლის	_____	იარა	იაროს	უვლია	ევლოს
_____	დავდიოდი	_____	ვივლიდით	_____	_____	გვივლია	გვევლო
დადიხართ	_____	ივლით	_____	_____	_____	_____	_____
დადიან	_____	ივლიან	ივლიდნენ	იარეს	იარონ	_____	ევლოთ

საპარჯიშო 2. აირჩიე შესაბამისი ზმნის ფორმა და ჩანერე:

1. მე და ზურა ფეხბურთზე (დადიან / დავდივართ / დავდივარ)
2. ძმებმა ამ სკოლაში სამი წლი (იარა / ვიარე / იარეს)
3. ელენე მე-5 სკოლაში (დადიხარ / დადის / დავდივარ)
4. ეს სკოლა ახლოს რომ იყოს, მეც იქ (ვივლიდი / ივლიდა / ივლიდი)
5. კვირის რომელ დღეებში ეს ავტობუსი?
(დადიან / დადის / დადიხარ)
6. შენ არ ფეხბურთზე? (დადიხარ / დადის / დავდივართ)
7. მომავალი კვირიდან დათოც მუსიკაზე. (ივლი / ივლის / ვივლი)
8. სკოლამდე მე და დედამ ბევრი (ვიარე / იარა / ვიარეთ)
9. არავინ იცოდა, სად გიგო კვირაობით.
(დადიოდი / დადიოდა / დადიოდნენ)
10. ადამიანები ქუჩაში სწრაფად (დადის / დადიხარ / დადიან)

საპარჯიშო 3. ფრჩხილებში მოცემული კითხვების დახმარებით ჩანერე ნინადალაბაში ზმნა სწორი ფორმით:

ნიმუში: დათოვლილ გზაზე ვიღაცას უკლია. (სიარული / რა გაუკეთებია?)

1. შარშან მე და ლელა ცურვაზე (სიარული / რას ვაკეთებდით?)
2. დრო რომ მეონდეს, ცეკვაზე (სიარული / რას გავაკეთებდი?)
3. ნანა სამსახურში ყოველდღე ფეხით
(სიარული / რას აკეთებდა?)
4. მომავალი კვირიდან თქვენც სამხატვრო სკოლაში?
(სიარული / რას გააკეთებთ?)
5. ისინი მეგობრები იყვნენ და სულ ერთად სკოლაში.
(სიარული / რას აკეთებდნენ?)
6. მათ მანამდე უნდა, სანამ სოფელი არ გამოჩნდებოდა.
(სიარული / რა გაუკეთებინათ?)
7. ბავშვობაში ამ გზებზე შენც ბევრი
(სიარული / რა გაგიკეთებია?)
8. ფეხით ბევრი უნდა, რომ უფრო ჯანმრთელები ვიყოთ.
(სიარული / რა უნდა გავაკეთოთ?)
9. იმდენი, რომ ფეხსაცმელები შემოაცვდათ.
(სიარული / რა გააკეთეს?)
10. თურმე ეკასაც სპორტულ დარბაზში.
(სიარული / რა გაუკეთებია?)

**სავარჯიშო 4. პირველ სავარჯიშოში მოცემული სხვადასხვა ზმნის
გამოყენებით შეადგინე 10 წინადადება**

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

ზმნა: დახველება – ახველებს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	მახველებს მე, გახველებს შენ, გვახველებს ჩვენ, გახველებთ თქვენ ახველებს მას , ახველებთ მათ
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	მახველებდა მე ახველებდა მას , ახველებდათ მათ

ზმნა: დახველება – ახველებს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვახველებ მე, ახველებ შენ, ახველებს ის , ახველებენ ისინი
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვახველებდი მე, ახველებდი შენ ახველებდა ის , ახველებდნენ ისინი
მომავალი დრო (მყოფადი)	დავახველებ მე დაახველებს ის , დაახველებს მათ
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	დავახველებდი მე, დაახველებდი შენ დაახველებდა ის , დაახველებდნენ ისინი
წარსული სრული (წყვეტილი)	დავახველე მე, დაახველე შენ დაახველა მან , დაახველეს მათ
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა დავახველო მე უნდა დაახველოს მან , უნდა დაახველონ მათ
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	დამიხველებია მე დაუხველებია მას , დაუხველებიათ მათ
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა დამეხველებინა მე უნდა დაეხველებინა მას , უნდა დაეხველებინათ მათ

სავარჯიშო 1. ჩასვი ზმნა „მახველებს“ სწორი ფორმით:

1. ნინო გაცივდა და
2. გუშინ და წამალი დავლიე.
3. ანას და ნათიას მთელი დღე ერთხელაც არ
4. შენ და შენი ძმა ალერგიის დროს ხშირად
5. მე და ნინომ ბევრი ნაყინი ვჭამეთ და მთელი დღე
6. თუ გინდა კარი გაგიღო, დააკაკუნებ და სამჯერ
7. მეგონა, წამლის დალევის შემდეგ აღარ
8. გიგამ უნდა, მაგრამ არ შეუძლია.
9. არჩილსა და თათიას ერთი კვირის წინ ძალიან
10. ანა, თბილად ჩაიცვი, თუ გინდა, რომ აღარ

სავარჯიშო 2.

ა) გადაიყვანე მოცემული ზმნები მრავლობით რიცხვში:

მახველებს	–
დაუხველებია	–
დაგახველა	–
უნდა დაახველო	–
ახველებდა	–
დაგახველებს	–
უნდა დაგახველოს	–
დამახველებდა	–
დაახველებს	–
დამიხველებია	–

ბ) მრავლობითი რიცხვის ფორმებით შეადგინე წინადადებები:

11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.

სავარჯიშო 3. მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე მცირე ტექსტი:

მახველებს, დაუხველებიათ, ახველებდა, დაახველეთ,
უნდა დაახველოს, დაახველებთ.

.....

.....

.....

.....

ზმნა: ყურება – უყურებს

ახლანდელი დრო (აწმყო)	ვყურებ მე მას, უყურებ შენ მას უყურებს ის მას, უყურებენ ისინი მას
წარსული უსრული (უწყვეტელი)	ვყურებდი მე მას, უყურებდი შენ მას უყურებდა ის მას, უყურებდნენ ისინი მას
მომავალი დრო (მყოფადი)	ვყურებ მე მას, უყურებ შენ მას უყურებს ის მას, უყურებენ ისინი მას
განმეორებული მოქმედება წარსულში (ხოლმეობითი)	ვყურებდი მე მას, უყურებდი შენ მას უყურებდა ის მას, უყურებდნენ ისინი მას
წარსული სრული (წყვეტილი)	ვყურე მე მას, უყურე შენ მას უყურა მან მას, უყურეს მათ მას
სასურველი მოქმედება (მეორე კავშირებითი)	უნდა ვყურო მე მას, უნდა უყურო შენ მას უნდა უყუროს მან მას, უნდა უყურონ მათ მას
წარსული შედეგობითი (პირველი თურმეობითი)	მიყურებია მე (მისთვის), გიყურებია შენ (მისთვის) უყურებია მას (მისთვის), უყურებიათ მათ (მისთვის)
სასურველი მოქმედება წარსულში (მეორე თურმეობითი)	უნდა მეყურებინა მე (მისთვის), უნდა გეყურებინა შენ (მისთვის), უნდა ეყურებინა მას (მისთვის), უნდა ეყურებინათ მათ (მისთვის)

საპარჯიშოები 1. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის პირის მიხედვით:

1. ყოველ დღე დილის გადაცემას და შემდეგ სამსახურში მივდივარ. (უყურებს / ვყურებ)
2. როდესაც სოფელში ვცხოვრობდი, ულამაზეს ხედებს (ვყურებდი / უყურებდი)
3. ხვალ დილით ახალ სერიას ვყურებ და ისე წავალ სამსახურში. (ვყურებ / უყურებს)
4. სანამ ქუჩაში ძაღლების ჩხუბს, ჩემი კლასელები შინ წასულიყვნენ. (ვყურებდი / უყურებდა)
5. მანანა, კინოთეატრში რომ წასულიყო, მეგობრებთან ერთად ახალ ფილმს. (ვყურებდი / უყურებდა)
6. მასწავლებელმა წინა დღეს თავისი მოსწავლეების მიერ გადაღებულ დოკუმენტურ ფილმს. (უყურე / უყურა)
7. ბევრი მშობელი ფიქრობს, რომ ბავშვმა ღამით ტელევიზორს არ უნდა (უყუროს / ვუყურო)
8. პატარა რომ ვიყავი, პირველად ტელევიზორში მამაჩემის სიმღერის კლიპები. (მიყურებია / უყურებია)
9. ჩემს მეგობარს გუშინ სამსაათიანი ფილმისთვის (გიყურებია / უყურებია)
10. დათოს წუხელ ღამით ფილმისთვის რომ, დილით ადრე ვერ ადგებოდა. (ეყურებინა / მეყურებინა)

საპარჯიშო 2. შეარჩიე სწორი ფორმა ზმნის რიცხვის მიხედვით:

1. სასწავლო ფილმებს სტუდენტები ერთად აუდიტორიაში.
(უყურებს / უყურებენ)
2. ბედნიერი დედა ღიმილით შვილის ცეკვას.
(უყურებდნენ / უყურებდა)
3. ჩემს ძმასთან ერთად ხვალ ახალ ფილმს
(ვუყურებ / ვუყურებთ)
4. სტუდენტები თავიანთ ლექტორებს სულ თვალეებში ხოლმე.
(უყურებდა / უყურებდნენ)
5. დათო სიხარულით კარგ ფილმს თავის მეუღლესთან ერთად.
(უყურებდა / უყურებდნენ)
6. მოგზაურები დილით ადრე ადგნენ და მზის ამოსვლას
(უყურეს / უყურა)
7. ჩემს მეგობარს უნდა ხოლმე, რომ ახალ ფილმს ორჯერ მაინც
(უყურონ / უყუროს)
8. ბავშვები კინოში წასულან და საინტერესო ფილმისთვის
(უყურებია / უყურებიათ)
9. სკოლის შემდეგ ბავშვები კინოში წასულან და ახალი ქართული
ფილმისთვის (უყურებია / უყურებიათ)
10. ნინელის სკოლაში წასვლამდე დოკუმენტური ფილმისთვის უნდა
..... . (უყურებინა / უყურებინათ)

სავარჯიშო 3. დააკვირდი ზმნის ფორმებს და შეარჩიე სახელის სწორი ბრუნვები:

1. პანსიონატში მცხოვრები მთელი დღის განმავლობაში სერიალებს უყურებენ. (მოხუცები / მოხუცებს)
2. პირველ მერხზე იჯდა და დაფას უყურებდა.
(გოგონა / გოგონამ)
3. მომავალი წლიდან ყველა უყურებს ტელეგაკვეთილებს.
(მოსწავლე / მოსწავლემ)
4. ძილის წინ საბავშვო სპექტაკლებს უყურებდა ხოლმე.
(მაკამ / მაკა)
5. ტელევიზორი რომ ჰქონოდა, სადამოებოთ სერიალს უყურებდა ხოლმე. (ელზა / ელზამ)
6. ელზას გუშინ ახალ სერიას ვერ უყურა.
(მეზობელი / მეზობელმა)
7. ზოგიერთი ამბობს, რომ სამი წლის ასაკამდე საბავშვო სერიალებს არ უნდა უყურონ. (ბავშვებს / ბავშვებმა)
8. იაპონური ანიმაციებისთვის ჯერ კიდევ სამი წლის ასაკში უყურებია. (კატომ / კატოს)
9. გუშინდელ დღემდე არც ერთი უცხოური ფილმისთვის არ უნდა ეყურებინა. (კახა / კახას)
10. ინგლისურის გაკვეთილებზე აუცილებლად უნდა ეყურებინათ ვიდეოფილმები. (სტუდენტებმა / სტუდენტებს)

საპარაფიშო 4. გადაიყვანე ზმნის მწკრივის პირველი პირის მხოლოდობით რიცხვის ფორმა იმავე მწკრივის მეხამე პირის მრავლობით რიცხვში:

მე ვუყურებ (I პირი)	ისინი უყურებენ (III პირი)
მე ვუყურებდი	
მე ვუყურებ	
მე ვუყურებდი	
მე ვუყურე	
მე უნდა ვუყურო	
მე მიყურებია	
მე მეყურებინა	

საპარაფიშო 5. შემოხაზე სწორი წინადადებები და არასწორი გაასწორე:

1. მაყურებელი პირველად უყურა ცნობილი რეჟისორის ახალ ფილმს.
2. ბავშვმა ხვალ დილით ანიმაციურ ფილმებს უყურებს.
3. მე დილით დოკუმენტურ ფილმს უნდა უყუროს.
4. თამარს ძილის წინ აუცილებლად უნდა ეყურებინა თავისი საყვარელი სერიალისთვის.

საპარაფიშო 6. იკოვე სწორი ფორმა:

I.	II.	III.
ა) ვუყურეს	ა) ვუყურებდნენ	ა) ვუყურებდი
ბ) უნდა უყუროს	ბ) ვუყურებს	ბ) ვუყურებდნენ
გ) უნდა ვუყურე	გ) ვუყურებდნენ	გ) უყურებნენ
დ) უყურას	დ) გვეყურებინა	დ) ვუყურა

სავარჯიშო 7. დააჯგუფე საზგასმული ზმნის ფორმები სუბიექტის ბრუნვის მიხედვით:

ხშირად ბავშვები უფროსების საქმიანობას **უყურებენ** და თვითონაც ისე იქცევიან. ერთი ჩემი მეზობლის ბავშვი ყოველღე **უყურებდა**, როგორ აკეთებდა მამამისი მანქანებს და თვითონაც მანქანის ხელოსანი გახდა. ცხადია, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ, ვინც მშობლის საქმიანობას **უყურებს**, ის აუცილებლად იმ პროფესიას აირჩევს. ბევრ ბავშვს საკუთარი ინტერესები აქვს, მის რეალიზებას ეცდება, მიუხედავად იმისა, მშობლის რა საქმიანობისთვისაც არ უნდა **უყურებინა** ბავშვობაში.

ერთი ჩემი მეზობელი, მაგალითად, თეატრის მსახიობი გახდა, მიუხედავად იმისა, რომ ბავშვობაში საერთოდ არ უყურებია სპექტაკლებისთვის. თუმცა რომ **უყურებინა**, ალბათ უფრო მეტი ინტერესით მოინდომებდა ამ პროფესიაში ყოფნას.

სუბიექტი სახელობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მოთხრობით ბრუნვაშია	სუბიექტი მიცემით ბრუნვაშია

სავარჯიშო 8. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეავსე გამოთოვებული ფორმები:

რიცხვი	ანაყო	უწყვეტელი	მყოფადი
მხოლოდითი	მე ვუყურებ გადაცემას.	მე ვუყურებდი ფილმს.	მე ვუყურებ ფილმს ხვალ.
	შენ უყურებ გადაცემას.	ის უყურებდა ფილმს.	ის უყურებს ფილმს ხვალ.
მრავლობითი	ჩვენ ვუყურებთ გადაცემას.	ჩვენ ვუყურებდით ფილმს.	ჩვენ ვუყურებთ ფილმს ხვალ.
	ისინი უყურებენ გადაცემას.	თქვენ უყურებდით ფილმს.	ისინი უყურებენ ფილმს ხვალ.

სავარჯიშო 9. ჩაწერე სწორი ფორმა ნიშუხის მიხედვით:

ნიშუხი: რას შვრება? – უყურებს.

1. ნიკალა ყოველდღე (რას შვრება?)
ახალ ინგლისურ სასწავლო ვიდეოებს.
2. ბაჩანა მანამდე (რას შვრებოდა?)
სტადიონზე ბაშვების თამაშს, სანამ ფანჯარასთან მისვლა შეეძლო.
3. ცოტა ხანში ყველა ბავშვი (რას იზამს?)
კომპიუტერულ თამაშებს.
4. გუშინ ახალი ფილმისთვის რომ (რა გვექნა?)
ახლა ბილეთების რიგში აღარ ვიდგებოდით.

სავარჯიშო 10. შეადგინე წინადადება ნიშუხის მიხედვით:

ნიშუხი: უყურებს (ის მას) – მაკა ფეხბურთს უყურებს.

1. უყურეს (მათ მას) –
2. ვუყურე (მე მას) –
3. უნდა ვუყუროთ (ჩვენ მას) –
4. უყურებიათ (მათ მისთვის) –

» **თავი 7.**

თავაზიანი ფორმები

ბატონი დავითი	ქალბატონი მარიამი	ქალბატონი ელენე
ბატონმა დავითმა	ქალბატონმა მარიამმა	ქალბატონმა ელენემ
ბატონ დავითს	ქალბატონ მარიამს	ქალბატონ ელენეს
ბატონი დავითის	ქალბატონი მარიამის	ქალბატონი ელენეს
ბატონი დავითით	ქალბატონი მარიამით	ქალბატონი ელენეთი
ბატონ დავითად	ქალბატონ მარიამად	ქალბატონ ელენედ
ბატონო დავით	ქალბატონო მარიამ	ქალბატონო ელენე

ზმნის მრავლობითი რიცხვის ფორმა (ძირითადად ზმნის მეორე პირის ფორმა) = თავაზიანი მიმართვის ფორმა		
ვარ – გახლავართ ხარ – ბრძანდებით არის – ბრძანდება არიან – ბრძანდებიან	ამბობ – ბრძანებთ თქვი – ბრძანეთ გეტყვი – მოგახსენებთ	მოდი – მობრძანდით მოვალ – გეახლებით
ჭამე – მიირთვით ვჭამე – გეახელით	მოგეცი – მოგართვით მოგცემ – მოგართმევთ	დაჯექი – დაბრძანდით ადექი – აბრძანდით
აიღე – ინებეთ მომეცი – მიბოძეთ	რა გინდა – რა გნებავთ? / რას ინებებთ?	თუ შეიძლება...

(A1) სპარჯიშო 3. დააჯგუფე ჩვეულებრივი და თავაზიანი ფორმები;

დაბრძანდი, ამბობს, ბრძანდებოდა, დაჯდა, თქვა, ჭამდა, იყო, გნებავთ, მიირთმევდა, მოდი, დაჯექი, ბრძანებს, ბრძანა, გინდათ, მობრძანდი, დაბრძანდა, ვჭამე, გეახელით.

ჩვეულებრივი ფორმები	თავაზიანი ფორმები

(A1) სპარჯიშო 4. მიუწერე თავაზიანი ფორმები:

ნიმუში: ხარ – ბრძანდებით

- ვარ –
- ამბობს –
- გეტყვი –
- ჭამე –
- დაჯექი –
- ვჭამე –
- აიღე –
- მოვალ –
- თქვი –
- არიან –

(A1) სავარჯიშო 5. დაუკავშირე წინადადების ნაწილები ერთმანეთს:

ბატონი დავითი	ელოდება ამ რიგში ყველა.
ბატონმა დავითმა	ხვალ გელოდებით ჩვენთან ოფისში.
ბატონ დავითს	ამ უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულია.
ბატონი დავითის	შემობრძანებას ველოდებით.
ბატონო დავით,	ამაყობს ჩვენი უნივერსიტეტი.
ბატონი დავითით	ბრძანა, ხვალ კონფერენცია იქნებაო.

(A1) სავარჯიშო 6. შეცვალე თავაზიანი ფორმით:

1. რა თქვი, ვინ ხარ?
2. თქვენი მეგობარი ახლა სად არის?
3. როგორ ხარ?
4. მე ვარ მასწავლებელი
5. ეს ქალბატონი ქეთევანია
6. ესენი ჩვენი უხუცესები არიან
7. მე თქვენი ექიმი ვარ

(A1) სავარჯიშო 7. ჩასვი ბეჭდები „ქალბატონი ელენე“ საჭირო ფორმით:

1. საინტერესო იყო მიერ მომზადებული პრეზენტაცია.
2. ხვალ სტუმრად გვეწვევა
3. ყველა ველოდებით
4. ხვალ რომელ საათზე შედგება ჩვენი შეხვედრა,
5. მოიწვია შეხვედრაზე ყოფილი სტუდენტები.

(A1) სავარჯიშო 8. აირჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

ხარ / ბრძანდებით

1. გამარჯობა, ნინო! როგორ ?
2. ქალბატონო თამარ, როგორ ?

ჭამე / მიირთვით

1. ბატონო ნოდარ, ხაჭაპური.
2. გიორგი, ეს ხინკალი, ძალიან გემრიელია.

აიღე / ინებეთ

1. ნინო, შენი კაბა!
2. ქალბატონო ანა, თქვენი ჩაი!

მოდი / მობრძანდით

1. ბატონო თამაზ, ორი კვირის შემდეგ ჩვენთან.
2. თავო, აუცილებლად ხვალ ჩემთან.

მოგეცი / მოგართვით

1. ქალბატონო ნინო, გუშინ უკვე ჩემი სადიპლომო თემა.
2. ნანა, უკვე შენი წიგნი.

(A1) სავარჯიშო 9. მიუწერე ჩვეულებრივ ფორმას თავაზიანი ფორმა და პირიქით

ხარ	ბრძანდებით
	მობრძანდით
ვარ	
არის	
	დაბრძანდით
	მიირთვით
შემოვიდა	
მომეცი	
	გეახლებით
მოვალ	
მოგცე	
	ბრძანეთ
გეტყვი	
	რას ბრძანებთ?

(A1) სავარჯიშო 10. ჩასვი თავაზიანი ფორმები:

1. როგორ ბატონი ზურაბი? (არის / ბრძანდება)
2. თქვენ ამ სახლის პატრონი? თუ შეიძლება, თქვენი პირადობის მოწმობა გვაჩვენეთ! (ხარ / ბრძანდებით)
3. თქვენ შემდეგი? თქვენ შემდეგ ვიქნები! (ხარ / ბრძანდებით)
4. დღეს ჩვენ გვერდით თავად წიგნის ავტორი და დიდი სიყვარულით ვთხოვთ მას სცენაზე! (ბრძანდება / არის)
5. ძვირფასო მსმენელებო, მე ერთ-ერთი იმ ადამიანთაგანი, ვისაც პირადად უნახავს ომის საშინელი დღეები. (ვარ / გახლავართ)
6. დიახ, ჩემო ძვირფასო მკითხველო, არცთუ ისე ახალგაზრდა (ვარ / გახლავართ)

(A1) სავარჯიშო 11. დააკავშირა ისე, რომ მიიღო თავაზიანობის გამომხატველი ფრაზები:

თუ შეიძლება	აი, ამ ოთახში
შემობრძანდით	გეახელით
აი, მიირთვით	მომაწოდეთ სამარილე
რას	მოგახსენოთ
გმადლობთ, უკვე	ცხელი ყავა
ახლავე შემიძლია	ბრძანეთ და მე მერე მოგახსენებთ
ჯერ თქვენ	ინებებთ?

(A1) სავარჯიშო 12. მიუწერა კი / არა იმის მიხედვით, გამოყენებულია თუ არა თავაზიანი ფორმა:

ნიმუში: აქ ბრძანდება ჩვენთვის უაღრესად საპატივცემულო პიროვნება. **კი**
ჩვენთან სტუმრად არის დედას ბიძაშვილი. **არა**

1. მესამე თქვენ ბრძანდებით! დაგიძახებთ და აი, იმ კარში შებრძანდებით.
2. იმხანად ქალაქში სტუმრად ბრძანდებოდა გუბერნატორი.
3. დათო აქ არის? დალაპარაკება მინდა!
4. ვერ მეტყვით, სად არის ექიმი?
5. როგორც მითხრეს, თქვენ ბრძანდებით ჩემი შვილის მასწავლებელი.
6. როგორ ბრძანდებით, გურამ მასწავლებელი?
7. ქალბატონი თამარიც აქ ბრძანდება?

(A1/A2) სავარჯიშო 13. კონტექსტის მიხედვით ჩანარე საჭირო ფორმა

ნიმუში: როგორ არიან შენი მშობლები, ნანა? **არიან / ბრძანდებიან**

1. როგორ _____, ქალბატონო ელენე? **(ხარ / ბრძანდებით)**
2. აქ _____, მაია! **(დაჯექი / დაბრძანდით)**
3. თუ შეიძლება, _____, ბატონო შოთა! **(შემოდი / შემობრძანდით)**
4. ნინი, ეს იმერული ხაჭაპური გემრიელია, _____! **(ჭამე / მიირთვი)**
5. შეიძლება, ხვალ გნახოთ და _____ ჩვენი ნამუშევარი?
(მოგცეთ / მოგართვათ)
6. _____, თამარ, საინტერესოდ საუბრობ! **(რას ამბობ / რას ბრძანებ)**
7. სულ მართაღს _____, ჩემო ბატონო! **(გეუბნები / მოგახსენებ)**
8. მობრძანდით, თქვენი ქირიმე, აგერ აქ _____! **(დაჯექი / დაბრძანდით)**
9. მოგესალმებით! მე _____ ამ უნივერსიტეტის კურსდამთავრებული.
(ვარ / გახლავართ)
10. ბატონმა გიგამ ბრძანა, ხვალ _____. **(მოვალ / გეახლებით)**

(A1/A2) სავარჯიშო 14. წინა სავარჯიშოში მოცემული წინადადებები შეცვალე საპირისპირო ფორმით ნიმუშის მიხედვით

ნიმუში: როგონ არიან შენი მშობლები, ნანა?
როგორ ბრძანდებიან თქვენი მშობლები, ქალბატონო ნანა?

(A2) სავარჯიშო 15. დიალოგი შეცვალე ისე, რომ ზმნები თავაზიან ფორმაში ჩასვა:

- გამარჯობა, როგორ ხარ?
- კარგად, შენ როგორ ხარ?
- არამიშავს... დედა ხომ კარგად არის?
- მადლობა, კი. ჯერჯერობით ყველაფერი კარგადაა.
- მიხარია... მამა? აქ ხომ არაა ლევან ბიძია?
- კი, აი, იმ მაგიდასთან ზის. შეგიძლია, ნახო, ძალიან გაუხარდება.
- რას ამბობ! მადლობა! ახლავე მივალ.
- მანამდე აი, ყავა, აიღე!
- დიდი მადლობა! ყავას სიამოვნებით დავლევ!

(A2) სავარჯიშო 17. შეარჩიეთ ზმნის სწორი ფორმა:

1. თუ შეიძლება ეს წიგნი (მომაწოდოთ / მომაწოდეთ)
2. შეგიძლიათ, ეს წიგნი ? (მომაწოდოთ / მომაწოდეთ)
3. შეგიძლიათ, ორი დღის შემდეგ ? (მოხვიდეთ / მობრძანდეთ)
4. შეიძლება, დღეის ნაცვლად ხვალ ? (მოვიდე / გეახლოთ)
5. თუ შეიძლება,, როდის აპირებთ პროექტის დამთავრებას?
(მითხარით / მითხრათ)
6. შეგიძლიათ,, რომელი ავტობუსი მიდის საბურთალოზე?
(მითხარით / მითხრათ)
7. თუ შეიძლება თქვენი საქალაქო. (მიბოძოთ / მიბოძეთ)
8. შეიძლება, ქალბატონი აქ ? (დაჯდეს / დაბრძანდეს)
9. თუ შეიძლება ჩემს აზრსაც (მოგახსენოთ / მოგახსენებთ)
10. შეიძლება, ჩემი აზრიც ამ საკითხის შესახებ?
(მოგახსენოთ / მოგახსენებთ)

(A2) სავარჯიშო 18.

**შეარჩიე და ჩასვი საჭირო სიტყვა გამოთოვებულ ადგილას
დიალოგში და ისე წაიკითხე**

წაბრდნით, დაბრდნით, ბრძანდებით, გახლდით, გეახელით, მიირთმევენ,
ხართ, ბრძანეთ, ბრძანდებიან, ბრძანდებით, მოგართმევთ, ვარ,
ბრძანებთ, მოგვახსენეთ, ინებეთ

- უკაცრავად, გენაცვალე!
- გისმენთ ბატონო.
- სასტუმროს ადმინისტრატორი თქვენ
- დიახ, თქვენ ვინ
- მე პროფესორი გიორგი შარაშიძე
- გასაგებია. სასტუმროს დირექტორმა მითხრა თქვენი ჩამობრძანების შესახებ.
როგორ ?
- გმადლობთ. კარგად თავად როგორ ქალბატონო?
- არამიშავს. გმადლობთ. რით შემოიძლია გემსახუროთ?
- წუხელ დავბინავდი თქვენთან და რამდენიმე პრეტენზია მაქვს ნომერთან, კვე-
ბასთან და მომსახურებასთან დაკავშირებით.
- , გისმენთ.
- ნომერი რომ დავჯავშნე, მაშინ შევთანხმდით, რომ დიეტურ მენიუს შემოგდგენ-
დით. ვახშამი კი ცხიმოვანი, მლაშე და უგემური იყო.
- რას ! ჩვენ საუკეთესო მზარეულები გვყავს! თქვენ კონფერენცი-
აზე დასწრება გნებავთ, არა? აქ სხვა პროფესორებიც და ისინიც
განსხვავებული მენიუთი საკვებს.
- ქალბატონო, ვახშამი და არაფერს ვაჭარბებ.
- რომელ მაგიდასთან გუშინ საღამოს და რა მიირთვით კონკრეტუ-
ლად?
- მეორე სართულზე , 22 მაგიდასთან
- თქვენი მენიუ არ მოითხოვეთ?
- არა, უნდა მომეთხოვა?
- დიახ. ნომერთან დაკავშირებით რა პრობლემა გაქვთ, ისიც
- ქუჩის მხარეა და როცა ფანჯარას ვაღებ, ხმაური შემოდის.
- თუ გნებავთ ნომერს გამოგიცვლით.
- დიახ. თუ შეიძლება.
- მე-14 ნომერს გთავაზობთ პირველ სართულზე. აი, გასაღები. რამ-
დენიმე წუთი აქ და ნომერს გაგიმზადებენ.
- ორი დღის საფასურს აიღეთ თანხა.
- დიდი მადლობა. ნომერი მზადაა.

(A2) სავარჯიშო 19.

ა) შეარჩიე სწორი ფორმა და ჩაწერე დიალოგში:

- დილამშვიდობისა, მანანა!
(ქალბატონი / ქალბატონ / ქალბატონო)
- ოჰ, შენ ხარ, გიორგი?! გამარჯობა!
- როგორ, ქალბატონო მანანა? (ხარ / ბრძანდები / ბრძანდებით)
- გმადლობ, კარგად. შენ?
- გმადლობთ, მეც არა მიშავს., წაგიყვანთ, სად ?
(დაჯექი / დაბრძანდი / დაბრძანდით) / (მიდიხარ / მიბრძანდები / მიბრძანდებით)
- დიდი მადლობა, გიორგი. სკოლაში მივდივარ. მეჩქარება და არ გეტყვი უარს.
- სკოლა მომენატრა. როგორ ჩვენი მასწავლებლები?
(არიან / ბრძანდებიან)
- ყველანი კარგად არიან, შრომობენ. შენ შესახებ მომიყევი, მაინტერესებს.
- მე სამედიცინო ინსტიტუტი დავამთავრე. კარდიოლოგი,
კარდიოლოგიურ კლინიკაში ვმუშაობ. (ვარ / გახლავარ / გახლავართ)
- ძალიან მიხარია, მე ყოველთვის მჯეროდა შენი. კარგი იქნება, თუ სავიზიტო ბარათს მომცემ.
- აუცილებლად! აი,, (აიღეთ / ინებე / ინებეთ) როცა
დაგჭირდებათ, მაშინ (მოდით / მობრძანდი / მობრძანდით)
- დიდი მადლობა, ჩემო კარგო!
- მადლობა თქვენ განუული შრომისთვის! კარგად,
მანანა მასწავლებელო! (იყავით / ბრძანდებოდეთ / ბრძანდებოდეთ)
- ნახვამდის, გიორგი!

(A2) სავარჯიშო 21. წინადადებაში ჩასვი შესაბამისი ზმნა:**ხარ / ბრძანდები**

1. გამარჯობა გიორგი. როგორ

გნებავთ / გინდათ

2. აქ რა, მისამართი შეგეშალა?

აიღე / იწებეთ

3. აი, თქვენი ხაჭაპური და წვენი

ჭამე / მიირთვით

4. ძვირფასო სტუმრებო, გემრიელად!

მიირთვით / ჭამეთ

5. ბავშვებო, თქვენთვის ძალიან გემრიელი ნამცხვარი მოგამზადე, მოდით,
......

გეახელით / ვჭამე

6. – სადილზე დაგვეწვიეთ.
– გმადლობთ, ნუღარ შეწუხდებით, უკვე

დაჯექი / დაბრძანდით

7. აი, შენი მაგიდა, აქ

მოგცემ / მოგართმევთ

8. თქვენი წერილია. აქ დაგველოდეთ და ახლავე

ბრძანებთ / ამბობ

9. – რას ბატონო გივი, რა შეწუხებაა!

გეტყვი / მოგახსენებთ

10. მომისმინეთ და ახლავე დაწვრილებით ყველაფერს,
ქალბატონო თინა.

**(A2) საპარჯიშო 22. შეცვალე წინადადებაში საზგასმული ზმნები
ჩვეულებრივი ფორმებით**

1. უკაცრავად, ვინ ბრძანდებით და რა გნებავთ?
.....
2. ფეხზე აბრძანდით და ბრძანეთ რა პრეტენზია გაქვთ სასამართლოს მიმართ.
.....
3. აი, სამი კილო მარწყვი, ინებეთ.
.....
4. შარვალი 70 ლარი ღირს, ინებეთ თქვენი ხურდა, 30 ლარი.
.....
5. ნება მიბოძეთ, ყველაფერი აგიხსნათ, სინამდვილეში ისე არ მომხდარა,
როგორც მამათქვენი ბრძანებს.
.....
6. მოახსენეთ სასამართლოს, რა იცით ამ ფაქტის შესახებ.
.....
7. ამ ყველაფერს ბატონი დავითი საკუთარი თვალით ხედავდა და ის ახლა
სამართლეს ბრძანებს.
.....
8. თუ შეიძლება, მომისმინეთ, ცოტა დროს წაგართმევთ!
.....
9. არა, არ მინდა დესერტი და ჩაი, უკვე გეახელით.
.....
10. დედათქვენი და მამათქვენი როგორ ბრძანდებიან?
.....

**(A2) სავარჯიშო 23. დიალოგში ჩვეულებრივი ფორმები შეცვალე
თავაზიანი ფორმებით და გადაწერე:**

- გამარჯობა. თავისუფალი მაგიდა გაქვთ?
- დიახ, აი, აქეთ მოდით, ეს ორი მაგიდა თავისუფალია, სადაც გინდათ, დასხედით.
- მადლობა, სამ ადამიანზე გვინდა შეკვეთა.
- აგერ, აიღეთ მენიუ და მოიფიქრეთ, რას შეუკვეთავთ.
- შეგიძლიათ, მოგვითანოთ კიტრის და პომიდვრის სალათა, ხილის წვენი, შემწვარი კარტოფილი და ორი იმერული ხაჭაპური?
- დიახ, 20 წუთში ყველაფერს მოგიტანთ.
- ხილის წვენიც არ დაგავიწყდეთ.
- არა, რას ამბობთ! წვენს ახლავე მოგიტანთ. თქვენი ორი მეგობარი აქ არის თუ მერე მოვლენ?
- 10 წუთში მოვლენ, ვიდრე თქვენ მოამზადებთ.
- აი, თქვენი შეკვეთა. გემრიელად შეჭამეთ.
- თქვენ რატომ არაფერს ჭამთ? სხვა რამე ხომ არ მოგიტანოთ?
- როგორ არა, უკვე გეახელით, თუმცა სალათას კიდევ შევჭამდი.
- მოგიტანთ ახლავე.
- შეგიძლიათ, აქეთ მოხვიდეთ? თანხას მოგცემთ.
- კიდევ ხომ არაფერი გინდათ?
- არა გმადლობთ. უკვე ვჭამეთ და ძალიან გემრიელი იყო ყველაფერი. სხვა დროსაც გესტუმრებით.
- ნებისმიერ დროს მოდით და თქვენს სამსახურში გვიგულეთ.
- დიდი მადლობა.
- აი, აიღეთ თქვენი ხურდა.
- ნახვამდის.
- ნახვამდის.

(A2) სავარჯიშო 24. შეადგინე ორი დიალოგი. ერთში გამოიყენე ჩვეულებრივი ფორმები, მეორეში – თავაზიანი ფორმები:

1. დიალოგი მეგობართან ქუჩაში

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. დიალოგი მასწავლებელთან სკოლაში

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(A2) სავარჯიშო 25. წინადადებაში შესაბამისი ბრუნვის ფორმით ჩაწერე „ქალბატონი ქეთევანი“

წიგნში: დღეს ჩვენმა სტუმარმა, ქალბატონმა ქეთევანმა, საინტერესო ისტორია გვიაშუბო.

1. ამ საღამოს კონფერენციაზე სიტყვით გამოვა.
2. მეუღლე და სამი შვილი ჰყავს.
3. სამსახურში მუშაობით ძალიან კმაყოფილები არიან.
4. გუშინ ბავშვები მუზეუმში წაიყვანა.
5. აქციის მონაწილეებს გაგვეცნო.
6. – , მოხსენებას თქვენ წაიკითხავთ თუ თქვენი თანაშემწე?
7. და მისი მიღწევებით ძალიან ამაყობენ კოლეგები.

(A2) სავარჯიშო 26. წინადადებაში თავაზიანი ფორმები შეცვალე ჩვეულებრივი ფორმებით და პირიქით:

წიმუში: სად მიდიხარ, ნინო? – სად მიბრძანდებით, ქალბატონო ნინო?
ქალბატონო ლილი, თქვენ აქ დაბრძანდით – ლილი, შენ აქ დაჯექი.

1. – სად მიდის ნანა?
2. – ბატონი გიორგი შეხვედრაზე ბრძანდება.
3. – ქალბატონო ნინო, იმ ოთახში შებრძანდით.
4. – ხვალ კონსულტაციაზე ათ საათზე მოვალ.
5. – მომეცი შენი პირადობის მოწმობა!
6. – ინებეთ თქვენი პასპორტი!
7. – თქვი, ყურადღებით გისმენ!
8. – რა გნებავთ, რით დაგეხმაროთ?
9. – ხვალ გეტყვი ჩემს მოსაზრებას.
10. – როგორ ხარ, მარიამ?

(A2) სავარჯიშო 27. დიალოგი შეცვალე ისე, რომ მოსაუბრეებმა ერთმანეთს თავაზიანი ფორმებით მიმართონ:

- გამარჯობა, სოფო, როგორ გამიხარდა შენი ნახვა, როგორ ხარ?
- კარგად, მერაბ, შენ როგორ ხარ?
- მეც კარგად. საიდან მოდიხარ, აქ რა გინდა?
- მკერავთან ვიყავი აქვე ახლოს. მერაბ, დედაშენი როგორაა, ხომ არის მხნედ?
- კი, კი, კარგად არის. იქნებ მოხვიდე ამ დღეებში ჩვენთან, ძალიან გაუხარდება შენი ნახვა.
- აუცილებლად მოვალ, ძალიან მომენატრა ციალა დეიდა.
- კარგი. უი, რომ მოხვალ, შენს სათვალესაც მოგცემ, ადრე დაგრჩა ჩვენთან.
- მართლა? არ მახსოვდა, სად დამრჩა, მე მეგონა, დავკარგე...
- კარგი, გელოდები. დედასაც ვეტყვი, რომ მოხვალ.
- კარგი... ნახვამდის, მერაბ! შეხვედრამდე.
- ნახვამდის, სოფო, გელოდები.

(A2) სავარჯიშო 28. ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები ჩანარა თავაზიანი ფორმით:

.....(ჯემალ), მე(ვარ) მეათე კლასის მოსწავლის, ლეილა გულიევას მშობელი.(გეტყვით), რომ ლეილამ გაიმარჯვა საერთაშორისო კონკურსში და კვირის ბოლოს ლონდონში მიემგზავრება. რადგან გამგზავრებისთვის სკოლის დახასიათება და თქვენი ხელმოწერაა საჭირო, ხვალ სკოლაში(მოვალ). ვიცი, რომ ძალიან დაკავებული(ხარ), მაგრამ დიდ დროს არ წაგართმევთ, დახასიათებისთვის საჭირო ფორმას, რომელიც საკონკურსო ორგანიზაციამ მოგვანოდა, მე თვითონ(მოგცემ).

წინასწარ გიხდით მადლობას და იმედი მაქვს, რომ ლეილას გაცილების საღამოზე აუცილებლად(მოხვალ).

პატივისცემით, ჰასან გულიევი.

(A2) სავარჯიშო 29. შეარჩიე და ჩანარა წინადადების შესაფერისი ფორმა:

1. ბატონო ირაკლი, თქვენ სად? (მიდიხარ / მიბრძანდებით)
2. თუ მომისმენ, ახლავე, რაც მოხდა. (გეტყვი / მოგახსენებთ)
3. როგორ, პატივცემულო ვახტანგ? (ხარ / ბრძანდებით)
4. ხვალ საღამოს, ქალბატონო თამარ. (მოვალ / გეახლებით)
5. ახლავე შენს წიგნს, დამელოდე. (მოგცემ / მოგართმევ)
6. როგორ, დედა? (ხარ / ბრძანდებით)
7. გისმენთ, ბატონო, რა (გინდა / გნებავთ)
8. შვილო, ნამცხვარი ძალიან გემრიელია. (ჭამე / მიირთვი)
9. გმადლობთ, არ შეწუხდეთ, დილით, არ მშია. (ვჭამე / გეახელით)
10. არა, ბატონო ლევან, მე ექიმი არ (ვარ / გახლავართ)

(A2) სავარჯიშო 30. დაწერე მოცემული წინადადებები თავაზიანი ფორმით:**ნიმუში:** ეს კაცი ექიმი არის. / ეს კაცი ექიმი ბრძანდება.

1. აი , აილე, შენი ნივთი.
2. რა მოგიტანო, რას შეჭამ?
3. ხატაპურს შევმჭამ.
4. მე გითხარი ჩემი პრობლემის შესახებ.
5. ვახტანგ, შენ აქ დაჯექი.
6. რომელი წიგნი გინდა?
7. თუ შეიძლება, ეს პალტო მომეცი.
8. ისინი პროფესორ-მასწავლებლები არიან.
9. რასამბობ?! ნუთუ ესმართალია?!
10. შენ სად მიდიხარ, ლევან?

(A2) სავარჯიშო 31. ფრაზილებში მოცემული სიტყვების ნაცვლად ჩაწერე თავაზიანი ფორმები:

1. კონფერენციაზე (მერაბმა) საინტერესო მოხსენება წარმოადგინა.
2. სტუდენტი დიდხანს ელოდა (სოფიოს).
3. მანანამ (ელენედ) მოაჩვენა ყველას თავი.
4. მანუჩარი დიდ ხანს ამაყობდა დედით, (ნანულით).
5. (ლუსინე) ჩვენი ბიბლიოთეკის ღვანლმოსილი თანამშრომელია.
6. – არტურ, თქვენ რომელი წლიდან მუშაობთ ამ კომპანიაში?

(A2) სავარჯიშო 32. დააკვირდი ცხრილში მოცემულ ბრუნებას. ქვემოთ მოცემული სახელები წარიღე ცხრილში გადაანაწილე ბრუნების მიხედვით:

სახელობითი	ბატონი დავითი	ქალბატონი ელენე
მოთხრობითი	ბატონმა დავითმა	ქალბატონმა ელენემ
მიცემითი	ბატონ დავითს	ქალბატონ ელენეს
ნათესაობითი	ბატონი დავითის	ქალბატონი ელენეს
მოქმედებითი	ბატონი დავითით	ქალბატონი ელენეთი
ვითარებითი	ბატონ დავითად	ქალბატონ ელენედ
წოდებითი	ბატონო დავით	ქალბატონო ელენე

ნუგზარი, ეკატერინე, ლალი, ქეთევანი, მანუჩარი, ერეკლე, ლალი, გიორგი, მანანა, ბაჩანა, კონსტანტინე, ხათუნა, იაკობი, ილია, შოთა, აკაკი, ვახტანგი, სიმონი, დათო, ირაკლი, ნესტანი, თამარი, ლამარა, მაკა, დარი, ალექსანდრე, ლუკა, ნინო, ეთერი, ანა, ნოდარი, ელდარი, ივანე, ვანო...

დავითის მსგავსი	ელენეს მსგავსი

(A2) სავარჯიშო 33. დააკვირდი შევსებულ ცხრილს. შემდეგ წაიკითხე ტექსტი და საზგასმული ფრაზები (სიტყვები) გადაანანილე ცარიელ ცხრილში:

ზმნის მრავლობითი რიცხვის ფორმა (ძირითადად ზმნის მეორე პირის ფორმა) = თავაზიანი მიმართვის ფორმა		
ვარ – გახლავართ ხარ – ბრძანდებით არის – ბრძანდება არიან – ბრძანდებიან	ამბობ – ბრძანებით თქვი – ბრძანეთ გეტყვი – მოგახსენებთ	მოდით – მობრძანდით მოვალ – გეახლებით
ჭამე – მიირთვით ვჭამე – გეახელით	მოგეცი – მოგართვით მოგცემ – მოგართმევთ	დაჯექი – დაბრძანდით ადექი – აბრძანდით
აილე – ინებეთ მომეცი – მიბოძეთ	რა გინდა – რა გნებავთ? / რას ინებებთ?	თუ შეიძლება...

მასპინძლებმა სუფრა შუა ეზოში გაშალეს და სტუმრები მიიპატიჟეს.

– **აქეთ მობრძანდით**, ქალბატონებო და ბატონებო! **ჩრდილში დაბრძანდით**, – ამბობდა ოჯახის უფროსი.

სტუმრები დასხდნენ და ჩუმი საუბარი დაიწყეს. მალე სახლიდან ორი **გოგონა გამოვიდა** და სტუმრებს ცივი **კერძები მიართვა**.

– ჯერ ცივი **კერძები მიირთვით**, ძვირფასო სტუმრებო... მალე კი ცხელ **ხაჭაპურებს მოგართმევთ**.

სტუმრები ღიმილით მიირთმევდნენ გულუხვი მასპინძლის მიერ სუფრაზე დალაგებულ კერძებს.

– მართლაც საოცარი მზარეულები არიან ამ მხარეში, უკვე ორი ულუფა **ფხალი გეახელით** და **აღფრთოვანებული გახლავართ**, – ამბობდა ერთი ქალბატონი.

– თქვენ მანანას ხაჭაპურები უნდა ნახოთ, **მალე მოიტანენ**, ალბათ, – უპასუხა მეორემ და მჭადის მიწოდება სთხოვა, – თუ არ შენუხდებით, **მჭადი მომანოდე**...

– **ინებეთ, გენაცვალე!** – მჭადის თეფში აიღო პირველმა ქალბატონმა და მეორეს მიანოდა.

თავაზიანი ფორმები	ჩვეულებრივი ფორმები

(A2) სავარჯიშო 34. დიალოგი ჩაწერე თავაზიანი ფორმით და წაიკითხე:

- გამარჯობა, მანანა, რა სასიამოვნოა შენი ნახვა, როგორ ხარ?
.....
- გამარჯობა, ნოდარ, დიდი მადლობა! კარგად ვარ, შენც ხომ კარგად ხარ?
.....
- კი, კი, დედაშენი როგორ არის, რამდენი ხანია არ მინახავს?
.....
- დიდი მადლობა, კარგადაა. თქვენ როგორ ხართ ოჯახში, მამაშენი ჩამოვიდა ამერიკიდან?
.....
- არა, ჯერ არ ჩამოსულა, მომავალ თვეში ველოდებით და, რომ ჩამოვა, აუცილებლად მოვალთ თქვენთან.
.....
- ძალიან გაგვიხარდება. კარგად იყავი, ნოდარ!
.....
- კარგად იყავი, მანანა. მომავალ შეხვედრამდე!
.....

(A2) სავარჯიშო 35. გადააკეთე მოცემული წინადადებები თავაზიან ფორმებად და ისე გადაწერე:

1. – როდის გამოთქვით თქვენი მოსაზრება ამ საკითხის შესახებ?
.....
2. ახლავე გეტყვით, რასაც ვფიქრობ თქვენი გადაწყვეტილების შესახებ.
.....
3. ხვალ მოვალ და ჩემს ლექსებს წაგიკითხავთ.
.....
4. ძალიან გამიხარდება, თუ მოხვალთ.
.....

(A2) სავარჯიშო 36. საზგასმული ადგილები შეცვალე თავაზიანი ფორმებით და ისე გადაწერე წერილი:

გამარჯობა, ჩემო ლაშა!

დიდი ხანია, რაც აღარ ჩამოსულხართ და არ მინახავხართ. კარგი იქნება, თუ კიდევ მოვახერხებთ შეხვედრას და გავაგრძელებთ ძველებურ საუბრებს. გახსოვთ, როგორი გემრიელი ხაჭაპურები მოგვითანა დედათქვენმა? ისეთი გემრიელი იყო, სამი ნაჭერი შევჭამე.

როცა ჩამოხვალთ, დილაობით თქვენთან მოვალ და მე ჩემი ბალის საუკეთესო ხილს მოგიტანთ ხოლმე. მერე დავსხდეთ და მე ჩემს საყვარელ მსხლებს შევჭამ, თქვენ კი თქვენი საყვარელი ვაშლები შეჭამეთ ხოლმე.

(A2) სავარჯიშო 37. შეადგინე მცირე ტექსტი (წერილი ან დიალოგი), რომელშიც გამოიყენებ თავაზიან ფორმებს:

(A2) სავარჯიშო 38.

ა) დაუკავშირე ერთმანეთს

ქალბატონი	თამარ
ქალბატონმა	თამარი
ქალბატონ	თამარის
ქალბატონო	თამარს
	თამარმა
	თამარით

ბ) მიღებულ კონსტრუქციებზე ააგე წინადადებები

(A2) სავარჯიშო 39. ჩასვი თავაზიანი ფორმები სწორად:

1. გუშინ სტუმრად დაგვპატიჟა. (ქალბატონი მარიამი)
2., როგორ ბრძანდებით? (ბატონო დავით)
3. ლიკა დაინტერესდა ლექციებით. (ქალბატონი ლალი)
4. ეს ქალი გამეცნო. (ქალბატონი ელენე)
5. გიორგი კარგად იცნობს (ბატონი თემური)
6. ხვალ ჩვენთან მოვა. (ბატონი ნოდარი)
7. აღფრთოვანებული ვარ. (ქალბატონი ნანა)
8. ძალიან საინტერესო ლექცია ჰქონდა. (ბატონი ოთარი)
9., ჩვენთან როდის მოხვალთ? (ქალბატონო ია)
10. უკვე მეორე წიგნი გამოსცა. (ბატონი ლევანი)

(A2) სავარჯიშო 40. საზგასმული სიტყვა შეცვალე თავაზიანი ფორმით:

1. მე უკვე ათი წელია მასწავლებელი ვარ.
2. ქალბატონო მერი, ჭამე ხაჭაპური.
3. აი, აიღე თქვენი ხურდა, ორი ლარი.
4. დანარჩენ თანხას ხვალ მოგცემ.
5. თქვენი მშობლები როგორ არიან?
6. ჩემს სათქმელს სხვა დროს გეტყვი.
7. გუშინ აჭარული ხაჭაპური ვჭამე.
8. ხვალ აუცილებლად მოდი თათიასთან.
9. ადექი და აქ დაჯექი.
10. ბატონო დავით, როგორ ხარ?

(A2) სავარჯიშო 41. მოცემული თავაზიანი ფორმები ჩასვი ტექსტში:

მიბოძეთ, ბრძანდებიან, მობრძანდით, ბატონო ამირან,
ბრძანდებით, მოგეხსენებათ.

გამარჯობა, !

როგორ ? როგორ თქვენი მშობლები? ,
რომ ამა წლის 15 მარტს გაიმართება ჩემი წიგნის პრეზენტაცია. ნება ,
დაგპატიჟოთ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის I კორპუსის
სააქტო დარბაზში.

(A2) სავარჯიშო 42. მოცემული თავაზიანი ფორმების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

ქალბატონო მერი, გახლავართ, დაბრძანდით, ბრძანდებით, მიბოძეთ, ბრძანეთ,
გეახლებით, ინებეთ, მოგართმევთ, მიირთვით.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(A2) საპარჯიშო 43. მაკას წერილი გადაწერე თავაზიანი ფორმით:

გამარჯობა, მაკა! როგორ ხარ? როგორ არიან შენი მშობლები?

მივიღე შენი წერილი და ძალიან გამიხარდა. მე კარგად ვარ. ჩემი ოჯახიც კარგადაა. მოგიკითხეს მათ. ჩვენ ერთი კვირის წინ ვიყავით ექსკურსიაზე კახეთში. დავათვალიერეთ კახეთის ისტორიული ადგილები. დავაგემოვნეთ კახური კერძები.

როგორც გავიგე, მარტის ბოლოს უნდა წახვიდეთ ექსკურსიაზე კახეთში. გირჩევ, წახვიდე წინანდალში და დაათვალიერო ალექსანდრე ჭავჭავაძის სახლ-მუზეუმი. თელავში ნახე ერეკლე მეორის სახლ-მუზეუმი. აუცილებლად წამე კახური კერძები. დაჯექი თელავის ძველ ბაღში, გაისეირნე ღამის თელავში.

მე მოგცემ კახეთის ისტორიულ რუკას და დაგეხმარება მარშრუტის სწორად დაგეგმვაში. ექსკურსიის შემდეგ გამიზიარე შთაბეჭდილებები.

კარგად იყავი, მაკა! მომიკითხე შენი ოჯახი

შენი თამარი.

მოგესალმებით, ქალბატონო მაკა!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(A2) სავარჯიშო 44. ჩანერა გამოთოვებული სიძუვაბი სიძუვატა ბლოკიდან (ორი სიძუვა ზადმეტი):

მოგართმევთ; გეახლებით; მოგახსენებთ; გთხოვთ;

მობრძანდეთ; მობრძანდით;

სსიპ-_____ სკოლის ადმინისტრაციას

ამავე სკოლის პედაგოგის

განცხადება

_____, რომ 2021 წლის 20 მარტს 5 საათზე სკოლის სსიპ-_____

სკოლის სააქტო დარბაზში ჩატარდება მოსწავლეთა კონფერენცია თემაზე: „ძალა-
დობა სკოლაში და მისი პრევენცია“.

_____, _____!

კონფერენციის დაწყებამდე _____ კონფერენციის დღის წესრიგს;

პატივისცემით, კონფერენციის ორგანიზატორები.

(A2) სავარჯიშო 45. შეავსე დიალოგში გამოთოვებული ადგილები

- მოგესალმებით, შეიძლება, შემოვიდე?
- რა თქმა უნდა, _____! კეთილი იყოს თქვენი _____!
- გმადლობთ!
- აქ _____ უფრო კომფორტულად იქნებით, ეკრანი უკეთ ჩანს. ჩაის
_____ თუ ყავას?
- ჩაის _____, თუ შეიძლება!
- ნამცხვარს _____?
- გმადლობთ, არ შეწუხდეთ, უკვე _____.
- შეხვედრას დავიწყებთ 20 წუთში, _____ დღის წესრიგი?
- დიახ, თუ არ შეწუხდებით! გმადლობთ!
- აი, _____ შეხვედრის დღის წესრიგი.
- გმადლობ!
- არაფრის!

(A2) სავარჯიშო 46. შეცვალე თავაზიანი ფრაზები ჩვეულებრივი ფორმებით:

1. ქალბატონო, მიირთვით ეს კერძი!
2. აქ დაბრძანდით, ბატონო გურამ.
3. როგორ ბრძანდება მამათქვენი?
4. გმადლობთ, უკვე გეახელით.
5. მე გახლავართ სკოლის დირექტორი.
6. დიახ, გუშინ მოგართვით ჩემი სივი.
7. ყავა ხომ არ გნებავთ?
8. უკაცრავად, რა ბრძანეთ? ვერ გავიგე.
9. აუცილებლად გეახლებით ამ კერძს.
10. რას ბრძანებთ, არა მგონია ასე იყოს.

(A2) სავარჯიშო 47. მოცემული ფრაზები ჩასვი დიალოგებში:

დაბრძანდით მომაწოდეთ გნებავთ ინებეთ თუ შეიძლება

- ა) – ორი ფინჯანი ყავა და ორი ნაჭერი ხილის ნამცვარი მინდა.
– ყავა ნალექიანი, თუ უნალექო?
– უნალექო,
- ბ) – თავისუფალი მაგიდა გაქვთ?
– დიახ. აი იქ, აივანზე.
- გ) – ის ლურჯი პერანგი თუ შეიძლება!
– რომელი, ორი დიდი ჯიბით?
– დიახ, ეგ!
– აი, !

(A2) სავარჯიშო 48. შეარჩიე და ჩასვი დიალოგში შესაბამისი თავგზიანი და ჩვეულებრივი ფორმები:

- ა) – საბა, როგორ ?
 – კარგად, გიო, შენ?
 – მეც კარგად, შენი ძმა როგორ ?
 – მადლობა, კარგად
- ბ) – გამარჯობათ, ბატონო შავლეგ, როგორ ?
 – მადლობა, ბატონო ვასილ. არა მიშავს. თქვენ როგორ ?
 – მეც კარგად. თქვენი მეუღლე როგორ ?
 – მადლობა, ახლა კარგად

(A2) სავარჯიშო 49.

ა) წინადადებებს მიუწერე შესაბამისი ფრაზა

სიტუაცია	ფრაზა
როცა შენს მეგობარს სუფრასთან ეპატიჟები, მას ეუბნები ამ ფრაზას	მოდი, აქ დაჯექი!
როცა ასაკით შენზე უფროს ადამიანს ავტობუსში ადგილს უთმობ, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა ვერ გაიგე, რა გითხრა შენმა ახლობელმა, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გაინტერესებს, დალევს თუ არა ჩაის შენი სტუმარი, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა ეპატიჟები შენს მეგობარს სახლში, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა ვერ გაიგე, რა გითხრა უცხო ადამიანმა, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გინდა მოიკითხო ასაკით შენზე უფროსი ადამიანი, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა სტუმრად გთხოვენ, კიდევ გასინჯო რაიმე კერძი, მაგრამ მეტი არ გინდა, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა უცხო ადამიანი გთხოვთ, მიაწოდოთ რაიმე ნივთი, მას ეუბნები ამ ფრაზას	

[illegible]

ა) დააკვირდი ცხრილს:

კონტაქტი	თავაზიანი შეპითხვა (ინტერესის გამოხატვა)	თავაზიანი თხოვნა სურვილის გამოხატვა
კონსტრუქცია	ხომ არ (ანმყო / წყვეტილი / მყოფადი / უწყვეტელი / ხოლმეობითი / 1-ლი თურმეობითი)	ხომ ვერ ... (მომავალი დრო / ხოლმეობითი)
ნიმუშები	ხომ არ კითხულობთ ამ წიგნს? ხომ არ წაიკითხეთ ეს წიგნი? ხომ არ წაიკითხავთ ამ წიგნს? ხომ არ კითხულობდით ამ წიგნს? ხომ არ წაიკითხავდით ამ წიგნს? ხომ არ წაგიკითხავთ ეს წიგნი? ხომ ვერ წაიკითხავთ ამ წიგნს? ხომ ვერ წაიკითხავდით ამ წიგნს?	

ბ) ჩასვი შესაბამისი ზმნა:**ა) შეჭამთ / ჭამთ**

ხომ არ ხაჭაპურს? ხომ ვერ ხაჭაპურს?

ბ) წახვალ / წახვედი

ხომ ვერ აფთიაქში? ხომ არ აფთიაქში?

გ) ითამაშებ / თამაშობ

ხომ არ ჭადრაკს?

ხომ ვერ ჭადრაკს?

დ) მოამზადე / მოამზადებ

ხომ ვერ სადილს? ხომ არ სადილი?

ე) იღებ / გადაიღებ

ხომ არ დაბადების დღის ვიდეოებს?

ხომ ვერ დაბადების დღის ვიდეოებს?

(A2) სავარჯიშო 51. მოცემულ სიტუაციას მიუწერე თავაზიანობის გამოხატვითი შესაბამისი ფორმები:
ხომ არ... / ხომ ვერ...

სიტუაცია	თავაზიანი ფრაზა
როცა გაინტერესებს, შეჭამს თუ არა პიცას შენი მეგობარი, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გინდა, შენმა ნაცნობმა წაიკითხოს წიგნი, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გინდა, ვინმემ გადაიღოს ფოტო, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გაინტერესებს, მოამზადებს თუ არა მზარეული ამ კერძს, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გინდა ითამაშო ვინმესთან, მას ეუბნები ამ ფრაზას	
როცა გაინტერესებს, მიდის თუ არა ვინმე სტადიონზე, მას ეუბნები ამ ფრაზას	

(A2) სავარჯიშო 52.

ა) წინადადებაში ჩასვი ფრაზა **ბატონი ვიორგი შესაბამისი ბრუნვის ფორმით**:

1. გუშინ ახალი წიგნი გამოგიგზავნა.
2. დღეს ჩვენთან სტუმრად მოვა.
3. ძალიან უყვარს თეატრი.
4. მონათხრობმა გაგვახალისა.
5. , როდის ჩამოხვედით?
6. სტუმარმა გაგვაცნო თავი.
7. მთელი სოფელი ამაყობს

ბ) წინადადების ნაწილები დააკავშირა ერთმანეთთან:

ქალბატონი ქეთევანის	ყველა კმაყოფილი დარჩა.
ქალბატონ ქეთევანს	მინდა გაგაცნოთ.
ქალბატონო ქეთევან,	გაკვეთილი ჩაგვიტარა.
ქალბატონი ქეთევანი	უყვარს ბალის ყვავილები.
ქალბატონმა ქეთევანმა	დაბადების დღეს გილოცავთ!
ქალბატონი ქეთევანით	დანახვა ყველას გაუხარდა.

(A2) სავარჯიშო 53. მოცემულ თავაზიან ფორმებზე შეადგინეთ წინადადებები:

1. ქალბატონმა ელენემ
2. ბატონ შალვას
3. ქალბატონო თინათინ
4. ბატონი ლევანის
5. ბატონი ალექსანდრეთი
6. ქალბატონი დარეჯანი
7. ბატონი ჯორჯი

(A2) სავარჯიშო 54.**ა) წაიკითხე დიალოგი. ცხრილში დააჯგუფე თავაზიანი და ჩვეულებრივი ფორმები:**

- ვინ ხარ, აქ რა ხდება?
- მე გახლავართ ბარბარე ჯორჯაძე.
- შენ ვილა ბრძანდები?
- მე ილია ჭავჭავაძე ვარ!
- ის ყმანვილი, ჩემად რომ დგას კედელთან, ვინ არის?
- ის თავადი ბაგრატიონი ბრძანდება.
- კი, მაგრამ ის ქალები ვილა არიან?
- ისინი ჩვენი საზოგადოების გამორჩეული წევრები ბრძანდებიან.
- საინტერესო საზოგადოება შეკრებილა.

თავაზიანი ფორმები	ნეიტრალური ფორმები

ბ) დიალოგში თავაზიანი ფორმები შეცვალე ჩვეულებრივი ფორმებით, ხოლო ჩვეულებრივი ფორმები თავაზიანი ფორმებით და გადაწერე.

(A2/B1) სავარჯიშო 57. დანერა ორი დიალოგი ერთი თავაზიანი, ხოლო, მეორე ჩვეულებრივი ფორმების გამოყენებით (გამოიყენე: ვარ – გახლავართ; ხარ – ბრძანდებით; არის – ბრძანდება; არიან – ბრძანდებიან.):

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

(A2/B1) სავარჯიშო 58. წინადადებისათვის შეარჩიე სწორი ფორმა:

- ჩემო მეგობარო, შენ ახლა უცნაურ რაღაცებს
(ბრძანებ / ამბობ)
- ბატონო დავით, რას? (ბრძანებთ / ამბობ)
- გთხოვთ,, რისი თქმა გსურთ? (ბრძანებთ / თქვით)
-, განა სადმეა ასეთი ლამაზი ქვეყანა?! (ბრძანებთ / თქვით)
- ნიკო, ერთ ჭკვიანურ სიტყვას და დაიმახსოვრე.
(გეტყვი / მოგახსენებთ)
- ბატონო მოსამართლე, სრულ სიმართლეს
(გეტყვი/მოგახსენებთ)
- დედა, რომ ძალიან ზარმაცი ვარ. (ამბობს / ბრძანებს)
- მეფე, დაიშაღეთო! (ამბობს / ბრძანებს)
- სიახლეების შესახებ თქვენი ამხანაგები
(გეტყვიან / მოგახსენებენ)
- ჩვენი დღევანდელი დღის ორგანიზატორები, რა უნდა გავაკეთოთ. (მოგახსენებენ / გეტყვიან)

(A2/B1) სავარჯიშო 59. ზემოთაწვრილი ფორმები სწორად ჩასვი წინადადებაში

მოდი. მოვიდეს. მოვიდნენ. მობრძანდით. მოვალ. მოვა. მოხვალ.
გეახლებით. მობრძანდეს

1. თუ არ შენუხდებით, ბატონ დავითს უთხარით, რომ
2. დღეს მეგობრები ვიკრიბებით, შენც
3. მშობელს უთხარი, ხვალ სკოლაში
4. მიხარია, რომ გხედავთ, სახლში.
5. დედა, დღეს საღამოს ჩვენთან ლეილა
6. გუშინ ჩვენთან დედაჩემის და მამაჩემის მეგობრები
7. ხვალ საღამოს ქორწილში შენც
8. დიდი სიამოვნებით სტუმრად, ქალბატონო ნონა!
9., დაჯექი, გავიხსენოთ ბავშვობა.

(A2/B1) სავარჯიშო 60. შეარჩიე სწორი ფორმა

1. ლევან, რომ დაბრუნდი, საჭმელი. (ჭამე / მიირთვი)
2. ეს ტორტი დედამ გამოგიგზავნათ, გემრიელად
(ჭამეთ / მიირთვიეთ)
3. დილით გემრიელი ხაჭაპური (ვჭამე / გეახელით)
4. ანა, ლუკამ საჭმელი ? (მიირთვა / ჭამა)
5. სტუმრებმა დოდოს მომზადებული ახალი საჭმელი სიამოვნებით
..... (ჭამეს / მიირთვეს)
6. თუ შეიძლება მობრძანდით, ახლავე პიცას მოგართმევთ, გმადლობთ,
გზად კაფეში შევიარეთ და უკვე (გეახელით / ვჭამეთ)

(B1) სავარჯიშო 61. დააკავშირე ფრაზები და ააგე დიალოგი:

- რას მიირთმევთ?	- არა, გმადლობთ, კოკა კოლას არ ვსვამ, მხოლოდ ყავას
- ხაჭაპური რომელი მოგართვათ?	- დიას, ძალიან მეჩქარება, მენიუ მომიტანეთ... მართლაც გემრიელად გეახელით.
- ხომ არ გინდათ, კოკა კოლაც მოგართვათ?	- გმადლობთ...
- აი, გემრიელად მიირთვით	- სიამოვნებით, ისევ გეახლებით!
- უკვე მიბრძანდებით?	- თუ შეიძლება ერთი ყავა და ხაჭაპური.
- კიდევ მობრძანდით!	- თუ გაქვთ, აჭარული მირჩევნია.

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

(B1) სავარჯიშო 62. ბლოკში მოცემული სიტყვები ჩასვი შესაბამის წინადადებაში:

ამბობ – ბრძანებთ; თქვი – ბრძანეთ; გეტყვი – მოგახსენებთ;
ამბობს – ბრძანებს; ამბობენ – ბრძანებენ; გეტყვიან – მოგახსენებენ

1. დღეს მე რა ხდებოდა ქალაქში.
2., ჩემო ნიკოლოზ, სად დადიოდი მთელი დღე?
3. დიდი ილია, ჩვენ უნდა შევექმნათ მომავალიო.
4. რას, ხომ არ გეშლება?
5. ჩვენი მასწავლებელი, რომ გამოცდები გვექნება.
6. ჩვენი წინაპრები: ამყოლს აჰყე, დამყოლს – დაჰყეო!
7. კარგი, რადგან არ მეშვები, სიმართლეს
8. გზას გაუყევით და იქ, საით წახვიდე.
9. ჩვენი ახალი გეგმების შესახებ ჩვენი სკოლის მოსწავლეები
10., რომ აქ თამარ დედოფალს გაუვლია.

(B1) სავარჯიშო 63. შეადგინე წინადადებათი შემოთავაზებული ფორმების გამოყენებით:

ამბობ
ბრძანებ
თქვი
ბრძანეთ
გეტყვი
მოგახსენებ

(B1) საპარჯიშო 64. გაეცანი ტექსტს, ამოწერე თავაზიანი და ჩვეულებრივი ფორმები და გაანალიზე სათანადო უჯრაში:

- ბატონო ლუარსაბ, თქვენთან ერთი ქალბატონი მოვიდა, შეხვედრა უნდა.
- ხომ არ უთქვამს, ვინ არის?
- არა, ამბობს საქმე მაქვსო! კარგი, უთხარი, შემოვიდეს!
- შეიძლება?
- დიახ, მობრძანდით.
- შეიძლება, დავჯდე?
- დიახ, დაბრძანდით!
- გისმენთ, რა გნებავთ?
- ახლავე მოგახსენებთ, ჩემს მეზობლად ერთი მოხუცი ცხოვრობს, მისი სახლი ძალიან დაზიანდა და შეკეთება სჭირდება, აი, წერილიც მოგართვით, აქ ყველაფერი წერია.
- თქვენ რამე ინტერესი გაქვთ?
- არა, რას ბრძანებთ, მხოლოდ დახმარება მინდა.
- თავად რატომ არ მობრძანდა?
- იმიტომ, რომ მორიდებულია და არ შეგანუხებთ, თუმცა მას ყველა იცნობს!
- მართლა? ვინ არის?
- ვინ და საქართველოს დამსახურებული არტისტია.
- თქვენ ვინ ბრძანდებით?
- მე უბრალოდ მეზობელი ვარ. მანანა მექვია.
- მადლობა, რომ მოხვედით, აუცილებლად დავეხმარებით. ინებეთ ჩემი სავიზიტო ბარათი და თუ დაგჭირდათ, დამირეკეთ, კარგად ბრძანდებოდეთ, ქალბატონო მანანა!
- კარგად ბრძანდებოდეთ!

თავაზიანი ფორმები

ჩვეულებრივი ფორმები

(B1) სპარჯიშო 65. წარმოიდგინე, რომ იმყოფები ოფიციალურ მიღებაზე, დაწერა დიალოგი, გამოიყენე როგორც თავაზიანი, ისე ჩვეულებრივი ფორმები:

(B1) სპარჯიშო 66. შეავსე დიალოგები საჭირო ფრაზებით:

ა) დაბრძანდით, შემობრძანდით, ინებათ, ბრძანდებით, თუ შეიძლება, შევიძლიათ, როგორც გნებავთ

- უკაცრავად, მითხრათ, ექიმი ბარაბაძე რომელ კაბინეტში ზის?
- დიახ, 204-ე კაბინეტია, აი, დერეფნის ბოლოს. რიგი უნდა დაიკავოთ.
- გმადლობთ.
- მანამდე თქვენი პირადობის მოწმობა მომანოდეთ,
- ახლავე, აი,
- ერთი წუთით დამელოდეთ... აი, აიღეთ და ვიზიტის თანხა გადაიხადეთ – 50 ლარი.
- კი, ბატონო, შემიძლია ბარათით გადავიხადო?
- დიახ,
- აი, ბარათი.
- მადლობა, თავისუფალი ჩემგან. მოსაცდელ სკამზე და რიგს დაელოდეთ. დაგიძახებენ.

ბ) დაბრძანდით, გაახლავით, როგორც ინებათ, მოგართმევთ, თუ შეიძლება, დიდი მადლობა

- გამარჯობა, თავისუფალ მაგიდას ვეძებთ.
- აი, აქ
- თუ შეიძლება, უფრო მყუდრო ადგილი შეგვირჩიეთ, მუსიკამ რომ არ შეგვანახოს.
- ერთი წუთით... აი, იმ მაგიდაზე რას იტყვით, ფანჯარასთან?
- მშვენიერია,
- მადლობა თქვენ, მენიუს მოვიტან და მეც ახლავე
- მენიუ არ გვინდა. ორი იმერული ხაჭაპური და ჩაი,
- კი, ბატონო, ათ წუთში ყველაფერს.

(B1) სავარჯიშო 67. შეადგინე პატარა ტექსტი ნებისმიერ თემაზე, სადაც გამოიყენებ თავაზიანი მიმართვის ფორმებს

(B1) სავარჯიშო 68.

ა) წაიკითხე ან გაითავსე დიალოგი:

- ალო, გისმენთ!
- გამარჯობა, ბატონო ედუარდ!
- გამარჯობა, ვინ ბრძანდებით?
- ელისო თოფურიკა გახლავართ, ოფისის თანამშრომელი.
- გამარჯობა, ქალბატონო ელისო.
- როგორ ბრძანდებით, ბატონო ედუარდ?
- გმადლობთ, კარგად, თავად როგორ გიკითხოთ?
- ჩვენც არა გვიშავს. თქვენი მეუღლე, ქალბატონი ია, როგორ ბრძანდება, ისევ საავადმყოფოშია?
- დიახ, კოვიდი დაუდასტურდა და მკურნალობს.
- თავს როგორ გრძნობს ქალბატონი ია?
- ახლა უკეთ არის. სამ დღეში სახლში გამოწერენ.
- ჩვენგან რამე ხომ არ გნებავთ? რით შეგვიძლია დაგეხმაროთ?
- ნუ შეწუხდებით, ქალბატონო ელისო, მადლობა ყურადღებისთვის.
- მალე გამოჯანმრთელებას ვუსურვებ თქვენს მეუღლეს. ნახვამდის, ბატონო ედუარდ!
- დიდი მადლობა ყურადღებისთვის. მომავალ შეხვედრამდე!

ბ) უკასუხეთ შეკითხვას: რატომ საუბრობენ ედუარდი და ელისო თავაზიანი ფორმებით?

(B1) სავარჯიშო 69. დანომრეთ არაქული დიალოგი:

- გამარჯობა, ბატონო ედუარდ!
- ელისო თოფურია გახლავართ, ოფისის თანამშრომელი.
- თავს როგორ გრძნობს ქალბატონი ია?
- ალო, გისმენთ!
- გამარჯობა, ქალბატონო ელისო.
- გამარჯობა, ვინ ბრძანდებით?
- დიდი მადლობა ყურადღებისთვის. მომავალ შეხვედრამდე!
- მალე გამოჯანმრთელებას ვუსურვებ თქვენს მეუღლეს. ნახვამდის, ბატონო ედუარდ!
- ახლა უკეთ არის. სამ დღეში სახლში გამოწერენ.
- გმადლობთ, კარგად, თავად როგორ გიკითხოთ?
- ჩვენც არა გვიშავს. თქვენი მეუღლე, ქალბატონი ია, როგორ ბრძანდება, ისევ საავადმყოფოშია?
- ჩვენგან რამე ხომ არ გნებავთ? რით შეგვიძლია დაგეხმაროთ?
- დიახ, კოვიდი დაუდასტურდა და მკურნალობს.
- ნუ შენუხდებით, ქალბატონო ელისო, მადლობა ყურადღებისთვის.

(B1) სავარჯიშო 70. გადაიყვანე წერილი თავაზიან ფორმაში:

მოგესალმები, გიორგი, როგორ გიკითხო? ხომ კარგად ხარ?

მე ვარ ქალაქ ახალციხის მეხუთე საჯარო სკოლის დირექტორი. მინდა გაცნობო ერთი სიახლის შესახებ, რომელიც ჩვენს სკოლაში დაინერგა. უფროსკლასელები ქართული ენის გაკვეთილზე რომელიმე მწერლის ერთ მოთხრობას ეცნობიან, მერე ის მწერალი ჩვენთან შეხვედრაზე მოდის და მოსწავლეები უსვამენ მას საინტერესო კითხვებს.

ამჯერად ჩვენი რჩეული თქვენ ხართ. გასულ კვირას დავასრულეთ თქვენი მოთხოვნის – „აღმოდებული სასახლის“ კითხვა და, ვიდრე შეხვედრაზე მოგიწევდეთ, წინასწარ მინდა გითხრათ, რომ თქვენ ძალიან ნიჭიერი და ამავე დროს ჰუმანური მწერალი ბრძანდებით.

ნება მომეცით, მოგიწვიოთ სკოლაში პარასკევს, 3 საათზე ძალიან საინტერესო შეხვედრაზე, რომელიც თქვენი ერთი მოთხოვნის შესახებ გაიმართება. თუ ამ დროს არ გცალიათ, მაშინ თავად თქვით, როდის ისურვებთ მოსვლას. შეხვედრის პროგრამას და გზის ხარჯებს ორ დღეში ჩვენი კურიერი სახლში მოგიტანთ.

ველოდები თქვენს გადანაცვებებს.

პატივისცემით: ნინო ვარიაშვილი,

ქ. ახალციხის N5 საჯარო სკოლის დირექტორი.

25.03.2020.

[illegible]

(B1) სავარჯიშო 71.

ა) გამოთოვებულ ადგილას სიტყვა **ბატონი** ჩასვი შესაბამისი ფორმით:

მე ვიცნობდი ედმონდ კალანდაძეს. ლექტორებმა ჩვენი კათედრის სტუდენტები მის სახელოსნოში წაგვიყვანეს. ედმონდის სახელოსნოში ნანახი ხელოვნების გარდა, გასაოცარი იყო თავად ედმონდის პიროვნებაც...

ამ ჩვენი სტუმრობიდან რამდენიმე წლის შემდეგ ისევ აღმოვჩნდი ედმონდის სახელოსნოში, ოღონდ, ამჯერად, როგორც მისი მოსწავლე. ედმონდმა სრულიად სხვა კუთხით დაგვანახა ხელოვნების ისტორიის განვითარების გზა.

..... ედმონდი არა მხოლოდ მასწავლებელი, არამედ ჩემი უფროსი მეგობარიცაა, რომელმაც ხელოვნების ისტორიის გარდა, სამყაროს სხვა თვალთ დანახვა მასწავლა – რაც, ალბათ, ედმონდის ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული თვისებაა.

..... ედმონდს ჩვენი საზოგადოება უკვე კარგად იცნობს. მაგრამ დღეს მაინც წარმოდგინდეთ საინტერესო ინტერვიუს მასთან.

– **ედმონდ, თქვენი აზრით, რა არის ხელოვნება?**

– ხელოვნება, ჩემი აზრით, რთული და ძნელად ასახსნელი მოვლენაა. ხელოვნება არის ის საშუალება, რითაც ადამიანი ცდილობს, გაახანგრძლივოს თავისი სიცოცხლე და სიცოცხლე....

– **თქვენ ახსენით, რა არის ხელოვნება შემოქმედისთვის და რა არის ის მაყურებლისთვის, ვინც ეზიარება ხელოვნების ნაყოფს?**

– ჩემი აზრით, მაყურებლისთვისაც იგივეა. ის სიამოვნებით უყურებს სურათს, უსმენს მუსიკას, სიმღერას, ან კითხულობს მოთხრობას... და განიცდის ისევე, როგორც შემოქმედი.

– **თქვენ ბრძანებთ, რომ ხელოვნება არის სურვილი, შემოქმედმა გაახანგრძლივოს თავისი ცხოვრება და ეს განცდა გადმოიტანოს მისსავე შექმნილ სამყაროში და აქ ჩნდება კითხვა, ნიშნავს თუ არა ეს, რომ ხელოვნება ერთგვარი ილუზიაა ცხოვრებაზე, ჩვენს სამყაროზე?**

– რასაკვირველია, ეს ადამიანის გონების მიერ შექმნილი ილუზიაა, მაგრამ, იმის გამო, რომ ეს ილუზიაა, სრულიადაც არ კარგავს თავის მნიშვნელობას. უხელოვნებოდ ადამიანს ცხოვრება არ შეუძლია. არ არსებობს ცხოვრება ხელოვნების გარეშე!

– **ედმონდ, როგორ და როდის გადაწყვიტეთ, რომ მხატვრობა თქვენს პროფესიად გაგეხადათ?**

– ზოგადად ეს ხდება, როცა მომწიფდება ადამიანის გონება, როცა პიროვნება ყალიბდება. მეც, ალბათ, სკოლის დამთავრებისას, დაახლოებით, მე-9-მე-10 კლასში გადავწყვიტე.

- ედმონდ, გმადლობ საინტერესო საუბრისთვის, კარგად ბრძანდებოდეთ. გისურვებთ წარმატებას თქვენს პროფესიულ საქმიანობაში.
- მადლობა თქვენ.

მზია ჩიხრაძის ინტერვიუს მიხედვით

ელექტრონული ჟურნალი

<http://www.georgianart.ge/index.php/ka/>

2010-12-03-16-26-26/190-2016-12-25-19-54-27.html

ბ) ჟურნალისტის მიერ დასმულ კითხვებში გამოყენებული თავაზიანი მიმართვის ფორმები შეცვალე ჩვეულებრივი ფორმებით და ისა დაწერე.

თავაზიანი ფორმები	ნეიტრალური ფორმები
ედმონდ, თქვენი აზრით, რა არის ხელოვნება?	ედმონდ, შენი აზრით, რა არის ხელოვნება.
თქვენ ახსენით, რა არის ხელოვნება შემოქმედისთვის და რა არის ის მაყურებლისთვის, ვინც ეზიარება ხელოვნების ნაყოფს?	
თქვენ ბრძანებთ, რომ ხელოვნება არის სურვილი, შემოქმედმა გაახანგრძლივოს თავისი ცხოვრება	
ბატონო ედმონდ, როგორ და როდის გადაწყვიტეთ, რომ მხატვრობა თქვენს პროფესიად გაგხადათ?	
ბატონო ედმონდ, გმადლობ საინტერესო საუბრისთვის, კარგად ბრძანდებოდეთ. გისურვებთ წარმატებას თქვენს პროფესიულ საქმიანობაში.	

გ) ამოიწერეთ ტექსტიდან თავაზიანი მიმართვის სხვა ფორმები (ზმნები):

ა. ბ.

დ) დაწერე, კიდეც რა საშუალებას იყენებს ავტორი თავაზიანი მიმართვისთვის (მოიყვანე შესაბამისი მაგალითი):

.....

.....

.....

ზმნის
კატეგორიები –
ასპექტი, გვარი,
ქცევა, კონტაქტი

» თავი 8.

ზმნის კატეგორიები – ასპექტი, გვარი, ქცევა, კონტაქტი

ასპექტი

ზმნა	დაუსრულებელი მოქმედება (უსრული ასპექტი)	დასრულებული მოქმედება (სრული ასპექტი)
წერა	წერს ის მას, წერდა ის მას	დაწერს ის მას, დაწერა მან ის
კითხვა	კითხულობს ის მას, კითხულობდა ის მას	წაიკითხავს ის მას, წაიკითხა მან ის
შენება	აშენებს ის მას, აშენებდა ის მას	ააშენებს ის მას, ააშენა მან ის
რეცხვა	რეცხავს ის მას, რეცხავდა ის მას	გარეცხავს ის მას, გარეცხა მან ის
დარეკვა	რეკავს ის , რეკავდა ის	დარეკავს ის , დარეკა მან
ჭრა	ჭრის ის მას, ჭრიდა ის მას	დაჭრის ის მას, დაჭრა მან ის
წაშლა	შლის ის მას, შლიდა ის მას	წაშლის ის მას, წაშალა მან ის
ქსოვა	ქსოვს ის მას, ქსოვდა ის მას	მოქსოვს ის მას, მოქსოვა მან ის
ღებვა	ღებავს ის მას, ღებავდა ის მას	შეღებავს ის მას, შეღება მან ის
დანყება	ინყებს ის მას, ინყებდა ის მას	დაინყებს ის მას, დაინყო მან ის
გაგზავნა	გზავნის ის მას, გზავნიდა ის მას	გაგზავნის ის მას, გაგზავნა მან ის
დავარცხნა	ვარცხნის ის მას, ვარცხნიდა ის მას	დავარცხნის ის მას, დავარცხნა მან ის
დაკეტვა	კეტავს ის მას, კეტავდა ის მას	დაკეტავს ის მას, დაკეტა მან ის
გამეორება	იმეორებს ის მას, იმეორებდა ის მას	გაიმეორებს ის მას, გაიმეორა მან ის
გაცხელება	აცხელებს ის მას, აცხელებდა ის მას	გააცხელებს ის მას, გააცხელა მან ის
დაგვა	გვის ის მას, გვიდა ის მას	დაგვის ის მას, დაგავა მან ის
დაპირება	აპირებს ის მას, აპირებდა ის მას	დააპირებს ის მას, დააპირა მან ის
გაკეთება	აკეთებს ის მას, აკეთებდა ის მას	გაკეთებს ის მას, გააკეთა მან ის
გახსენება	იხსენებს ის მას, იხსენებდა ის მას	გაიხსენებს ის მას, გაიხსენა მან ის
ხატვა/დახატვა	ხატავს ის მას, ხატავდა ის მას	დახატავს ის მას, დახატა მან ის

(A1) სავარჯიშო 1. დაიხმარე სქემა და ბლოკში შემოთავაზებული სიტყვები დააჯგუფე ცხრილში:

აპირებდა, დაგვის, აკეთებს, აცხელებდა, დაკეტა, გაიმეორა, გვიდა, დავარცხნის, დავარცხნა, გაიხსენა, ვარცხნის, დახატა, გზავნიდა, იხსენებდა, გააკეთა, გაგზავნის, ხატავდა, აპირებს, გააცხელა, გაიხსენებს.

ზმნები, რომლებიც გამოხატავენ დასრულებულ მოქმედებას (სრული ასკეპტი)	ზმნები, რომლებიც გამოხატავენ დაუსრულებელ მოქმედებას (უსრული ასკეპტი)

(A2) სავარჯიშო 2. მოცემული ფორმებიდან შეარჩიე შესაფერისი და ჩასვი წინადადებაში:

1. მე ყოველთვის საახალწლო საჩუქრებს. (ვგზავნი / გავგზავნე)
2. ხვალ სტილისტი კონკურსისთვის მონაწილეებს.
(ვარცხნიდა / დავარცხნის)
3. დედაჩემმა კორონას გამო მაღაზია (კეტავდა / დაკეტა)
4. მსახიობი სცენაზე დგას და თავის როლს
(გაიმეორებს / იმეორებს)
5. ისე ცხელოდა, ქვებიც კი (აცხელებს / გააცხელა)
6. ხვალიდან ჩვენი კლასი მთელ ეზოს (გვიდა / დავგის)
7. კინოში წავსულიყავი, მაგრამ აღარ წავედი.
(დავაპირე / ვაპირებდი)
8. დედამ გუშინ სტუმრებისთვის გემრიელი ხინკალი
(აკეთებდა / გააკეთა)
9. გუშინ მეგობრებმა ჩვენისაუკეთესო მეგობარი, რომელიც
საზღვარგარეთ წავიდა. (ვიხსენებდით / გავიხსენეთ)
10. სკოლის გამოფენისათვის მე ჩვენს სოფელს
(ვხატავდი / დავხატავ)

(A2) სავარჯიშო 3. მოცემული ფორმებიდან შეარჩიე შესაფერისი და ჩასვი წინადადებაში:

1. ინტერნეტი არ მუშაობდა, ამიტომ წერილს _____, ვერ
_____. (ვგზავნიდი / გავაგზავნე)
2. რა იყო ასეთი, რომ დილიდან _____ და ვერ _____.
(გაიმეორა / იმეორებს)
3. რამდენი ხანია სადილს _____ და ვერ _____.
(გააცხელე / აცხელებ)
4. ეზოს _____ და ვერ _____, რადგან ისევ დაყარეს ნაგავი.
(ვგვი / დავგავე)
5. მართალია _____ ამ სახლის აშენებას, მაგრამ უშენოდ ვერ
_____. (დააპირებს / აპირებს)
6. მთელი დღე _____ თმა და მაინც ვერ _____.
(დავვარცხნე / ვვარცხნე)
7. საკეტი არ მუშაობდა, _____ კარს, მაინც ვერ _____.
(ვკეტავდი / დავკეტე)
8. ეს კარადა გატეხილია, მამაჩემი მთელი დღე _____, მაგრამ ვერ
_____. (გააკეთა / აკეთებდა)
9. დიდხანს _____ ამ სურათს, მაგრამ ბოლომდე ვერ _____.
(ვხატავდი / დავხატე)
10. _____ შენი ბავშვობის დღეებს, მაგრამ ვერ _____.
(გაიხსენე / იხსენებ)

**(A2) სავარჯიშო 4. ბლოკში მოცემული სიტყვები ჩასვი წინადადებაში
სათანადო ადგილას:**

გაგზავნა, ვგზავნი, კეტავს, დაკეტვა, დახატვა, აკეთებს, აცხელებს,
გაკეთება, გაცხელება, დაპირება.

1. არ მინდა შენი _____, უკეთესია სიტყვა შეასრულო.
2. ამ გაზეთებს პარიზში _____.
3. შეიძლება შენი პორტრეტის _____?
4. ჩემი ძმა მაღაზიას ყოველთვის გვიან _____.
5. როგორ შეიძლება ამ წერილის _____?
6. არ მინდა ამ პარკის _____ ძალიან უყვართ ბავშვებს.
7. დედა საჭმელს _____?
8. აქ მინდა დიდი სტადიონის _____.
9. უკაცრავად, ამ ხაჭაპურის _____ მინდა.
10. ბიძაჩემი თავის ავტომანქანას _____.

**(A2) სავარჯიშო 5. აღადგინე ფრჩხილებში მოცემული სიტყვები შესაბამისი
ბრუნვის ფორმით:**

1. (დედა. ბარათი) _____ ყოველ კვირა გზავნიდა თავის შვილებთან.
2. (ანა. შვილი) _____ დასასვენებლად გაგზავნა ზღვაზე.
3. თვალდახუჭული _____ იხსენებდა გასული წლის _____.
(გიორგი. ამბები)
4. (ნიკა. ბიჭი) _____ გაიხსენა, სად ნახა ეს _____.
5. აპირებს (სკოლა. მოწყობა) _____ ექსკურსიის _____?
6. (ლადო. გაკვეთილი) _____ ყოველდღე იმეორებს.
7. (მამა. დარიგება) _____ ხშირად მიმეორებდა.
8. (დედა. სადილი) _____ გაზეურაზე აცხელებს.
9. (დათო. ნანახი) _____ აუცილებლად დახატავს.
10. (ლია. მარიამი) _____ დახატა.

(A2) სავარჯიშო 6. შეარჩიე შესაფერისი ფორმა და ჩასვი:

1. დღეს საღამოს მეგობრები შეკრებას
(დავაპირე / ვაპირებდით)
2. ამ დღის მოგონებებს გიორგი დღიურში (ხატავს / დახატა)
3. ლია აუცილებლად მზეს. (ხატავს / დახატავს)
4. მთელი დღე დედა ნაირ-ნაირ საჭმელს.
(აცხელებს / აცხელებდა)
5. გამყიდველი ყოველ საღამოს მაღაზიას გვიან
(დაკეტა / კეტავდა)
6. როცა სკოლაში დავდიოდით, მაგდა ძალიან საინტერესო სუვენირებს
..... . (გააკეთა / აკეთებდა)
7. მალე პატარა ბაღს და სტუმრად მოგიწვევ.
(ვაკეთებ / გავაკეთებ)
8. როცა მაია თქვენთან მოსვლას , აუცილებლად დაგირეკავ.
(აპირებს/დააპირებს)
9. ახლი ცოცხი რომ ჰქონოდა, ბაია ამ ქუჩას სუფთად
(გვის / დავვიდა)
10. ჩემი მეზობელი დღეს დილიდან მთელ პროსპექტს
(დაგვის / გვიდა)

(A2) სავარჯიშო 7. ყურადღება მიაქციე სრული და უსრული ასკეპტის ფორმებს და გახაზე განსხვავებული:

ნიმუში: მუშაობს, მუშაობდა, იმუშავა

1. წერს, წერდა, დაწერა
2. კითხულობს, წაიკითხა, წაიკითხავს
3. რეცხავდი, რეცხავ, გარეცხავ
4. ვქსოვდი, ვქსოვ, მოვქსოვე
5. ურეკავდნენ, დაურეკავენ, დაურეკავს
6. აშენებენ, ააშენებენ, აშენებდნენ
7. ნაშალე, ნაშლი, შლიდი
8. იწყებოდა, დაიწყო, იწყება
9. ვღებავთ, ვღებავდით, შევშებეთ
10. გაჭრა, გაჭრის, ჭრიდა

(A2) სავარჯიშო 8. თქმსთში საზგასმული ზმნაბი შეცვალე ისე, რომ მიიღო მომავალი დასრულებული მოქმედება:

ჩვენი ოჯახი დიდია, აქ ყველა ასაკის ადამიანი ცხოვრობს და პროფესიაც განსხვავებული აქვთ. ამიტომაც ოჯახში ყველას თავისი საქმე აქვს. დედა მხატვარია, მაგრამ არ მუშაობს, რადგან სახლშიც ბევრი საქმე აქვს. ჩემს პატარა დას ამზადებს სკოლისათვის, ვარცხნის თმებს, იმეორებს მასთან ერთად გაკვეთილებს, მერე სკოლაში გზავნის დანარჩენ ორ უფროს დასთან ერთად და თავის საქმეებს იწყებს, გვის, აცხელებს საუზმეს ოჯახის დანარჩენი წევრებისთვის. ასე იყო სულ, როცა პატარები ვიყავით, ჩვენც ასე გვვარცხნიდა, გვამზადებდა და იმეორებდა ჩვენთან ერთად გაკვეთილებს. ახლა კი ჩვენ თავად ვაკეთებთ ჩვენს საქმეს. განსაკუთრებით მაშინ, როცა დედა კეტავს თავისი სახელოსნოს კარს და იწყებს მუშაობას. მალე გამოფენა ექნება. ბებია უკვე მოხუცია და იხსენებს ძველ ამბებს საღამოობით. მე კონსტრუქტორი ვარ და სხვადასხვა ობიექტების მაკეტებს ვაკეთებ. ბავშვობიდანვე ვაკეთებდი უცნაურ კონსტრუქციებს და მშობლების მითითებით ეს პროფესია ავირჩიე. მამა მეზღვაურია და გვპირდება, რომ ერთხელ მაინც მოგვიწყობს საინტერესო მოგზაურობას ოკეანეში. ერთხელ უკვე ვიყავით და ძალიან მოგვენონა. ერთი სიტყვით, საინტერესო ოჯახი მაქვს.

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

(A2) სავარჯიშო 9. აწარმოე ხაზგასმული სიტყვების კარაგულური ფორმები და შეავსე ცხრილი:

უსრული ასკეპტი (დაუსრულებელი მოქმედება)	სრული ასკეპტი (დასრულებული მოქმედება)
ბიჭი სადარბაზოს დიდხანს გვიდა.	
	დედამ შვილს თმები უკვე დავარცხნა.
უკვე ერთი წელია ამ სურათს ხატავდა.	
	ბავშვმა თავისი ნახატი კონკურსზე გაგზავნა.
თამარი ადრე ადგომას აპირებდა.	
	ბიჭმა ღუმელი უკვე გააცხელა.
მოხუცი ჯერ ჯიდეუ იხსენებდა სასიამოვნო ამბებს.	
	ლეღამ გაკვეთილები გაიმეორა.
მთელი დღე ანა დავალებას აკეთებდა.	
	მამამ სუსხის გამო ფანჯარა დაკეტა.

(A2) სავარჯიშო 10. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

გვიდა
 ხატავდა
 გაიხსენა
 გააკეთა
 იმეორებდა
 დავარცხნა
 გაგზავნა
 გააცხელა
 გაიხსენებს
 დაკეტავს

**(A2) სავარჯიშო 11. ჩანერე წინადადებაში გამოთქვებული სიტყვები
სწორი ფორმით:**

წიგნები: ლელა დავალებას წერს.

ლელა დავალებას **დანერს** / ლელამ დავალება **დანერა**.

1. წინელი ტელეფონზე რეკავს.
..... ტელეფონზე დარეკა.
2. დედა წამცხვარს ჭრის.
..... წამცხვარი დაჭრა.
3. წიკა დაფას შლის.
..... დაფა წაშალა.
4. მარიამი კაშნეს ქსოვს.
..... მოქსოვა.
5. პეტრე კედელს ღებავს.
..... შეღება.
6. მასწავლებელი გაკვეთილს იწყებს.
..... დაიწყო.
7. ხვალ დათო დიდხანს იკითხავს ამ წიგნს.
ხვალ ბოლომდე წაიკითხავს
8. გია მამასთან რეკავს.
..... მამასთან დარეკავს.
9. მშენებელი სახლს აშენებს.
..... ააშენებს.
10. ანა ტანსაცმელს რეცხავს.
..... გარეცხა.

(A2) სავარჯიშო 12. დააკვირდი ზმნებს და განაწილე წინადადებაში შესაბამის სვეტში:

წიგნები: გიგომ მთელი ცხოვრება სახლები აშენა.
მეზობელმა სახლს კიდევ ერთი ოთახი მიაშენა.

1. შენ ბაღში გამხმარი ხე მოჭერი?
2. დედა სადილისთვის პურს ქრიდა.
3. ნანა წიგნს კითხულობს.
4. დილით დედას ვურეკავდი.
5. მასწავლებელმა მოთხრობა წაიკითხა.
6. ის დაფას სწრაფად წაშლის.
7. ახალგაზრდობაში უფრო მეტს ვწერდი.
8. ზამთრისთვის თბილ წინდებს მოვქსოვ.
9. მე ლამაზი სახლი ავაშენე.
10. ხვალ დედა ჩემს ქურთუკს გარეცხავს.

დაუსრულებელი მოქმედება	დასრულებული მოქმედება
1. გიგომ მთელი ცხოვრება სახლები აშენა.	1. მეზობელმა სახლს კიდევ ერთი ოთახი მიაშენა.
2.	2.

(A2/B1) სავარჯიშო 13.

ა) დააკვირდი საწყისის ზმნისწინს და შეცვალე წინადადებაში ხაზგასმული ზმნის ფორმა ნიშნის მიხედვით:

ნიშნი: გეგმა ასეთია: ჯერ მამას ურეკავ და მერე მიდიხარ მეგობრებთან.

შენ ხვალ მამას დაურეკავ და მერე წახვალ მეგობრებთან.

(დარეკვა – რას გააკეთებ?)

1. ხვალ დილით შენ ხალიჩას **რეცხავ**, მე კი სახლს ვალაგებ.
შენ ხვალ დილით ხალიჩას _____, მე კი სახლს დავალაგებ.
(გარეცხვა – რას გააკეთებ?)
2. გადაწყდა! ხვალიდან ქვიშის კოშკებს **ვაშენებ**.
გადაწყდა! ხვალიდან ქვიშის კოშკებს _____.
(აშენება – რას გავაკეთებ?)
3. ხვალ ჩვენ დაფას **ვშლით**, თქვენ **წერთ**.
ხვალ ჩვენ დაფას _____, თქვენ _____.
(წაშლა / დაწერა – რას გავაკეთებთ?)
4. ისინი ახლა იწყებენ თამაშს.
ისინი თამაშს _____. (დაწყება – რას გააკეთებენ?)
5. კედელს ხვალ თქვენ **ღებავთ**, თქვენი ჯერია.
თქვენ ხვალ კედელს _____. (შეღებვა – რას გააკეთებთ?)
6. ბებო ხვალ დაჯდება და მთელ დღეს **ქსოვს**.
ბებო ხვალ წინდას _____. (მოქსოვა – რას გააკეთებს?)
7. შევთანხმდით: მე ხვალ მეგობარს **ვურეკავ** და ჩვენთან ვპატიჟებ.
მე ხვალ მეგობარს _____ და ჩვენთან დავპატიჟებ.
(დარეკვა – რას გავაკეთებ?)
8. მაშ ასე, ხვალიდან კაცები ხმელ ხეებს **ჭრიან**, ბავშვები ხმელ ტოტებს აგროვებენ.
ხვალ კაცები ხეს _____, ბავშვები ხმელ ტოტებს შეაგროვებენ.
(მოჭრა – რას გააკეთებენ?)
9. მოგვიანებით შენ დავალებას **წერ** და მერე მიდიხარ სათამაშოდ.
მოგვიანებით შენ დავალებას _____ და მერე წახვალ სათამაშოდ.
(დაწერა – რას გააკეთებ?)
10. ვიცი, ხვალ საათობით **იკითხავ** წიგნს და ჩემთვის ვერ მოიცლი.
ვიცი, ხვალ წიგნს ბოლომდე _____ და ჩემთვის ვერ მოიცლი.
(წაკითხვა – რას გააკეთებ?)

ბ) წინა დავალების წინადადებაში მოცემული ზმნები ჩანერგე შესაბამის სვეტში:

დაუსრულებელი მოქმედება	დასრულებული მოქმედება
ურეკავ	დაურეკავ

(A2/B1) სავარჯიშო 14. ჩასვი მოცემული სიტყვები შესაბამის ადგილას:

წიგნში: ბოლო დროს ხეების **ჭრა** გახშირდა სოფელში,
ახლაც ჭერმის ხის **მოჭრა** განუზრახავს ზურაბს. (ჭრა / მოჭრა)

- ამშვიდებსო , გამიგია. (ქსოვა / მოქსოვა)
- ვისწავლე და კაშნეს გადავწყვიტე.
(ქსოვა / მოქსოვა)
- დათა სწავლობს. (წერას / დაწერას)
- ლელამ მეგობარს დეტექტივის ურჩია. (კითხვა / წაკითხვა)
- ნანამ ხუთი წლის ასაკში უკვე იცოდა. (კითხვა / წაკითხვა)
- გიამ თავისი ეზოს ღობის გადანყვიტა. (ღებვა / შეღებვა)
- დიდი კუნძების გიგას არ გასჭირვებია. (ჭრა / დაჭრა)
- ამ ხალიჩის გუშინ დაიწყო. (რეცხვა / გარეცხვა)
- დღეს დედამ ამ ხალიჩის გადანყვიტა. (რეცხვა / გარეცხვა)
- ქეთიმ მეგობართან და დალაპარაკება გადანყვიტა.
(რეკვა / დარეკვა)
- სახლების მისი მოწოდება იყო, ახლაც მრავალსართულიანი
კორპუსის დაავალეს. (შენება / აშენება)
- თავისი საყვარელი წიგნის კიდევ ერთხელ გადანყვიტა ანამ,
უყვარდა ამ გოგოს წიგნების (კითხვა / გადაკითხვა)

(B1) სავარჯიშო 15. ნიშნების მიხედვით აწარმოე სრული ასკეტიზის ზმნები:

საწყისი	უსრული ასკეპტი (ახლანდელი დრო)	სრული ასკეპტი	
		მომავალი დრო	ნარსული დრო
გაგზავნა	ვგზავნი	გავგზავნი	გავგზავნე
დავარცხნა	ვვარცხნი		
დაკეტვა	ვკეტავ		
გამეორება	ვიმეორებ		
გაცხელება	ვაცხელებ		
დაგვა	ვგვი		
დაპირება	ვაპირებ		
გაკეთება	ვაკეთებ		
გახსენება	ვიხსენებ		
დახატვა	ვხატავ		

(B1) სავარჯიშო 16. შეადგინე ძეგლი წინა სავარჯიშოებში გამოყენებული წინადადებაების გამოყენებით:

გაითვალისწინე: უნდა გამოიყენო როგორც დაუსრულებელი, ისე დასრულებული მოქმედების აღმნიშვნელი სიტყვები:

ზმნის გვარი

საწყისი	აქტიური სუბიექტი (მოქმედებითი გვარის ფორმა)	მოქმედება სრულდება, მაგრამ სუბიექტი არ ჩანს (ვნებიანი გვარის ფორმა)
წერა	წერს ის მას , წერდა ის მას , დაწერს ის მას , დაწერა მან ის	იწერება ის , იწერებოდა ის , დაიწერება ის , დაიწერა ის
დუდილი	ადულებს ის მას , ადულებდა ის მას , აადულებს ის მას , აადულა მან ის	დუდდება ის , დუდდებოდა ის , ადუდდება ის , ადუდდა ის
შენება	აშენებს ის მას , აშენებდა ის მას , ააშენებს ის მას , ააშენა მან ის	შენდება ის , შენდებოდა ის , აშენდება ის , აშენდა ის
რეცხვა	რეცხავს ის მას , რეცხავდა ის მას , გარეცხავს ის მას , გარეცხა მან ის	ირეცხება ის , ირეცხებოდა ის , გაირეცხება ის , გაირეცხა ის
კერვა	კერავს ის მას , კერავდა ის მას , შეკერავს ის მას , შეკერა მან ის	იკერება ის , იკერებოდა ის , შეიკერება ის , შეიკერა ის
ჭრა	ჭრის ის მას , ჭრიდა ის მას , დაჭრის ის მას , დაჭრა მან ის	იჭრება ის , იჭრებოდა ის , დაიჭრება ის , დაიჭრა ის
წაშლა (მსგავსად იწარმოება გაშლა, გადაშლა, ამოშლა)	შლის ის მას , შლიდა ის მას , წაშლის ის მას , წაშლა მან ის	იშლება ის , იშლებოდა ის , წაიშლება ის , წაიშალა ის
ქსოვა	ქსოვს ის მას , ქსოვდა ის მას , მოქსოვს ის მას , მოქსოვა მან ის	იქსოვება ის , იქსოვებოდა ის , მოიქსოვება ის , მოიქსოვა ის
ღებვა	ღებავს ის მას , ღებავდა ის მას , შეღებავს ის მას , შეღება მან ის	იღებება ის , იღებებოდა ის , შეიღებება ის , შეიღება ის
დაწყება	იწყებს ის მას , იწყებდა ის მას , დაიწყებს ის მას , დაიწყო მან ის	იწყება ის , იწყებოდა ის , დაიწყება ის , დაიწყო ის
გაგზავნა	გზავნის ის მას , გზავნიდა ის მას , გაგზავნის ის მას , გაგზავნა მან ის	იგზავნება ის , იგზავნებოდა ის , დაიგზავნება ის , გაიგზავნა ის
დავარცხნა	ივარცხნის ის მას , ივარცხნიდა ის მას , დაივარცხნის ის მას , დაივარცხნა მან ის	ივარცხნება ის , ივარცხნებოდა ის , დაივარცხნება ის , დაივარცხნა ის
დაკეტვა	კეტავს ის მას , კეტავდა ის მას , დაკეტავს ის მას , დაკეტა მან ის	იკეტება ის , იკეტებოდა ის , დაიკეტება ის , დაიკეტა ის
დამზადება (მსგავსად იწარმოება მომზადება)	ამზადებს ის მას , ამზადებდა ის მას , დაამზადებს ის მას , დაამზადა მან ის	მზადდება ის , მზადდებოდა ის , დამზადდება ის , დამზადდა ის
გაცხელება	აცხელებს ის მას , აცხელებდა ის მას , გააცხელებს ის მას , გააცხელა მან ის	ცხელდება ის , ცხელდებოდა ის , გაცხელდება ის , გაცხელდა ის
გაცივება	აცივებს ის მას , აცივებდა ის მას , გააცივებს ის მას , გააცივა მან ის	ცივდება ის , ცივდებოდა ის , გაცივდება ის , გაცივდა ის
დაგვა	გვის ის მას , გვიდა ის მას , დაგვის ის მას , დაგვა მან ის	იგვება ის , იგვებოდა ის , დაიგვება ის , დაიგვა ის
გაკეთება (მსგავსად იწარმოება შეკეთება)	აკეთებს ის მას , აკეთებდა ის მას , გაკეთებს ის მას , გააკეთა მან ის	კეთდება ის , კეთდებოდა ის , გაკეთდება ის , გაკეთდა ის
ბეჭდვა	ბეჭდავს ის მას , ბეჭდავდა ის მას , დაბეჭდავს ის მას , დაბეჭდა მან ის	იბეჭდება ის , იბეჭდებოდა ის , დაიბეჭდება ის , დაიბეჭდა ის
ხატვა	ხატავს ის მას , ხატავდა ის მას , დახატავს ის მას , დახატა მან ის	იხატება ის , იხატებოდა ის , დაიხატება ის , დაიხატა ის
ხარშვა	ხარშავს ის მას , ხარშავდა ის მას , მოხარშავს ის მას , მოხარშა მან ის	იხარშება ის , იხარშებოდა ის , მოიხარშება ის , მოიხარშა ის

(A2) სავარჯიშო 1. დააკვირდი ზემოთ მოცემულ ცხრილს და ჩაწერე საჭირო ფორმა:

ნიმუში: ბეჭდავს / იბეჭდება

გამომცემლობაში საინტერესო წიგნი იბეჭდება.

ბეჭდავს / იბეჭდება

გამომცემელი საინტერესო წიგნს ბეჭდავს.

1. შლის / იშლება

დედა ჩემი დაბადების დღის სუფრას

შლის / იშლება

ჩვენს ოჯახში დღესასწაულებზე ყოველთვის დიდი სუფრა

2. იწყებს / იწყება

მასწავლებელი გაკვეთილს

იწყებს / იწყება

გაკვეთილები ჩვენს სკოლაში ცხრა საათზე

3. აკეთებს / კეთდება

ამ ქვეყანაში ბევრი კარგი საქმე

აკეთებს / კეთდება

დედაჩემი სახლში ბევრ საქმეს

4. კერავს / იკერება

ამ სალონში ქალის ტანსაცმელი

კერავს / იკერება

ჩემი მეგობარი ქალის ტანსაცმელს კარგად

5. აცივებს / ცივდება

პატარა გოგონასთვის დედა ჩაის

აცივებს / ცივდება

ჩემი ჩაი

6. გზავნის / იგზავნება

ფოსტით ამანათი ადვილად

გზავნის / იგზავნება

ნინო მეგობართან წერილს

7. კეტავს / იკეტება

გიორგი მაღაზიას 8 საათზე

კეტავს / იკეტება

პანდემიის გამო მაღაზიები ადრე

8. რეცხავს / ირეცხება

ბებია ჭურჭელს

რეცხავს / ირეცხება

ჩემი კაბა სარეცხ მანქანაში

9. ამზადებს / მზადდება

ამ კაფეში კონდიტერი ყოველთვის გემრიელ ტორტს

ამზადებს / მზადდება

ჩვენთან გემრიელი სადილი ყოველთვის

10. ქსოვს / იქსოვება

ამ სალონში ლამაზი წინდები

ქსოვს / იქსოვება

ბებია ჩემს წინდებს სწრაფად

(A2) სავარჯიშო 2. ჩანერა ფრჩხილებში მითითებული სიტყვა საჭირო ფორმით:

ნიმუში: თმა სალონში დაივარცხნა თამარმა. (თამარი)

1. (ნანა) მოსაწვევი ბარათები დაბეჭდა უკვე.
2. ეს (კაფე) რომელ საათზე იკეტება?
3. სად მზადდება ეს (პოსტერები)
4. დიდხანს ხატავდა ამ (სურათი) ჩემი მეგობარი.
5. ლიამ (ოთახები) დაგავა.
6. სანამ ლალი (წყალი) აადულებს, (კატო) ცომს მოამზადებს.
7. (თინათინი) თმა დაივარცხნა.
8. წვიმის შემდეგ ცაზე ლამაზი (ცისარტყელა) დაიხატა.
9. ბოლოს და ბოლოს კარგი (საქმე) გააკეთა ადვოკატმა.
10. სტუმრები გვყავდა და ახლა დედა (მაგიდა) ალაგებს, ხოლო (ბები) ქურჭელს რეცხავს.

(A2) სავარჯიშო 3. შეცვალე წინადადებათა ნიმუშის მიხედვით:

ნიმუში: მარიამი სურათს ხატავს.
სურათი იხატება.

1. დავითი წერილს გზავნის.	
2. ნინო მოქსოვს წინდას.	
3. ზაზა კარს კეტავდა.	
4. თეამ ჩაი აადულა.	
5. მეუბოვე ქუჩას გვის.	
6. დედა სადილს მოამზადებს.	
7. პროფესორმა ლექცია დაიწყო.	
8. მწერალი საინტერესო რომანს წერს.	
9. ეს საშლელი ნაწერს კარგად შლის.	
10. ანარი და ანა ბინას აშენებენ.	

(A2) სავარჯიშო 4. შეცვალე წინადადებები ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: აქ ლამაზი მისალოცი ბარათები მზადდება.

აქ დიზაინერები ლამაზ მისალოც ბარათებს ამზადებენ.

1. კაბის შეკერვამდე ჯერ მოდელები იხატება.

.....

2. ამანათები ფოსტიდან ყოველ პარასკევს იგზავნება.

.....

3. ეს წვნიანი ჩემთვის ცხელდებოდა?

.....

4. ხვალ, 4 საათზე დაიწყება ჩვენი შეხვედრა.

.....

5. ეს კედლები ვარდისფრად შეიღებება.

.....

6. ძალიან კარგად დაივარცხნა თქვენი თმა.

.....

7. ალბათ, სწრაფად დამზადდება ჩვენი შეკვეთა.

.....

8. რესტორნები 28 ნოემბრიდან დაიკეტა.

.....

9. ეს წიგნი თვითონ გადაიშალა.

.....

(A2) სავარჯიშო 5. ნიშნის მიხედვით შეადგინე წინადადება:

ნიშნები: დახატა (მან ის) ფიროსმანმა დახატა მეუბოვე.
იხატება (ის) ამ სახელოსნოში პორტრეტები იხატება.

იგვება (ის)

კეტავდა (ის მას)

შეკერავს (ის მას)

გაცივდა (ის)

დაბეჭდა (მან ის)

დაიწყება (ის)

დაჭრა (მან ის)

დაიშალა (ის)

ააშენებს (ის მას)

შენდებოდა (ის)

(A2) სავარჯიშო 6. დააკავშირე ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: დახატა ► ფიროსმანმა სურათი
დაიხატება

1. დაიჭრება
დაჭრის	დედა ტორტს
2. დაკეტავ
დაიკეტება	შენ ოფისს
3. იგზავნება
გაგზავნის	პროდუქტი
4. კერავდა
იკერებოდა	შარვალს მკერავი
5. გაცივდა
გააცივა	ჩაი
6. დაგავა
დაიგავა	ქუჩა მეეზოვემ
7. წერდა
იწერებოდა	დავალება
8. აშენდება
ააშენებს	კორპუსი
9. ჭამს
იჭმება	ბავშვი ხილს

(A2) სავარჯიშო 7.

ა) გადახაზე ზედმეტი:

წიშუში: დაიჭრა იჭრებოდა ~~დაქრა~~

ხარშავს	მოხარშავს	იხარშება
დაივარცხნის	დაივარცხნა	ივარცხნება
იწერება	იწერებოდა	დანერა
ააშენა	შენდება	აშენებს
ღებავს	იღებებოდა	შეიღებება
იქსოვება	მოქსოვა	ქსოვდა
რეცხავს	გარეცხავს	ირეცხება
დუღდება	ადუღებს	მოადუღებს
მზადდება	მომზადა	ამზადებდა
იგვება	იგვებოდა	გვიდა

ბ) გადახაზული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(A2) სავარჯიშო 8. გადაანადილ მოცემული ზმნები ცხრილში:

დაიწყო, გარეცხა, გაიგზავნა, დაბარა, აშენდა, წაიშალა, დაჭრა,
დაიბეჭდა, დაგავა, დამზადდა.

ნიმუში: დაწერა მან (თიკომ) ის (წერილი) ინერება ის (წერილი)

მოქმედაბითი გვარი	ვნაბითი გვარი

ბ) მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადებაები:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(A2) სავარჯიშო 9. ჩასვი შესაბამისი ბრუნვის ფორმით:

1. დაწერა წიგნი (გივი).
2. დიდი სიამოვნებით გაუგზავნის წინოს თაიგულს (თათია).
3. გუშინ ოთახს გვიდა (დედა).
4. ვინდოუსის გადაყენებისას ყველა იშლება (ფაილი).
5. შარშან სახლი ააშენა (ნიკო).
6. აღდგომასა და ნოვრუზზე იღებება (კვერცხები).
7. დაფა წაშალა (მასწავლებელი).
8. ყოველდღე 9 საათზე იწყება (გაკვეთილი).
9. ეს სურათები დახატეს (ბავშვები).
10. კაკაოსაგან მზადდება (შოკოლადი).

(A2) სავარჯიშო 10. აირჩიე და ჩასვი სწორი ფორმა:

1. გუშინ (თიკო / თიკომ / თიკოს)
(ლობიანი / ლობიანმა / ლობიანს) გააცხელა.
2. შენ და (გოგი / გოგიმ / გოგის)
(წერილი / წერილმა / წერილს) წერთ.
3. თათია და ნათია კერავდნენ (კაბები / კაბებმა / კაბებს).
4. გუშინ (კონცერტი / კონცერტმა / კონცერტს) 6 საათზე დაიწყო.
5. ხვალ (დედა / დედამ / დედას) გააკეთებს
(საჭმელი / საჭმელმა / საჭმელს).
6. მე და (მაკა / მაკამ / მაკას)
(კომპოტი / კომპოტმა / კომპოტს) ვამზადებთ.
7. მალე ჩემი (წიგნი / წიგნმა / წიგნს) დაიბეჭდება.
8. გუშინ (ანა / ანამ / ანას)
(ჭურჭელი / ჭურჭელმა / ჭურჭელს) რეცხავდა.
9. ჩაისთვის (წყალი / წყალმა / წყალს) უკვე ცხელდება.
10. (ბებიჩემი / ბებიჩემმა / ბებიჩემს)
(რძე / რძემ / რძეს) ადუღებს ჩემთვის.

(A2) სავარჯიშო 11.

ა) გადაიყვანე მოქმედებითი გვარის ზმნები ვნებით გვარში:

აშენებს	–		ხატავს	–	
შლის	–		აკეთებს	–	
ამზადებს	–		აცხელებს	–	
წერს	–		ბეჭდავს	–	
ღებავს	–		კერავს	–	

ბ) ვნებითი გვარის ფორმებით შეადგინე წინადადება:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(A2) სავარჯიშო 12. დააკავშირე სიტყვები ზმნასთან:

ა)	1.	დედამ	აშენებენ
	2.	ნათია	დაჭრა
	3.	ბავშვებმა	მოქსოვს
	4.	ძმები	ვარცხნიდა
	5.	სტილისტი	დანერეს
ბ)	1.	ჩაი	იბეჭდება
	2.	კაბა	იწყება
	3.	გაზეთი	ცივდება
	4.	საქმე	კეთდება
	5.	ლექცია	შეიკერება

გ) მოცემული ფრაზების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(A2) სავარჯიშო 13. შეარჩიე და ჩასვით სწორი ფორმა:

მოქსოვა / მოიქსოვა

1. ადვილად ეს სვითერი.
2. დედამ თბილი ქუდი

იღებავს / იღებება

1. ნათია თვალებს ყოველთვის ლურჯად
2. არემარე თეთრად

კეტავდა / იკეტებოდა

1. ეს მაღაზია ყოველთვის გვიან
2. ნოდარი კაბინეტს არასოდეს

გაგზავნის / გაიგზავნება

1. ლუკა შვილს სასწავლებლად ინგლისში
2. წერილი ხვალ

დახატა / დაიხატა

1. ცაზე ღრუბლით კურდღელი
2. ბაბუაჩემმა გუშინ ჩემი პორტრეტი

(A2-B1) სავარჯიშო 14. ჩასვი საჭირო ფორმა:**ნიმუში:** მეგობარი / მეგობრის მიერ**მეგობარი** გზავნის წერილს.

მეგობარი / მეგობრის მიერ

წერილი იგზავნება **მეგობრის მიერ**.**გამომცემლობა / გამომცემლობის მიერ**

..... წიგნი დაიბეჭდება.

გამომცემლობა / გამომცემლობის მიერ

..... წიგნს დაბეჭდავს.

კომპანია / კომპანიის მიერ

ამ სახლს აშენებს

კომპანია / კომპანიის მიერ

ეს სახლი შენდება

ხელოსანი / ხელოსნის მიერ

ეს სახლი იღებებოდა

ხელოსანი / ხელოსნის მიერ

..... სახლს ღებავდა.

დიზაინერი / დიზაინერის მიერ

..... შეკერავს ჩემს კაბას.

დიზაინერი / დიზაინერის მიერ

ჩემი კაბა შეიკერება

კონდიტერი / კონდიტერის მიერ

ტორტს აცხობდა

კონდიტერი / კონდიტერის მიერ

ტორტი ცხვებოდა

(B1) სავარჯიშო 15. აარჩიე სწორი ვარიანტი:

ნიმუში: დედამ ტორტი / ტორტმა / ტორტს აცხობს

1. გამყიდველი მაღაზია / მაღაზიამ / მაღაზიას დაკეტავს.
2. ტორტი / ტორტმა / ტორტს იჭრება.
3. ჩემმა მეგობარი / მეგობარმა / მეგობარს სურათი დახატა.
4. დედა / დედამ / დედას ჩაისადულებს.
5. შვილიშვილი ბებიასთან წერილი / წერილმა / წერილს გზავნიდა.
6. ჩემი და / დამ / დას დავალებას დანერს.
7. ხაჭაპური / ხაჭაპურმა / ხაჭაპურს ცხვებოდა.
8. გაკვეთილი / გაკვეთილმა / გაკვეთილს მასწავლებელი ახლა იწყებს.
9. ახალი წიგნი / წიგნმა / წიგნს დაიბეჭდა.
10. ლელა / ლელამ / ლელას კაბა / კაბამ / კაბას შეიკერა.
11. ქათამი / ქათამმა / ქათამს ადვილად იხარშება.

(B1) სავარჯიშო 16. მოცემული სიტყვების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

წიგნები: (დედა ტორტი გამოცხოვა)

ა) დედამ ტორტი გამოაცხო

ბ) ტორტი ცხვება.

1. (მხატვარი, სურათი, დახატვა)

ა)

ბ)

2. (ლია, ყავა, ადუღება)

ა)

ბ)

3. (მეგობრე, ქუჩები, ყოველდღე დაგვა)

ა)

ბ)

4. (მასწავლებელი, გაკვეთილი, დაწყება)

ა)

ბ)

5. (ბიჭი, ეს ჩანაწერი, ველარ ნაშლა)

ა)

ბ)

6. (სამშენებლო კომპანია ახალი ბინები აშენება)

ა)

ბ)

7. (მამა ეს სახლი დიდი ხნის წინ აშენება)

ა)

ბ)

8. (დაბადების დღის ტორტი დედა მალე დაჭრა)

ა)

ბ)

9. (ეს წერილი გუშინ გაგზავნა მენეჯერი)

ა)

ბ)

10. (მოხარშვა დედა ქათამი)

ა)

ბ)

ქმევა

ზმნა	მოქმედება სრულდება (არ ჩანს ვისთვის, ანუ არავისთვის) (საარვისო ქმევა)	მოქმედება სრულდება თავისთვის ან სხვისთვის (სათავისო და სასხვისო ქმევის ფორმები)
წერა	წერს ის მას, წერდა ის მას, დაწერს ის მას, დაწერა მან ის	იწერს ის მას, ჩაიწერა მან ის უწერს ის მას მას, დაუწერა მან მას ის
დუღილი	ადუღებს ის მას, ადუღებდა ის მას, აადუღებს ის მას, აადუღა მან ის	იდუღებს ის მას (თავისთვის), აიდუღა მან ის უდუღებს ის მას მას, აუდუღა მან მას ის
შენება	აშენებს ის მას, აშენებდა ის მას, ააშენებს ის მას, ააშენა მან ის	იშენებს ის მას (თავისთვის), აიშენა მან ის უშენებს ის მას მას, აუშენა მან მას ის
რეცხვა	რეცხავს ის მას, რეცხავდა ის მას, გარეცხავს ის მას, გარეცხა მან ის	ირეცხავს ის მას, გაირეცხა მან ის ურეცხავს ის მას მას, გაურეცხა მან მას ის
კერვა	კერავს ის მას, კერავდა ის მას, შეკერავს ის მას, შეკერა მან ის	იკერავს ის მას, შეიკერა მან ის უკერავს ის მას მას, შეუკერა მან მას ის
ჭრა	ჭრის ის მას, ჭრიდა ის მას, დაჭრის ის მას, დაჭრა მან ის	იჭრის ის მას, დაიჭრა მან ის უჭრის ის მას მას, დაუჭრა მან მას ის
წაშლა	შლის ის მას, შლიდა ის მას, წაშლის ის მას, წაშალა მან ის	იშლის ის მას, წაიშალა მან ის უშლის ის მას მას, წაუშალა მან მას ის
ქსოვა	ქსოვს ის მას, ქსოვდა ის მას, მოქსოვს ის მას, მოქსოვა მან ის	იქსოვს ის მას, მოიქსოვა მან ის უქსოვს ის მას მას, მოუქსოვა მან მას ის
ღებვა	ღებავს ის მას, ღებავდა ის მას, შეღებავს ის მას, შეღება მან ის	იღებავს ის მას, შეიღება მან ის უღებავს ის მას მას, შეუღება მან მას ის
დანყება	ინყებს ის მას, ინყებდა ის მას, დაინყებს ის მას, დაინყო მან ის	ინყებს ის მას, დაინყო მან ის უნყებს ის მას მას, დაუნყო მან მას ის
დალაგება	ალაგებს ის მას, ალაგებდა ის მას, დაალაგებს ის მას, დაალაგა მან ის	ილაგებს ის მას, დაილაგა მან ის ულაგებს ის მას მას, დაულაგა მან მას ის
დავარცხნა	ვარცხნის ის მას, ვარცხნიდა ის მას, დავარცხნის ის მას, დავარცხნა მან ის	ივარცხნის ის მას, დაივარცხნა მან ის უვარცხნის ის მას მას, დაუვარცხნა მან მას ის
დაკეტვა	კეტავს ის მას, კეტავდა ის მას, დაკეტავს ის მას, დაკეტა მან ის	იკეტავს ის მას, დაიკეტა მან ის უკეტავს ის მას მას, დაუკეტა მან მას ის
დამზადება	ამზადებს ის მას, ამზადებდა ის მას, დაამზადებს ის მას, დაამზადა მან ის	იმზადებს ის მას, დაიმზადა მან ის უმზადებს ის მას მას, დაუმზადა მან მას ის
გაცხელება	აცხელებს ის მას, აცხელებდა ის მას, გააცხელებს ის მას, გააცხელა მან ის	იცხელებს ის მას, გაიცხელა მან ის უცხელებს ის მას მას, გაუცხელა მან მას ის
გაცივება	აცივებს ის მას, აცივებდა ის მას, გააცივებს ის მას, გააცივა მან ის	იცივებს ის მას, გაიცივა მან ის უცივებს ის მას მას, გაუცივა მან მას ის
ყიდვა	ყიდულობს ის მას, ყიდულობდა ის მას, იყიდის ის მას, იყიდა მან ის	ყიდულობს ის მას, იყიდა მან ის უყიდა მან მას ის
გაკეთება	აკეთებს ის მას, აკეთებდა ის მას, გაკეთებს ის მას, გააკეთა მან ის	იკეთებს ის მას, გაკეთა მან ის უკეთებს ის მას, გაუკეთა მან მას ის
ბეჭდვა	ბეჭდავს ის მას, ბეჭდავდა ის მას, დაბეჭდავს ის მას, დაბეჭდა მან ის	იბეჭდავს ის მას, დაიბეჭდა მან ის უბეჭდავს ის მას მას, დაუბეჭდა მან მას ის
ხატვა	ხატავს ის მას, ხატავდა ის მას, დახატავს ის მას, დახატა მან ის	იხატავს ის მას, დაიხატა მან ის უხატავს ის მას მას, დაუხატა მან მას ის

მოქმედება სრულდება თავისთვის (სათავისო)	მოქმედება სრულდება სხვისთვის (სასხვისო)	არ ჩანს ვისთვის სრულდება მოქმედება
იკეთებს (ის მას) გაიკეთებს (ის მას) გაიკეთა (მან ის)	უკეთებს (ის მას მას) გაუკეთებს (ის მას მას) გაუკეთა (მან მას ის)	აკეთებს (ის მას) გააკეთებს (ის მას) გააკეთა (მან ის)

(B1) სავარჯიშო 1.

ა) ჩაწერეთ ზმნის სწორი ნიშანი ი / უ / X (არაფერი):

მკერავები ...კერავენ კლიენტებს ახალ ტანსაცმელს.

ნარგიზმა იცის კერვა და ხშირად ...კერავს ტანსაცმელებს.

დედაჩემი ლამაზ კაბებს ...კერავს.

ბ) ჩასვი ზმნის სწორი ფორმები (კერავს / იკერავს / უკერავს):

ლეღას ახალი კაბა უნდა. ნათია ლეღას კაბას.

ნათიას უყვარს ტანსაცმლის კერვა. ის ხშირად სხვადასხვა ტანსაცმელს.

ნათიას არ აქვს ახალი კაბა. ის თავისთვის ლამაზ კაბას.

გ) მოცემული ზმნის ფორმების მიხედვით შეადგინე წინადადებაები:

კერავენ, იკერავენ, უკერავენ, კერავდა, იკერავდა, უკერავდა.

დ) მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

კერავ, უკერავ, იკერავ, ვუკერავდით, ვკერავდით,
ვიკერავდით, უნდა შევიკერო, უნდა შევკერო, უნდა შევუკერო.

აკეთებს თავისთვის	აკეთებს სხვისთვის	არ ჩანს ვისთვის აკეთებს

ე) ჩასვი დიალოგში მოცემული ზმნის ფორმები: ვიკერავ / უკერავ

რა ლამაზი კაბაა, თათია! ვის ?

არავის, მარი. მე არ მქონდა საბაფხულო კაბა.

(B1) სავარჯიშო 2.

ა) ჩაწერე ზმნის სწორი ნიშანი ი / უ / X (არაფერი):

ლანას ბებია კარგად ... ქსოვდა და ხშირად ... ქსოვდა თბილ ჯემპრებს შვილიშვილებს. მარტო მათ – არა. მათ მეგობრებსაც ... ქსოვდა-ხოლმე, როცა დრო ჰქონდა.

ბ) ჩასვი ზმნის სწორი ფორმები (იქსოვდა / ქსოვდა / უქსოვდა):

ბებია შვილიშვილებს ყოველ ზამთარს თბილ წინდებს.

ბებია სულ სავარძელში იჯდა და

ბებია სოფელში იყო და თავისთვის თავშალს

გ) მოცემული ზმნის ფორმების მიხედვით შეადგინე წინადადება:

ქსოვს, იქსოვს, უქსოვს, მოქსოვს, მოიქსოვს, მოუქსოვს.

დ) მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

ვიქსოვ, ვქსოვ, ვუქსოვ, მოქსოვა, მოუქსოვა,
მოიქსოვა, მოიქსოვ, მოუქსოვ, მოქსოვ.

აკეთებს თავისთვის	აკეთებს სხვისთვის	არ ჩანს ვისთვის აკეთებს

ე) ჩასვი დიალოგში მოცემული ზმნის ფორმები: ქსოვ / ვუქსოვ

ქეთო ბებო, რა სწრაფად, სად გეჩქარება?

ზამთრისთვის შვილიშვილებს და მინდა მოვასწრო.

(B1) სავარჯიშო 3.**ა) ჩანერა ზმნის სწორი ნიშანი ი / უ / X (არაფერი):**

სამშენებლო კომპანია ქალაქის გარეუბანში ექვსართულიან კორპუსებს ...შენებს.

ჩემი მეგობარი ისანში ...შენებს სახლს.

უნივერსიტეტი სტუდენტებს ...შენებს კამპუსს.

ბ) ჩასვი ზმნის საჭირო ფორმა (აშენებს / იშენებს / უშენებს):

სამშენებლო კომპანია „მოგზაური“ სახლებს ბაკურიანში.

სამშენებლო კომპანია „მოგზაური“ მსურველებს სახლებს ბაკურიანში.

სამშენებლო კომპანიის მენეჯერს ძალიან მოსწონს ეს ადგილი და აქ სახლს.

გ) მოცემული ზმნის ფორმების მიხედვით შეადგინე წინადადება:

ააშენებს, აიშენებს, აუშენებს, აშენებდა,
იშენებდა, უშენებდა.

დ) მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

უნდა ავუშენო, უნდა ავაშენო, უნდა ავიშენო, ვიშენებდი,
ვუშენებდი, ვაშენებდი, ავიშენებდი, ავუშენებდი, ავაშენებდი.

აკეთებს თავისთვის	აკეთებს სხვისთვის	არ ჩანს ვისთვის აკეთებს

ე) ჩასვი დიალოგში მოცემული ზმნის ფორმები: უშენებს / იშენებს

ნოდარ, ხომ არც იცი, გურამი ლიას ...შენებს იმ სახლს?

– არა. ლიას უკვე აქვს. თავისთვის ...შენებს

(B1) სავარჯიშო 4.

ა) ჩანერა ზმნის სწორი ნიშანი ი / უ / x (არაფერი):

ისანში კარგი სამღებროა. იქ ხარისხიანად ...ღებავენ ტანსაცმელს.

დედა სალონში არ დადის. ის ყოველთვის შინ ...ღებავს თმას.

ჩემს უბანში სილამაზის სალონია და მაღალი ხარისხის საღებავით ...ღებავენ თმას.

ბ) ჩასვი ზმნის საჭირო ფორმები (ღებავს / უღებავს / იღებავს):

ეს სტილისტი დიდი ხანია მუშაობს სილამაზის სალონში. ის კარგად

..... თმას კლიენტებს.

ლიკას დრო არ აქვს სალონში რომ წავიდეს და სახლში თმას.

ნანა ხუთი წელია სტილისტად მუშაობს და ის ყველაზე კარგად თმას.

გ) მოცემული ზმნის ფორმების მიხედვით შეადგინე წინადადება:

ღებავენ, იღებავენ, უღებავენ, ღებავდნენ,
იღებავდნენ, უღებავდნენ.

დ) მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

ღებავს, უღებავს, იღებავს, იღებავდით, უღებავდნენ,
ღებავდა, შევიღებავ, შევღებავ, შევუღებავ.

აკეთებს თავისთვის	აკეთებს სხვისთვის	არ ჩანს ვისთვის აკეთებს

ე) ჩასვი დიალოგში მოცემული ზმნის ფორმები: უღებავს/ღებავს

უკაცრავად, ხომ არ იცით, ვინ „IVERIA ბანკის“ ავტომატებს?

აი, ის ავტოხელოსანი „IVERIA ბანკს“ მანქანებს.

(B1) სავარჯიშო 5.**ა) ჩაწერე ზმნის სწორი ნიშანი ი / უ / X (არაფერი):**

თენგოს ძალიან უყვარს შემწვარი კარტოფილი. ამიტომ დედა ხშირად ...წვავს
თენგოს კარტოფილს.

ანას ოჯახში შემწვარი თევზი ანას გარდა არავის უყვარს. ამიტომ ანა თევზს
მხოლოდ თავისთვის ...წვავს.

თუ გინდათ გასინჯოთ უგემრიელესი მწვადი, რესტორან „ჩვენებურში“ უნდა
შეხვიდე. იქ პროფესიონალურად ...წვავენ მწვადს.

ბ) ჩასვი ზმნის საჭირო ფორმები (წვავდა / იწვავდა / უწვავდა):

არჩილი სტუმრებს მწვადს

ლაშა სოკოს ყოველთვის თავისთვის

ნიას მამა დაბადების დღეზე უგემრიელეს მწვადს-ხოლმე.

გ) მოცემული ზმნის ფორმების მიხედვით შეადგინე წინადადება:

შეწვავს, შეუწვავს, შეიწვავს, უნდა შეიწვას,
უნდა შეიწვას, უნდა შეწვას.

დ) მოცემული ზმნები დააჯგუფე ცხრილში:

ვწვავ, ვუწვავ, იწვავენ, იწვავ, შევუწვი,
წვავდნენ, იწვავდნენ, უწვავდნენ, შევწვი.

აკეთებს თავისთვის	აკეთებს სხვისთვის	არ ჩანს ვისთვის აკეთებს

ე) ჩასვი დიალოგში მოცემული ზმნის ფორმები: ვუწვავ/იწვავ

გია, შენთვის კვერცხს?

არა. ჯერ ღიას

**(B1) სავარჯიშო 1. ფრჩხილებში მოცემული საწყისები წარმოადგინე
სათავისო და სასხვისო ქცევის ფორმით:**

ნიმუში: ნანა ჩაის _____, შვილიშვილის კი რძეს _____. (ადუღება)

ნანა ჩაის იდუღებს, შვილიშვილს კი რძეს უდუღებს.

1. გიორგი სალაშქროდ წასაღებ საგზაღს _____ და თავის ძაღლს ორი
დღის სამყოფ საჭმელს _____. (დამზადება).
2. ლელა სუპს _____, ხოლო დედას ხაჭაპურს _____.
(გაცხელება).
3. ექიმი ანკეტაში პაციენტის მონაცემებს _____ და შემდეგ მას
წამლის რეცეპტს _____. (წერა).
4. აივნის ჭერზე მერცხალი ბუდეს _____, ეზოში კი გიო ძაღლს პატარა
სახლს _____. (შენება).
5. მამა ეზოში მანქანას _____ და ელისოს ველოსოპედს _____.
(რეცხვა).
6. ბებო სათვალის ჩასადებს _____, შვილიშვილს კი ტელეფონის
ჩასადებს _____. (კერვა).
7. დედა თბილ ჭემპრს _____, დარჩენილი ძაფისგან მამას შარფს
_____. (ქსოვა).
8. კარნავალისთვის ნათია თმებს ცისფრად _____, ნანას კი
ჟოლოსფრად _____. (შეღებვა).
9. გელა თაროს _____, თავის ძმას კი საწერი მაგიდის უჯრას
_____. (დალაგება).
10. მასწავლებელი მოსწავლეთა მონაცემებს _____, მოსწავლეებს კი
შემაჯამებელ ტესტებს _____. (ბეჭდვა).

(B1) სავარჯიშო 2.

ა) შეავსე ცხრილი ნიშნების მიხედვით:

ზმნა	საარვისო ქცევა	სათავისო ქცევა	სასხვისო ქცევა
ქრა	ვჭრი	ვიჭრი	ვუჭრი
ნაშლა			უშლიდა ის
დაწყება	დაჭერი შენ		
დავარცხნა		დავივარცხნით	
დაკეტვა	დაკეტეს		
გაცივება		გავიცივებთ	

ბ) შეარჩიე ცხრილში მოცემული 6 ფორმა და შეადგინე წინადადებაები:

1.
2.
3.
4.
5.
6.

(B1) სავარჯიშო 3. შეცვალე წინადადებები ნიშნის მიხედვით:

ნიშნები: ახალგაზრდა არქიტექტორები ცათამბჟენს აშენებენ.

ახალგაზრდა არქიტექტორები ბიზნესჯგუფისთვის ცათამბჟენს
აშენებენ.

1. რესტორნის მენეჯერი ზღვის პროდუქტების დიდ შეკვეთას ყიდულობს.

.....

2. მე ხშირად ვაკეთებდი ალუბლის ტორტს.

.....

3. ბავშვებმა თეატრის აფიშა დახატეს.

.....

4. შენ შეკერე ეს ბაფთებიანი კაბა?

.....

5. მასწავლებელმა შემატამებელი ტესტები დაბეჭდა.

.....

6. ბებო ახალმოხარშულ ფაფას სულის შებერვით აცხვებდა.

.....

7. მე საჭრელ დაფაზე დავჭრი ამ სტაფილოს.

.....

8. შენ ძალიან ლამაზ ფერებში ღებავ საქსოვ ძაფებს.

.....

9. მე და ჩემი მეგობრები საახალწლო საჩუქრებს დავამზადებთ.

.....

10. სტუდენტები თვის ბოლოს საკურსო თემას დაწერენ.

.....

(B1) სავარჯიშო 4.**ა) მოცემული ზმნები ტექსტში ჩასვით შესაბამის ადგილას:**

დაბანა / დაიბანა; გავაკეთე / გავუკეთე; გაიღვიძა / გააღვიძა;

დარეკა / დაურეკა; იყიდა / უყიდა; მოიმზადა / მოუმზადა;

მეგიმ დილით ადრე და ბავშვიც ჯერ თავად ხელ-პირი, მერე ბავშვს თავისთვის ყავა, ბავშვს ფაფა და ჩაი ორივემ ისაუბრეს და სახლიდან გავიდნენ. მეგიმ ბავშვი საბავშვო ბაღში მიიყვანა, თავად კი სამსახურში ტაქსით წავიდა. გზაში გაახსენდა, რომ გუშინ დედამ, ამიტომ მოძებნა ტელეფონი და დედასთან დედამ უპასუხა, რომ საღამოს მას და ბავშვს ვახშმად ელოდებოდა. ბევრი საჭმელი და ბავშვსაც მისი საყვარელი კაკლის ნამცხვარიო. მეგი შეპირდა დედას, რომ აუცილებლად ესტუმრებოდა.

საღამოს მეგიმ ბავშვი საბავშვო ბაღიდან გამოიყვანა, შემდეგ სუპერმარკეტში შევიდა. მან დედას ყავა და შოკოლადი, თავისთვის ხელსახოცი და პირბადე და ბავშვთან ერთად დედასთან წავიდა.

ბ) ტექსტიდან ამოწერე ზმნები და ცხრილში ჩაწერე შესაბამის სვეტში:

საარვისო ქცევის ზმნები	სათავისო ქცევის ზმნები	სასხვისო ქცევის ზმნები

(B1) სავარჯიშო 5. დიალოგში გამოთქვებულ ადგილას ზმნები ჩანარა შესაბამისი ქცევის ფორმით:

- გამარჯობა ნინო, თმები შენ (შეღებვა)?
- კი, მე (შეღებვა) და ნანასაც მე (შეღებვა).
- ძალიან ლამაზი ფერია, მიყვარს შინდისფერი. ნანას რა ფერზე
(შეღებვა)?
- ნანას შავი ფერი უნდოდა და შავად (შეღებვა).
- ძალიან გიხდება. და, თმები სად (დავარცხნა)?
- ჩვენთან, სალონში სვეტლანასთან (დავარცხნა), მიხდება?
- კი, ძალიან გიხდება. კარგად (დავარცხნა) თქვენი სტილისტები.
ჩემს უფროს გოგოსაც კარგად (დავარცხნა) თმები ბანკეტისთვის.
იმ კვირაში მეც მოვალ.
- კარგი, გელოდებით! თან ახლა უცხოელი სტილისტია ჩამოსული და სამშაბათს
უფასოდ (დავარცხნა).
- უი, რა კარგია, აბა, დროებით!
- დროებით!

(B1) სავარჯიშო 6. დაწერა ნიშნის მიხედვით, მიუთითა ქცევა:

წერა შენება რეცხვა დალაგება ხატვა

ნიშნები: მე გუშინ ფეისბუკზე ძალიან სახალისო სტატუსი დავწერე.
ჩემი რიგის ნომერი ხელისგულზე დავინერე.
დირექტორს გათავისუფლების შესახებ განცხადება დავუწერე.

1.

2. სოფელში სააგარაკოდ პატარა, ღამაზი სახლი ავიშენე.

.....

3.

1.

2.

3. ჩემს შვილს საღებავებით გასვრილი კომბინეზონი გავურეცხე.

.....

1. დასვენების დღეს გარდერობის თაროები დავაღაგე.

.....

2.

3.

1.

2. მაისურზე ოკუპაციის საწინააღმდეგო სიმბოლო დავიხატე.

.....

3.

კონტაქტი

ზმნა	მოქმედება ასრულებს სუბიექტი (უშუალო კონტაქტი)	მოქმედება სრულდება სხვა პირის ჩართვით, დახმარების მიზნით, იძულებით ან თხოვნით (უშუალოებითი კონტაქტი)
წერა	წერს ის მას, წერდა ის მას, დაწერს ის მას, დაწერა მან ის	აწერინებს ის მას მას დააწერინა მან მას ის
დუღილი	ადუღებს ის მას, ადუღებდა ის მას, აადუღებს ის მას, აადუღა მან ის	ადუღებინებს ის მას მას აადუღებინა მან მას ის
შენება	აშენებს ის მას, აშენებდა ის მას, ააშენებს ის მას, ააშენა მან ის	აშენებინებს ის მას მას ააშენებინა მან მას ის
რეცხვა	რეცხავს ის მას, რეცხავდა ის მას, გარეცხავს ის მას, გარეცხა მან ის	არეცხვინებს ის მას მას გაარეცხვინა მან მას ის
კერვა	კერავს ის მას, კერავდა ის მას, შეკერავს ის მას, შეკერა მან ის	აკერვინებს ის მას მას შეაკერვინა მან მას ის
ჭრა	ჭრის ის მას, ჭრიდა ის მას, დაჭრის ის მას, დაჭრა მან ის	აჭრევინებს ის მას მას დააჭრევინა მან მას ის
წაშლა	შლის ის მას, შლიდა ის მას, წაშლის ის მას, წაშალა მან ის	აშლევინებს ის მას მას წააშლევინა მან მას ის
ქსოვა	ქსოვს ის მას, ქსოვდა ის მას, მოქსოვს ის მას, მოქსოვა მან ის	აქსოვინებს ის მას მას მოაქსოვინა მან მას ის
ღებვა	ღებავს ის მას, ღებავდა ის მას, შეღებავს ის მას, შეღება მან ის	აღებვინებს ის მას მას შეაღებვინა მან მას ის
დანყება	იწყებს ის მას, იწყებდა ის მას, დაიწყებს ის მას, დაიწყო მან ის	აწყებინებს ის მას მას დააწყებინა მან მას ის
დალაგება	ალაგებს ის მას, ალაგებდა ის მას, დაალაგებს ის მას, დაალაგა მან ის	ალაგებინებს ის მას მას დაალაგებინა მან მას ის
დავარცხნა	ვარცხნის ის მას, ვარცხნიდა ის მას, დავარცხნის ის მას, დავარცხნა მან ის	ავარცხნინებს ის მას მას დაავარცხნინა მან მას ის
დაკეტვა	კეტავს ის მას, კეტავდა ის მას, დაკეტავს ის მას, დაკეტა მან ის	აკეტვინებს ის მას მას დააკეტვინა მან მას ის
დამზადება	ამზადებს ის მას, ამზადებდა ის მას, დაამზადებს ის მას, დაამზადა მან ის	ამზადებინებს ის მას მას დაამზადებინა მან მას ის
გაცხელება	აცხელებს ის მას, აცხელებდა ის მას, გააცხელებს ის მას, გააცხელა მან ის	აცხელებინებს ის მას მას გააცხელებინა მან მას ის
გაცივება	აცივებს ის მას, აცივებდა ის მას, გააცივებს ის მას, გააცივა მან ის	აცივებინებს ის მას მას გააცივებინა მან მას ის
ყიდვა	ყიდულობს ის მას, ყიდულობდა ის მას, იყიდის ის მას, იყიდა მან ის	აყიდვინებს ის მას მას აყიდვინა მან მას ის
გაკეთება	აკეთებს ის მას, აკეთებდა ის მას, გაკეთებს ის მას, გააკეთა მან ის	აკეთებინებს ის მას მას გაკეთებინა მან მას ის
ბეჭდვა	ბეჭდავს ის მას, ბეჭდავდა ის მას, დაბეჭდავს ის მას, დაბეჭდა მან ის	აბეჭდვინებს ის მას მას დააბეჭდვინა მან მას ის
ხატვა	ხატავს ის მას, ხატავდა ის მას, დახატავს ის მას, დახატა მან ის	ახატვინებს ის მას მას დაახატვინა მან მას ის

(A2) სავარჯიშო 1. ჩასვი წინადადებაში მითითებული სიტყვები პირის ნაცვალსახელების ნაცვლად და სწორი ფორმით:

წიშუში:

ვარცხნის ის მას.	ვარცხნის ცხენოსანი ცხენს. (ცხენოსანი ცხენი)
------------------	--

1. აკერვინებს ის მას მას
(გოგონა მკერავი კაბა)
2. ამზადებინებს ის მას მას
(დირექტორი მასწავლებელი ღონისძიება)
3. აცხელებინებს ის მას მას
(შვილიშვილი ბებია კერძი)
4. აჭრევინებს ის მას მას
(დედა მზარეული ტორტი)
5. ალაგებინებს ის მას მას
(მამა მაცივარი ლუდი)
6. აქსოვინებს ის მას მას
(წინიკო მქსოველი ქუდი)
7. აკეთებინებს ის მას მას
(მამუკა ხელოსანი ჩარჩო)
8. ახატვინებს ის მას მას
(თემური მხატვარი სურათი)
9. აღებვინებს ის მას მას
(დედა თმა დალაქი)
10. აწყებინებს ის მას მას
(მუზა პოეტი ლექსი)

(A2) სავარჯიშო 2. მოცემული საწყისები გადაიყვანე შუალობითი კონტაქტის ფორმაში წიშუშის მიხედვით:

წერა – დააწერინა

შენება –	ყიდვა –	დაკეტვა –
კერვა –	ხატვა –	გაკეთება –
დანყება –	წაშლა –	
დალაგება –	დამზადება –	

**(A2-B1) სავარჯიშო 3. მიუწერე, რომელი ზმნის ფორმა გამოხატავს
შუალობით კონტაქტს და რომელი – უშუალოს:**

- ა) დილით მამამ თორნიკეს მათემატიკის დავალება დააწერინა და მერე წავიდა სამსახურში.
- ბ) შვილმა მამას ჯერ რძე აადულებინა და შემდეგ დაიწყო ფილმის ყურება.
- გ) ონისემ თავისი სახლის ბუხარი რაჭველ ოსტატებს ააშენებინა.
- დ) ცნობილი ფილმის პერსონაჟი, ვარდო, მოქალაქეთა ტანსაცმელს კიდეც რეცხავდა და კიდეც კერავდა.
- ა) გახარებული ლამზირა ნელ-ნელა ჭრიდა ყველს და თეფშზე ალაგებდა.
- ბ) მასწავლებელმა დაფაზე დაწერილი წერილი ჩვრით წაშალა.
- გ) მაგდანა შვილების წინდებს ყოველთვის თამარა ბებიას აქსოვინებდა.
- დ) მაქსიმემ ღობე ჯერ შუამდე შეღება და შემდეგ ისევ თავიდან დაიწყო.
- ე) ახალდაკრეფილი კიტრები ლამზირამ მაგიდაზე დაალაგა.
- ვ) პატარა ელისო სიხარულით ავარცხნინებდა ხოლმე თმებს თავის ბიცოლას.
- ზ) ბებია ხახვს ზამთრისთვის ამზადებდა ხოლმე და ბელელში კეტავდა.
- თ) მამაჩემი ჭამამდე აუცილებლად აცხელებს ხოლმე მჭადს.

(A2-B1) სავარჯიშო 4. დააკვირდი ნიმუშს და ქვემოთ მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადება:

უშუალო კონტაქტი: ხვალ მოსწავლე საშინაო დავალებას დანერს.

შუალოებითი კონტაქტი: დედამ შვილს ქართულის დავალება დაანერჩინა.

#	უშუალო კონტაქტი	შუალოებითი კონტაქტი
1	წერს ის მას წერდა ის მას დანერს ის მას დანერა მან ის	ანერინებს ის მას მას ანერინებდა ის მას მას დაანერინებს ის მას მას დაანერჩინა მან მას ის
2	ადულებს ის მას ადულებდა ის მას აადულებს ის მას აადულა მან ის	ადულებინებს ის მას მას ადულებინებდა ის მას მას აადულებინებს ის მას მას აადულებინა მან მას ის
3	აშენებს ის მას აშენებდა ის მას ააშენებს ის მას ააშენა მან ის	აშენებინებს ის მას მას აშენებინებდა ის მას მას ააშენებინებს ის მას მას ააშენებინა მან მას ის
4	რეცხავს ის მას რეცხავდა ის მას გარეცხავს ის მას გარეცხა მან ის	არეცხვინებს ის მას მას არეცხვინებდა ის მას მას გარეცხვინებს ის მას მას გარეცხვინა მან მას ის
5	კერავს ის მას კერავდა ის მას შეკერავს ის მას შეკერა მან ის	აკერვინებს ის მას მას აკერვინებდა ის მას მას შეაკერვინებს ის მას მას შეაკერვინა მან მას ის

1. უშუალო კონტაქტი:
შუალოებითი კონტაქტი:
2. უშუალო კონტაქტი:
შუალოებითი კონტაქტი:
3. უშუალო კონტაქტი:
შუალოებითი კონტაქტი:
4. უშუალო კონტაქტი:
შუალოებითი კონტაქტი:
5. უშუალო კონტაქტი:
შუალოებითი კონტაქტი:

(A2-B1) სავარჯიშო 5. დააკვირდი ნიმუშს და ქვემოთ მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადება:

- უშუალო კონტაქტი: ხვალ დილით მღებავი მოვა და სამზარეულოს კედლებს შეღებავს.
- შუალობითი კონტაქტი: მოხერხებულმა თომ სოიერმა თავისი მესერი მეგობრებს შეაღებინა.

#	უშუალო კონტაქტი	შუალობითი კონტაქტი
1	ჭრის ის მას ჭრიდა ის მას დაჭრის ის მას დაჭრა მან ის	აჭრევინებს ის მას მას აჭრევინებდა ის მას მას დააჭრევინებს ის მას მას დააჭრევინა მან მას ის
2	შლის ის მას შლიდა ის მას ნაშლის ის მას ნაშალა მან ის	აშლევინებს ის მას მას აშლევინებდა ის მას მას ნააშლევინებს ის მას მას ნააშლევინა მან მას ის
3	ქსოვს ის მას ქსოვდა ის მას მოქსოვს ის მას მოქსოვა მან ის	აქსოვინებს ის მას მას აქსოვინებდა ის მას მას მოაქსოვინებს ის მას მას მოაქსოვინა მან მას ის
4	ღებავს ის მას ღებავდა ის მას შეღებავს ის მას შეღებამან ის	აღებვინებს ის მას მას აღებვინებდა ის მას მას შეაღებვინებს ის მას მას შეაღებვინა მან მას ის
5	იწყებს ის მას იწყებდა ის მას დაიწყებს ის მას დაიწყო მან ის	აწყებინებს ის მას მას აწყებინებდა ის მას მას დააწყებინებს ის მას მას დააწყებინა მან მას ის

- უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
- უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
- უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
- უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
- უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:

(A2-B1) სავარჯიშო 6. დააკვირდი ნიმუშს და ქვემოთ მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადება:

უშუალო კონტაქტი: ჩემი მეზობელი საოცარ ტოლმას ამზადებს.

შუალობითი კონტაქტი: ცნობილი მზარეული მოსწავლეებს ლამაზ ტორტებს ამზადებინებს.

#	უშუალო კონტაქტი	შუალობითი კონტაქტი
1	ალაგებს ის მას ალაგებდა ის მას დაალაგებს ის მას დაალაგა მან ის	ალაგებინებს ის მას მას ალაგებინებდა ის მას მას დაალაგებინებს ის მას მას დაალაგებინა მან მას ის
2	ვარცხნის ის მას ვარცხნიდა ის მას დავარცხნის ის მას დავარცხნა მან ის	ავარცხნინებს ის მას მას ავარცხნინებდა ის მას მას დაავარცხნინებს ის მას მას დაავარცხნინა მან მას ის
3	კეტავს ის მას კეტავდა ის მას დაკეტავს ის მას დაკეტა მან ის	აკეტვინებს ის მას მას აკეტვინებდა ის მას მას დაკეტვინებს ის მას მას დააკეტვინა მან მას ის
4	ამზადებს ის მას ამზადებდა ის მას დაამზადებს ის მას დაამზადა მან ის	ამზადებინებს ის მას მას ამზადებინებდა ის მას მას დაამზადებინებს ის მას მას დაამზადებინა მან მას ის
5	აცხელებს ის მას აცხელებდა ის მას გააცხელებს ის მას გააცხელა მან ის	აცხელებინებს ის მას მას აცხელებინებდა ის მას მას გააცხელებინებს ის მას მას გააცხელებინა მან მას ის

1. უშუალო კონტაქტი:
შუალობითი კონტაქტი:
2. უშუალო კონტაქტი:
შუალობითი კონტაქტი:
3. უშუალო კონტაქტი:
შუალობითი კონტაქტი:
4. უშუალო კონტაქტი:
შუალობითი კონტაქტი:
5. უშუალო კონტაქტი:
შუალობითი კონტაქტი:

(A2-B1) სავარჯიშო 7.**დააკვირდი ნიმუშს და ქვემოთ მოცემული ზმნების გამოყენებით შეადგინე წინადადება:**

უშუალო კონტაქტი: მანუჩარი ყოველ გაზაფხულზე ახალ ფეხსაცმელს ყიდულობს.

შუალობითი კონტაქტი: მელანოს მეზობელი გაჰყვა, რომელმაც ლამაზი საკაბე აყიდვინა.

#	უშუალო კონტაქტი	შუალობითი კონტაქტი
1	აცივებს ის მას აცივებდა ის მას გააცივებს ის მას გააცივა მან ის	აცივებინებს ის მას მას აცივებინებდა ის მას მას გააცივებინებს ის მას მას გააცივებინა მან მას ის
2	ყიდულობს ის მას ყიდულობდა ის მას იყიდის ის მას იყიდა მან ის	აყიდვინებს ის მას მას აყიდვინებდა ის მას მას აყიდვინებს ის მას მას აყიდვინა მან მას ის
3	აკეთებს ის მას აკეთებდა ის მას გააკეთებს ის მას გააკეთა მან ის	აკეთებინებს ის მას მას აკეთებინებდა ის მას მას გააკეთებინებს ის მას მას გააკეთებინა მან მას ის
4	ბეჭდავს ის მას ბეჭდავდა ის მას დაბეჭდავს ის მას დაბეჭდა მან ის	აბეჭდვინებს ის მას მას აბეჭდვინებდა ის მას მას დააბეჭდვინებს ის მას მას დააბეჭდვინა მან მას ის
5	ხატავს ის მას ხატავდა ის მას დახატავს ის მას დახატა მან ის	ახატვინებს ის მას მას ახატვინებდა ის მას მას დაახატვინებს ის მას მას დაახატვინა მან მას ის

1. უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
2. უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
3. უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
4. უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:
5. უშუალო კონტაქტი:

შუალობითი კონტაქტი:

(B1) სავარჯიშო 8. გადაიყვანე ნიშნუხის მიხედვით:**ახლანდელი დრო**

თვითონ აკეთებს	სხვისი ნაბიჯით / დახმარებით აკეთებს
ანა სადილს ამზადებს.	დედა ანას სადილს ამზადებინებს.

- გიორგი დავალებას წერს – დედა გიორგის დავალებას
- მზია ჩაის ადუღებს – ნინო მზიას ჩაის
- მშენებელი სახლს აშენებს – ინჟინერი მშენებელს სახლს
- მზარეული ტორტს ჭრის – მიმტანი მზარეულს ტორტს
- ბებია ჭურჭელს რეცხავს – ნანა ბებიას ჭურჭელს
- მამა კერძს აცხელებს – გიორგი მამას კერძს
- ბებია წინდას ქსოვს – ბებია დედას წინდას
- ხელოსანი ხის სკამებს აკეთებს – გიორგი ხელოსანს სკამებს
- თამუნა ბანკში მუშაობას იწყებს – მენეჯერი თამუნას ბანკში მუშაობას
- მძლოლი ავტობუსის კარს კეტავს – მგზავრი მძლოლს ავტობუსის კარს

(B1) სავარჯიშო 9. გადაიყვანე წარსულ დროში ნიშნუხის მიხედვით:

ახლანდელი დრო	წარსული დრო
მამა შვილს სურათს ახატვინებს.	მამამ შვილს სურათი დაახატვინა.

- მოცეკვავე მკერავს კაბას აკერვინებს.
- თამუნა დიასახლისს ტორტს ამზადებინებს.
- ანჟელა დედას კერძს აცხელებინებს.
- მამა შვილს დავალებას აწერინებს.
- მასწავლებელი მოსწავლეს ამოცანას აწერინებს.
- ირმა დას სახლს ალაგებინებს.
- მაია მეგობარს თმას აღებვინებს.
- გურამი უფროს შვილს მანქანას აყიდვინებს.
- კლიენტი რედაქციას წიგნს აბეჭდვინებს.
- გიორგი ხელოსანს გაფუძებულ კომპიუტერს აკეთებინებს.

(B1) სავარჯიშო 10. მიუწერა ვისი ნებით / დახმარებით მოქმედებს სუბიექტი:

ნიმუში: მანანა დავალებას წერდა. **თავისი ნებით**
დედამ მანანას დავალება დააწერინა. **სხვისი დახმარებით**

1. იამზე გუშინ ფანჯრებს ღებავდა.
2. თომამ ძმას თავისი სურათი დაახატვინა.
3. მზარეულმა ტორტი გამოაცხო.
4. დირექტორმა დარაჯს სკოლის ფანჯრები დააკეტვინა.
5. ინდირამ ძმას ბანკში კრედიტი ააღებინა.
6. ნუცამ პროგრამისტს კომპიუტერში ყველა პროგრამა წააშლევინა.
7. ეკამ დედას წითელი ბოლოკაბა მოაქსოვინა.
8. მადონამ დილით ყავა აადუღა.
9. პაპამ ბაზარში ქლიავი გაყიდა.
10. მამიდაჩემმა ტანსაცმელი მრეცხავს გაარეცხვინა.

(B1) სავარჯიშო 11. მოცემული სიტყვები ჩასვი ტექსტში შესაბამისი ზმნური ფორმით:

წერა, შენება, რეცხვა, კერვა, ჭრა, ქსოვა, ღებვა, დაწყება,
დალაგება, ყიდვა, გაკეთება, ხატვა, წაშლა, დამზადება, დაკეტვა.

რემონტი ჩვენს სახლში

მაღალმა ხელფასმა დედაჩემს სახლში რემონტი **დააწყებინა**. მან წინასწარ ყვე-
ლა მასალა რემონტისთვის. ხელოსანს სახლის გარშემო ხარაჩო
..... და მას კედლების გასაფერადებლად საღებავი
მკერავთანაც დროზე მივიდა, ფანჯრებისთვის ფარდები ზომაზე და
შესაფერისი ძაფით მხატვარს საძინებლის კედლები სხვადასხვა
ფერით, თავიდან ეს ნახატები არ მოეწონა, ამიტომ
და მერე თავიდან ზოგი ოთახი თვითონ , ზოგიც
დამლაგებელს მესოველთანაც მივიდა და ლამაზი ხალიჩები
..... . ხელოსანს კარებისთვის ახალი საკეტები , მერე
ყველა კარი გასაღებით და გასაღებები შვილებს დაურიგა.

(B1) დავალება 12. ბავშვში მოცემული შუალობითი კონტაქტის ფორმები დაახარისხე ცხრილში:

სიბერის ასაკმა ვანო პაპას ყველაფერზე ხელი **აალებინა**. იჭდა და არაფერს აკეთებდა. ბებიამ ხვეწნით **გააკეთებინა** ღობე და ბოსლის სახურავიც **გადაახურვინა**. ეზოშიც კი არ გადიოდა. აღარც საქონელს უვლდა და აღარც ბაღს. იჭდა ერთ კუთხეში. იმ საღამოს ტელევიზორში აღარც თავის საყვარელ თამაშს უყურა და აღარც ბებოს **აყურებინა**. დავიღალეო, უთხრა და **გამოართვევინა**.

გუშინ ბებიამ მისი სათვალე **გააკეთებინა** ხელოსანს და პაპას გაზეთის ორი გვერდი ძალით **წააკითხა**, სადაც მისი პედაგოგიური მოღვაწეობის შესახებ ეწერა, არც ამან გაახალისა მოხუცი. შვილიშვილები კი ძალიან მოენატრა, რამდენჯერმე დარეკა მათთან და მერე ცოლსაც **დაარეკვინა**.

მერე შვილი და რძალი – მზია და ნიკო და შვილიშვილები ჩამოვიდნენ თბილისიდან. ნიკომ პაპას ტყეში ხის ხმელი ტოტები **დააჭრევინა** და **დააჩეხინა**. დაჩეხილი შეშა ფარდულში **დაალაგებინა** და **გააშრობინა**. პაპა ექიმთან წაიყვანა, კარგად **გამოაკვლევინა**, რეცეპტი და რჩევები **დააწერინა** ექიმს, მზიას აფთიაქიდან წამლები **მოატანინა** და პაპას სულ ძალით **დაალევინა**.

შვილიშვილების დანახვაზე პაპა გამხიარულდა. 5 წლის ზურას გვერდით მიუჭდა და ტანკები **დაახატვინა**, კუბიკებით მატარებელი **ააწყობინა** და სახლიც **ააშენებინა**. თამუნას მათემატიკის დავალება **დააწერინა** და გაკვეთილებიც **მომზადებინა**. როცა თამუნამ ყველა გაკვეთილი ისწავლა, პაპამ ჭადრაკი **მოატანინა** და სამი ხელი **წააგებინა**, სამიც **მოაგებინა**. პაპა გამხიარულდა, მღეროდა, იცინოდა. ამ ამბავმა შვილს და რძალს **აფიქრებინა**, რომ პაპას სიტბო, ყურადღება და შვილიშვილებით სავსე ხმაურიანი ოჯახი სჭირდება.

მოქმედება ხდება

საკუთარი ინიციატივით	სხვა პირის ჩართვით	დახმარების მიზნით	იძულებით	თხოვნით

მართებული
კავშირები

» **თავი 9.**

მართებელი კავშირები

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუში
და	დაკავშირება	ანა და დავითი სკოლაში არიან. მე და შენ ხვალ წავალთ ბიბლიოთეკაში.
თუ	დაკავშირება არჩევანი	დიდი თუ პატარა სკოლაში იყო. ეს წიგნი შენია თუ შენი მეგობრის? ყავა გინდათ თუ ჩაი?
არც – არც ვერც – ვერც ნურც – ნურც ალარც – აღარც ველარც – ველარც ნულარც – ნულარც	უარყოფა	არც ეს მინდა და არც ის. ვერც სიტყვებით და ვერც ცრემლებით ვერ გადმოვცემ ჩემს გრძნობას. ნურც დამირეკავ და ნურც წერილს მომწერ. აღარც ნამცხვარი მინდა და აღარც ტორტი. ველარც შევჭამ და ველარც დავლევ. ნულარც მოხვალ და ნულარც დამირეკავ.
არათუ – არამედ არა მართო – არამედ	დამატებითი არჩევანი	მან არათუ დაბადების დღე მომილოცა, არამედ საჩუქარიც გამომიგზავნა. ის არა მართო დამეხმარა, არამედ ფულიც მაჩუქა.
როგორც – ისე კიდევ – კიდევ თან – თან	დამატებითი არჩევანი	როგორც დიდები, ისე პატარებიც კმაყოფილები იყვნენ. კიდევ მღერის და კიდევ ცეკვავს. თან წერს და თან ლაპარაკობს.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუში
ან – ან ან – ანდა	ალტერნატივა, არჩევანი	ან მე წავალ, ან შენ წადი. ან მე მოვიტან, ანდა შენ მოიტანე. ერთი ან ორი პური მოიტანე. ან აქ დარჩი, ან სახლში წადი.
გინდ(ა) – გინდ(ა) თუნდ – თუნდ	ალტერნატივა, არჩევანი	გინდა ეს ჩანთა წაიღე, გინდა – ის. თუნდ წავიდეს, თუნდ დარჩეს, ჩემთვის სულერთია.
ხან – ხან ხან – ხანაც ხან – ხან კი ხან – ხან კიდევ	ალტერნატივა, არჩევანი	ხან წერდა, ხან მუსიკას უსმენდა. ხან თამაშობდა, ხანაც წიგნს კითხულობდა. ხან პიანინოს უკრავდა, ხან კი ბავშვებს ეთამაშებოდა. ხან ლაპარაკობდა, ხან კიდევ სხვებს უსმენდა.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიმუში
მაგრამ	დაპირისპირება	ის ძალიან ლამაზია, მაგრამ არაა ქკვიანი.
თუმცა	დაპირისპირება	მე არ ვარ დამნაშავე, თუმცა ყველაფერს მე მატრალეხენ.
ხოლო	დაპირისპირება	მე აქ ვიქნები, ხოლო შენ სკოლაში წადი.
კი	დაპირისპირება	მე აქ ვიქნები, შენ კი სკოლაში წადი.
არ – არამედ კი არ – არამედ	დაპირისპირება	მხოლოდ ნათესავები კი არ დაპატიჟეს, არამედ მეზობლებიც.
ოღონდ	პირობა	ოღონდ კარგად ისწავლე და ყველაფერს გიყიდი.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიმუში
ესე იგი	იგივეობა	ხვალ ჩვენ თეატრში მივდივართ, ესე იგი სახლში არ ვიქნებით.
ანუ	იგივეობა	პატარა ალექსანდრე, ანუ მანანას შვილი, ჩემი მოსწავლეა. კომში, ანუ ბია, ხილია.

(B1) სავარჯიშო 1. მოცემული კავშირები გადაანალიზე ცხრილში:

ნურც – ნურც, როგორც – ისე, და, თუმცა, ანუ, თუნდ – თუნდ, კი, ხან – ხანაც,
ოღონდ, თუ, არათუ – არამედ, ვერც – ვერც, ესე იგი, აღარც – აღარც, ან – ან.

დაკავშირება	დაკავშირება, არჩევანი	უარყოფა	დამატებითი არჩევანი	ალტერნატივა, არჩევანი	დაპირისპირება	იგივეობა

(B1) სავარჯიშო 2. დააკავშირა წინადადების ნაწილები და ისე გადაწერე:

1. არც თეატრში წასვლა უნდოდა,	ა) და ცხელა.
2. ნინო გასეირნებას აპირებდა,	ბ) თუ შენი ბიძაშვილის?
3. ზაფხულში მზე ანათებს	გ) ხან – გაბრაზებული.
4. ლიკა თან მღეროდა,	დ) არამედ ძალიან ლამაზიც.
5. ოღონდ არ იტირო,	ე) მაგრამ განვიმდა.
6. ეს ანას სახლია	ვ) თან ცეკვავდა.
7. მე ხატვა მიყვარს,	ზ) არც სახლში დარჩენა.
8. არა მარტო ჭკვიანია,	თ) ან ჩემთან წამოვა.
9. გურამი ხან გაკვირვებული უყურებდა ანას,	ი) ხოლო ჩემს დას – კითხვა.
10. თამაზი ან შენთან დარჩება,	კ) და ყველა სურვილს აგისრულებ.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(B1) სავარჯიშო 3. შეარჩიე და ჩასვი სწორი კავშირი:

1. ჩაი ყავა გინდა? (და, თუ, ან)
2. ნინო თამარი სკოლის მოსწავლეები არიან. (და, თუ, ან)
3. ჩემთან წამოხვალ ნანას გაყვები? (და, თუ, ან)
4. კიტრი პომიდორი ბოსტნეულია. (და, თუ, ან)
5. ბუნებაში ხეტიალი გირჩევნია მუზეუმში წასვლა? (და, თუ, ან)
6. ჩანთაში ჭიბეში რა გიდევეს? (და, თუ, ან)
7. გიორგის ფეხბურთი უყვარს რაგბი? (და, თუ, ან)
8. შენ თათია ბავშვობის მეგობრები ხართ. (და, თუ, ან)
9. მოგწონს არა ეს საქონრილო კაბა? (და, თუ, ან)
10. წითელი ვარდისფერი კაბა ხომ არ გაქვთ? (და, თუ, ან)

(B1) სავარჯიშო 4. მოცემული კავშირების გამოყენებით შეადგინე წინადადებაები:

მაგრამ, ნურც-ნურც, თუ, ხოლო, თან-თან, ან-ან, როგორც – ისე, თუმცა, ანუ, არ-არამედ.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(B1) სავარჯიშო 5. ნაიკითხე ტექსტი და ჩასვი მოცემული კავშირები:

კი, ოღონდ, არც-არც, თუმცა, არა მარტო – არამედ, თუ, მაგრამ, ხან-ხან კი, როგორც – ისე, და.

თიკო ნათია კლასელები არიან. ისინი კლასელები, მეგობრებიც არიან. თიკო მაღალია, ნათია დაბალია. ორივე გოგონა გამხდარია, თიკო ნათიაზე გამხდარია. თიკო, ნათია წარჩინებული მოსწავლეები არიან. სკოლასა სახლში ისინი ყოველთვის ერთად არიან. თავისუფალ დროს მუსიკას უსმენენ, ანიმეს უყურებენ. ნათიას ძალიან უყვარს ცურვაც, ჯერ კარგად ვერ ცურავს. თიკოს და ნათიას არ უყვარს ფეხბურთი. ისინი ჩოგბურთის გულშემატკივრები არიან, ხშირად ვერ დადიან კორტებზე.

(B1) სავარჯიშო 6. დააჯგუფე წინადადებები კავშირის ფუნქციის მიხედვით:

შენიშვნა: იმ შემთხვევაში, როცა შესაძლებელია **თუ** კავშირის ნაცვლად **და** კავშირის გამოყენება, კავშირის ფუნქცია სიტყვათა დაკავშირებაა.

ნიმუში: ვარდის სურნელი მოგწონს თუ იასამნის?
ერთმანეთში ირეოდა ვარდისა **თუ/და** იის სურნელი.

1. შენ წასაყვანად დედა მოვა თუ მამა ?
2. დიდი თუ პატარა – ყველა ეზოში გამოვიდა.
3. სოფელსა თუ ქალაქში ერთნაირად ცხელოდა.
4. სად გირჩევნია ცხოვრება – სოფლად თუ ქალაქად?
5. წითელი კაბა გირჩევნია თუ თეთრი?
6. ლიამ არ იცის თეთრი ბაფთა გაიკეთოს თუ ვარდისფერი.
7. წიგნსა თუ რვეულს, კალამსა თუ ფანქარს – ყველაფერს თავისი ადგილი ჰქონდა გიას ჩანთაში.
8. კარგად ვერ გავარჩიე, საჭესთან გიორგი იჯდა თუ ლაშა.
9. ყველა ჩაერთო კონკურსში – გოგონები თუ ბიჭები, დიდები თუ პატარები.
10. ლიმონათს მიირთმევთ თუ ნატურალულ წვენს?

დააკავშირება	არჩევანი
ერთმანეთში ირეოდა ვარდისა თუ იის სურნელი.	ვარდის სურნელი მოგწონს თუ იასამნის?
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.

(B1) სავარჯიშო 7. შუარჩიე და ჩასვი წინადადებაში კონტექსტის შესაბამისი კავშირი:

ან/ან; მაგრამ; და; ან/ან/ან კიდევ; ნურც/ნურც; გინდ/გინდ;
როგორც/ისე; კიდევ/კიდევ; თუმცა; კი.

1. ეს კაცი მსახიობიც არის რეჟისორიც.
2. ქორწილი იყო, ხალხი არ მხიარულობდა.
3. წვეულებას აწყობენ ქორწილის, დაბადების დღის, სხვა ნებისმიერი წარმატების აღსანიშნავად.
4. „დედის წინ მორბენალ კვიცს მგელი შეჭამს, მგლისფერი ძაღლიო.“
5. „პატივს ითხოვ და მიოთხოვო“.
6. გიგას ჭექა-ქუხილის, ელვის ეშინოდა.
7. – რომელი ჩანთა გნებავთ?
– სულერთია წითელი იყოს, შავი.
8. ეს მანქანა სარეცხს რეცხავს, აშრობს.
9. ეს კერძი პირველად მოვამზადე, ძალიან გემრიელი გამოვიდა.
10. გია მეხუთე კლასშია, ლალი მეორეში.

(B1) სავარჯიშო 9. დააკავშირე ერთმანეთთან წინადადების დასაწყისი და დასასრული და ისე გადაწერე:

ა)

1. წყალი ან ჩაი	ხომ არ ამზადებთ?
2. ან ეს წიგნი წაიკითხე,	ხანაც – პირისპირ ველაპარაკებოდი.
3. ხაჭაპურს ან პიცას	ხომ არ გინდა?
4. თუნდ იწვიმოს, თუნდ არა,	ან ამ ფილმს უყურე.
5. თუნდ შიოდეს,	ვერაფერს შეჭამს.
6. ხან ტელეფონზე ვურეკავდი,	ხან კი ნინო.
7. ხან მე ვიყავი მორიგე,	ქოლგა ხომ მაქვს.

ბ)

8. ან ადექი ,	ან კურორტზე დავისვენებ.
9. ან ვიმოგზაურებ,	ან დაჯექი.
10. ბავშვები ან მდინარეზე იცურავენ,	მაკლია ალბათ.
11. ერთი პატარა მანანა	ბინის ყიდვა მინდა.
12. სამი ან ოთხი ქულა	ან ეზოში ითამაშებენ.
13. ორი ან სამოთახიანი	ხან გაიცინებს, ხან არა.
14. ბებიჩემისთვის ხან პატარა გოგო ვარ,	კაცი დამეხმარეთ.
15. ერთი ან ორი	ხანაც დიდი.

(B1) სავარჯიშო 10. ჩასვი სათანადო კავშირი წინადადებაში:

ან-ან, ან-ანდა, გინდ(ა)-გინდ(ა), თუნდ-თუნდ, ხან-ხან,
ხან-ხანაც, ხან-ხან კი, ხან-ხან კიდეც.

წიგუში: ან რძეს დავლევ, ან კაკაოს.

1. მეძინოს, მაინც სულში მიზიხარ!
2. ისწავლე, ნუ ისწავლი, შენი ნებაა.
3. ჩემი ციციანათელა ანათებს, არა.
4. ხან გიორგი იყო გამარჯვებული, მისი მეტოქე.
5. წადი,, ჩემთვის სულერთია.
6., დაისვენე, გაერთე, შენი ნებაა.
7. ხინკალი ვჭამოთ, ხაჭაპური, ორივეს კარგად ამზადებენ.
8. წამალი დალიე, დიეტა დაიცავი.
9. მარტის ამინდია: თოვს, წვიმს,
ქარი ქრის.
10. დედაა ყურადღების ცენტრში, შვილი.

(B1). სავარჯიშო 11. დაასრულე წინადადებათი გაერთიანებული კავშირის გამოყენებით:

1. თუნდ ფეხით წადი,
2. ხან ბაბუა მიყვებოდა ზღაპრებს,
3. ან დედა უნდა იყოს ჩემთან,
4. მამა ხან ქალაქში იყო,
5. მაინც ვერ გაიგებ: თუნდ ორჯერ წაიკითხე,
6. ეს ფული შენია, გინდა დახარჯე,
7. ან აქ დავისვენოთ,
8. მას არაფერი ესმის, გინდ ელაპარაკე,
9. გინდ დედას დაეხმარე,
10. ხან ერთ დასთან წავიდეთ სტუმრად,

(B1) სავარჯიშო 12. შეადგინე წინადადებაები მპარტყბელი კავშირების გამოყენებით:

ან-ან, ან-ანდა, გინდ(ა)-გინდ(ა), თუნდ-თუნდ, ხან-ხან,
ხან-ხანაც, ხან-ხან კი, ხან-ხან კიდევ.

(B1) სავარჯიშო 13. ჩასვი საჭირო კავშირი:

ან-ან, ხან-ხან, მაგრამ, თუ, და, არა არამედ, ესე იგი,
როგორც – ისე, ხოლო, თან-თან, ვერც, ვერც, ანუ.

1. ყავას დალევ, ჩაის?
2. ზარი დაირეკა, მოსწავლეები კლასიდან არ გამოსულან.
3. მოისმინეთ და მონიშნეთ სწორი პასუხები.
4. ისე მოიქცნენ, გადაწყვიტეს შეკრებაზე.
5. ზარი დაირეკა გაკვეთილი დაიწყო.
6. დღეს 1 მარტია, გაზაფხული დადგა.
7. მხოლოდ ბუკლეტები კი არ შექმნეს, პირბადეებიც დაამზადეს.
8. მამა სამსახურში წავიდა, დედა სახლში დარჩა.
9. გახარებული ბავშვი მღეროდა, ცეკვავდა.
10. საქმე დავასრულე, სტუმრად წავედი.
11. კონცერტი გაიმართება 3 საათზე, გაკვეთილების შემდეგ.
12. ხინკალი შევუკვეთეთ, ხაჭაპური.
13. ჩემი ბებია ბაბუა სოფელში ცხოვრობენ
14. გავაგრძელოთ ზღაპრის წაკითხვა დავიძინოთ?

(B1) სავარჯიშო 14. დაასრულე წინადადებები:

1. ელენე ხვალ სასწავლებელში წავა, თუ
2. დღეს მზეა, მაგრამ
3. მე ჩაის დავლევ, ხოლო
4. დედამ ტორტი გამოაცხო, ბებიამ კი
5. ზაზა მხოლოდ კი არ ვარჯიშობს, არამედ არა მხოლოდ?
6. ხვალ შაბათია, თუმცა
7. კატო წიგნს კითხულობს და
8. ხვალ ორშაბათია, ესე იგი
9. ექსკურსიაზე ვაპირებდით წასვლას, მაგრამ
10. თამარმა არც იცეკვა და არც

(B1) სავარჯიშო 15. დაალაგე სიტყვები ისე, რომ მიიღო წინადადება:

1. (თუ მანქანით სკოლაში დადიხარ ფეხით)
2. (ქიმიაში მოვამზადე და ბიოლოგიასა პროექტი)
3. (ქართული ენის ვწერ დავალებას ან ვქმნით ან პრეზენტაციას გაკვეთილზე)
4. (მაგრამ საინტერესო ვუყურე ფილმი იყო ვერ ბოლომდე)
5. (ნოვრუზბაირამი გაზაფხულის ანუ დღესასწაული მართშია)

(B1) სავარჯიშო 16. გამოიყენე ჩარჩოში მოცემული კავშირები და ააგე წინადადება:

თუ, მაგრამ, ხოლო, ანუ, და, ხან-ხან, ან-ან, გინდ-გინდ,
 არა მხოლოდ – არამედ, თან-თან.

(B1) სავარჯიშო 17. ჩასვი „და“ კავშირი საჭირო ადგილას და
ისა გადაწერე წინადადებები:

წიგნში: ლუკა გიორგი სკოლის მოსწავლეები არიან
ლუკა და გიორგი სკოლის მოსწავლეები არიან.

ა) ეზოში ირევიან გოგონები ბიჭები.

.....

ბ) ჩანთა საათი ერთად ას ორმოცდაათი ლარი ღირს.

.....

გ) მე მაია დეიდაშვილები ვართ.

.....

დ) ბადრიჭანი ბულგარული წინაკა სასარგებლო ბოსტნეულია.

.....

ე) ჩვენ ირგვლივ მაღალი ხეები ბუჩქებია.

.....

ვ) პატარა გოგონა საყვარლად მღერის უკრავს.

.....

ზ) სკოლა ბაღი გვერდიგვერდ მდებარეობს.

.....

თ) ტოტები ფოთლები სულ დაბლა ცვიოდა ძლიერი ქარის გამო.

.....

ი) დედას მზე მთვარე ამ ერთადერთ შვილზე ამოსდიოდა.

.....

(B1) სავარჯიშო 18. დააკავშირე „და“ კავშირით მართივი წინადადებები:

წიგნები: გათენდა. მზე ამოვიდა.
 გათენდა და მზე ამოვიდა.

- ა) მაშინვე ავდექი.
 წამოვედი ჩემს ძველ ადგილას.
- ბ) გაფოთლილი ხე შრიალებდა.
 ჩრდილს ჰფენდა იქაურობას.
- გ) აბღავლდა ძროხა.
 აკიკინდა თხა.
- დ) გარეთ თოვდა.
 ცივი ქარი უბერავდა.
- ე) ლუკამ დავალებები დაწერა.
 ნასადილევს ფეხბურთის სათამაშოდ წავიდა.
- ვ) საშინლად ცხელოდა.
 ქალაქი სავსე იყო ტურისტებით.
- ზ) დედამ ყველაფერი მოამზადა.
 დედამ სადღესასწაულო სუფრა გააწყო.
- თ) პურის ყანა მწვანედ ბიბინებდა.
 მოსავალს კარგი პირი უჩანდა.
- ი) მაისი მოვიდა.
 საადრეო ბალიც დამწიფდა.

(B1) სავარჯიშო 19. ჩასვი მაერთებელი „და“კავშირი ან მაპირისპირებელი „თუ“ კავშირი გამოთოვებულ ადგილას:

- ა) სად დევს ჩემი ტანსაცმელი – კარადაში ჩანთაში?
- ბ) სულ გადამწვანდა მთა ბარი.
- გ) რა გირჩევნია, თეატრის ბილეთები ავიღო კინოსი?
- დ) ახლა ორი საათი თხუთმეტი წუთია.
- ე) ცოტა აცივდა და ვფიქრობდი, სახლში შევსულიყავი ეზოში გამეგრძელებინა კითხვა.
- ვ) პიანინოსა კარადას შორის იდგა სარწველა სავარძელი.
- ზ) ბიჭს ლამაზი შავი თვალები შავი თმა ჰქონდა.
- თ) კალათბურთი ვითამაშოთ ფეხბურთი?
- ი) თოვლიანი ამინდი გირჩევნია წვიმიანი?
- ზ) რძე რძის ნაწარმი ჩემი საყვარელი პროდუქტია.
- თ) რომელი ენის სწავლას აპირებ – ინგლისურის ფრანგულის?
- ი) გთხოვთ, თქვენი კალმები რვეულები მაგიდაზე დააწყოთ!
- კ) რომელი ჟანრის ფილმები გაინტერესებს – ფანტასტიკური სათავგადასავლო?

(B1) სავარჯიშო 20. შეცვალე ნიშნუხის მიხედვით:

შინ და გარეთ ციოდა.

ციოდა როგორც შინ, ისე გარეთ.

- ა) ახალი ტანსაცმელი დიდებსაც მოეწონათ და პატარებსაც.
.....
- ბ) ძალიან მიყვარს ყავა და ჩაი.
.....
- გ) სუფრა სავსე იყო ტკბილი და ცხარე კერძებით.
.....
- დ) იმ წელს სწავლა სკოლებსა და უნივერსიტეტებში ოქტომბერში დაიწყო.
.....
- ე) ბაზარში ხილიც ძვირი იყო და ბოსტნეულიც.
.....
- ვ) ქალაქში მალე დაიწყეს მოძრაობა ავტობუსებმა და სამარშრუტო ტაქსებმა.
.....
- ზ) ძნელი იყო წასვლაც და დარჩენაც.
.....
- თ) თბილისში ნახავთ აღმოსავლური და დასავლური კულტურის ნიმუშებს.
.....
- ი) სიყვარულის თემა ჩანს ამ მხატვრის ძველ და ახალ ნამუშევრებში.
.....

(B1) სავარჯიშო 21.

**რას გამოხატავს წინადადებაში გამოყენებული
კავშირი? გაუსვი ხაზი შესაბამის ფუნქციას:**

(საჭიროების შემთხვევაში გამოიყენეთ ზემოთ მოცემული ცხრილი):

1. აღარც შენი მჯერა, აღარც შენი მეგობრის! (უარყოფა, არჩევანი)
2. ლია და გია სკოლაში მიდიან. (დაკავშირება, არჩევანი)
3. ან ნანას დაუჯერეთ, ან მე მომისმინეთ. (დაპირისპირება, არჩევანი)
4. გიგა სამსახურში წავიდა, დათა კი – თეატრში. (დაპირისპირება, არჩევანი)
5. ზრდასრულები, ანუ უფროსები, ხშირად ვერ უგებენ ბავშვებს.
(არჩევანი, იგივეობა)
6. როგორც თქვენ, ისე ჩვენც გვიყვარს საკუთარი საქმე.
(დაპირისპირება, დამატებითი არჩევანი)
7. ხან წვიმს, ხან თოვს, ხანაც მზიანი ამინდია. (იგივეობა, არჩევანი)
8. ნიკას არც წიგნი აქვს, არც რვეული. (არჩევანი, უარყოფა)
9. ობოლ გოგონას არა მარტო წიგნები უყიდეს, არამედ სხვა სასკოლო ნივთებიც.
(დამატებითი არჩევანი, იგივეობა)
10. ნულარც დედის იმედი გექნება, ნულარც მამას შეაწუხებ შენი თხოვნით!
(არჩევანი, უარყოფა)

(B1) სავარჯიშო 22.**დაუკავშირეთ წინადადების ნაწილები****ერთმანეთს, გადაწერეთ და დასვით სასვენი ნიშნები:**

1. მალე ზაფხულის არდადეგები დადგება
 2. როგორც სწორად მიგაჩნია
 3. უნივერსიტეტში მაინც ჩავაბარებ
 4. ძალიან გამიხარდება
 5. უკვე 12 საათი იყო
 6. ოღონდ ეს პროექტი დავასრულოთ
 7. ხვალ ვერც სკოლაში წავალ
 8. პატარა ერეკლე ხან წიგნს კითხულობდა
 9. პანდემია ახლაც არის
 10. თამარი მალე მიიღებს გადაწყვეტილებას: ან საქართველოში დარჩება
-
- ა) და მერე აუცილებლად დაგეხმარები
 - ბ) თუნდაც მთელი ოჯახი იყოს წინააღმდეგი
 - გ) ან ამერიკაში გაემგზავრება სწავლის გასაგრძელებლად
 - დ) და მე სოფელში წავალ დასასვენებლად
 - ე) ხან ბებიას ეხმარებოდა სახლის საქმეებში
 - ვ) თუმცა სკოლაში დავდივართ
 - ზ) თუ კონცერტს დედაჩემი დაესწრება
 - თ) ვერც პროექტის პრეზენტაციაში მივიღებ მონაწილეობას
 - ი) ისე უნდა მოიქცე
 - კ) მაგრამ პატარა ვაჩეს მაინც არ ეძინა

(B1) სავარჯიშო 23. სწორად ჩასვი კავშირები: თან...თან; კიდევ...კიდევ

- ა) მზია ჭამდა, გაუჩერებლად ლაპარაკობდა.
- ბ) მიუხედავად იმისა, რომ ჯანმრთელობა ხელს არ მიწყობდა,
ვთოხნიდი და ვბარავდი.
- გ) უცნაური ამინდია: წვიმს, მზე ანათებს.
- დ) ვერ გამირკვევია, როგორი გრძნობა მაქვს ამ ამბავზე: მწყინს
და მიხარია.
- ე) ბიჭი საკლასო დავალებას წერდა და თვალი
ფანჯრისკენ ეჭირა, საიდანაც ბავშვების ჟრიამული ისმოდა.
- ვ) სხვა გზა არ იყო: ვმუშაობდი და ვსწავლობდი.

**(B1) სავარჯიშო 24. შეადგინე ორ-ორი წინადადება მოცემული
კავშირების გამოყენებით:**

- ა) და
.....
.....
- ბ) თუ
.....
.....
- გ) თან...თან
.....
.....
- დ) კიდევ....კიდევ
.....
.....
- ე) როგორც ... ისე
.....
.....

(B1) სავარჯიშო 25. შეადგინე კატარა ტექსტი ნებისმიერ თემაზე, სადაც გამოიყენებ შემდეგ მართებელ კავშირებს:

და; თუ; თან...თან; კიდევ...კიდევ; როგორც... ისე.

(B1) სავარჯიშო 26. წინადადება გადააკეთე ნიშნის მიხედვით, გამოიყენე ფრჩხილებში მითითებული უარყოფის გამომხატველი კავშირები:

მაგალითი: კინოში წავედი და ნაყინი ვჭამე (ვერც...ვერც)
ვერც კინოში წავედი და ვერც ნაყინი ვჭამე

1. სურათი დავხატე და გავაფერადე (არც...არც)
.....
2. ტორტი ვჭამე და ხილი დავაყოლე (ვერც...ვერც)
.....
3. ვმოგზაურობ და სურათებს ვიღებ (არც...არც)
.....
4. ჩემს მეგობარს წამოვიყვან და დედაჩემს (ვერც...ვერც)
.....
5. არ მაქვს დრო და ხალისი (აღარც...აღარც)
.....
6. ხვალ მოხვალ და დამირეკავ (ნურც...ნურც)
.....
7. ვარსკვლავებს ეთამაშება და ეჭიბრება (ვეღარც...ვეღარც)
.....
8. შენ კონცერტზე ლექსს წაიკითხავ და იმღერებ (ნურც...ნურც)
.....

(B1) სავარჯიშო 27. წინადადებები დააჯგუფე ცხრილის შესაბამის გრაფაში:

1. არც თავს მოვიკლავ და არც გავჩერდები.
2. ახლა ისე დავბერდი, ვეღარც ვხედავ და ვეღარც მესმის.
3. ქრელო პეპელა, ნურც გაფრინდები, ნურც მოფრინდები.
4. ფეხბურთელმა ვერც ბურთი გაიტანა და ვერც მაყურებელი გაახარა.
5. გული ვერც გულობას იშლის, ვერც ძალ-ღონე მოსდევს.
6. ნურც ნურაფერს მეტყვი და ნურც დაიკარგები.
7. ვერც ვუკრავ, ვერცა ვმღერი, ისე გამიტყდა გული.
8. აღარც ჩიტის სტვენა მესმის, აღარც ჩიტის გალობა.
9. „ნურც გაჯავრდება პირიმზე, ნურც დამწყევლიან იანი“.
10. არ იცოდა რა ექნა, ვერც უარს ეტყოდა და ვერც წაჰყვებოდა.
11. მტერმა ვერც დააშინა და ვერც დააჩოქა.
12. არც ჩიტების ხმა ისმოდა, არც ნადირთა ყმუილი და არც მწერების ზუზუნი.

კავშირი, რომელიც გამოხატავს უარყოფას (არც...არც; ვერც...ვერც)	
კავშირი, რომელიც გამოხატავს უარყოფას (იყო და აღარ არის) (ვეღარც...ვეღარც; არარც...არარც)	
გამოხატავს უარყოფას (თხოვნას) (ნურც...ნურც; ნუღარც...ნუღარც)	

(B1) სავარჯიშო 28. დააკავშირე ერთმანეთთან წინადადების ნაწილები:

1. ადრე ყველაფერი კარგად იყო	ა) ვერც ვხატავ და ვერც ვხაზავ
2. მოდი გავიცნოთ ერთმანეთი	ბ) არც წვიმს, არც თოვს
3. მაპატიეთ, ვერ გიცანით	გ) აღარც ახალგაზრდა ხართ, აღარც თმახუჭუჭა
4. ძალიან ცუდად ვარ, დამივიწყე	დ) არც ძმარია და არც წყალი
5. ბავშვობაში ძალიან ცელქი ვიყავი, ახლა კი	ე) ველარც ვცელქობ და ველარც დავრბივარ
6. იმდენი ვიზარმაცე	ვ) ახლა აღარც მელაპარაკები და აღარც მირეკავ
7. არქიტექტურულზე მინდა ჩაბარება, მაგრამ	ზ) არც გაგეცნობი და არც სახელს გეტყვი
8. უცნაური ამინდია	თ) ნულარ დამირეკავ და ნულარ მოხვალ
9. რა უცნაური გოგოა, ამაზე იტყვიან	ი) არც ვმეცადინეობ და არც თავს ვიტკიებ
10. გამოცდები არ მაქვს, ამიტომ	კ) ველარც ვისწავლე, ველარც მომავალი ავიწყვე

(B1) სავარჯიშო 29. ჩასვი ტექსტში შესაფერისი კავშირი:

არც...არც, ვერც...ვერც, ნურც...ნურც, აღარც...აღარც,
ვეღარც...ვეღარც, ნუღარც...ნუღარც

გამარჯობა, ლუკა!

როგორ ხარ? რამდენი ხანია შენი ამბავი არ გამიგია. ადრე სულ მეხმიანებოდი, ბოლო დროს კი მწერ და მირეკავ. ნუთუ შენც დამივიწყე, ერთად გატარებული დღეები გახსოვს და ჩვენი მოგზაურობები.

არ ვიცი, რაღაც უცნაური მემართება. თითქოს მარტო ვარ. ჩემ ირგვლივ ადამიანები მხედავენ და მამჩნევენ. ისინიც კი, ვისთანაც ძალიან ახლოს ვიყავი, ახლა ისე ჩამივლიან, თითქოს ჩემს მისაღმებას იგებენ და გაღიმებულ სახეს ხედავენ. სიმართლე გითხრა, ძალიან დავიღალე. იქნებ რამეს არასწორად ვაკეთებ? ძალიან გთხოვ, დამიმალავ და მომერიდები, პირდაპირ მითხარი. თუ სიტუაცია არ გამოსწორდა, იძულებული გავხდები, ერთად შეგკრიბოთ და ახსნა მოგთხოვოთ.

კიდევ ერთხელ გთხოვ, გაჩუმდები და დაიკარგები.

მოუთმენლად ველი შენს პასუხს
ლადო

(B1) სავარჯიშო 30. შეადგინე წინადადებები კავშირების გამოყენებით:

არც...არც	
ვერც...ვერც	
ნურც...ნურც	
აღარც...აღარც	
ვეღარც...ვეღარც	
ნუღარც...ნუღარც	

(B1). სავარჯიშო 33.

შეარჩიე წინადადება, რომელშიც არასწორადაა გამოყენებული მაქვემდებარი კავშირი – ან ... ანდა:

- ა) – ან ფეხბურთი ითამაშეთ, ანდა სტადიონი გაათავისუფლეთ! – დაუყვირა ფეხბურთელებს გაბრაზებულმა მწვრთნელმა.
- ბ) მანუჩანს ან სახლი უნდა გადაეხურა, ანდა შემდეგ დაეწყო რემონტი.
- გ) მასწავლებელმა გვითხრა, ან კითხვა დაიწყო, ანდა დაფიდან გადანერეთ წინადადებებიო.
- დ) დედას არჩევანი ვერ გაეკეთებინა: ბავშვისთვის ან ფეხსაცმელები უნდა ეყიდა, ანდა – კაბა.

(B1) სავარჯიშო 34.

შეარჩიე წინადადება, რომელშიც არასწორადაა გამოყენებული მაქვემდებარი კავშირი – გინდა ... გინდა(ა):

- ა) ზოგიერთი ადამიანის გადარწმუნებას აზრი არ აქვს: გინდა ტკბილი სიტყვით მიმართე, გინდა – მწარე სიტყვით.
- ბ) მარკოზმა გინდა თოხით იმუშაოს, გინდა ბევრი იმუშაოს, მისთვის სულ ერთი არ არის.
- გ) თუკი დაღლილი ხარ, გინდა დეტექტივს უყურო, გინდა – კომედიას.
- დ) „გინდა მეძინოს, გინდა მეღვიძოს, მაინც სულში მიზიხარ.“

(B1) სავარჯიშო 35.

შეარჩიე წინადადება, რომელშიც არ გამოიყენაბდი მაქვემდებარებელ კავშირს: ხან ... ხან:

- ა) მაკა ... ერთ მხარეს გადააბრუნებდა ახალ პალტოს, ... – მეორეზე.
- ბ) მგზავრი ... ცხენზე შეჯდებოდა, ... ქვეითად აგრძელებდა გზას.
- გ) ყოველ დილით მანუჩარი ... გაიღვიძებდა, ... ხელ-პირს დაიბანდა ხოლმე.
- დ) სამი წლის მაკა ... ტირილს დაიწყებდა, ... გაჩუმდებოდა ხოლმე.

(B1) სავარჯიშო 36.

**მოცემული მაართაბელი კავშირები გადაანადილე
შესაბამის წინადადებაში:**

ან...ანდა, გინდა...გინდა, ხან...ხან, ხან...ხან კიდეც

- ა) ღამარა სკოლაში ... გრძელი გზით მიდიოდა ხოლმე, ... – გრძელი გზით.
- ბ) – ... ჩუმად მითხარით, ... – ხმამალლა, მაინც არაფერი მესმის, – უთხრა
პაციენტმა ოტორინოლარინგოლოგს.
- გ) მაიამ ყოველ დილით ... ბრინჯის ფაფა უნდა შეჭამოს, ... ერთი ჭიქა რძე უნდა
დალიოს ხოლმე.
- დ) მთელი ზაფხული სოფლის მდინარეში ბავშვები ... კამერებით ცურავდნენ, ...
... კამერების გარეშე.

(B1) სავარჯიშო 37.

**შეადგინე წინადადებაი, მაქვემდებარებელი
კავშირების გამოყენებით:**

ან – ან, გინდა(ა) – გინდა(ა), ხან – ხან, ხან – ხან კიდეც

- ა)
- ბ)
- გ)
- დ)

(B1) სავარჯიშო 38. წინადადებაში გასახე მართებული კავშირები და ამონარი ცხრილში მითითებული კატეგორიების მიხედვით:

1. თოვლი მოვიდა, მაგრამ ძალიან არ ცივა.
2. ჯანჯაფილი, ანუ კოჭა, ფართოდ გამოიყენება კულინარიასა და მედიცინაში.
3. დასასვენებლად მხოლოდ ბავშვები კი არ წაიყვანეს, არამედ – მშობლებიც.
4. ოღონდ არ იწვიმოს და ყვავილებს მე მოვრწყავ.
5. თუთის ხეს, ანუ ბჟოლას, კახეთში ფურცელს ეძახიან.
6. მე ფანქრებს მოვაგროვებ, შენ კი ყუთში ჩააწყე.
7. ცაზე ღრუბელი წამოვიდა, ესე იგი განვიმდება.
8. თქვენი მოსაზრება მოვისმინე, თუმცა ვერაფერი გავიგე.

გამოხატავს დაპირისპირებას	გამოხატავს იგივეობას
მაგრამ	

(B1) სავარჯიშო 39. ჩანერა გამოთქმებული კავშირები:

ანუ, მაგრამ, კი, ესე იგი, კი არ – არამედ, ოღონდ, ხოლო

1. ნაყინი ვიყიდე ვერ შევჭამე.
2. რადგან ველოსიპედით მივდივარ, მალე მივაღ.
3. მე ნამცხვარს ვაცხობ, დედა ნაზუქებს.
4. ნათია დავალებებს წერს, სალომე ტესტებს.
5. თათარა, ფელამუში, ყურძნის წვენისგან მზადდება.
6. შენ მოდი და რასაც მეტყვი, იმას მოგართმევ.
7. სპექტაკლის ბილეთი ვიყიდე, თეატრში არ წავედი.
8. ვაზა გატყდა, დაიმსხვრა.
9. თოვლი იყო თეთრი, ქათქათა.
10. ბათუმში ძალიან კარგი ამინდია, ზღვაში ვიბანავებთ.

(B1) სავარჯიშო 40. დაუკავშირე წინადადების ნაწილები ერთმანეთს, შედგენილი წინადადებაები გადაწერე და წაიკითხე:

1. ბავშვებისთვის სასარგებლოა წვნიანები
2. ძალიან მინდოდა თეთრი ბლის ჭამა,
3. ბებიას არ უნდოდა დაბადების დღის აღნიშვნა,
4. გიგამ მე შეხვედრაზე მიმიწვია,
5. სადაც გინდა წავიდეთ,
6. იამ ფეხი აიდგა და
7. დიდები სასაუბროდ დაბლა დსხდენენ,
8. თუ გამოცდისთვის იმეცადინე, ბ
9. თეატრის სცენას ღია წითელი,
10. სამოგზაუროდ რომში ვაპირებდით წასვლას,

- ა) კი არ დადის, არამედ დარბის.
- ბ) ესე იგი ყველაფერი კარგად იქნება.
- გ) თუმცა სტუმრების მოსვლა ძალიან გაუხარდა.
- დ) ანუ ალისფერი ფარდა ჩამოაფარეს.
- ე) ოღონდ ზღვაზე არა.
- ვ) ანუ სხვადასხვა სახის სუპები.
- ზ) ხოლო ბავშვები სათამაშოდ მეორე სართულზე ავიდნენ.
- თ) მაგრამ ბლის ხეზე ვერ ავედი.
- ი) თავად კი ლექციას დაესწრო.
- კ) მაგრამ პანდემიის გამო ვერ წავედით.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8. თუ გამოცდისთვის იმეცადინე, **ესე იგი** ყველაფერი კარგად იქნება.
9.
10.

(B1) სავარჯიშო 41.

**დააკვირდი კავშირებს და ლოგიკურად დაასრულე
წინადადებები:**

1. დღეს ძალიან ცხელა, **მაგრამ**
2. წყლით სავსე ქვაბი უკვე ნახევარი საათი დგას ცეცხლზე, **ესე იგი**
.....
3. შენ **ოღონდ** კარგად ისწავლე და
4. სამი მგზავრი პირველ ვაგონში ავიდა, **ხოლო**
5. ჩემთვის ყავა და ნამცხვარი შევუკვეთე, შენთვის **კი**
6. თუ უნივერსიტეტში მიდიხარ, მარჯვნივ **კი არ** უნდა წახვიდე,
.....
7. ერთი წელი ვსწავლობდი ინგლისურს, **თუმცა**
8. დღეს მორიგეა ბიოლოგიის მასწავლებელი, **ანუ**
9. გიორგი ძალიან გაბრაზდა, **მაგრამ**
10. აქ გაზაფხულზე ცივა, **ხოლო**

(B1) სავარჯიშო 42. ტექსტში გამოთქვებულ ადგილას ჩანერა შესაბამისი კავშირები:

ხოლო, თუმცა, კი არ – არამედ, ანუ, ესე იგი, მაგრამ, კი.

გვინდა გაცნობოთ ჩვენ მიერ დაგეგმილი ღონისძიების შესახებ, რომელიც გაიმართება მიმდინარე წლის მაისში. ღონისძიების სახელწოდებაა „ჩვენ ვქმნით“. ეს ღონისძიება დაგეგმილია ახალგაზრდა ხელოვანების გამოსავლენად, ღონისძიებაში მონაწილეობის მიღება შეუძლია ყველა ასაკის ადამიანს.

ღონისძიების პირველი დღე დაეთმობათ მომღერლებს და მოცეკვავეებს, მეორე დღე თეატრალურ ჯგუფებს. ასევე გათვალისწინებულია მხატვრების გამოფენის მოწყობაც, რომლებიც ნახატებს გამოფენენ მხოლოდ, იქვე დახატავენ და გაყიდვიან კიდევ, ერთდროულად გაიმართება გამოფენა-გაყიდვა.

ღონისძიებაში მონაწილეობისთვის დავუკავშირდით საზღვარგარეთ მოღვაწე ახალგაზრდა ხელოვანებსაც, მათი ნაწილი ჩამოსვლას ვერ ახერხებს მსოფლიო პანდემიის გამო.

ვფიქრობთ, მსგავსი ღონისძიება აუცილებლად უნდა გაიმართოს მომავალ წელსაც, მას უნდა მიეცეს სიტემატური სახე, რაც კარგი საშუალება იქნება კულტურისა და ხელოვნების განვითარებისთვის.

(B1) სავარჯიშო 43. შეადგინე წინადადებები ნიმუშის მიხედვით:

თხრობითი წინადადების დროს ...ან...	კითხვითი წინადადების დროს ...თუ...
ნიმუში: ყავას, ჩაის დავლევ	ნიმუში: ყავას დავლევ, თუ ჩაის?

(B1) სავარჯიშო 44. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი კავშირები: „ან“ „თუ“

- ა) ბათუმში წავიდეთ ურეკში წელს?
- ბ) დღეს გიასთან წავალ დათოსთან.
- გ) ძალიან მომეწონა ეს შარვლები. არ ვიცი, ლურჯს ვიყიდი, ცისფერს.
- დ) აქ დაჯდები ფანჯარასთან?
- ე) ჩაი შაქრით გნებავთ უშაქროდ?
- ვ) სადამოს ან ფილმს ვუყურებ, მუსიკას მოვუსმენ.
- ზ) თურქული იცი სპარსული?
- თ) ტრენინგი ინგლისურ ენაზე იქნება ქართულ ენაზე?

(B1) სავარჯიშო 45. შეადგინე წინადადება ნიშნის მიხედვით:

ერთსა და იმავე დროს რამდენიმე მოქმედების შესრულება თან... თან...	დროგამოშვებით სხვადასხვა მოქმედების შესრულება ხან... ხან...
ნიმუში: თან ვჭამ, თან ვკითხულობ (ორივე მოქმედებას ერთდროულად ვასრულებ)	ნიმუში: ხან ვჭამ, ხან ვკითხულობ (ორივე მოქმედებას ვასრულებ დროის სხვადასხვა მონაკვეთში)

(B1) სავარჯიშო 46. ჩასვი წინადადებაში შესაბამისი კავშირები:

თან.... თან... / ხან... ხან...

- ა) სპორტულ დარბაზში ვვარჯიშობ და მუსიკას ვუსმენ.
- ბ) როცა დრო მაქვს, ქუჩაში ვსეირნობ, მეგობართან მივდივარ .
- გ) გასულ ზაფხულში სოფელში ვისვენებდი და ქალაქში.
- დ) ლილი ახალგაზრდა დედაა. ამიტომ მუშაობს და სწავლობს.
- ე) მიყვარს ორ საქმეს ერთად რომ ვაკეთებ. ამიტომ ვხატავ, ვმღერე.
- ზ) სამსახურში ბევრი საქმე არ გვაქვს. ამიტომ ვმუშაობ და ვისვენებ.
- თ) ხვალ ზუმში ორი შეხვედრა მაქვს ერთსა და იმავე დროს. ამიტომ
ერთ შეხვედრაზე შევალ და მეორეზე.

(B1) სავარჯიშო 47. შეადგინე წინადადებაები ნიმუშის მიხედვით:

აზრის დაკავშირება ...და...	საკმარისპირო აზრის გამოხატვა ...მაგრამ...
ნიმუში: ბევრს ვმეცადინებო და კარგი შედეგებიც მაქვს	ნიმუში: მიყვარს მოგზაურობა, მაგრამ იშვიათად ვმოგზაურობ.

(B1) სავარჯიშო 48. „და“ და „მაგრამ“ ჩასვი წინადადებაში მართებულიად:

- ა) მე მიყვარს ფილმების ყურება ხშირად ვუყურებ ფილმებს.
- ბ) მე მინდა ახალი მობილურის ყიდვა, საკმარისი ფული არ მაქვს, რომ ვიყიდო.
- გ) ძალიან მომწონს იტალია, ჯერ არ მიმოგზაურია იქ.
- დ) სპორტული დარბაზი ჩემთან ახლოსაა ხშირად ვვარჯიშობ იქ.
- ე) დღეს ჩემი მეგობრის დაბადების დღეა რესტორანში იხდის.
- ვ) ძალიან მომენატრა ბებია, ვერ ვნახულობ ხშირად.
- ზ) მაინტერესებს წიგნების კითხვა ყოველთვის ვკითხულობ წიგნებს.
- თ) მინდა როკის კონცერტზე წასვლა, სამწუხაროდ, დრო არ მაქვს.
- ი) სტუდენტებს გვყავარდა ექსკურსიებზე სიარული ხშირად დავდიოდით სხვადასხვა ადგილებში.
- კ) მეგობრის ზარს ველოდებოდი, არ დამირეკა.

10

მექვემდებარებელი
კავშირები

» **თავი 10.** **მაქვემდებარებელი კავშირები**

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუში
სადაც საიდანაც საითკენაც საითაც რომ	ადგილი	ყველა მივიდა იქ, სადაც გუშინ იყვნენ. ყველა იქით წავიდა, საიდანაც ხმაური ისმოდა. ბიჭიც იქით წავიდა, საითკენაც ქალები გარბოდნენ. ბავშვიც იქით წავიდა, საითაც დედა მიდიოდა. უბოში რომ დიდი ხეა, სწორედ იქ დგას ახლა ის კაცი.
როდესაც როცა რომ სანამ თუ არა რანამს რაკი როგორც კი ვიდრე	დრო	როდესაც ანა მოვიდა, სახლში არავინ არ იყო. როცა კარგი ამინდი იქნება, სასეირნოდ წავალ. ანა რომ მოვიდა, მე სახლში არ ვიყავი. სახლიდან ვერ გავედი, სანამ ანა არ მოვიდა. ანა მოვიდა თუ არა, მაშინვე წავედი. რანამს ანა მოვიდა, მაშინვე წავედი. რაკი ყველამ დაიძინა, მეც დავიძინე. როგორც კი ანა მოვიდა, მაშინვე დავიძინე. ვიდრე ანა არ მოვიდა, ვერ დავიძინე.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუში
ისე – რომ ასე რომ	შედეგი	ისე რთულია ეს ტექსტი, რომ ალბათ გამოცდას ვერ ჩავაბარებ. მე კარგად ვიმუშავე, ასე რომ ახლა დასვენება შემეძლია.
ისე – როგორც ისე – თითქოს	მსგავსება-შედარება	ისე იყოს, როგორც გადავწყვიტეთ. ისე ვგრძნობ თავს, თითქოს ბევრი ვირბინე.
ისე – ვითომც თითქოს	არარეალური შედარება	ისე იჭდა, ვითომ(ც) არაფერი არ იცოდა. ისე ლაპარაკობდა, თითქოს არაფერი იცოდა.
როგორც	იგივეობა	მე, როგორც ამ ბანკის თანამშრომელს, ჩემი პასუხისმგებლობა მაქვს.
რამდენადაც – იმდენად რამდენჯერაც – იმდენჯერ	შეფარდებითი შედარება	რამდენადაც ბინაა კარგი, იმდენად ფასიც კარგია. რამდენჯერაც ვუთხარი, იმდენჯერ მოიტანა.
უფრო – ვიდრე	სხვაობა, განსხვავება	ის ერთი დღე უფრო მახსოვს, ვიდრე მთელი წელი.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუმი
რადგან რადგანაც ვინაიდან იმითომ, რომ იმის გამო, რომ ამის გამო რაკი – ამიტომ	მიზეზი	გუშინ სამსახურში არ ვიყავი, რადგან სიცხე მქონდა. მე არაფერს აღარ გეტყვი, რადგანაც შენი აღარ ზღერა. ყველა გახარებული იყო, ვინაიდან ყველაფერი კარგად დამთავრდა. მე არ მივდივარ სოფელში, იმიტომ რომ აღარ მინდა. სამსახურში არ ვიყავი იმის გამო, რომ გავცივდი. გუშინ გავცივდი, ამის გამო სამსახურში ვერ წავედი. რაკი სახლში არავინ იყო, ამიტომ მეგობართან წავიდა.
რათა იმისთვის, რომ	მიზანი	მე დავბრუნდი, რათა ყველა შეკითხვას პასუხი გავცე. მე ყველაფერი უნდა გავაკეთო იმისთვის, რომ შენ დაგეხმარო.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუმი
ვინც რაც რომ თუ	სუბიექტი, ობიექტი	აქ არის ის, ვინც ეს საქმე დაიწყო. გავიგე ის, რაც აქამდე არ ვიცოდი. დავინახე, რომ ის ვილაცას ელოდებოდა. მე არ ვიცოდი, თუ რა უნდა გამეკეთებინა.
რომელიც ისეთი, როგორიც	განსაზღვრებითი წინადადება	ის კაცი, რომელიც გუშინ ქუჩაში შემხვდა, ჩემი მეზობელია. ძალიან მინდა ისეთი მანქანა, როგორიც გიორგის ჰყავს.

კავშირი	ფუნქცია-დანიშნულება	ნიშუმი
თუ რომ	პირობა	თუ კარგად ისწავლი, კარგი სამსახურიც გექნება. ეს რომ გააკეთო, ძალიან ცუდი იქნება.
ასე რომ რის გამოც	შედეგი	დილიდან წვიმდა, ასე რომ სასეირნოდ ვერ წავედი. დილიდან წვიმდა, რის გამოც სასეირნოდ ვერ წავედი.
თუმცა – მაინც მიუხედავად იმისა, რომ მაგრამ მაინც მართალია – მაგრამ	გამორიცხვა, საპირისპირო ვითარება	თუმცა წვიმდა, სასეირნოდ მაინც წავედი. მიუხედავად იმისა, რომ წვიმდა, სასეირნოდ მაინც წავიდა. წვიმდა, მაგრამ სასეირნოდ მაინც წავიდა. მართალია, წვიმდა, მაგრამ სასეირნოდ მაინც წავიდა.
გინდ / გინდაც თუნდ / თუნდაც	არარეალური გამორიცხვა	გინდაც წვიმდეს, მაინც წავალ სასეირნოდ. თუნდაც წვიმდეს, მაინც წავალ სასეირნოდ. თუნდაც არაფერი მითხრა, მაინც ვიცი ყველაფერი.
რაც (არ) უნდა ვინც (არ) უნდა როგორიც (არ) უნდა სადაც (არ) უნდა	განურჩევლობა	რაც (არ) უნდა თქვას, შენ არ უპასუხო. ვინც (არ) უნდა იყოს, ეს წიგნი დაუტოვე. როგორიც არ უნდა იყოს, მაინც მინდა ამ წიგნის ყიდვა.
რაც (არ) უნდა ვინც (არ) უნდა როგორიც (არ) უნდა სადაც (არ) უნდა	განურჩევლობა	რაც (არ) უნდა თქვას, შენ არ უპასუხო. როგორიც არ უნდა იყოს, მაინც მინდა ამ წიგნის ყიდვა. სადაც არ უნდა ვიყო, მაინც წამოვალ თქვენთან ერთად.

(B1) სავარჯიშო 1. მოცემული კავშირები გადაანალიზეთ ცხრილში:

ამიტომ, როგორც, რომ, რადგან, რათა, რაკი, სადაც, როცა, ვინც, რის გამოც, თუ, ისე – რომ, იმიტომ – რომ, რაც, იმისთვის – რომ.

დრო	მიზეზი	მიზანი	შედეგი	პირობა	სუბიექტი/ობიექტი	იგივეობა

(B1) სავარჯიშო 2. აირჩიე სწორი კავშირი: რადგან / რათა

რადგან	რათა
გამოხატავს მიზეზს. ზმნა შეეწყობა წარსულ დროში	გამოხატავს მიზანს. ზმნა შეეწყობა მომავალ დროში.

1. ნინო ვერ წავიდა სასეირნოდ, ძალიან წვიმდა.
(რადგან / რათა)
2. ანა ძალიან განერვიულდა, ჯენეტს სიცხე ჰქონდა.
(რადგან / რათა)
3. მაია რეპეტიტორთან დადიოდა, გამოცდა ჩაებარებინა.
(რადგან / რათა)
4. მანანა მერაბთან მივიდა, წიგნის გამოცემაზე ესაუბრათ.
(რადგან / რათა)
5. ვიკამათეთ, რაღაც საკითხებზე ვერ შევთანხმდით.
(რადგან / რათა)
6. ვიმსჯელოთ, სწრაფად გადავჭრათ პრობლემა.
(რადგან / რათა)
7. გუშინ გიორგისთან წავედით, დახმარება სჭირდებოდა.
(რადგან / რათა)
8. ტელეფონი გადავტვირთე, უკეთ ემუშავა. (რადგან / რათა)
9. ხშირად წვიმს, მარტია. (რადგან / რათა)
10. თიკო თეატრში წავიდა, სპექტაკლს დასწრებოდა.
(რადგან / რათა)

(B1) სავარჯიშო 3. მოცემული კავშირების გამოყენებით შეადგინე წინადადებები:

რომ, მართალია – მაგრამ, თუ, რათა, ისეთი – როგორიც, საიდანაც, როგორც, ისეთი – როგორიც, როდესაც, რადგან.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(B1) სავარჯიშო 4. აირჩიე სწორი კავშირი: იმიტომ, რომ / ამიტომ

1. ძალიან ვიმატებ, რომ გვიან ვჭამ. (იმიტომ / ამიტომ).
2. წინოს არ მოეწონა წიგნი, ვერ წაიკითხა ბოლომდე.
(იმიტომ / ამიტომ)
3. ნათია უნივერსიტეტში აბარებს, ბევრს მეცადინეობს.
(იმიტომ / ამიტომ)
4. ბებია სოფელში მელოდება, რომ დავპირდი.
(იმიტომ / ამიტომ)
5. ნიკომ ბევრი ვაშლი იყიდა, რომ ძალიან უყვარს.
(იმიტომ / ამიტომ)
6. ჩანთა ხშირად მძიმე მაქვს, სახელურები ადვილად უფუჭდება.
(იმიტომ / ამიტომ)
7. კაბა ვერ ვიყიდე, რომ ძვირი ღირდა. (იმიტომ / ამიტომ)
8. გზაზე დიდი ავარია იყო, სასწრაფოს გამოვუძახეთ.
(იმიტომ / ამიტომ)
9. ბაზრობაზე ვერ წავედი, რომ სტუმრები მოვიდნენ.
(იმიტომ / ამიტომ)
10. სოსო ავად ყოფილა, მასთან სჯობს წავიდეთ.
(იმიტომ / ამიტომ)

(B1) სავარჯიშო 5. წინადადების ნაწილები დაუკავშირე ერთმანეთს და გადაწერე:

1. განვიმდა,	ა) რომ საზღვარგარეთ ესწავლა.
2. მაკაც იქ მოვიდა,	ბ) ნინო ვერსად წავა.
3. გურამი უფრო მაღალია,	გ) რომ ავადაა.
4. ლიკამ ბევრი რამ გააკეთა იმისთვის,	დ) ჩემი მეზობელია.
5. როცა კარგად გახდები,	ე) ამიტომ ნანა სასეირნოდ ვერ წავიდა.
6. სანამ სახლში არ მოხვალ,	ვ) რაც გითხარი.
7. ხვალ ნათიას არ ვერ წავა სკოლაში იმიტომ,	ზ) არ ინანებ.
8. თუ დამიჯერებ,	თ) ვიდრე ნოდარი.
9. ეს ქალი, რომელიც ახლა ნახე,	ი) წამლებს აღარ დაღევ.
10. არ დაივიწყო,	კ) სადაც შენ უთხარი.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

(B1) სავარჯიშო 6. შეარჩიე და გახაზე საჭირო კავშირი:

1. დასთეს, იმას მოიმკი. (რაც / რასაც)
2. სწორედ ის არის, გამოვწერე. (რაც / რასაც)
3. დღეს წვიმიანი ამინდია,, ქოლგა მჭირდება.
(ამიტომ / იმიტომ)
4. ნიკოლოზი იქ დაჯდა, კარგად ჩანდა სოფლის გზა.
(სადაც / საიდანაც)
5. კაცი დაიბადება, იმისი ბაღდადი იქ არისო. (სადაც / როდესაც)
6. პანდემია დაიწყო, ქვეყანაში კარანტინი გამოცხადდა.
(როდესაც / სადაც)
7. მოგივა დავითაო, ყველა შენი თავითაო. (რაც / რომელიც)
8. ივლისში სკოლაში არ დავდივართ, რომ არდადეგებია.
(ამიტომ / იმიტომ)
9. ყველა იქით გაიქცა, კვამლი ამოდიოდა. (სადაც / საიდანაც)
10. ქარს თესავს, ის ქარიშხალს მოიმკისო. (ვინც / როდესაც)
11. იქით წავედით, ისარი გვანიშნებდა. (საითკენაც / სადაც)
12. ის მოხდა, ყველა ელოდა. (რაც / რასაც)
13. თონე ცხელია, პურიც მანამდე გამოაცხვე. (სანამ / რომ)
14. მე გამოვედი, ექიმთან სხვა შევიდა. (რომ / რომელიც)
15. ისე მოვამზადეთ ყველაფერი, დავგეგმეთ.
(როგორც / როგორიც)

(B1) სავარჯიშო 7. დაასრულე წინადადებები:

1. იქ წავიდეთ,
2. მაშინ დაიწყება შეჯიბრი,
3. ქოლგა მჭირდება,
4. მეგობრის დაბადების დღეა,
5. დედამ იცოდა ის,
6. ის წიგნი წავიკითხე,
7. არ მშია,
8. ხშირად უნდა ილაპარაკოთ ქართულად,
9. მან დატოვოს დარბაზი,
10. ისეთი მზიანი დღე გამოვიდა,

(B1) სავარჯიშო 8. ჩასვი მოცემული კავშირები სწორად:

როცა, რომ, საითაც, თუ არა, საიდანაც, ვიდრე, რაწამს, სანამ.

1. ჩვენ იქით გავემართეთ, მუსიკის ხმა ისმოდა.
2. ავდექით, კარგად გათენებულიყო.
3. ტკბილელს მაშინ შეჭამ, საჭმელი უკვე ნაჭამი გექნება.
4. თოვლი იდო ყველგან, არ უნდა გაგეხედა.
5. დავამთავრეთ მუშაობა, მაშინვე მოგვითანეს გემრიელი სადილი.
6. წვიმდა, გზისპირა მიტოვებულ სახლს შევეფარეთ და თავს ვირთობდით სხვადასხვა თემაზე საუბრით.
7. ამ ამბავმა ჩვენამდე მოაღწია, იმწამსვე დავიწყეთ მზადება გასაქცევად.
8. არც გამიგია, ქარი ამოვარდა და კოკისპირულად წვიმდა გარეთ.
9. ბავშვებისგან დანვრილებით გავიგებდი, რა მოხდა კლასში, ერთ-ერთმა მშობელმა მომანოდა ინფორმაცია.

(B1) სავარჯიშო 9.**დააკვირდი მისათითებელ სიტყვას, დააკავშირა წინადადების ნაწილები ერთმანეთთან და გადაწერე წინადადება:**

1. ვინც წყალზე გადო პატარა ხიდი,	ა) კოჭლი ცხვარი წინ მოექცევას (ანდ.)
2. სადაც ცული ვერ გამოდგება,	ბ) მან მადლი ქნა ძალიან დიდით (ანდ.)
3. ფარა რომ მობრუნდება,	გ) პროექტის პრეზენტაციას გავაკეთებთ.
4. საითაც გავიქეცი,	დ) მაშინ ჯანსაღი ცხოვრების წესი უნდა დავიცვათ.
5. როდესაც წვიმა გადაიღებს,	ე) იქით წავიქეციო. (ანდ)
6. თუ გვინდა, ჯანმრთელები ვიყოთ,	ვ) ამიტომ უნდა დაგტოვოთ.
7. ხვალ, გაკვეთილები რომ დამთავრდება,	ზ) იმიტომ რომ დედაჩემი ვნახო.
8. სადაც ველოდი,	თ) იქ პატარა ხერხს გააქვს და გამოაქვს ხოლმე. (აკაკი წერეთელი)
9. მე შეხვედრაზე მაგვიანდება,	ი) სწორედ იქ ვიპოვე დამალული ჩემი ლეკვი.
10. ძალიან მინდა იტალიაში წასვლა,	კ) მაშინ შევხვდები მეგობარს

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

(B1) სავარჯიშო 10.

**წინადადებაში ხაზგასმულ კავშირს მიუწერე,
რას გამოხატავს წინადადება?
(ადგილს, დროს, მიზეზს, მიზანს, შედეგს)**

1. იმ კუთხეში, **სადაც** კირილე იჯდა, ლაპარაკი ატყდა. ადგილი
2. როდესაც მზე ამოვიდა, ლადო უკვე ბაღში მუშაობდა.
3. იქ, საიდანაც შუქი გამოდიოდა, პატარა ბიჭი მიმალულიყო.
4. სანამ მასწავლებელი მოვიდოდა, დავალება სწრაფად დავწერე.
5. როგორც კი ტრანსპორტმა მოძრაობა დაიწყო, მაშინვე წამოვედი.
6. ვიდრე დედა გვყავს, არ დავბერდებით.
7. ყველაფერი გავაკეთე, ასე რომ, ვფიქრობ, კარგად ჩავაბარებ გამოცდას.
8. მე თვითონ დავწერ, რადგანაც შენ არ მეხმარები.
9. რაკი მზე გამოვიდა, მინდორში წავალ სამუშაოდ.
10. საიტკენაც ჩემი ნავი წამიყვანს, იქით წავალ.

(B1) სავარჯიშო 11.

ჩასვი შესაბამისი კავშირი წინადადებაში:

1. ქარი ჩადგა, არემარე დამშვიდდა. (რომ / როცა)
2. მონადირე იქით გაიქცა, ხმა შემოესმა. (სადაც / საიდანაც)
3. ზარი დაირეკა, მე უკვე კლასში ვიყავი. (რომ / როგორც კი)
4. 9 საათი შესრულდა, დედამ ბავშვები დააძინა.
(თუ არა / როგორც კი)
5. გიორგი მღეროდა, ცეკვავდა.
(თუნდ / თუნდ; თან / თან)
6. ლელა მოვიდა, ლია უკვე მაგიდას შლიდა. (რომ / და)
7. თამარი სახლში მივიდა ..., მაშინვე დაურეკა დედას.
(თუ არა / არა მარტო / არამედ)
8. გია იქ წავიდა, მეგობრები დატოვა. (სადაც / საიდანაც)
9. წინამ კაბა იყიდა, ანას ჰქონდა.
(ისე / როგორც; ისეთი / როგორიც)
10. ის ქალბატონი მობრძანდა, ლექცია უნდა წაიკითხოს.
(რომელმაც / რომელიც)

(B1) სავარჯიშო 12.

**შეართე ორი წინადადება შესაბამისი კავშირით
და დასვი სასვენი ნიშნები:**

რანამს, სადაც, რომ, როცა, საიდანაც, სანამ, როგორც კი,
როდესაც, საითაც, რაკი, რომ.

ნიშუში: ტელეფონმა დარეკა. მაშინვე დაგიძახე.

რა წამს ტელეფონმა დარეკა, მაშინვე დაგიძახე.

1. გაკვეთილებს არ ისწავლი.
გარეთ ვერ გახვალ.
2. ქარი ჩადგა.
ხმაურიც მიწყდა.
3. დათო იმ სოფელში წავიდა.
ბავშვობა გაატარა.
4. მე მაშინ წამოვედი სახლში.
ყველაფერი უკვე დამთავრებული იყო.
5. ბებო იქით გაიქცა.
კრუხის კრიახი ისმოდა.
6. გოგონა გაჩუმდა და აღარ ტიროდა.
მაშინვე ბებიასთან წაიყვანეს.
7. ძუ ღომიც იქით გაეშურა.
ბოკვრები გარბოდნენ.
8. ბავშვები ამ აურზაურში იყვნენ.
დედა ოთახში შემოვიდა.
9. გაკვეთილები ნასწავლი მქონდა.
ეზოში სათამაშოდ გავედი.
10. გიორგი წავიდა.
მე მერე გავედი სახლიდან.

(B1) სავარჯიშო 13.

**დააკავშირე წინადადების ნაწილები
ერთმანეთთან, გადაწერე და წაიკითხე:**

1. ვინც რა უნდა თქვასო,	ა) როდესაც გაეცლებათ.
2. ბაღს ქერქი მაშინ გააძვრე,	ბ) წისქვილმა კი ფქვასო.
3. ბარში რომ ჭკუა გაქრება,	გ) მაშინ საქმე მცირდებაო.
4. როცა სიტყვა ხშირდებაო,	დ) კარს იმას უღებენო.
5. ვინც აკაკუნებს,	ე) მთაში მოიძიებენო.
6. თვალი თუ არ ხედავს,	ვ) ქადა ორი ხელით იჭმებაო.
7. თუ გული გულობს,	ზ) ყურსაც სიამოვნებსო.
8. რაც გულს ახარებს,	თ) რომ შვილი სჯობდეს მამასა.
9. ის ურჩევნია მამულსა,	ი) როცა შრომით არის ნაშოვნო.
10. ლუკმა მაშინაა ტკბილი,	კ) გულს სულ არ ენადვლებაო.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

(B1) სავარჯიშო 14. მიუწერე, რას გამოხატავს წინადადება:

მსგავსება / შედარებას, არარეალურ შედარებას, იგივეობას,
შეფარდებით შედარებას, სხვაობა / განსხვავებას).

1. ისე ტკბილია ეს მოგონება, როგორც
ლამაზი სიზმარი. 2. ჩამიარა ისე, ვითომც ვერ დამინახა. 3. რამდენჯერაც ფული ვთხოვე,
იმდენჯერ დამეხმარა. 4. რამდენადაც დიდი განათლება გაქვს, იმდენად
დიდია მოვალეობა. 5. ამ ერთმა დღემ უფრო მეტი სიხარული მომიტანა,
ვიდრე მთელმა ცხოვრებამ. 6. ჩემი ცხოვრება, როგორც ზღაპარი, მალე თავდება. 7. ისე ვგრძნობ თავს, თითქოს ჩიტი ვიყო. 8. რამდენადაც კარგი ადამიანია, იმდენად
ბევრი პრობლემა აქვს. 9. მე, როგორც ამ ქვეყნის შვილს, ჩემი ბუნება
უფრო მომწონს. 10. ლალი უფრო მაღალია, ვიდრე ლია.	არარეალური შედარება ....

(B1) სავარჯიშო 15. მიუწერე, რას გამოხატავს წინადადება:

პირობა, შედეგის გამორიცხვა, საპირისპირო ვითარება,
არარეალური გამორიცხვა, განურჩევლობა

1. თუ ქართულს კარგად ისწავლი, უნივერსიტეტში სწავლა ადვილი იქნება.	პირობა
2. გინდ დაგარიგო, გინდ გაგიწყრე, შენ არაფერი გესმის!	
3. მართალია, ეს ამბავი არ გამიგია, მაგრამ ვხვდები, ვინცაა დამნაშავე.	
4. მიუხედავად იმისა, რომ ყველა გაფრთხილებული იყო, ბევრი არ გამოცხადდა.	
5. ეს რომ გაიგო, ჩემი გზა უნდა გაიარო.	
6. მართალია, მე დაგიბარე, მაგრამ ახლა არ მცალია.	
7. ვინც უნდა მომიგზავნო, სიმართლეს ვერ დავმაღავ.	
8. სადაც უნდა წახვიდე, შენი ქვეყანა არ უნდა დაივიწყო.	
9. თუმცა ძალიან მაწყენინე, მაინც არ შემიძლია შენი დავიწყება.	
10. გინდ დაიჯერე, გინდა ნუ დაიჯერებ, სიმართლე ესაა.	

(B1) სავარჯიშო 16. შეადგინე წინადადებათი მოცემული კავშირების გამოყენებით:

იქ – სადაც; მაშინ – როდესაც; ის – რაც; ის ბავშვი – რომელი;
იქიდან – საიდანაც.

წიგნში: ბავშვი დედას იქ ეძებდა, სადაც დატოვა.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

(B1) სავარჯიშო 17. ბლოკში მოცემული კავშირებიდან შეარჩიე შესაფერისი და დააკავშირე წინადადებები ერთმანეთთან:

რადგან; თითქოს; საიდანაც; რასაც; იმიტომ, რომ;
რომლებიც; როცა; ასე, რომ; როდესაც.

წინადადება	კავშირი	წინადადება
1. ყველაფერი მაშინ დაიწყო,		ა) ქალაქში კომისარი ჩამოვიდა.
2. გამოცდა წარმატებით ჩააბარა,		ბ) მთელი დღე ბეჭითად მეცადინეობდა.
3. ისე გემრიელად ჭამდა,		გ) მთელი დღე მშვიდი ყოფილიყოს.
4. ყველაფერი იმით დაიწყო,		დ) ხელმძღვანელმა თავისთან დამიბარა.
5. მაინტერესებს ისეთი ხალხი,		ე) წესიერად ასრულებენ სამუშაოს.
6. ბიჭი კარგ ხასიათზე იყო,		ვ) ამ მოგზაურობიდან ბევრ სიახლეს ელოდებოდა.
7. ყველამ იქით გაიხედა,		ზ) ცხენოსნები მოდიოდნენ.
8. მოხუცი მაშინვე მიხვდა,		თ) ბავშვის თვალები ეუბნებოდნენ.
9. სწორედ მაშინ მივხვდი,		ი) ყველა იქ დამსწრე ჩემსკენ შემობრუნდა.
10. დადგები და ყველაფერს თავად გააკეთებ,		კ) დღეს გვიანობამდე აქ დარჩები.

(B1) სავარჯიშო 18. შიშარჩიე შესაჟურისი კავშირი:

რათა / რადგან

1. სკოლაში არ წავედი, სტუმრებს ველოდი.
2. ბევრი უნდა ისწავლო, წარმატებას მიაღწიო.

იმიტომ, რომ/იმისათვის, რომ

1. უნდა მოიმარაგო ყველა ინგრედიენტი, ნამცხვარი გამოაცხო.
2. საწვინარი ჩავიცვი, ტელევიზორში თქვეს ამინდი გაუარესდებო.

ვინაიდან / რათა

1. ყველა მხიარულობდა, ახალ, კარგ ამბებს ელოდნენ.
2. ყველა ინფორმაცია გადავიკითხე, გადაცემა საინტერესოდ წამეყვანა.

იმისათვის, რომ / ვინაიდან

1. დილიდან საღამომდე თავაულებლად იმუშავა, სახლს თვალისმომჭრელად ებრწყინა.
2. სახლი თავალისმომჭრელად ბრწყინავდა, დილიდან საღამომდე თავაულებლად იმუშავა.

ვინც / რომელიც

1. კედელთან თავდახრით იდგა ის კაცი, ამ არეულობის მიზეზი გახდა.
2. კედელთან თავდახრით იდგა ჭაღარა კაცი, ამ არეულობის მიზეზი გახდა.

(B1) სავარჯიშო 19. ჩასვი წინადადებაში შესაფერისი კავშირები:

თუმცა; რომ; მაგრამ; ასე, რომ; მიუხედავად იმის, რომ;
რომელიც; მართალია; მაგრამ; თუნდაც; ვინც არ უნდა.

1. ბაბუამ შვილიშვილი წინ დაისვა, მისთვის რამდენიმე დარიგება მიეცა.
2. სკოლაში წასვლა არ უნდოდა, სხვა გზა არ ჰქონდა.
3. გაბრიელმა მკაცრად გახედა ბიჭს, თავდახრილი ჩასცქეროდა იატაკს.
4. ნიკო ზარმაცი და მატყუარა იყო, მშობლები ყურადღებას არ აკლებდნენ.
5. ბიჭი ახლა მზად იყო, მთელ სამყაროს შებრძოლებოდა.
6. მე არაფრის მეშინია, იყოს ჩემი მოწინააღმდეგე .
7. არადადეგები იწყება, მოემზადე და ჩანთა ჩაალაგე.
8. ეგ მართალია, ჩემო სოლომონ, მითხარი რა გავაკეთო?!
9. სიხარულით გაიქცეოდა და ჩაეხუტებოდა, ადგილიდან ვერ იძვროდა.
10. ბაბუას ლუკასთან ლაპარაკი უნდოდა, ბიჭს სკოლის გაცდენა უწევდა.

**(B1) სავარჯიშო 20. კონტექსტის მიხედვით ჩასვი გამოთქვაბული
წინადადებები:**

- ა) როცა ილია მეუღლესთან ერთად საგურამოსკენ მიემგზავრებოდა;
- ბ) რომელიც 1861 წელს დაასრულა;
- გ) როდესაც ილია ათი წლის იყო;
- დ) სადაც ოჯახი ლეკების შემოსევის დროს თავს აფარებდა;
- ე) იმიტომ რომ თავისი ხალხი ძალიან უყვარდა;
- ვ) რათა ილიას საფლავისთვის ეყურებინა;
- ზ) რომლებშიც ის ეროვნულ და სოციალურ პრობლემებს აღწერდა;
- თ) ამიტომ ობოლი ძმისშვილების აღზრდა მამიდა მაკრინემ იკისრა;

ცნობილი ქართველი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე ილია ჭავჭავაძე დაიბადა 1837 წლის 8 ნოემბერს ყვარელში თავად გრიგოლ ჭავჭავაძის ოჯახში. ილია დაბადებულია ძველებური საგვარეულო კოშკის მეორე სართულზე,
1848 წლის 4 მაისს,, გარდაეცვალა დედა, თბილისის გიმნაზიის დასრულების შემდეგ 1857 წელს ის ჩაირიცხა პეტერბურგის უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე,

საქართველოში დაბრუნების შემდეგ ილია ჭავჭავაძემ ბევრი კარგი საქმე გააკეთა თავისი სამშობლოსთვის,

მან დაწერა არაერთი მნიშვნელოვანი ქართული ნაწარმოები,
.....

1907 წლის 30 აგვისტოს,, თავს დაესხა ექვსკაციანი ჯგუფი და ილია მოკლეს წინამურთან.

მისმა მეუღლემ ოლღა ჭავჭავაძემ მთანმინდაზე იქირავა ბინა, და სიცოცხლის ბოლომდე იქ ცხოვრობდა, ხოლო მთელი ქონება ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას გადასცა.

(B1) სავარჯიშო 21.

ა) შეარჩიე და ჩასვი საჭირო კავშირი:

სადაც, საიდანაც, საითკენაც, საითაც, რომ

1. ყველამ იქით გაიხედა, ბავშვი მიგვითითებდა.
2. ქუჩის ბოლოს, გასართობი პარკია, იქ დაგელოდები.
3. ჩვენც იქით წავედით, ყველა გარბოდა.
4. იქ არ მიხვიდე, არ გელოდებიან!
5. ყველა ვუყურებდით კარს, ჩვენი მეგობარი უნდა გამოსულიყო.

ბ)

როდესაც, როცა, რომ, ვიდრე, თუ არა, როგორც კი.

1. კარი არავის გაუღოთ, დედა არ მოვა.
2. ცისარტყელა მაშინ გამოჩნდა, წვიმამ გადაიღო.
3. ზარი დაირეკა, გაკვეთილიც დაიწყო.
4. მაგაზე მერე ვილაპარაკოთ, მოხვალ.
5. დედა დაბრუნდა, მე ვმეცადინეობდი.
6. შევამჩნიე, მაშინვე ხელში ავიყვანე პატარა ლეკვი.

გ)

რადგან; იმიტომ, რომ; იმის გამო, რომ; ამის გამო; ამიტომ;
იმისთვის, რომ; რათა.

1. მე არ ვჭამ ტორტს, რომ ტკბილი არ მიყვარს.
2. დღეს წვიმდა, სასეირნოდ ვერ წავედი.
3. სოფელში წავედი, ბებიასთვის იუბილე მიმელოცა.
4. ხვალ არ მცალია, დღეს ვასრულებ დავალებებს.
5. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ, რომ შენ ბედნიერი იყო.
6. აქ კონფერენცია იმართება და დარბაზს ვათავისუფლებთ.
7., რომ ბევრ სტუმარს ველოდით, სუფრა სასტუმრო ოთახში გავშალეთ.

დ)

ვინც; რაც; რომ; თუ; უფრო-ვიდრე; რომელიც; ისეთი როგორიც.

1. _____ არ გერგებაო, არ შეგერგებაო. (ანდ.)
2. ჩემი ძმა _____ მაღალია, _____ ჩემი და.
3. მამას მეგობარია ის კაცი, _____ მღერის.
4. _____ ტელეფონი მაჩუქეს, _____ მინდოდა.
5. ის, _____ სხვას არ სცემს პატივს, ვერასოდეს იქნება პატივცემული.
6. ყველამ ვიცით, _____ როგორ დავიცვათ თავი პანდემიისგან.
7. ბაბუამ იცოდა, _____ კარგად მღეროდა.

ე)

თუ; რომ; ასე რომ; რის გამოც; თუმცა – მაინც / მაგრამ – მაინც
მიუხედავად იმისა, რომ; მართალია – მაგრამ; თუნდ / თუნდაც;
რაც (არ) უნდა; ვინც (არ) უნდა; როგორიც (არ) უნდა; სადაც (არ) უნდა.

1. _____ ვიყო, ჩემი ენა ყოველთვის მემახსოვრება.
2. _____ პანდემიაა, სკოლაში მაინც დავდივართ.
3. _____ კაცი გონიერია, ქვეყანა ღონიერია. (ანდ.)
4. ცული მე რას დამაკლებდა, შიგ _____ ჩემი გვარის არ ერიოსო. (ანდ.)
5. _____ თქვასო, წისქვილმა კი ფქვასო. (ანდ.)
6. ხვალ კვირაა, _____ სამსახურში არ მივდივარ.
7. მართალია ბევრი ვიშრომეთ, _____ შედეგი ამაღ ღირდა.
8. ქვეყანაში პანდემიაა, _____ რამდენიმე პროექტი შევაჩერეთ.
9. _____ ვთქვათ, ეკრანთან დიდ ხანს ყოფნა ჯანმრთელობას აზიანებს.
10. „დღეს სტუმარია ეგ ჩემი, _____ ზღვა ემართოს სისხლისა“. (ვაჟა)
11. მართალია დავიღალეთ, _____ გზას მაინც ვაგრძელებდით.
12. _____ იყოს ჩემი ქალაქი, მე ის მაინც მიყვარს.
13. _____ ყოფილიყო, ყველას ეხმარებოდა ოთარაანთ ქვრივი.

(B1) სავარჯიშო 22.**ა) შეარჩიე საჭირო კავშირი და ჩაწერე****(შესაძლოა, ზოგი კავშირი რამდენჯერმე გამოიყენო):****სადაც, როგორც, რაც, საითაც, რასაც, სანამ.**

1. დასთეს, იმას მოიმკიო.
2. არ გერგება, არ შეგერგბა.
3. ქუხს, ისე არ წვიმსო.
4. არის ბედი შენი, იქ მიგიყვანს ფეხი შენი.
5. გავიქეცი, იქით წავიქეციო.
6. ჭკვიანმა მოიფიქრა, სულელმა ხიდი გაირბინაო.
7. წახვალ, იქაური ქუდი დაიხურეო.
8. პური მანამ უნდა ჩააკრა, თონე ცხელიაო.
9. ფული ლაპარაკობს, იქ სიმართლე დუმსო.
10. გიჭირდეს, ისე გილხინდესო.

ბ) დაუკავშირე წინადადების ნაწილები ერთმანეთს:

რამდენჯერაც ეს ანეკდოტი გამახსენდება,	თითქოს ვერ ამჩნევდა მისკენ მიმართულ ყურადღებას.
ზუსტად ისე ვიმკურნალე,	იმდენად – საამაყოც.
გოგონას თავი ისე ეჭირა,	ასე რომ, არ ღირს წვრილმანებზე დავა-კამათი.
ისე მიყვარს დილაობით ყავის დაღევა,	როგორც ამ ექიმმა მირჩია.
რამდენადაც ძნელი იყო ამ გამოცდის წარმატებით ჩაბარება,	იმდენჯერ გიჟივით ვიცინი.
ყველას მოგვდის შეცდომები,	თავი უნდა შეეკავებინა და არ წაჩხუბებოდა პატარა ბიჭს.
დათოს, როგორც უფროსს,	ვიდრე ადამიანი წარმოიდგენდა.
სახლის ეს მხარე უფრო ბნელი იყო,	აღბათ, ვერასდროს შეველევი ამ ჩვევას.

(B1) სავარჯიშო 23. მიუწერე წინადადებას, მიზეზის გამოხატვლია თუ მიზეზი:

წიგნში: რადგან უკვე ბნელდებოდა, სახლისკენ ვიჩქარეთ. მიზეზი

1. ვინაიდან გზა დიდი იყო, გადავწყვიტეთ, ქალები და ბავშვები მანქანით წამოსულიყვნენ და დანარჩენებს ფეხით გვევლო.
2. ადრე გავიღვიძეთ, რომ არ დაგვგვინებოდა.
3. იმის გამო, რომ ქუჩაში საშინელი ტალახი იყო, იძულებული ვიყავი ბოტებით მევლო.
4. რაკი ამოვიჩემე ამ წიგნის დასრულება, ამიტომ აღარ მოვეშვი, თორემ ლამის ზედ მეძინა.
5. იმისათვის, რომ ყველასთვის მისაღები ყოფილიყო ეს წინადადება, დიდხანს ვიმსჯელეთ.
6. ფეხბურთის მატჩი შეჩერდა, რადგან მოულოდნელად ისეთი ნისლი ჩამოწვა, ერთმანეთს ვეღარავინ ხედავდა.
7. წიგნები ჩაკეტილ ოთახში ეწყო და ამის გამო სულ დანესტილიყო.
8. იმის გამო, რომ პანდემია უკან არ იხევს, მოსალოდნელია კიდევ ერთი საყოველთაო კარანტინი.

(B1) სავარჯიშო 24. შეადგინე წინადადებათი შემდეგი კავშირების გამოყენებით:

როცა; როგორც კი; ვინც; თუ; რომელიც; რაც; რადგან; იმისთვის, რომ; საიდანაც; ასე, რომ.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

**(B1) სავარჯიშო 25. შავსა თეთრი კავშირთა საჭირო წყვილებით
(ერთი წყვილი ერთ წინადადებაში):**

მართალია – მაგრამ; რაც არ უნდა – მაინც;

მიუხედავად იმისა – მაინც; თუმცა – მაინც.

პანდემიამ ჩვენი ცხოვრება სრულიად შეცვალა. _____, რომ ინფექციებს ადრეც შეუწუხებიათ მსოფლიო, კორონავირუსი _____ განსაკუთრებულ გამოწვევად იქცა. 21-ე საუკუნეში ყველა დაიბნა, ექიმებიც და უბრალო ადამიანებიც. _____ მეცნიერები ვირუსის გამოჩენის პირველი დღიდან იკვლევდნენ მას, ბევრი _____ არაფერია ცნობილი დღეს.

ერთი რამ ფაქტია: _____ დიდი იყოს შიში, ცხოვრება _____ გრძელდება. ადამიანები სწავლობენ ცხოვრებას ვირუსთან ერთად და აღარავის უკვირს ის, რომ ნილაბი და ჰიგიენა დღეს ჩვენი ცხოვრების მთავარი წესია. _____, წესები და შეზღუდვები არც ისე სასიამოვნოა, _____ დროულ და საბოლოო ვაქცინაციამდე. ეს არის სწორი გზა პანდემიის დასამარცხებლად.

www.tpd.c.ge

ISBN 978-9941-8-4112-5

9 789941 841125